

I

16

$q_1 \vdash f \cdot p_2$

Unit 3

卷之三

S Q U A R E B U L

Ե. ՊԱՏԻՎՈՐԴԻԹ-ԵԱՆ Տ. ՅԱԿՈՎԵԼԻ

Ե. Ա. ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ. ՊՈԼԱԽ
ՏԱՐԱՎԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՏԱԿԵՆՏՈՒՅՆ
= 1857 =

| - 16 Shek

Գ. Ե Ր Ա.

Ա Խ Ա Մ Ա Տ Ո Ւ Ա Տ Ե Վ Ա Խ Ե Յ Ի

Ս Ա Հ Ա Մ Ա Տ

1 Ա յ ս տ ե մ է ա յ ր՝ ո ր ո չ զ ն ա ց ։ ի
խ ո ր հ ո ւ ր դ ո ւ ս ա մ ե ս ա ր շ ո ւ ր ։ ի ձ ա ր
հ ո ւ ր ա ր ե ն ։ մ ե զ ա ւ ո ւ ր ։ ն ա ս
ե կ ա ց ։ և յ ա վ ե մ ո ւ ժ ա լ ա ն ի ց ո չ
ն ա մ ա ւ ։

2 Ա յ լ յ ա ր է ն ե մ ա ն ե մ է ի պ ա ն ի ց
ն ա ր ։ և յ ա ր է ն ե մ ն ո ր ա խ ո ր է ն ո յ ի
ն ա ։ ի ս ո ւ ե և ի պ ի շ է ր ի ։ և ը
լ ի ց ի ։ ն ա ս ո ր պ է ո ծ ա ռ ։ ո ր ո ր է
կ ե ա լ և ի զ ն ա ց ն ա ր ։

3 Ա յ ր զ ա յ ա ն ո ւ յ ա ր ։ ի ժ ա մ ե մ ա ն ա ց ե ։
և ա մ ե լ ո ւ ։ ն ա ր ա մ ի ժ ա մ ե լ ո ւ յ ի ։
և զ ա մ ե ն ա յ ի ։ զ ա ր ի ն ա չ ա ր ա ն ա ց ե ։
յ ա ջ ա լ ո յ ի ն ա ն ։

Ոչ այսովեն ե՞ւ ամբողիշտոք , և և
ոչ այնովեն . այլ արօվեն զիտոշի ,
զոր հառե հազմ 'ի օժիքաց երեսաց
երեսի :

Վասն այսորին ոչ յարիցեն ամ-
բողիշտոք 'ի գոտուստան . և ոչ
մեղասորք 'ի խորհութափ ապօ-

բոց :

Քանիզի ճանաչե ամբ զՃանապար Օ
հըս արդարոց . ճանապարհութ ամ-
բողշաց կորիցեն :

ՍԱՆՄՈՍ Բ

Անշերինազ իր Դի ներքոյեցւոց , եր-
կորին սորո ընդ մի համար են :

Ընդէր խոսիցան հեթանոսք : և
Ես առավուբդի խորհեցան 'ի սե-
տիս :

Յանդիման եղեն ընտառութք Զ
երերի . և իշխանից առավուցան
'ի միասին ըստն առան և ըստն
օծելոց նորս :

Խղեցուք զեկուզան նոցա . և Հ
ընկենուք 'ի մշնջ զւո ծ նոցա :

- ፪ የኩክር ንግድ ሽቦች ተስፋዣ የኩክር ንግድ ሽቦች
የሰው ያደርጋል፡ እኔ መሬታ ዘመኑ የሰው የኩክር ንግድ
የሰው፡
- ፫ የመንግሥት ስውነዱ ሽቦች ተስፋዣ
የመግባዣ ተስፋዣ ሽቦች ተስፋዣ፡ እኔ የሚያ
መሙ ተስፋዣ ሽቦች ሁሉም ስውነዱ የኩክር ንግድ፡
- ፬ ቤቱ ሽቦች ተስፋዣ ሽቦች ተስፋዣ፡
የትራውን ተሸናሽ ተሸናሽ የሚያ ተሸናሽ
የትራውን ተሸናሽ ተሸናሽ የሚያ ተሸናሽ፡
- ፭ ምት መሠረት የኩክር ንግድ ሽቦች
ከ እኔ ወገኖች የኩክር ንግድ ሽቦች፡
- ፮ የትራውን ሽቦች ተሸናሽ ተሸናሽ
የትራውን ሽቦች ተሸናሽ ተሸናሽ የሚያ ተሸናሽ
ከ ምት መሠረት የኩክር ንግድ ሽቦች፡
- ፯ የትራውን ሽቦች ተሸናሽ ተሸናሽ
የትራውን ሽቦች ተሸናሽ ተሸናሽ የሚያ ተሸናሽ
የትራውን ሽቦች ተሸናሽ ተሸናሽ የሚያ ተሸናሽ
የትራውን ሽቦች ተሸናሽ ተሸናሽ፡
- ፩ ቤቱ ተስፋዣ ሽቦች ተሸናሽ
አሁን ተሸናሽ ተሸናሽ የሚያ ተሸናሽ
ከ እኔ ወገኖች፡ እኔ ሽቦች ተስፋዣ ሽቦች
የትራውን ሽቦች ተሸናሽ ተሸናሽ፡
- ፪ የኩክር ንግድ ሽቦች ተስፋዣ
የትራውን ሽቦች ተሸናሽ ተሸናሽ የሚያ ተሸናሽ
ከ እኔ ወገኖች፡ እኔ ሽቦች ተስፋዣ ሽቦች
የትራውን ሽቦች ተሸናሽ ተሸናሽ፡

Ըստալարներ զիսդաս նորա : զի մի 12
բարեկասցի տեր : և կարելիցից ՚ի
Տառապարհայե արդարութեան :
Եւ ժամանեալից յորքամբ բարբորէ ու 13
զի բարեկամից նորա :
Երանի ամենեցուն ոյք յաւան : 14
զետե՞ն ՚ի տեր :

ԱՎԱՄՈՍ Գ.

Սացմոս գաւթի : ՚ի ժամանակի
շի փախուցեալ եր նու յերեսոց
արխոնումայ որդւոյ իւրոյ :

Տեր՝ զի բարեկամ եղեն նեղեցք 1
իմ, և բարեկամից յարեան ՚ի միւ-
լոյ իմ :

Բարեկամից տակ մին զանանել իմին : 2
թէ շիք փըկութիւն արա տա-
տառամծ իւրոյ :

Այլ դու տեր՝ օգնական իմ ես : 3
Ժաման իմ և բարձրացուցիչ
զբանյոյ իմին :

Զայնիւ իմաստ ես առ տեր կար և
զայնի : և լուսու մին ՚ի ընոնե
որբոյ իւրմին :

- 5 Ես նեղեցի և ՚ի քաւե եղե . զար-
ժեայ և աեր ընտանիցի իմ է :
- 6 Ոչ երկեայց ես ՚ի քիւ քաւոց զօ-
բաց նաց , ոյք շաւը պահանիք այս
տեալ պաշարեալ սպահելու զիս :
- 7 Արք աեր՝ և միրկեա զիս աս-
սաւած իմ . զի զու հարեր զա-
մեւեւանի , ոյք եին ընդ իւ
թշնամին թեամբ ՚ի սարտար-
մաց . և զամանաւու մեզաւո-
բաց փշթեաց :
- 8 Տեսանդ է միրկութիւն . ՚ի զի-
ւաց ժաղավրուան քոյ օրէնու-
թիւն զու :

ՍԱՆԱԾՈՒՅ

Ե կառարած օրինութեան . Սաշ-
մասերգութիւն զաւթի :

- 1 Ե կարգալ իմամ ըստ ար ինձ աս-
սաւած բար արդ արութեան . ՚ի
նեղութենել ինձ անդորր արա-
բեր . ողովուան ինձ և լուր այօ-
թից իմաց :
- 2 Արդ եր մարդկան մինչեւ յեր

էք խառասիրաբ . ընդէլու սիրելը
զնանեցութիւն : և խնդրեց ըստ
սառնութիւն :

Տանելը պի սրանիշելին արար 5
ակը սրբոյ իւրում . և ակը լուի .
ցե ինձ 'ի կարգով խնուժուն :
Բարեկանոյք 'և մի մեղանիշելք : և
զոր ինչ առելք 'ի սիրառ ձեր :
յանկազելուն ձեր զզ ջացարուք :
Մասսացելք պատարագու արդա . 5
ըստթեան , և յանցարուք 'ի
ակը :

Շաղումը առե ին ' մեր ո՞ց ցուցել 6
մեզ զբարանութիւն առանեն : Կա-
նեցու առ մեզ լոյն երեսացքոյ :
և եռոք ուրախութիւն արարց
մերաց :

Ե սպազոյ ցորենոյ զինոյ ' և ձի :
մեոյ իւրեանց լուցեր զնուն :
Խաղաղութեամբ յայս և 'ի այժ : 8
Կեթեցուք 'և զարթիցուք . զի-
զու ակը միայն առ անձին յու-
նի քո բնակի զուցեր զիւզ :

ԱԾՈՄՈՍ Ե

Ի Կառարուծ վասն ջիճակեցոցն .
Սազմոն գրութի :

- 1 Բանից իմաց անելն զիր աեր . և
'ի միտ առ զազաղակ իմ :
2 Նայեան 'ի ձայն աղօթից իմաց :
թագաւոր իմ և ասսուած իմ :
3 Ես զքեզ աղաշեմ աեր ընդ ա-
ռաւոսու լուիցես ձայնի իմասմ :
ընդ առաւոսու պատրաստ եղեց :
յանդիման ընթիւ առ քեզ :
4 Ոչ թէ զու ասսուած կամիս
զանօրենութիւնն . և ոչ բնակին
առ քեզ չարք , և անօրենոր մի
բնակեցին առաջի աշաց քոց :
5 Առեցեր զայտասիլ ոյք զործեն
զանօրենութիւնն . կորուսուն . և
զամենես սես ոյք խօսին զուտ :
6 Զայր արիւնահեզ և պետք առար
սիրծ առնես զու աեր . այլ ես
ըստ բազում աղօթիւթեան քում
մինչց 'ի առեւ քո , և երկիրապա-
ղից 'ի առնար առքք քու երկիր-
ղեւ քո :

Տեր՝ առաջնորդեա ինձ յարդու 7
ըստ թեամբ քամ. յանոն թշնա-
մոց ինց ուղիղ արա առաջիկ
իմ զհանոսապարհ քա :

Չի ոչ ոյ ՚ի բերանն նայա ճշմար. 8
առ թիւն. և սիրակ նայա նան
ըեալք են :

Որպէս գերեզմանիք բաց են կո. 9
կորդք նայա . և յեզու օք իւրեանց
նենց առք եղեն :

Դառեան զնոսա աստուած՝ զի 10
անկյին ՚ի խորհրդոց սրախց իւր-
եանց . բայ բազում ամեարշաւ-
թեանն նայա մերժեա զնոսա . զի
զաւնացոց ցին զքեզ :

Ուրախ լիցին ամենացեան՝ ոյ. թ 11
յուսոցեալ են ՚ի քեզ . յուժե-
անան զնծացոցն . և բնամիւնցին
զու ՚ի նասա :

Պարծեացին ՚ի քեզ սիրեցիք ո. 12
նուանի քա . զի օրհնեացեա զու
զարդարն . անք որպէս զիւնու հա-
ճառ թեամբ քա որպակեցիք զիւնու :

ԱՐԴՅՈՒՆ 2.

Ե կատարուծ ընդ օրինութեան
ջան ութերորդաց . Սացմոս
դաւ. թի :

- 1 Տէր մի արտահաւաքեամբ քով
շանով խմանեց զիս . և մի բար-
կութեամբ քով խրանեց զիս :
- 2 Ողորմեան ինձ աեր . զի հիւանեց
եմ ես . բժշկեան զանձն իմ . զի
խռամբան ուղերք իմ :
- 3 Ահան իմ յայտ խռամբան . և
զու աեր միշտեւ յերբ :
- 4 Դարձ աեր և միրկեան զանձն իմ .
իեցո զիս աեր բատ ողորմութեամ-
բամ :
- 5 Զի ոչ ոք է ոք 'ի մահու յիշե-
զբեր . կամ 'ի գժախտ խռամ-
բան առաջից առ քեզ :
- 6 Վաստակեցայ ես 'ի հեծութեամ-
բամ . լուայի զամենայի զիշեր
զամահին իմ . և սրբաւոք ի-
մամբ զանկազին իմ թայի :
- 7 Խռամբան . 'ի արտահաւաքեամբ ակն
իմ . և մաշեցայ ես 'ի պերայ ա-

մենային թշնամուց խմոց :
 Երաց կացեք յինէն ամենեցեան : 8
 Ծք գործեք զանօրենու թիւն :
 Լուսու տեր ձայնին լայոց խմոց : 9
 Հուսու տեր աղօթից խմոց : և
 տեր դիմուգը ածու խմ՝ ընկապաւ :
 Ամաչեացեն և խռամիւցին յոյժ 10
 ամենայն թշնամիք խմ : զարձցին
 յետու և ամաչեացեն յոյժ վաղ
 վաղակի, և խռամիւցին :

ՍԱՆՄՈՍ Ե

Սացմոս դաւթի . զոր տաց
 տեսոն վասն բանին քուսեաց
 որդւոյ յիմենաց :

Տեր աստուած խմ՝ ի քեզ յու- 1
 սացայ, միրկեաւ զիս, և յամենային
 հալածացաց խմոց ասպեցու զիս :
 Գուցե երրեք յամիշտակիցե որ, 2
 այէս առիւծ զանձնե խմ : ոչ որ
 իցե որ միրկիցե, և ոչ այէ որ
 ասպեցու զանձնիցե :

Տեր աստուած խմ թէ արար ի Յ
 զայս : և թէ իցեն անօրենու .

J. Lin. Phys. 1986, **1**, 31-40. © Blackie Ltd. 1986.

- 4 Ուշ հաստոցի երբեք այժմացիկ :
Մը հաստոցին ինձ չար . անել-
եաց և ես 'ի թշնամեաց իմաց
լիոդունայն :

5 Հալածեացէ ապա թշնամին զան-
ձըն իմ . հասցէ և կոխեացէ յեր-
իեր զկեանս իմ , և զփառս իմ
'ի հող բնակեցուացէ :

6 Այսի աեր բարեկաթեամբ քով ,
և բարձր յեր 'ի ապասիլ թշնա-
մեաց իմաց :

7 Զարթիր աեր աստանձ իմ 'ի
հրամանն քո՝ զոր պատուիրեցէր .
և ժողովք ժողովրդոց շարք ե-
զիցին զքեւ :

8 Ասման այսորին 'ի բարձունա-
դարձ աեր . և աեր զատէ զգու-
զովուրդս իւր :

9 Դաստ արա ինձ աեր բառ արդա-
րութեան իմաց , և բառ ամ-
բլածութեան իմաց 'որ յիւ :

10 Կաստարեացին չարիր 'ի պերաց մե-
ջաւորաց , և յաջողեաց զու-
արդ արաց :

Ու լինեց զայրառու և զերբարձուն 11
աստ ած արքար ։ Եկառի է
միա օգնութիւն յաստածոյ որ
ապրեցու ցոնեց զայրառիլ ։ ոյք
ու զիզ են արտիւք ։

Ասսու ած ու աստ որ արքար ։ հր 12
զօր և երկոյժնամիտ ։ որ ոչ ած է բոյ
բարկութիւն իւր զօրհանապար ։
Ազա թէ ոչ զառնայք առ նու ։ 13
զուր իւր արքար է և զայրէզնէ
իւր լարեալ ։ և ՚ի նման ապարան-
անալ է զանօթու մահու ։ և ըս-
նեան իւր այրեցելովք է զոր-
ծեալ ։

Ահա ասիլ երինեաց զանօթենու ։ 14
թիւն ։ յրացու զամաս ։ և ծնու-
զանիքառութիւն ։

Գուրքն զոր ժարդեաց և ովեզեաց ։ 15
՚ի նոյն անձոյի ՚ի խորիսարան զոր
և զործեաց ։

Դարձին շամք ՚ի զլու իւնըս ։ 16
և ՚ի զերայ զարդաթուն նորս ան-
օրենութիւնը իւր իջուն ։

Խառապան եղեց ան առն ըստ 17
արքարդաթիւն մին նորս ։ և սուր-

մաս առաջից անուններ ու ուղարձություն :

ԱՅՆ ՄՐԱՍ

Եկատարած ՚ի վերաբ հնձանացն .
Սացմու գաւթի :

1. Տեր տեր մեր . զի՞ սքանչելի է
անուն քա ՚ի վերաբ անձնացի
երկրի :
2. Համբարձու մեծ վայելուս թիւն
քա ՚ի վերաբ քան զերպին . ՚ի
ըերանց մանեկանց արայոց և ըս-
տրիդեաց հաստատեցեր զօրի-
նութիւն :
3. Վասն թշնամուց քաց տեր . զի՞
եղծի թշնամուն և հակառա-
կարգեն :
4. Տեսից զերպին զգարձու մասանց
քաց . զւասին և զատեզո՞ զուս
զու . հաստատեցեր :
5. Ո՞վ է մարդ . զի՞ յիշես զու ըզ
ա . իամբ որդի մարդոց . թիւ ոյց
ինչ արացես զու նման :
- Փոքր ինչ խնամքի արարեց զնա

բան զբուժական քա . վասար եւ
պատով պատկեցեր զեռ . ե.
լացուցեր զեռ . ի վերայ ամենայն
ձեռ ակերտաց քա :

Չ ամենայն ինչ հնագալութ արարելը ։
Ի եերքոյ տախոյ նորա , պատշն եւ
զարդու . և զամենայն ինչ .
Եւ ու եւ զերել վայրի , զման շուն Տ
էրկնից , և զակուն ծափու . որպէ
ՀՐՅՈՒ բնու շառ իզու ծափու .
Տեր տեր մեր , զի՞ որանչելի եւ ու Չ
նուն քո՞ի վերայ ամենայն ելլիլի :

ՍԱՀՄԱՆ Թ.

Ի կատարած . վասն գացանեացն
որդւոյ . Սաշմու գու.թի :

Գառհացայց զքեն տեր բոլորով ։
որտիւ իմով . պատմեցից զամեն-
այն որանչելիս քա :

Ուրախ եղեց և ցեծացայց ՚ի Զ
քեզ . սազմուս տացից մնում
տեսանոր բարձրելոյ :

Եւ զամենար յետ թշնամոյ ի-
մոյ , ակարսացն եւ կորիցեն յե-

թեամց քոց :

- 4 Արտիկը զդատասահն իմ է զիւ
լուսնին . Դառար յամշտա՞ զաւ
տաւ որ արդարութեամիւ :
- 5 Սասաւեցեր 'ի հեթանոս , և կո-
րեաւ ամբարիշտն . զանուանո
նացա ջնիցեր յաւ խուսնա յաւ ի-
մենից . և թշնամոյն զեն պա-
կառեաց մինչ խորար :
- 6 Զարովութեարեցեր , և կորեաւ
միշտանի նացա ազաղական :
- Վաստած կայ և մեայ յաւ ի-
մենիւ : պատրաստ արար զամժաւ
իւր 'ի գատատանի :
- 7 Երին գատե զաշխարհս արդա-
ռութեամիւ , և զժողովութու իւր
ու զզութեամիւ :
- շղեր մեր ազաւենիւ մինուիլի ,
զնակուն 'ի ներզութեամիւ 'ի զեազ
ժամանակի :
- օռա ասացիւ 'ի քեզ ամենեցեան
ոյք զիսեն զաւուն քո . զի ոչ
թաղեւ զարիսիլի : զափ ինեց քեն
զքենզ մեր :

8 Սարգսու անացեք մեառն որ բը-

ՀՈՄԱՐ

9

Հանդեսին է 'ի սիօն . պատմեցէք
 'ի հեթանոս զգործն նարս .
 Ե խնդրել զարիւն նայա միշեաց . 12
 Է ոչ մոռացաւ աէք զարպաղակն
 մինունեց :

Ազգութեան ինձ աէք և աւա պիս . 13
 Դարձութիւն իւ իւ 'ի թէ թէ մատուցուց
 քմուց . և բարձր արարեց զիս 'ի
 քրածոց մահու :

Որովէս պատմեցից զամենայի օրէ . 14
 Դարձիւն քո 'ի գրաւն զամելը
 սիօնի , և զեծացուց իւ զիրեւ .
 թէ ան քում :

Ընթանա հեթանոսը յազգականուն . 15
 թէ ան խրեանց զոր արարին . և
 սրայալը զոր թէ ազագուցին : առ զէ
 զուստ նայա :

Ճանաչի աէք յառնել զգաւառաւ . 16
 առնեն քոք . և 'ի զործն ձեւաց
 խրեանց կապեացին մեզաւորք :
 Դարձին մեզաւորք անդրէն 'ի 17
 զժօխս . և անդայի հեթանոսը
 որք մոռացաւ զամաւած :

Աշ խայրա մոռացաւ աէք զար . 1.
 բառնի : համբէ լութիւն մինուն

- կաց մի՛ կորիցէ խաղառ :
- 19 Աւրի տեր՝ և մի՛ զօրսացի մարդ :
զատեցին հե թը անհար առ աջի քա :
- 20 Կացո տեր օրէ նորի ՚ի պերայ նոր-
ցա . և ծանիցէն հե թը անհար ՚ի թէ
մարդիկ ե՞ն :
- 21 Ընդ է՛ր տեր կացեր ՚ի հեռառ-
տանե . անհար արարեր ՚ի դէս
նեղութեան ժամանեակի :
- 22 Յամբարառաւ անիլ ամբարշամին՝
այրի աղքատն . արդելցին ՚ի խոր-
հութու իւրեանց , զոր և խոր-
հեցան :
- 23 Զի գովի մեղաւորն ՚ի ցանկու-
թիւն անձին իւրոյ , որ զրկե՞ն ,
և նու գովի :
- 24 Եսկ ընդ է՛ր բարկացոց մեղաւորն
զատաւած , բայ բարկում բար-
կութեան իւրում , թէ ոչ խնդրի :
- 25 Ոչ է առաւած առ աջի աշաց
նորս , ալիուծ ե՞ն ճանապարհը
նորս յանձնայն ժամ :
- 26 Շաբակալ ե՞ն իրուո՞նք յերե-
սաց նորս . ՚ի պերայ ամենայն
թշնամեց իւրոց ախրեաց :

Առաջ ՚ի սրբի խըստմ : թէ ոչ 27
սասանից աղքեցազգ առանց
շարի :

Անձնիք և զանութեամբ և 28
ներկանքեամբ լի է բերուն նո-
րա : և ՚ի ներքոյ լեզուն նորա
ցուք և պատամիք :

Կամ զարանեալ ընդ մեծամեր 29
ծըս ՚ի զարանիք սասանիք զամ-
բին :

Աչք նորա ՚ի սասանիք հային : 30
զարանիք ՚ի զարանիք : որովհ ու զա-
բին ՚ի մօքանջ խըստմ :

Դարանի յափշասկել զազ բանի : 31
յափշասկել զազ բանի : և ձգել
դիմ :

Յօրոգայիշ խըր խնմորհեցուոյել 32
զիս : խնմորհեցոյի և անկցի ՚ի
անքութ խըստմ ՚ի պերայ սասանիքայ :
Զի ասաց ՚ի որայ խըստմ թէ մու 33
ռացաւ սասանձ : զարձայց զի-
քեան խըր : զի մի ակոյե խազաւ :
Վարի տէր սասանձ իմ : բարձր 34
եզիցի ձեռնեքս : և մի մեռանիպ
զասանիք :

- 35 Խոել ընդէր բարեխացոյց ամբաշ
ընչան զաստուած . զի ասաց 'ի
որտի , իւրաւմ թ թէ ոչ քննի :
36 Տեսանես զու զիւս 'ի ցաւս և .
'ի սրտամութիւն . հայիս , 'ի
քեզ թաղեալ է աղքաննե , և
"ըրբոյն զու ևս օգնականնե :
37 Խորտակեցի , բազուկ մեզաւորի
և շարի . ինդքեցին մեղք նո-
րա , և նա մի զայի :
38 Տեր թաղաւոր յաւիսեանս յա-
ւիսենից . կարիցեն , հեթանոց
յերկրու նարա :
39 Զանակութիւն անանեց լուս-
տէր . 'ի պատրաստութիւն որտից
նացա հայեցաւ ակն քո :
40 Վաստ ստենել որբոյն և անանելի :
զի մի և յաւելից , մարդ , 'ի մե-
ծաբանել իւրաւմ 'ի վերայ երե-
սց երկրի :

ՍԱՀՄՈՒ Ժ.

Ե կատարած . Սազմոն գաւթի :

1 Խամբէր յաւացոյ . որովէս տախիլէր

յանձնելու իմ, վաստակեաց 'ի լեռքն
որովէս ճնշվուկ :

Չի ահա մեզառը բարեցին զա - Չ
զեզուն խրեանց . պատրաստ ա-
բարին ովեաս 'ի կասպարճն , ծր-
դեւ լեզ խառար այնոցիդ ոչք
ուղիղ եւ որտիւք :

Չի զոր զու շինեցեւ , նորս ա- Յ
աերեցին . խոկ արդարն զի՞ արար :
Տեր 'ի ասձար առ ըստ խրամ . և
ամեր յերեցին յաժմաւ խրամ :
Աչք նորս 'ի անանիկ հային , և 5
արարանեանը նորս յինեն զոր-
դիս մարդկան :

Տեր յինեն զարդարն և զամբաւ . Ե
լիշան . որ սիրեւ զիւզու , առե-
զանձն իւր :

Տեզաւյի 'ի պերայ մեզառուց ու 7
բարային 'հառ և ծծումք . ոյս
միզինի 'բաժին բաժանի , նոյն :
Արդար է ամեր 'և զարդարու . 8
ժօխեն սիրեւ . և զազզու ժօխեն
անանիկ եղեղոց նորս :

ՍԱՀՄՈՍ ԺԱ

Ե կատարած ՚ի վերաց ու լեռնոր-
դին . Սոցմոս գառ.թի :

- 1 Ազորեցո զիս տէր , զի նուարեաց
առարք . նուարեցան ճշմարտու-
թիւնը յարգւաց ՚ի մարդկանեւ :
- 2 Ե նանիր խօսեցաւ ոյր ընդ ըն-
կերի խւրամ . շրթամբը նենդա-
ւորօք սրանեւ ՚ի սիրա խօսեցաւ :
- 3 Ստատիթէ տէր զամենայն շրթիւ ու-
նիս նենդաւորս և զրեցաւ մե-
ծաբանս :
- 4 Ո յ թ ստացին . զրեցաւ մեր մեծա-
մրասացութ , շրթամբը մեր առ
մեր են , և արդ մեր ովհ է տէր :
- 5 Վ անե ստատարանց աղքատին
և հեծութեան անանելին , ոյշմ
յարեաց տէր տէր . եղից զիրք-
կութիւն իմ , և համարձակե-
ցայց ՚ի նուս :
- 6 Բ անիր տէտան և բանիր տէրք .
որպէս զարծամիթ ընտրեալ և փոր-
ձեալ յերկրէ , որբեալ և զար-
պեալ եօթնազատիկ ՚ի հայոց :

Դու ամբ պահեցեր զմելի , և 7
ասպեցուցեր զմելի յաղղեց յայտ-
մանեւ մինչեւ յաւիտեան :
Ըստքանակի ամբ արիշտք շրջին . 8
ըստ բարձրութեան քում մեծ մաս
արտացես դռք զորդին մարդկան :

ԱԱՆԱՌԱ ԺԲ

Ի կատարած . Սաշմու վաւ. ՈՒ :

Մինչեւ յերբ ամբ՝ մաս անոս զիս և
խայտ . մինչեւ յերբ զարձաւ-
գանես զերեւս քո յինչեն :

Մինչեւ յերբ զնեմ զիսորհարցու 2
յանձն իմ . և յարք պատի իմոց
զառարս :

Մինչեւ յերբ բարձրանոյ թշնա . 3
Տիւ ՚ի միեցայ իմ . նայեմ և ըստ
ինձ ամբ ասսաւմն իմ :

Ես առ ամբ աշաց իմոց . զի մի և
երբեք նեղեցից ՚ի մահ :

Մի ասսացե թշնամին թէ յազ 5
թէ ցի նմա . կամ նեղիցք իմ զըն-
ծանցեն . թէ եւ ասսանեցայ :

Եւ յազորման թիւն քո ամբ յա . 6

ասցայ , ցիծացաւ սիրա իմ ՚ի
վրկութեան քամ . օրհնեցից
զաեւ պրարեւարդ իմ :

ՍԱՆՄՈՍ Ժ.Պ.

Ի կատարած . Սացմոս քաւթի :

¹ Ասաց անդգամն ՚ի սրակի իւրում .
թէ ոչ զոյ սաստած :

² Ազակութեցան և պղծեցան յանո-
ւենութեան իւրեւանց . և ոչ ոք
է որ առնել զբազզութիւննեւ :

³ Տեր յերկինից նոյեցաւ յամենայից
որդիս մարդկան , առ առնել թէ
իցէ ոք խճաստան , որ խնորդիցէ
զաստած :

⁴ Ամենը բանապետան ՚ի պահ-
պիտ և անօպատանացան :

⁵ Ոչ ոք է որ առնել զբարի . և չէ
ոք մինչեւ ՚ի մի :

⁶ Ուստի ոչ ծանիցին ամենը պեսան ,
ոյք զործեն զանօրեն թիւն :

⁷ Ոյք առեմին զժապահուրդ իմ
ուստի և կերակուր հացի , և առ
անեւ ոչ կարգացին :

Անդ երկիցեն զերկիւղ՝ ուր ոչ 8
լոց երկիւղ . զեւ աեր է յաղը ո
արդաբոց :

Չխորհուրդ աղքատին յամօթ ու 9
բարին . զեւ աեր է յայս նորս :
Ո՞ ասցե՞ ՚ի սիօնե զբրկութիւն 10
խորացելի . ՚ի գործուցանել աեւ ու
ուն զգերութիւն ժաղավազեան
խորս . ջնծասցե յակոր և ու-
բախ եզեցի խորացել :

ԱՍԴՄՈՍ ԺԴ

Ե կտառած . Սացմու դաւ. Ծի :

Տեր ո՞վ կոցցե՞ ՚ի խորանի քում : 1
կամ ո՞վ բնակեցե՞ ՚ի ըւստն
առելու քու :

Ուր զենոյ անբիծ՝ գործե զարդար 2
բութիւն , խօսի զհշմարտութիւն
՚ի սրախ իւրաւմ :

Ուր ոչ նենդասորեաց լեզուու իւ . 3
բոլ , և չար ընկերի իւրաւմ ոչ
արար :

Չամաստին ՚ի մերձուորոց Դա և
ոչ առնու . արհամարհեալ է ա-

- ու աջի, նորս չորագործն ։
- 5 Զերմիսքածու ամսանե ժուառաւութ
առևելք ։ որ Երդնու ընդ բնիկերի
իւրաւմ, և ոչ սովէ ։
- 6 Զարծամիտ իւր իւլարձու ոչ ասոյ,
և կաշասու իւլերոյ իրաւանց ոչ
առնու ։ որ զայս արասցի ։ Դա
մի սասանեցի յաւխեան ։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԵ

Յարձանագիր. Սաշմոս գ.աւ.թի ։

- 1 Պահեաս զիս սաստամք իմ զի ես
՚ի քեզ յուացայ ։ ասացի առեւ-
ութն, առեր իմ ես զու ։ և բարիլը
իմ ինձ ՚ի քեզ են ։
- 2 Արբոց քոյ որք են յերկորի քում ։
որունեւ լի արարեր զամենայի կա-
մյու իմ ՚ի նոսս ։
- 3 Յահանաւուցին հիւանդութիւնիք
նոյս ։ յեւ այսորին ասք վաղ-
վաղեացին ։
- 4 Ոչ ժողովեցայց ՚ի ժաղավա նոյս
յարկաւուց ։ և ոչ յիշեցից զո-
ւուանիս նոյս ՚ի շրջաւուն իմ ։

Տեր բաժին ժառանիզութեան ի. 5
մօյ և բաժակի խմօյ զու ես : որ
այսորեն քարձուցանես դժառանին :

զութիւն իմ յիս :

Ա խնակը ելին ինձ ընդ ընտիրու , 6
և ժառանիզութեան իմ հաճոյ ե-
ղեւ ինձ :

Օրհետեցից զաեր՝ որ խմասուն 7
արար զիս : Այնու ՚ի դիշերի եւ ս
խրառացին զիս երժկանունիք իմ :
Յառ աջակոյն առանձին զաեր ա. 8
ռաջի իմ յամենայն ժամ : զիս ե-
լիոր աջմե խմիլ : զիս այս առանձին
յայց :

Ա ամեն այսորին ու բախ եղեւ սիրու 9
իմ : և ցեծացու ցեզու իմ : և ս
և մարտին իմ յանկեցից յառանի :
Զիս ոչ թաղցես զանձին իմ ՚ի գժու 10
ինց : և ոչ ապցես որդոյ քառա-
մե ամին : զասպականութիւն :

Յուցեր ինձ զհանեապարհու քո 11
կենց : յուցեր զիս արախու-
թեամբ երեսաց քոց ՚ի քաղցրու-
թեամբ զայեցութեան այս քո
մինչ խոզու :

ԱԱՆՄՈՍ Ժ.Զ.

Ացօթք . Սացմոս դ.ա.թի :

- 1 Լուր տեր արգարութեան , և
հայեա ՚ի խնդրուածո իմ . ունկնէ
գիշ աղօթից իմաց , զի ոչ ըստ-
թամբք նենդաւորօք :
- 2 Յերեսոց քոց իրաւունք ինձ ել-
յեւ և աշք իմ աւացեն զազ-
- 3 Փորձեցեր զախար իմ , և քենացեր
՚ի գեշերի . փորձեցեր զիս՝ և ոչ
զազ իմ անիրաւութիւն :
- 4 Մի խռուցի բերան իմ զգործո
որդուց մարդկան . վասն բանից
շրմանից քոց ևս պահեցից զհա-
նապարհա իմաստ :
- 5 Հասաւասաւաս զազ իրա իմ ՚ի Զար-
նապարհի քում , զի մի զայթակ-
զեացին զնացք իմ :
- 6 Ես առ քեզ անբ կարդացի՝ զի
լուար ինձ աստուած , իմաստ-
հեցս առ իս զանկներ քս և լուբ
- 7 Աքանիցելի բանից իմաց :

Ըիստեմ քո . ո՞ միրկեռ զայնամիլ
ոյք յուսոցեալ են 'ի քեզ . յոյն-
շանե ոյք հակառակ կան աջոյ

Քո :

Պահեստ զիս որպես բից ականք . Տ
ընդ համամետ թե ոչ քոյց ծած-
կեացես զիս յերեսաց ամբարբոշ-
աց : ոյք առառողեցուցին զիս :
Ծանոթիք զանձն իմ պաշարեցին : 9
Ե 'ի Խարսոս խերեանց արդելին :
Ե բերանիք նոցս խօսեցնե զամ-
բարսաւանութիւն :

Վերծեցին զիս , ե այժմ գար . 10
Ճեալ ովառեցնե զինեւ , ուշ ե-
զին խանարհեցուցնել զիս յեր-
կիք :

Համարեցնե ինձ որպես առիւ ծ 11
զիս ովառըստի յօրս : ե որպես
կորիւն առիւ ծու զի նոտի գա-
բանեալ :

Արի աեր՝ Ժամանեամ նոցս ե իսու . 12
իսունեամ զինուա : միրկեռ զանձն
իմ յամբարբոշաց 'ի որոյ 'ի ճե-
ռաց թշնամեայն :

Տեր կորս զնոսա յերկողէ . բամա . 13

Նեա և իսովունեա պետա ՚ի
կեանս իւրեանց :

14 Պատղանեօք քոյլք ըստն որովայնեք
նոցա . յագեցան կերակրովք . և
մողին զինացուածու տղայոց իւ-
րեանց :

15 Ե՞ս արդարութեամբ երեւեցայց
երեանց քոյ . և յագեցայց յերե-
ւիլ վասաց քոյ :

ՍԱՆՄՈՒ ԺԵ

Ե կտարած ՚ի չերայ զատերաց-
ց նահաւառեին ծառացի ուետոն
գութի . չոր խուեցա . ընդ-
ուետոն ջրանս օրինութեան , յա-
ւուր յորում փրկեաց զնու ուեր
՚ի ձեռաց ոմենացի թշնամեաց ,
եւ . ՚ի ձեռաց սաւուցայ , եւ-
տակ :

1 Անրեցից զըեզ՝ տեր զօրութիւն-
իմ , տեր հաստատիչ իմ , տօրու-
թեն իմ և փրկիչ իմ :

2 Աստուած օդնական իմ և ես
յառամբ ՚ինա , ապաւեն իմ , եղա-

Հեր փրկութեան խօս ընդունելի
իմ է :

Օրհնելով կորդացից սռ ակը, Յ
և 'ի թշնամեաց խօս ապրեցայց :
Ըստ եզրեն զինեւ երկունք մաւ և
հու . և ուղիւր անօրինութեան
խռովեցուցին զիս :

Այսոք զժուսոց պաշտեցին զիս . Յ
և ժամանեցին ինչ որոգայիմք
մաւ, ու :

Ե նեզութեան իմաստ եռ սռ ակը Յ
կորդացից, և սռ ասսուած իմ
աղաղակեցի :

Լուս ինչ 'ի ասճարեւ աբոյ Դ
ինքնեւ ձայնեւ ազօթեց խօս . և
ազարուկ իմ սռ այս նորս, մոցէ
յականին նորս :

Խռովեցու և զոզաց երկիր, և Տ
հիմնենք յերանց սսամեցու և
խռովեցու, զի բարկացաւ 'ի
օթքաց նաց ասսուած :

Եւ ծուխ 'ի բարկութենէ նորս, Յ
և հուը յերանց նորս բորբոք-
ցաւ, և վասրասակունք համարե
'ի նմանել :

- 10 Աստվածութեաց զերպիտն և էջ . և
 մէզ 'ի ներքոյ առաջ նորս :
- 11 Եւ 'ի քրամբեռ և ժամանակ . որու-
 յաւ նու 'ի ժամանակագիր :
- 12 Եւ պատու 'ի ծանծկոյժ իւր .
 և շահով պատու են յարկը իւր .
 և խուառացին զուրը մինչեւ
 յամանակ օդոց :
- 13 Ի պայտապատճել նորս առաջ նոր-
 սու + ամսոյ սուլուս ցիտ պիտույքուս :
 և պիտույքուս նու հուր :
- 14 Որուսոց ամբ յի թիգից : և բարձ-
 րեալի են պայտ իւր 'ի կարկանոս
 և 'ի կայծալուն հուր :
- 15 Առարկաց պետու իւր և ցր-
 ուսոց պետու : յահանգում ըստ
 պայտապատճել իւր : և խուառ-
 յոց պետու :
- 16 Արև եղանակ առգեկոյ զուրյ : և
 յայտնի յանձ հիմունից աշխարհի :
- 17 Ի պատու պատճել ամբ : և 'ի
 շահել հոյսոյ բարձրութեանի յու :
- 18 Առարկաց 'ի բարձրութեան իւր
 ուս զիս : ընկալու զիս 'ի չուրց
 բարձրութեան :

Փրկեացէ զիս աւքը 'ի թշնամոց 29
խնց հզօրոց + և յատեցեաց խնց
զիս հզօրը եղեն քան զիս :

Ճամանեցին ինձ առարկը շարժաւ 20
քանցաց խնց + եղեւ աւքը հզօրին
ինչ, և Եղան զիս յանոց որբ + և պրո-
կեաց զիս աւքը զիս կամացաւ զիս :
Ճամանեցին ինձ աւքը քան արդաւ 21
ըստ թեամբ խնց մ - քան ամբ ծառ-
թեամբ խնց մ համար այլ ինձ :

Ե՞ս պահեցից զնամասպարհուան ան աւ 22
որին, և ոչ ամբարշանեցայց յառ-
առեցայ խնց :

Վեհանցին յօրուունիք նորու առ այլի 23
ինչ են . և զարդարութիւնն իւր
ոչ 'ի բացեաց արար ինձ :

Եղեց և Ես ամբին ընող նման . և 24
պահշացաց յանօրենութիւնն ինչ
մի :

Ճամանեցին ինձ աւքը քան արդաւ 25
ըստ թեամբ խնց մ - քան արդաւ.
թեամբ ձեռաց խնց առ այլի աշաց
խնց :

Ընդ որբոյն առ ոք եղիցին + ընդ 26
առ ու ամբ ծի ամբ ին եղիցին + ընդ

- Էնորեալ բնորմեալ եղիցիս : Ե
զթիւ բոն կործանեացես :
- 27 Դու զժողովութոս խանորհու կե-
ցուցնես : Ե զայս ամեադրու-
ամից զու խանորհեցուցնես :
- 28 Դու բուռաւոր առնես զնքար-
իմալք : աստանած իմ : լոյս արա-
թիւն 'ի բուռարի :
- 29 Քեւ փրկիցայց 'ի փորձաթեթենէ :
աստանալ իմայի անցից ընորդ այս-
րիսոց :
- 30 Աստանած իմ : անցիծ են ճանա-
պարհը քո : Ե բանք առաջնու-
թիւնութիւն : Ե ապաւեն ամե-
նեցուն որք յառան 'ի նա :
- 31 Աստ զի ամ է աստանած բաց 'ի
անեանիւ : Կամ ամ է աստանած
բաց յաստանոյ մերմէ :
- 32 Աստանած : որ զգեցուցեր ինձ
անեթիւն : Ե եղեր յամբծու-
թեան զնանապարհս իմ :
- 33 Հաստանեցեր զայս իմ որպէս
զեզիւթիւ : Ե 'ի մերայ բարձանց
կացուցեր զիս :
- 34 Աստանեցեր զանուս իմ 'ի ապաւ-

բարդ և սրբագույն կապը ի թիւ
որպէս պատվեցէ հաւատ և համար
ինձ զարաշտարական թիւն պարկա-
թիւն առաջ քառ:

Այ քա բնելարքաւ պիս և խօսաւ 35
քա կամաց անոց պիս խօսաւ և
խօսաւ քա ուստացէ պիս:

Եղագական կեցեց պատվացաւ թիւ 36
առարկ թիւն և անկանուն չափ թիւ:
Չափած եցից պիտ շնումիս թիւ և համ 37
սից նայաւ և ոչ պարագայ թիւ նա-
յանեց միտիւն առաջաւ եցից պիտաւ:
Վահ պետից պիտաւ և ոչը մի կամ 38
բառցէ եկաց և ամենցիւ թիւ ներգ-
րաց սամաց թիւն:

Չ պետաց պետ թիւն զարաւթիւն թիւ 39
պատվացարկի և զարաւթիւն թիւ
պետաց թիւ ներգրաց թիւ պարագակ թիւ:
Չ թիւ շնումիս թիւ հայած անկանուն ու
բարձր և պատվացիս թիւ սահման
թիւն թիւ:

Աշանցակեցիս և ոչ որ եղ որ 41
պարկեց պիտաւ և կարգ անցիս սա-
մեց և ոչ լուսաւ նայաւ:

- 42 Ուներ ցից զիւռաւ որոշեւ քոչի
առաջի հաղմոյ . և որոշեւ կառ
գուեհաց կախեցից զիւռաւ :
- 43 Օրելեցեց զիս աեր ՚ի հակառա
կո թէնէ ժաղավորոց . և կա
ցուցեց զիս զըստ հեթէնաւուոց :
- 44 Ժաղավորոց զոր ոչ զիսեի . ծա
ռայլեցից թէնէ . և ՚ի լուր ականի
ջաց լուսն թէնէ :
- 45 Որդիք օստաբաց առեցին թէնէ . որ
դիք օստաբաց ձնչեցին . և կապա
ցան ՚ի շառաց իւրեանց :
- 46 Աւ նոր ամիս է աեր և օրէնէն ալ է
առանց ած . և բարձր է զիցի առ
ան ած օբյեկտ թէնէ թէնէ :
- 47 Առանց ած է օր թէնէր զիրեժ
թէն , և հետաքանչար առենէ զիւռաւ
զուրոց ընտր թէնէ :
- 48 Օրելինչ թէն ՚ի թէնամեաց թէնց
բարձրացազաց . յայիցանեն արք յա
րաց ալ են ՚ի օբյեկտ թէն . բարձր
արքարեց զիս . և յանեն անիրառեն
օբյեկտ զիս :
- 49 Ա ամիս այստարին խառապանն է զէլց
քէլ ՚ի հեթէնաւուոց . և անուա ան

բաւմ ապօնս ասոցից :
 Մեծ արարեց զիմուլու թիւն թաւ 50
 զառ որի նորս . առնել աղքատնեւ
 Եիւն ընդ ոծերոյ նորս զառ թիւ :
 և ընդ զառ ակի նորս յազգեւ միւն
 չե յազգ :

Օ Շ Հ Ա Ռ Ո Խ Ծ Ւ Ե Ր

Մոջեսի եւ որդւոյն խորայէլի :
 Օ Շ Հ Ա Ռ Ո Խ Ծ Ւ Ե Ր զաքը : զի ժամա օք և
 և ժամա աւորեալ :

Զ հեծեարս և զերիստուս ընկեց ՚ի 2
 ծով . օգնական ընօպունկ իւ իւ
 անք , և եղեւ իւն ՚ի ժողովու թիւն :
 Աս ե իւն ասուս ած , և ժամա 3
 շոր առնեմ զառ . ասուս ած հօր
 իմոյ , և բարձր արարից զառ :
 Տեր խորայէլ զայտերազմուն . և
 և անք և անուն նորս :

Զ ընտափոս արամեց և զընտափոս ապա 5
 ասութեաց . զիստ և և զընտափոս
 և զամենյէ զառու թիւն ժամա ասութեաց
 անք ընկեց ՚ի ծով :

Ծով ծածկեաց զիստ . ընկեան 6

յանդունիք խորոց իդրե բզ
վեճե :

7 Ալ քո տեր՝ վետ առ որեալ է զա-
ըսւթեամբ իւրամ . և այ քո
տեր՝ խորունկ աց վիժեամբն քո :

8 Եւ մեծոթեամբ վետ այ քոց
մաներեցեր զհակառակորդն քո .
առ արեցեր զրարկութիւն որբա-
մութեան քոյ , և եկեր վետառ
որբեա զեղեգե :

9 Հոգւով զօրութեան որունու-
թեան քո պատառեցուն ջուրը .
զիզուն՝ կացին որովեա պարփառ
քարեայ ջուրը ծափուն . և այս
զեցուն զիզուն այիք ջուրցն ՚ի
մեջ ծափուն :

10 Ասոց թշնամին . ասէ , Հայու-
ծեցից հասոյց հարփից բամ-
նեցից զաւարե , և ըսուցից ՚ի
նացանե զանձն իւն :

11 Ի առը իսմ արկից զնուս . ամ-
քեացե և բարձրացից ՚ի վերոց
նոցուն այ իսմ :

12 Առ արեցեր զհազին քո . և ծած-
կեաց զնուս ծով . ընկղզեցան :

և ի ի մ ե ւ ։ ո ր պ է ս կ ա ս տ ո ւ ր ։ ի ջ ա լ ո ւ
ս ս տ ո ւ յ ո ւ ։

Ո՞՞ ն ա մ ն ե ի ք ե զ յ ա ս տ ո ւ ր ։ մ ե ր ։ 13
կ ա մ ն ո վ ն ա մ ն ե ի յ ի ք ե զ յ ա ս տ ո ւ ր ։
ք ե ր ը ր ։ ի ո ւ ս ը ր ։

Ո յ ա ս տ ո ւ յ ի ք յ ա ս տ ո ւ ր ։ ո յ ա ս տ ո ւ ր ։ 14
թ ե ւ զ ե զ ա ն ե ւ և զ ա ր ո ւ ր ։ ձ ա գ ե զ
ց ե ր ։ զ ա ն ե ւ ք ր ։ և ե կ ա լ զ ա ր ո ւ ր
ե ր ի յ ի ք ։

Ա ռ ա յ ն ա ր ի ք ե ր ա ր դ ա ր ո ւ ր ։ ի կ ա մ ի ։ 15
Տ ա զ ա յ ո ւ ր ։ ա մ ե ք ո ւ յ ա ս տ ո ւ ր ։ զ ա ր և
օ յ ի յ ե ց ե ր ։

Մ ա յ ի յ ե ց ե ր ։ զ ա ր ո ւ ր ։ զ ա ր ո ւ ր ։ 16
բ ո ւ յ ի ք ե ր ։ բ ո ւ յ ա ս տ ո ւ ր ։ բ ո ւ յ ա ս տ ո ւ ր
ք ր ։ բ ո ւ յ ա ս տ ո ւ ր ։ և բ ո ւ յ ա ս տ ո ւ ր ։
և ե ր ի յ ե ց ե ր ։ կ ա լ ո ւ ր ։ զ ա ր ո ւ յ ի յ ե ց ե ր
օ յ ի յ ե ց ե ր ։ ո յ ։

Ք ա յ ի յ ե ց ։ օ յ ա ս տ ո ւ ր ։ զ ա ր ո ւ ր ։ 17
և ո յ ա ս տ ո ւ ր ։ և ի շ ա մ ն ե ր ։ մ ա մ ա ։
ո յ ։

Կ ա ր ո ւ ր ։ զ ա ր ո ւ ր ։ զ ա ր ո ւ ր ։ և ա յ ի յ ե ց ։ 18
մ ա մ ա ։ կ ա յ ի յ ե ց ։ ք ա յ ի յ ե ց ։ զ ա ր ո ւ ր ։
Վ ա յ ի յ ե ց ։ ի շ ա մ ն ե ր ։ ն ա յ ա ս տ ո ւ ր ։ 19
զ ա ր ո ւ ր ։ և ի շ ա մ ն ե ր ։ բ ո ւ յ ի յ ե ց ։
զ ա ր ո ւ ր ։

IPungPung

Opposition to first marriage, to
immorality, especially among the young.

առա ած հօր իմայ : և բարձր արա
լից զաւ :

Մարդանելու անը , պատե սրբական
այ անարտասի մօք քո և կուսի :
և վասն խաչի քո պատառականի :
անը լուկոյ զարդարնս մեր , և
կեցո զար :

Քարոջ և ացօթք՝ Երանեալ և
իրկեւ կանոնաց :

Վասն ՚ի մերս առ խաղաղու-
թեան և պարզութեան անձանց
մերս զաւը ազգաշատոք : Տեր
ազգամետա :

Վասն լուկի լուկոյ առ առ առ
առածոյ ձայնի արդաշանոց մերս :
զաւը ազգա :

Վասն քառիչ և ներսոյ լուկոյ
առածոյ ՚ի մերս մեզաց մերս :
զաւը ազգա :

Վասն թողոյ մեզ զամենայն յան
ցանս մեր զերմանոյ և զակումոյ :
զաւը ազգա :

Վասն զի մի լուզ խառանուն զաւ :

Նիցիմք յաւուրն պատասխանաւու
տուութեան : զակը ազգ :
Առան հազարյա հանդացելոյ:
որբ ճշմարիս և ուղիղ հաւա-
սով 'ի ըրիսսսս նեղեցին : զակը
ազգ :

Եւ եւո՞ միաբան վասն ճշմարիս
և ուրբ հաւասոյս մերոյ զակը

Զանձին մեր և զանձիննեա
մեանն ասսած ծոյ մանեանցին
յանձն արասցուք :

Ոզորմայ մեզ մեր ասսաւած
մեր բառ մեծի ոզորման թեան
բամ : ասսացուք մանեանցին
միաբանութեամբ :

Տեր ոզորման : մեր ոզորման :
մեր ոզորման :

Ազօթ :

Տեր առանջեան : և պայացուցիչ
գիշերոյ : որ արարեց զախէ 'ի
պատահաւ բարեգործութեան : 'ի
փրկութիւն անձանց մերոյ : և

զգիշեր ՚ի համար խոս քիւնց անկազմա
 ցիւլ թշու թէ մն մերոյ ։ Խախ
 այժմ զարդու ցեալ բացի քը զեւ
 քանիւ մեր յօր շնապանիւն թէ եւ ու
 համար և տառ առ որուալ անու ու
 երդ քու մը որոյ ։ Դիկայ և այժմ
 զարդու մն մեր ։ Ես յաջական մեր
 այժմ համար և առ արքան առ արքան
 այժմ անու առ արքան ։ Ես անու անու
 այժմ անու առ արքան ։ Ես անու անու
 այժմ անու առ արքան ։ Ես անու անու
 այժմ անու առ արքան ։ Ես անու անու

ի աղական թէ ի ամեն այն ։
 Անու անու երկրագագար և անու անու ։

Զ քեզ ։ Որ յամենային պէտք
 և մէ բառակը անքոք եւ աղա-
 կանը համարացագ ։ զի զօրացու ու
 ցի ազնիք օր բառ օրէ կայլ ՚ի կար
 զի կրտնա որու թէ մն մեր անու անու ։
 Անու անու անու անու զ բառով բառ ծ
 բու զար եզեր ՚ի պէտք մեր ։ զի
 կարացու ք կալ ՚ի պատու իրանի

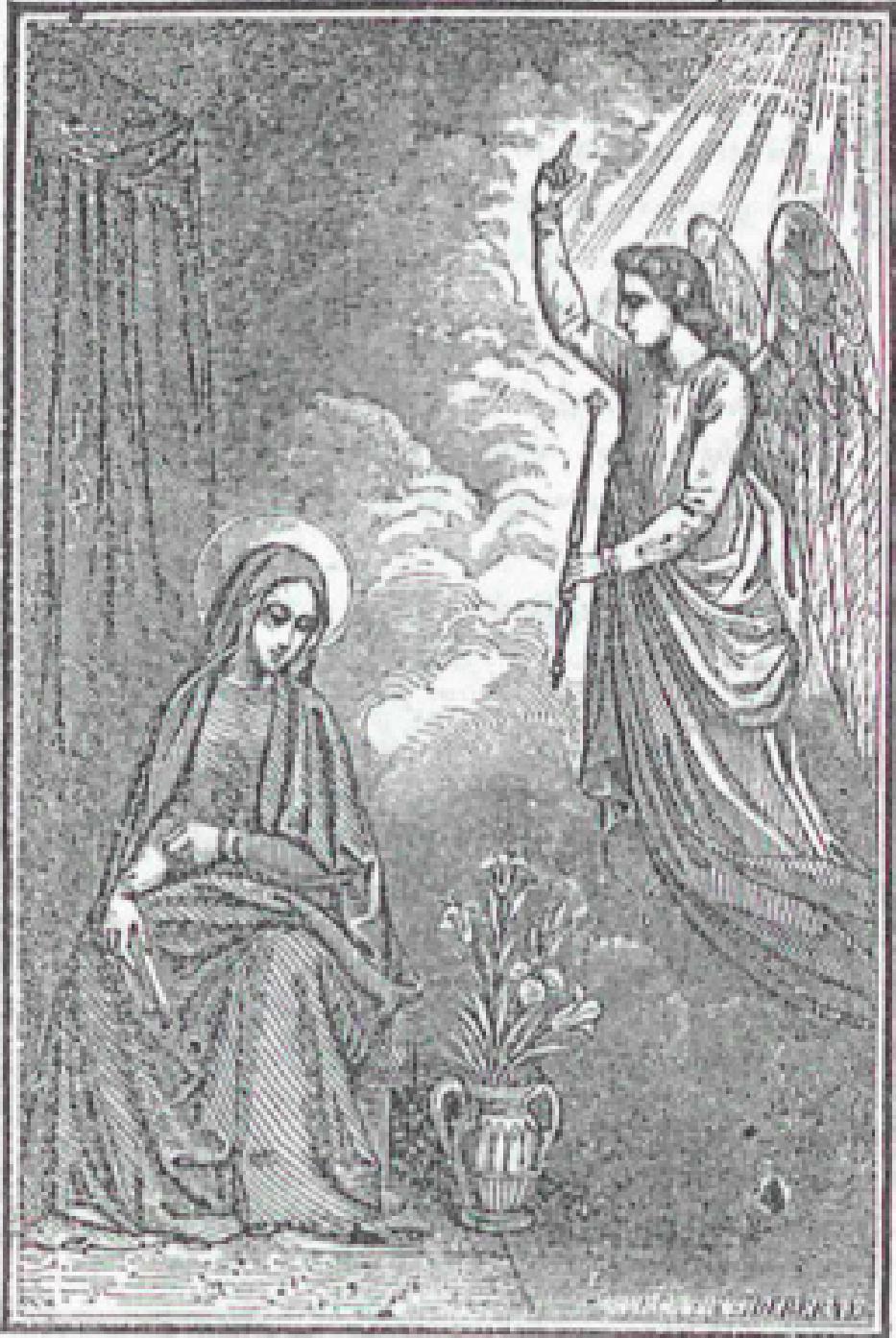
բաւմ. և պհանջովն առ ներ առ առ
ցի քայլութեայի ժամ ի առ է և
ի պիշտի ։ Հրեշտակայի եր-
գակցութեամբ պքեզ օրէնքել ։
Պքեզ զամբել ։ և յեզ զահութիւն
և յառաւ մասսա յանել ամենալոր
ամենա ժեմադ այժմ և միշտ և
յառ յառ ամեն յառ յառ եից ։ ամեն և

Մազթանը ։

Սաղմանի ք և օրէնքեթեամբ և
երայ օք հայրեա որաք անոց առ առ զա-
ւա որեմբ պհայր և զարդի և
զաւը հազիւդ այժմ և միշտ և
յառ յառ ամեն յառ յառ եից ։ ամեն և
Օրէնքեալ ամեր մեր յառաւ քրիս-
տուս ։ ամեն և

Հայոց մեր օք յերկոյն ։

ՍԱՀՄՈՍ ԺԸ

Ի կոտարած . Սաշմօս պատթի :

- 1 Երկինք պատմեն զիւռու առ-
տու ծոյ . և դարձրածս ձեռաց
նորս պատմէ հաստատութիւն :
- 2 Օր առուր բղխէ զրան . և դիշելք
գիշերի ցուցանէ զդիստոթիւն :
- 3 Ոչ են բանք և ոչ են խօսք , ո-
րոց ոչ լսին ձայնք նոցա :
- 4 Ընդ ամենայն երկինք ել բար-
քու նոցա . և մինչեւ 'ի ծագու
աշխարհի են խօսք նոցա :
- 5 Յարեւան և հար զիստրան իւր . և
մինքն որպէս միւսայ զի ելանե յա-
ռագաստէ իւրմէ . և ցնծայ նա
որպէս հակայ յընթանալ զնանա-
պարհո իւր :
- 6 Ի ծագու երկնից են ելք նորս .
և հանդիսան նորս մինչեւ 'ի ծա-

զըս նարութե . և ոչ ո՛ք իցէ , որ
 թագիցէ 'ի առաջը նարու :
 Օրենք մեռնե ուժիւն էն , և 7
 զարձան ցանկելո զհարյա իւ : պիտի
 թիւն ան առնե հաս առաջիւն է :
 և ինսունութե առնե պարզուց :
 Արդ արած ժիւն մեռնե ապից 8
 է , և արախ առնե զարցուս :
 արախ յանկիր մեռնե լոյս էն : և .
 լոյս առնե աշաց : Եղիշե զ մեռնե
 առնե է և մեռյա յուն խուն : ու
 կառապառնե օտե օտե Հշեմաքանակ 9
 է : և արաքայ է 'ի նոյն :
 Ցանկացի է նա քու զանկի և քու 10
 զանկաւուն ազատուն անզան քայլութէ :
 քայլու է նա քու զիւկու իսու-
 թիսիս :
 Քանիզի ծառու յու պահեցոց 11
 զայս : 'ի պահեց նման զհամա-
 զու մե բարուս :
 Զանկաւուն իւ ով կը կարծէ առ 12
 նու է 'ի միս : 'ի զանկաւուն իւ նու
 առնե արաշ զիս առնե , և յօնա-
 թիւն պահեց զծառու յու :
 Ազատ ժիւն ոչ ափուցուն իւ ժիւն : յոյն 13

Ժամ անթիծ Եղեց , և ուրբ Ե-
ղեց 'ի մեզաց մեծաց :

14 Եղիշին քեզ հաճոյ բանքը բերա-
նոյ իմայ , և խորհուրդը որտի ի-
մայ առաջի քո յամենայն Ժամ-
ուելը օգնական իմ և վրացիւ իմ :

ՍԱՀՄՈՍ ԺՈ.

Խ Կուտարած . Սահմոս դու. 111:

1 Ես իցե քեզ ամբ յառաք անձ
կութեան . օգնական Եղիշի քեզ
անուննե առանձաց յարկուայ :

2 Այս արեւոց քեզ ամբ օգնական
'ի սրբութեան իւրմէ , և 'ի սիօնէ
ընկալի զքեզ :

3 Յեշեաց ամբ զամենայն պատա-
ռակա քո , և զուխան քո ըն-
պանելի արացոց :

4 Տացե քեզ ամբ բատ որտի քում-
ե զամենայն խորհուրդո քո նա-
կատարեաց :

5 Յնծացուք մեք 'ի փրկութեան
քում . յանուն առանձաց մեց
մեք մեծք Եղիշուք :

Ազուայէ անք զամանակի խնդրը 6
 բառածութեա առ այս և անհայտ պա-
 կեցոց անք զօծեալի խնդր :
 Առաջ ամս յեղիքից ՚ի պարու 7
 ենթե խռով ՚ի զօրութիւն փլրու-
 թեա ժամանակի այս գործ :
 Եթե կամ այս ենթա երաժշտութեա : 8
 այդ մեջ պահանջ անհայտ առաջա-
 նութեա մեջ պահանջ անհայտ առաջա-
 նութեա ենթա երաժշտութեա :
 Տայ մեջ կամ այս գործ անհայտ առաջա-
 նութեա անհայտ ենթա երաժշտութեա : 9
 մեջ յարձակ ենթա երաժշտութեա :
 Տեր կեց զօծացանութեա , ենթա երա-
 ժշտութեա անհայտ առաջանութեա : 10
 Անդ անհայտ յարձակ կամ այս գործ
 անհայտ առաջանութեա :

ԱՅՆ ԱՐԴՈՒ Ի

Ի Կառարան . Սացմոն դաւ. Ռի :
 Տեր ՚ի զօրութիւն առ առ առաջա-
 նութեա անհայտ առաջանութեա : ՚ի պարու-
 թեա անհայտ առ առ առաջանութեա :
 Օ պահանջ թիւն պահանջ անհայտ ենթա եր-
 աժշտութեա , ենթա երաժշտութեա անհայտ
 անհայտ անհայտ անհայտ անհայտ ,
 Ժամանակ անհայտ անհայտ անհայտ , 3

1. *Люблю* *свои* *глаза* *и* *руки* *мои*. *и* *в*
так *как* *я* *люблю* *тебя* *много* *и* *много*
ты *любишь* *меня* *много* :

2. *Люблю* *твои* *глаза* *и* *руки* *мои*. *и* *в*
так *как* *я* *люблю* *тебя* *много* *и* *много*
ты *любишь* *меня* *много* :

3. *Люблю* *твои* *глаза* *и* *руки* *мои*. *и* *в*
так *как* *я* *люблю* *тебя* *много* *и* *много*
ты *любишь* *меня* *много* :

4. *Сияют* *твои* *глаза* *и* *блестят* *руки* *мои*. *и* *в*
так *как* *я* *люблю* *тебя* *много* *и* *много*
ты *любишь* *меня* *много* :

5. *Сияют* *твои* *глаза* *и* *блестят* *руки* *мои*. *и* *в*
так *как* *я* *люблю* *тебя* *много* *и* *много*
ты *любишь* *меня* *много* :

6. *Сияют* *твои* *глаза* *и* *блестят* *руки* *мои*. *и* *в*
так *как* *я* *люблю* *тебя* *много* *и* *много*
ты *любишь* *меня* *много* :

7. *О* *моя* *моя* *жена* *моя* *и* *я* *твой* *и*
твой *жених* *и* *ты* *твой* *жених* *и* *я* *твой*
мой *жених* :

8. *Люблю* *твои* *глаза* *и* *блестят* *руки* *мои*. *и* *в*
так *как* *я* *люблю* *тебя* *много* *и* *много*
ты *любишь* *меня* *много* :

9. *Люблю* *твои* *глаза* *и* *блестят* *руки* *мои*. *и* *в*
так *как* *я* *люблю* *тебя* *много* *и* *много*
ты *любишь* *меня* *много* :

10. *Люблю* *твои* *глаза* *и* *блестят* *руки* *мои*. *и* *в*
так *как* *я* *люблю* *тебя* *много* *и* *много*
ты *любишь* *меня* *много* :

Պատուի նոցա յերեղին կարիքալ . և 11
զառակ նոցա յարդաց ՚ի մարդ .
կանէ :

Խառարեցան ՚ի քեն չարա թեամի . 12
խորհեցան պատրիարք . պար ոչ
կարսոցի հաստատել :

Ելուսցեա զնամ հալոծ եարս . ՚ի 13
մեացա ած ո քա պատրիարքաց ու
զերեսս նոցա :

Բարձր լեր տեր ՚ի զօրութեան 14
քամ . օրհնեացուք . և սազմա
ասացուք ՚ի զօրութեան քամ :

ԱՐԴՅՈՍ ԻՆ

Ի կատարած . վասն ու ու օսին
օգնուկանու. Ու եանց . Սազմու
դաւ. ՈՒ :

Ասուած ասուած իմ նոյ . 1
եաց ու իս . ընդէր թաղեր զիս .
Հեռի եղէ ՚ի զօրեա թենէ իմմէ
զաման բանից յանցումաց իմոց :

Ասուած իմ . ՚ի ու ե կարդացի . 2
ու քեզ . և իմմ ոչ լուայ . ՚ի
զիշերի . և իմմ ոչ անոցիք :

- 3 Դաւ 'ի սուրբութեալ եռ . և
գոմիւալդ խորոյէլի :
- 4 Ե քեզ յուսցան հարթե մեր .
յուսցան 'ի քեզ , և փրկեցելը
վեստ :
- 5 Առ քեզ աղապակեցին , և լեւ-
ցին . 'ի քեզ յուսցան , և ոչ
ամաչեցին :
- 6 Առ ևս որդեւ եմ . և ոչ եմ
մարդ . նախառային մարդին , և
արշամարհանիք ժաղավարոց :
- 7 Վահեցեան որբ առասենին զիս .
արշամարհէնին զինե . խօսենին
շրջամարտք , և շարժենին զզլուխա
իւրեանց :
- 8 Յուսցան 'ի առեր . և փրկեացե-
լիս . իւրցուոց զիս , զիւկամի զիսան :
- 9 'Դաւ ես' որ համեր զիս յարդանէ
դե . յոյս իմ 'ի առեանց մօր իմոց :
- 10 Ե քեզ անկայ ես յարդանդէ .
յորովայնէ մօր իմոյ զաւ ես առ-
առանձ իմ :
- 11 Վի՛ 'ի բացեայ առնիք յինեն՝ զի
յի զաթիւնց մերձեալ են . և ոչ
որ է որ օգնենին :

Ըստ իջեցած պատճենիք 12
բարձրութեա . և յառալը զերպ ուզա.
շարժացին զիս :

Ըստ իջեցած խմբականիք 13
բարձրութեա . որպես ուս իւ ծի զիս մա հայէ
և յառալը ուզա:

Ես որպես զիս հայէ զայս : և յառ 14
բարձրութեա ամենայն ամենիք խմբականիք . և
հայէ այսպէս խմբական մաս հայ
ըստ իջեցած որպես այս իւզա :

Զարդարութեա որպես խմբականիք զարդ 15
բարձրութեա . ըստ իջեցած զիս իւզա
կայացաւ . և ի հայ մաս հայ
զիս զիս :

Ըստ իջեցած շարժացած բարձրութեա 16
զարդ . և մաս իջեցած շարժացած բարձրութեա
շարժացին զիս :

Ճամփացին զարդ ա խմբականիք 17
խմբականիք . և մաս իջեցած զարդականիք առ
ելքութեա . առաջանային հայէ առել
այժմ զիս :

Բարձրութեա զարդականիք խմբականիք 18
մաս իջեցած բարձրութեա . և ի իջեցած զարդ
մաս հայէ իջեցած զարդականիք առելքութեա :

Դա ամեն իջեցած հայէ առելքութեա զարդ 19

ւալթին քո յինէն . և աեւ յօդ-
նել ինձ նայեաց .

20 Փրկէտ ա 'ի որոյ զահան իմ . և 'ի
ձեռաց շանց պահամօրու թիւն իմ :

21 Փրկէտ ա զիս 'ի քերանոյ առիւ-
ծու , յեզդարէ միեղջերու ի զիս-
նարհաւ թիւն իմ :

22 Չառամի ցից զահան քո եղբարց
իմց . և 'ի մեջ եկի զեցոյ օրէ-
նեցից զբեղ :

23 Երկիւ զանձը առանձն օրէնից ցեղը
զանձ . և ամենայն զանձնեց յա-
կարէ ան զանձու օր արանցին քզ
նա :

24 Երկիւ ի առանձն ամենայն
զանձնեց յարացինի . զի ոչ արհա-
մարհեաց և ոչ ամարգեաց ամբ
զանձն ազ քառի . և ոչ զար-
հաց զերեան խոր յինէն . ոչ է
կարպալ ինձն առ նա յաւա-
յին :

25 Երկիւ է զանձն թիւն իմ ու իւ . յե-
կիւ զեցին մհջ օրէնից ցեղ զել :

26 Չառամ իմ կառապէցից առաջին
ամարհեաց երկիւ զանձն նայաւ :

Վերիցեն անոնիլը և յաղեցին . 27
արհեացին զակը ոչ բ խնդրեն
պիս :

Վեցը սիրաց նայու յա խն. միւ 28
յա խն. նից . յիշեցին և ուրան
ցին առ անը ամենայն ծագ ք
երկիր :

Երկիրաց ցեղն նման ամենայն 29
առաջնիք ազգնեց . զի առեստն է ար
քայութիւն . և նու ամբու ի պի-
սոց ամենայն հեթանուաց :

Ակ քին և երկիրաց ցին նման միւ 30
նայն պարագաց երկիր . առաջն
նարա ամենայն ամենեց միւ պր
ինութեա ի հազ :

Անձն իմ նուաւ կեց . և զա 31
ամի իմ ծառաց անուայն նման :

Պատմեացի առեստն ազգ՝ որ զա 32
ցոցն է . պատմեացին զարդարու-
թիւն նայու ժաղավարեան , որ
ծեսնեցն է՝ զար արար անը :

ԱՐԴՅՈՒՆ ԻՇ

Ե կառուրմէ . Սացմա զաւթի :

1 Տեր համաւեցէ զիս . և մեծ լինէ
ոչ արտիստէ այս :

2 Ե վայրի դաշտուած անոց քննութեւ-
ցոց զիս . և առ վայրու համարը բա-
ռեալ անոց պիս :

3 Վարձայց զանձնելու իմ առ և ե-
ասս այլ նորոգեցոց լինէ ՚ի ճամա-
րդութեաւ արտարութեալու զանձն առ-
նեալ իւրոց :

4 Ուեպէմ և զնացից ևս ՚ի մեջ
սառաւեցոց մահու , ոչ եղողեցից
՚ի շարէ . զի զաւ անք լինոց իւր եւ :

5 Չուրոց քս և զաւարուն ՚արա-
միսիմարտեցնելու զիս :

6 Պատրիստ ալարդեր առ այս իմ
զաւ զանձն անու յանոց իմաննեւ և զաւոց
լինոց :

7 Օծեր իւզով զգլուխ իմ . բա-
ժակ քս արայէս անապահէ արթե-
ցոց զիս :

8 Ազարմանթիւն քս անք զհեամ իմ

Ճիկացէ զումենայի առաջ իդեաց
ժամանակի ինձ ՚ի առաջ առաջնութէ
ընկա և ընկայի առաջ :

ԱՎԱՐԱՐՈՒ ԻԳ.

Սահման գ.աւ. ՈՒ . միաշարտ-
լուն :

Չեսան է երկիր յրիւ խրախ . աչ 1
յարք է ամանայի բնակիչ քնորա :
Կա ինքու ՚ի պետա ծափա հիմնան 2
է այս նմա . ՚ի պետա զեսա պատ-
րաստ այս պետ :

Ո՞վ երդէ ՚ի պատ առաջնու . կամ 3
ով կացալ ՚ի առաջ ով պատ են առաջ :

Ու առար է ձեռ օք և ամբաժ և
որոսիւ . ոք աչ եւս զեսա պատ-
թիւն յանձնի իւր . և աչ երգու առ-
ընք ընկիւրի իւրա մ ներա ու-
թեամբ :

Աս առայէ զաքիւն թիւն ՚ի առաջ . 4
նէ . զաքարիւն թիւն յանձնոյ
օքրեցէ իւրա մ :

Ես ազգ է ոք յանցու զաքիւ . 6

- ինքը առաջնորդ պերէ առ աստե-
ծայ յակաբոց :
- 7 Համբարձէք իշխանէք զգբանն
ձեր ի վեր . համբարձցին զրունք
յանձնելից և մոյց թագաւոր
պատոց :
- 8 Ո՞վ է առ թագաւոր փառոց .
մեր հզօր զօրութեամբ իւրով .
մեր հզօր ի պատերազմի :
- 9 Համբարձէք իշխանէք զգբանն
ձեր ի վեր . համբարձցին զրունք
յանձնելից և մոյց թագաւոր
պատոց :
- 10 Ո՞վ է առ թագաւոր փառոց .
մեր զօրութեամբ առ ինքն է
թագաւոր փառոց :

ԱՅՆԱՌՈՒ ԻՆ

ի. Կառարան . Սացմա զաւթի :

- 1 Առ քեզ մեր համբարձի զանձնէ
իւն . աստեած իւն ի քեզ յա-
ռացաց , մի ամաչեցից . և մի ծի-
ծաղեցին պիտի թշնամիք իւն :
- 2 Ամենեցեած ոյք համբարձն քեզ :

offi milisq; regi. utr; milisq; regi.
militari; utr; mili; milisq; regi.
placitum;

Quidamque regi pro milis regi filia; et
in ipsius fratre pro milis filia;
Qui in milis regi filia; si Quidamque
filia; quae est in milis ipsius; ipsi
quae est in milis mili; regi filia; si
tum plerique huiusmodi regi filia; si
Civilem milis regi filia; sed haec pro haec
regi filia;

Qd; qd; milis regi filia; si in
ipsius fratre filia; offi milis regi. utr;
ipsius ipsius milis regi filia; et
filia; quae est in milis ipsius; si Quidamque
filia; quae est in milis mili; regi filia;
ipsi. qd; regi filia; si in
mili; regi filia; et in milis mili; regi filia;
mili; regi filia; et in milis mili; regi filia;

Utr; mili; regi Quidamque regi pro milis regi
mili; regi filia; si in milis mili; regi
filia; et in milis mili; regi filia; et in milis mili; regi

լեն զույս և զիկում թիւն
նորս :

9 Վասի անուան քոյ անը պատահ
պեղու խէ : զի բարսում է զիւն . ով
է մարդ որ երեխէ : ի ան ան նէ :
օրեւոր եւս առնէ զիս 'ի ճանա-
պարհի՝ յոր և հանձնու :

10 Անձն նորս 'ի բարսում թիւն հան-
գիցէ : և զուանի նորս և առանի-
ուցից զիւրիչ :

11 Զօրութիւն է անը երեխէ զանցոց
իւրաց : և զկառակարսուն իւր ա-
ռաց անձնէ նորս :

12 Ա չէ իւր յանձնային ժամ առ անը
են : և նա հանձն յորսով այժմ է
զուանի իւր :

13 Կայեւս առ իւր և ազգութեան ժիշտ :
զի միանձոր և ազգութ է մ' եւ :

14 Կերպութիւնը արտի իւրայ ըս-
տում է զիւն յորտ : և 'ի վշանց
իւրայ հանձն զիս :

15 Տես զիստարկութիւն իւր և բոյ
վշանց իւր : և իւր ժիշտ զանց-
նոյին զիւր զու իւր :

16 Տես զիւր վանձնութիւն իւր : զի բարսում է

Եղեն : առելու թեսմի՞ որդի ինչու
 Նիզ առել ցին պիտի :
 Պահեաս զանձն իմ և փյուլու 17
 զիս . և մի յամօն եղեց : զի յա-
 սացայ ի քեզ :
 Վաճիծը և ազգութ կապորք եղեն 18
 ինձ . և ես քեզ համբերի . փը-
 կեա առասանձ զիսրայել յամե-
 նայի և զա թեսանց նարս :

ՍԱՀԱՐԱՍ ԵՎ

Ե կատարած . Սացձու զաւորի :

Դաստ ապօս թեք ամերի զի և յամե՞ 1
 բաժնութեանի թեքամ զիսացի : ի
 մեր յասացայ զի մի եղեց հի-
 շամեց :

Փարձեաս զիս ամեր և քննեան զիս . 2
 Փարձեաս զերիկաման իմ և բոյ
 սիրու իմ :

Ըստրամութիւն յաս ամեր առաջի 3
 աշաց իմեց . և համեց եղեց Տիզ
 մարտաւթեան յաս մի :

Ու նաւացայ և յամօն և նամերաց : 4
 և լին սիսրեն և ոչ մարց :

- 5 Առաջի և ու զժողովու շարուց . և
լին ամեարքայական և ոչ նաև այլոց և
6 Լուսացից որպէս թե ամբողջ պահան
իս , և շատը եղեց զժողովու
թուի մէք :
- 7 Եւեւ միա զժայի օրէնքու թե ամեա
քու և ապահով զժողովոյի որպէս
շեմիս բո՞ :
- 8 Տեր սիրուցի զժույթու թե ամեա
քու : և պատուի յարդիք պատասց
թուոյ :
- 9 ՈՒ կորու ամեակա լին ամեարքայա
զանձնելու իս . և մի լին ապա
հանհեցու զիկաննեն իս :
- 10 Ուստի ձեռք խըլունց յանորդունու^ւ
թե անու . և այ նացա լի եւ կու-
- 11 Եւ յամի ծառ թե ան ինում զիս
ին . պատու զիս մէք և ողովուն
թեա :
- 12 Համեւ իս կացցեւ յառ զզու թե ամեա
քու զիկանու ծառ օրէնքից զքեզ :

ԱՎԱՐՈՒՄ 1.2.

Անցնող դաւթի . մինչեւ . օձեաց
լը :

Տեր ըստ իստ և կերպը իստ էս և
յում մինչեւ լը կեցցաց . ամեր առաւելին
կեցնց իմաց՝ ևս յում մինչեւ զուր-
ցոց :

Եւ մեքենար առ իս շաբաց մ . զ
ամել զմարմարին իստ . նեղից իստ և
թշնամից իստ . նորս ակարուցուն
և անձնուն :

Թե պատրաստիցի 'ի պերայ իստ և
պատրագի , ոչ երեցից սիրու իստ .
և թե յարից 'ի պերայ իստ ևս
կատամարտ . առկայն և այսուիկ
'ի քեզ ամեր յունացոց :

Զմի խեցքիցի 'ի անձնուն , և և
զոյնի ազատեամ . բժանիիլ իման 'ի
առան անձնուն զամանեցի առ այս
կեցնց իմաց :

Տեսանիւն իման զիայցեցու իմիւն և
առանուն , և հպատակն անու 'ի առա-
նորի նորս :

Դասձիցնց զիս 'ի խորանի իստ և

- բամաւոր շարի . յեզ յարկաւ
արար զիս 'ի ծածկաց խոպանի
իւրում :
- 7 Ե պիտ բարձր արարել զիս . և
պատմ բարձր արա զպլուխ իմ 'ի
վերոյ թշնամուց իւնոց :
- 8 Ըստ եղեց և մասս ցից 'ի խո-
րանի նորա ըստառարար օքնու-
թեամ . օքնուց և ապահա մ-
ասցից ան առան :
- 9 Ես ու ան անցի խում զի կող-
ոցի առ քեզ . ազգակա ժում
և Ես ու զի քեզ առաց սիրո
իմ . և խնդրեցի եղեար իմ . զե-
րեան քա ան իւնուց իւնուց :
- 10 Այս զարձա ցանի զերեան քա յի-
ւեն , և մի խոսքի բարձրա-
թեամբ 'ի ծառացի քանին :
- 11 Օքնութեան իմ լեզ ան ան . մի ա-
նութեա զիս . և մի թառաց զիս
առանա ան զիրեցից իմ :
- 12 Հայր իմ և մայր իմ թառացի զիս .
և ան իմ լինարա զիս :
- 13 Օքնութեան ազա զիս ան ի հա-
նութեանի քան մի . և առ այնու-

q. l. w. fñr. 'f. qm. fñr. p. m. qfñr. :
q. m. l. fñr. fñr. fñr. + d. fñr. 14
l. l. fñr. qfñr. 'f. q. l. l. fñr. fñr. fñr. :
q. m. l. fñr. fñr. fñr. fñr. fñr. fñr. 15
q. m. . l. fñr. fñr. fñr. fñr. fñr. fñr.

Skills for learning:

Հարաբեկի սեպական գործադրությունը 16
վահագության մասին առաջ է առաջարկությունը . Համեմատած առաջարկությունը . Համեմատած առաջարկությունը . Համեմատած առաջարկությունը . Համեմատած առաջարկությունը .

וְעַמְקָדוֹן בִּזְבָּחָן

Ungdomsgruppen

Այս համարից ընդ ամբողջաւ զանազն խմ. և մի ընդ այլամիտից

Սբ զործեն զանօրինութիւն .
կորուստիւր պիտ :

4 Ուժը խօսին զբարձրացնելիւն ընդ
լինիքու խեցեանց . և շարուն թիւն
է 'ի սիրուս նոցա :

5 Տուր նոցա ամեր բառ զործոց նո-
ցա . և բառ անօրինութեան զբ.
նոցից նոցա հաստ նոցա :

6 Ըստ զործոց ձեռաց նոցա հաստ
նոցա պհատուցան ին նոցա նոցին :

7 Ոչ թե այսպիս զգործու ամե-
ռին , և ոչ 'ի զործու ձեռաց նո-
ցա հայեցան . կործանեացներ ըզ
նոցա : և այլ մի շինուացին :

8 Օրհետալ է ամեր զի լուսու ձայնիք
ողօթից իմաց . ամեր օդիական իմ
է ալաշտապան իմ :

9 Ե նա յաւացաւ սիրու իմ . օդ-
ական և օքանործնացաւ մասրինին
իմ . և և կամեր իմանք խստա-
պան և զեց նման :

10 Տես զօրութիւն ժաղավարեան
իւրոյ , ապաւեն մորկութեան օ-
ճելոյ իւրոյ :

11 Փրկեան զժաղավարութեան , և

օրինակ զեւառողութիւնն քա-
հայութաւ և բարձրացաւ պատրա-
սիլէկւ յաւառաւու :

ԱՎԱՐԱՐՈՒ ԻՇ

Սացման գում. Ո ի . օրինա. Ո հանց
նաւակառական տաճարին :

Մասսացեց անառաջ որդի առ 1
առ ծայ : Մասսացեց անառաջ զոր-
ոյին խոյն :

Մասսացեց անառաջ զորուս և 2
զորութիւ : Մասսացեց անառաջ զոր-
ուսուս անուան նորուս : և Երեսից
զորուց անառաջ ի զորու զորու-
թիւնն անուս :

Զայտ անառաջ ի զեւայ չարայ և 3
անուան զորու զորունց : և
մեր ինքնի ի զեւայ չարայ բար-
ձրաց :

Զայտ անառաջ զորութիւնց : և 4
անյժ անառաջ մեծ զայտից
թիւնց :

Զայտ անառաջ զեւայ զորունց : և 5
մասնիկ անք զորունց լիքանաւու :

- 6 Մանրեցեց զիստ որոշեւ ովմասա-
դասանելին լիքանական . որ սիրե-
լին է որոշեւ զարդ իւ միեւ զիւրուի :
- 7 Զայդ անեանե հաստատեց զարց 'ի
հրոյ . ձայդ անեանե շարժեց զա-
տապաստե : և իս ամեցա զանետ առելը
զանապատե կարեւ :
- 8 Զայդ անեանե հաստատեց զիւր-
չերուս . և յայտնի անելը զան-
ատապատե :
- 9 Ե անձարի նաբառ ամենելքի անե ա-
սացելն ըցաւա և նորս :
- 10 Տեր զջրհեղեղս նառա զանետ և
շածու զանետ . և ապաս որեւցեւ մեր
յան յանելն :
- 11 Տեր զօրու ժիւնեւ ժազախոյ եւ ան-
ոյ ասոցե . և օրհեւ ոյեց զիւրու
զարդ իւր 'ի խաղաղութիւն :

Ա ԽՆԱՐՈՒ Ի ԹՅ

Սացնոս զաւ. թի . 'ի նոյն :

- 1 Բարձր առնեմ զըել մեր . զի-
ւելզարդ զիս . և ոչ առքախ ա-
րարեց զիւշնամին իւմ յիս :

Տեղ առանձ իմ կուրօքայի առ զ
քեզ . և ըստ կեցելու զիս . անդ
համեմ ի գամաց զանձնի իմ . և
փրկեցեր զիս յայնպահ , որբ ի .
ջանձնեն ի զուր :

Վարդաս առանցեց առ բրու Յ
նորս . և խառնված եղելու ը մի-
շատամի որբութեան եւ առ նորս :
Արական թիւն է ի բարեկառ և
ժեւ առ նորս . և կեանից եւ ի կո-
մաց նորս :

Եթզ եղել կայու համեց իցեց լուսիք առ Յ
ռ առ առաւ . եղիսի առ բարեկան թիւն :
Ես առայի ի բարեկան կեց առաւ . Յ
ժեւ առ թիւն է , թե այ պատճե-
ցաց յաւ թաւ առ :

Տեղ ի կամա քա եաւ ը պետք է
իմայ զորս թիւն . զարձան ցիք
պետք քա թիւն , և ես եղե-
յանիւն :

Ես պետք անդ կուրօքայի և առ Յ
առանձ իմ առ զարձան կեցելու զիս . զիս Եց
օգաւ և պետք յայրեւ թիւն . ժեւ
իշանիւն ես յայրեւ կամ թիւն :
Եի ժեւ կայ խառնված առ նորս :

սռ քեզ ։ կամ պատմեցէ ըդ
 ճշինուու թիւն քո ։
 10 Լուս ժիշտ անք և սրբուցաւ ։
 և անք եղեւ ժիշտ օդինուու ։
 11 Դարձոյց զառ գ խմ յարաւու ։
 թիւն ։ Եղերծ ժիշտ զբութ ։ և
 ժիշտ զզեցոյց զառ յարաւու թիւն ։
 12 Ալոյեւ ապօնս առաջեւ քեզ
 յարաւու խմ ։ և այլ մի և զզաւու
 յաց ։ անք առաւած խմ յարաւու ։
 անք յարաւու եղեց քեզ ։

ՍԱՄԱՆ 1

Ի կատարմած ։ նախառական Ռի ։ և
 զայտու Ռեան ։ Սացան զաւ Ռի ։
 1 Ի քեզ անք յարաւու զառ ամաչ ։
 Զից յարաւու միւ յարաւու թիւն ։
 Քու մ օդուցեւ և առաջեւ զառ ։
 2 Խոհանորդու առ յարաւու քո ։
 յարաւու կայ յարաւու զառ ։
 3 Վեր խմ առաւած զբութուու և
 առաւ առաւ ժիշտ առաջեւ յարաւու
 զառ ։ զի հզորիչ խմ և ապաւեւ
 խմ զառ ես ։

զ առօտ սկսում ենց անք առաջ գործ պար միանք և
նորով ցեղ միանք են անուց պար պար ։
Եւ համար ովու յարագ այսի յայս
մասնէ ։ որ թափ առ յառ միանք ։
Դա եռ ազատապատ թիւ անք ։ և ՚ի Տ
անու այս յանձնելու առանձիւ զհարք թիւ ։
Ըստ ցեղ պար անք առաջ անձ Արշ
աւագան թիւ առանձ քայլ ։ անուց ը
զայնաբեկի ոչ ք պահեն պարի իւր
՚ի մասնէ ։

Ես ՚իմէ լրյու սացայ ։ յնձացայց ե օ
առ յանձ կը ց ՚ի պարկու թիւ ան քայլ ։
Ո ՚ի հայտ ցար ՚ի խուսափելու թիւ թիւ ։
թիւ ։ և պարկ ցեղ ՚ի ցանց զուտէն
թիւ ։ և ոչ մասնէ ցեղ պար ՚ի ձեւ ա
նձ զայց թիւ ։ և կացուց ցեղ յանձ
ըստ ըստ զայց թիւ ։

Որպատես միանք ։ զի՞ ներց ազ Յ
եւ մաս ։ խռովաց ցար ՚ի պահանձաւ ։
Եւ մաս միանք թիւ միանք թիւ լուսոց թիւ ։
Պահանձաւ զայց ՚ի յառաց կը ստոր թիւ ։
Եւ ամփ թիւ յարաց ե լուսուց թիւ ։

Ա դաստիարակ ՚ի սկսում թիւ Ն 10
զօրու թիւ թիւ ։ և ամփ ըստ թիւ
լուսուց զայց ։

- 11 Քանի զամանայն թշնամին իմ եղբ
եւ նախառար գրացեաց իմաց ։ յոյժ
ահ և երկիր զ ծանօթից իմաց ։
- 12 Անձնեցին ան ոյ յը անսունելու պիտ ։
արտաքրա վասխչելու յինեն ։
- 13 Մոռ այդ աղ եղբ եւ սրակու մե-
ռեալ ի որոնք ։ և եղբ եւ սրակու ո
զանօթ կարուսեալ ։
- 14 Զի լուսյ եւ զրամեամանն ըստ
մայ որդի շառը ելու պիտիւ ։ ի
ժայռավիլ նացա ի միասին ։ ան-
հուր զանձն իմ խորեւեցան ։ ոյլ
եւ ի քեզ անէլ յուսոցոց ։
- 15 Ասոյի զա եւ աստուած իմ ։ և
ի ձեռու քո եւ ժամանեցան թիւն
իմ ։
- 16 Փրկիւ առ զիս ի ձեռու թշնամինց
իմաց ։ և ի հայածնաց իմաց ։
- 17 Երեսեցս զերեւ առ ի ծառացու
թու ։ տարեցս զիս անէր ըստ որպի-
ռու թիւն քու մ՝ անէր մի յանօթ
եղբց ։ ոյ կարդացի առ քեզ ։
- 18 Ամուշեցին ամբարիչնաք ։ և ից
ցին ի գժոխ ։ համբ եղիցին
շրջաններ նենց առ որք ։ ոյ ք լու-

ու ին զարգարոյ պատերու ու թիւ 20
յամբարանա անից և յանդամել
իւ քեսից :

Որովհա զի բազում է ապահու 21
թիւն քաղցրութեան քոյ անը :
զոր այսկեցեր երկիւ զած աց քոյ :
Արարեց զու այնացիկ ոյք յու 22
աց ալ եւ ի քեզ առաջի որով -
աց մարգեան :

Ամբացուցիր զեսսա ՚ի ծածկոյթ 23
երեսաց քոյ ՚ի խումբ թենել
մարգեան :

Ծածկեցեր զեսսա ՚ի խորանի 24
քում : ՚ի շատկան ակա թենել լւ -
զուսաց :

Օրէտեալ է անը : զի սրանչելիս 25
արաց : զաղցրութեան իւլի ՚ի
զաղցրութեան :

Եւ առայժի ՚ի զաղցրանաց իւնիւմ : 26
թե լինելոց ու ընկնի յերեսաց ա -
չաց քոյ :

Ա ամեն այսպիսի լու որ ձայնի առա 27
թից իւնից յաղցրանկել իւնիւմ առա
քիզ :

Սիրեցեր զանը ամենայն առ ըլլու 28

Դարս : զի սահմանութիւնները
տեր . և հասանցած այլացիք .
ովք առաջել առնեն զամբար-
առա անութիւններ :

27 Ք. աղալերդ յապուք . և զօրացացին
սիլուք ձեք . ամենելքեանի այք
յա ասցեալ էք 'ի տեր :

ԱՐԱՄԱՆ ԼԱ

Եմասան. ՈՒԽ. Սացման դատ. ՈՒ :

1 Երանեի . ու մ թաղութիւն եղեւ
մեղաց . և ծածկեցած ամենայն
յանցաներ Դարս :

2 Երանեի առան որում ոչ համարի
տեր զի զր Դարս . և ոչ զոյ նեն-
ցութիւն 'ի բերանե Դարս :

3 Լաեցի ես և մաշեցած ամենայն
ամերը խմ . առ արքազակել ինչ
առ տեր զօրհաւասարող 'ի առեւ-
և 'ի զիշելիք :

4 Ծանրացաւ ձեռն քա 'ի օֆքաց
իս . զարձայ 'ի թշուառ անթիւն ,
զի հարսն ին զաւշք :

5 Զանց խմ զա յիշ քեզ , և զա-

Դարձենութիւն իմ ոչ ծանծկեցից
՚ի քեն :

Ասսցի՝ թէ պատմեցից մուշեն ըստ
մեղքի և զու թէ ազգին զամանացից
ամբարձութիւն մեջ լինուց իմաց :
Առանձ այսորիդ յազօնս կողցին ու
ու քեզ ամենայն առողքը ՚ի
ժամ ընթառնենիլիք :

Բայց միայն ՚ի չորսին հեղեղոց և
բարձուց, որը առ նաև մուս մուշ ոչ
մերժեացին :

Դու ես առցանցեն իմ ՚ի նեղուն ո
ժամեն, յայնամանեն, որ չուրջ եղին
պիտի և :

Յնձութիւն իմ, պրկեա զիս 10
յայիցաւեն, ոյք պաշարեցին զիս :
Խնամանեն արարից պրկեզ և իմ, 11
լուման ՚ի ճակատապարհ, յոյք և
պարացեա, և հաստատեցից ՚ի
պիտի քո զաշու իմ :

Ո՞ւ լինից օրոք ո զախ և զնորիս, 12
զիս ոչ զոյ ՚ի նաման իմաստութիւն :
՚ի ամեն և ՚ի գանձքանու անորո
ճայի ոյք ո զեզակու նայու, որը առ
քեզ ինչ ոչ մերժեացին :

- 13 Բարգում տանիշանիք են մեզաւ
բայց բայց ոյք յաւանն ի անք ։
ողբանն թիւն ակառն չուրջ ե-
ղիցի զնոքօք ։
- 14 Ուրսի եղերս ք և շնծացեք ար-
դարը ։ ի անք պարծեցարս ք
ամենեղենն ոյք ուղիղ եք ար-
տիւք ։

ԱՎԱՄԱՍ ԼՅ

Սացմու դաւ. թիւ ։

- 1 Ծնծացեք արդարը ի անք ։ ուզ-
դոց վայելէ օրհնութիւնն ։ խոս-
տավուն եղերս ք ակառն օրհնու-
թիւնը ։ առավազեաւ ապինաս-
քանաւ սացմուն սացելք նման ։
- 2 Օրէնիցելք զանք յօրհնութիւն-
նոր ։ զի բարի ե ։ սացմուն սաց-
ելք նման օրհնութիւն ամի՞ ։
- 3 Ուզիւզ են պատագամիք ակառնն ։ և
ամենայժե պարծք նորս հաւսանիք
են ։ և սիրե զալարմութիւնն ե-
ղիքաւանն անք ։
- 4 Ուզորմութիւն ակառն լի եղեւ ։

Երեխից , և յանձնես ականոն է լովիզից
հաստառականություն , և հայուսի ընկե-
րություն եւստա ամենայնդեպօքութիւն է այս
նայեւ :

Ճարգավեցած առողջեւ ի ամենից առ առ է
վաս . և զի՞ն ի առողջ զգաւունք ու քրու-
թիցիցէ ի առ առ է ամենայնդեպօքութիւն
իցից . և ի ամենայնդեպօքութիւն ամե-
նայնդեպօքութիւն աշխարհիցի :

Չի առ առ այս և լովիզ . ինչի հպ . 7
բանայնդ և հաստառականություն :
Տեր զբանէ պիտուղաւութիւն հետ առ 8
նայուց . անապայ է ամեր պիտուղաւութիւն
զի ժարգավեցած . և արշամանարկից
ամեր պիտուղաւութիւն թշնամունց :

Խորհուացած ականոն յառ խոր առ 9
մասուց . և խորհուացած սպասի նայուց
ապա մինչեւ յազգի :

Երանի ապա ի արց ամեր աստվածած 10
արշամանարկի է հետ . ժարգավեցած զոր
բանայնդ ի առ ամենայնդիւն ի իւնիք :
Յերեխից նայեցաւ ամեր յամենայնդ 11
սպասիս մասրութիւն ի արշամանարկ
բանայնդ ի առ ամեր ի իւնիք հայուսի
յամենայնդ բանայնդ աշխարհի :

- 12 Ո առեղծ առանձին զոյթու նո-
յու , 'ի միտ առ նու զուժենայէ
գործո նոցո :
- 13 Ոչ Ու 'ի բազում զօրս խը ապ-
քեցի թագաւոր . և ոչ հոկայ
'ի բազում զօրս թեան խը ամ :
- 14 Սուս է ձի 'ի պրելո թեան խ-
ը ամ . 'ի բազում զօրս թեան
խը ամ ոչ ապրեցուանէ զէլ-
ծեալի :
- 15 Աշք առան ՚ի պիրոյ Երկիւ-
զոծոյ խը արու և ոչ յուսու
յոլորմու թեան նորս :
- 16 Պրել ՚ի մահուանէ զանձին նո-
յու . և կերակրել զնոսու 'ի սովու :
- 17 Անձինք մեր համբերեցի այն ամ-
ս լին , զի օգնուեան և պաշտպան
մեր է :
- 18 Ե նու սրբու եղիցին սիրուք մեր ,
և յանու սուրբ նորս յուսու
յուք :
- 19 Եղիցի ողորմու թիւն քո մեր 'ի
պիրոյ մեր որոտեա յուսուցաք 'ի
գուլ :

ԱԾԱՄՈՒ ԼՂ.

Սացմոս գաւ. ՈՒ . ՚ի ժամանակի
վի ացըազունեաց զերեսո խոք
առաջի արիմեցեցաց . և է. ազո
արձակեաց զնու , և է. զնու :

Օրէնեցից զամբայալեայի ժամ , և
յամեայի ժամ օրէնեցից նու
ու ՚ի զերսու իմ :

Ե ամբ ապարձեացի անհանի իմ . յու ի . զ
ցե. հեղք . և արաբի երգիցիւ .
Անծ արարէք զամբայ իմեւ . և է
բարձր արաբացար զամեայ նորս ՚ի
պատճիւ :

Խնդրեցի ՚ի ամառնեւ և յու առ և
ինձ . յամեայի նեւ զամբայ իմեւ
փրկեաց զնու :

Մասնիք առ ամբ և ամելք զնու . և
և երեսք ձեր մի ամառնեւ զնու :

Վայ ազ բառ կարուցաց առ ամբ . և
և ամբ յու առ . յամեայի նեւ
զամբայ առք . պիրկեաց զնու :

Բանեալք հրեշտակաց ամեռնեւ և
շաբաշ եւ զերպիւ զամբայ իմ .
յոյիք , և ապահով զնու :

- 8 Ճաշակեցէք և աւոմբը : զի քարզ
օրս է անք : Եղանձեալ է այս՝ որ
յասաց ՚ի նա :
- 9 Երկիրուք ՚ի աւոմնեալ ամենայն
սպառը նորս . զի ոչինչ է պա-
կառաւ թիւն եղանձի զածաց նորս :
- 10 Ավեծամեծը արքանացան և քար-
զեան : բայց ոչ խնդրեն զանքը ,
ո՛վ այսպատճառ ՚ի նացան ամե-
նայն բարութիւն :
- 11 Եթայք որդեակեց իմ լուսուքը
ինձ : և զերկիւզ աւոմնեալ ուսու-
ցից ձեզ :
- 12 Ո՞վ է մարդ որ կամիս զեկումն :
ո՞վէ զամուս իւր աւոմնեալ ՚ի
բարութիւն :
- 13 Լուեց զեզու քա ՚ի շարութե-
նե : և շրժանից քա մի խառնացի
զեկումթիւն :
- 14 Խառնութեալ ՚ի շաբաթ : և արք բզ
եացիք : խնդրեալ որ զամուսքան թիւն
և երբեմ զեկում նորս :
- 15 Վայք աւոմնեալ ՚ի վերայ արքանցաց :
և անձակեց նորս ՚ի վերայ ազօ-
թից նորս :

Երեսը առաջան ի պլեսոյ շաբան 16
քովծաց . սատարել յերկրել լող
Ժիշտասիս նոցա :

Առարդ այժմ արդարին առ ամեր : 17
և ամեր զաւու նոցա . յամենային
Ներան թե եւ նոցա պրկեա ոց պատահ :
Ուրեմն է ամեր առ այլասիլի արք 18
Տաշեալ են պատիք . և պատարհաւ
Հոգու ամի կեցու ցանին :

Ըստ զամանակ թե ինչ է արք ու 19
բաց . յամենային օբրկե պատահ
ամեր . և պահել զաւու նոցա պատահ
Նոցա և մի ի նոցանել մի գրեացի :
Ունե մեղասիլ շաբ է . բայց ու 20
ամեր զարդարին զզգացի :
Ժրկել ամեր զաւու ձառ այից 21
իւրաց . մի զզգացին ամենազերան
այք յաւ ասցեալ են ի նու :

ԱՅՆ ԱՌԱ ԼՅ.

Ե կատարած . Սաքման գալիի :

Դ աստեա ամեր զայնասիլ այք զաւ 1
ամեն պիս . մասրասիր ընոք այլասիլ :
այք մասրասիր ընոք իւս :

- 2 Առ զվեհի և զառապարքու . և արք
յօդնել ինձ . հան զաւը քո լինդ-
դեմ հարածշաց ինց , որդել
կնաս . և առա զաւ զանձնի իմ ,
թէ տիրութեա թիւն քո ես եմ :
- 3 Վշնչեցեն և յամօթ լիցին՝ ոյք
ինց թէ իմ զանձնի իմ . զարձցին
յեւս և ամաչեցեն , ոյք խոր-
հե իմ ինձ շաբ :
- 4 Եղիցին նորս որով ու գուշի առ այս
հարցոց . և հրեշտակ անառնե ինք-
ուացեց պատաս :
- 5 Եղիցին ճանապարհ նոյն Շ
ինուար և ՚ի զայժմակղութիւնն .
և հրեշտակ առանց ոյց հարածեւ-
ցե պատաս :
- 6 Ի նանից թարգուցին ինձ որո-
շայի յասպականութեանն իւ-
լուանց , և ՚ի նանից նախառնցին
զանձնի իմ :
- 7 Հանցե ՚ի տիրութեա նոյն որոշայի Շ
ոյք ոչ պատաս . և որոն զար-
դապաւցին , առցե զաւ նոյն .
և յարութայի ՚ի նոյն սելցին :
- 8 Այլ սինձն իմ ցեծանցե ՚ի ամել :

ու բարի եղիցի ՚ի միքրկութեան ՚աս-
րու . և ամենայն առելուրը իմ ա-
ռաջեն . աւել ո՞ ՚աման է քեզ :
Զի միքրեաց զարքարուն ՚ի ձեռաց 9
հոգօրի . զարքարուն և զանանիլու
յայնացան ուրբ յամիշամակեն զիս :
Յարեան ՚ի պերայ իմ պերայ յ շու 10
բաց . և զարք ինչ ոչ զիստի հար-
զութեաց զիս :

Հ աստացիւ ինչ շար պատամակ 11
լինք բարեայ . անեաւ անդել
զանձն իմ խորհեցան յարեաց
՚ի մարդկանեւ :

Ես - ՚ի ՚ակուր ՚ասու քարք ողբեւ 12
հուսի . խոնարդ առ ՚անք ուրակ
զանձն իմ . և աղօմք իմ ՚ի ծայ
իմ զարգացիւ :

Ուրակ զեզքայր և զրելիք ՚այս 13
որես հանց լինեի . ուրակ զար-
եայ և զարսաւ մ . այնայ և խո-
նարդ առ ՚անքիւ :

՚ի պերայ իմ սարսա եղիւն և ժու 14
զամական . ժարամական յիս տուն
զամակ . և ժու ոչ ծամեայ . զամ և
յան , և ոչ զիջամակ :

- 15 Փարձեցին զիս՝ և արհամարհեցին
արհամարհաւոք . կրծտեցին 'ի
վերայ իմ զատամանա իւրեանց .
աէր երբ աւացես :
- 16 Ե բայ արա զանձնի իմ 'ի խարս-
մանելու թէ նոցա , և յառիւ-
ծոց զամամօրութիւնի իմ :
- 17 Խասապան ե զեց քեզ աէր՝ յեկե-
ղիս մէծո . և 'ի ժաղախ բազ-
մաց օրհնեցից զքեզ :
- 18 Ո՞վ արախ ե զիցին իս թշնամից
իմ . ոյք ասեցի զիս 'ի ասքա-
մզարտոց . անիւսովին առնէին
իս աչօք իւրեանց :
- 19 Ե՞ս իս զատագալութիւն նառելին .
և յիւրեանց բարեկութիւնը ըդ-
նեւուութիւն նարինելին :
- 20 Բացին 'ի վերայ իմ զրեքանին իւ-
րեանց . և ասացին այս այս աւե-
սին աչք մէք :
- 21 Տեսուր աէր՝ և մի յուեր . աէր՝
մի 'ի բացեայ առնիր յինեն :
- 22 Զարթիր և հայեայ աէր՝ յիրա-
սանին իմ . ասուած իմ և աէր
իմ 'ի զատամանա իմ . և իւրա-

սրբ ինձ ըստ արդարութեան
քառակա առևած իմ:

Եթ ու քայլ եղացին յա թշնամից 23
իմ: և մի առաջեց իմ օփառութեա-
գեանց: թէ պաշ պաշ անհանց
անց: ովել քիլիութեան ովել:

Անցեաց և յամօժ լիցին ոյք 24
խորոն ընտ չար իմ: զզեցին
յամօժ և զանորութեան ոյք մե-
ծարաւելին իմ անց: իմ:

Ճնծաց և ու քայլ լիցին ի. 25
պետ անձեւութեան: ոյք կամին
լից արդարութեան իմ:

Վասաց յամեւութեան: մեծ 26
և առաւած: և ոյք կամին ըստ
խորութեան ծառացի ըստ:

Եւ զա իմ խանացի զարութեան: 27
թիւն ըստ: զօրինակաց զզու-
թիւն թիւն ըստ:

ԱՅՆՄՈԱ ԼԵ

Եկանուրմեն, ծառալի տեսան .

Սամոն գութի :

- 1 Վահ անօրէնի 'ի մեզանչել բնոց
միւս իւր . թէ չկը երկիւղ առ-
առ ծոյ առաջի աշաց նորս :
- 2 Ա, Ե, Նոր առաջի նորս : ոք առ-
նել զանօրէնութիւնն + և առել
պիւս :
- 3 Բանից յերանց նորս անօրէնու-
թիւնն և ներկանթիւնն են :
- 4 Աչ կամեցաւ նու խմանու զբարիւ-
զանօրէնութիւնն խորհեցաւ յան-
կուդիւնքում :
- 5 Եկաց նու յամենայի համապարհ .
որ ոչ է բարի . և 'ի չարէ նու
ոչ ձանձրացու .
- 6 Տեր՝ յերպիւս է ողորմութիւն-
քու . ճշմարսութիւնն քո մինչեւ-
յանից :
- 7 Արգարութիւնն քո որովէ՞ս յերպիւս
առանձ . յուսունենք քո որովէ՞ս
խորի բարում միք . զմորոց իւզ և զա-
նուսն կեցաց անեն ովու անը :

Ուսովեա զի բացառէ արարելը զա. Տ
զորուն թիւն քո առաջած մծ . այլ
ուրդից մարդկան ՚ի հայտնի թիւ.
Եաց քոյ յու ապացիւ :

Ալբերտացիւ նորս ՚ի ապարագան . Զ
թիւն առան քո . և զու զիւս ժաման
կա թիւն առ ապաց բանդ լ
նոյն :

Ե թիւն է մեք ապրիւր կերպաց . և 10
լուսով երեսաց քոյ մեռման մը
զբան :

Ճանապարհութիւն քո՞ ոյք 11
ճանաչեն զուզ . զարդարութիւն
նորս քո՞ ոյք ազգութիւն արարելը :

Այս եղեցին ՚ի մերաց մեք ապր 12
ամբարտաւունց : և ձեռք մեք
զաւուց մի զարացուցիւն ովուզ :

Այս անկցին ամենեցեան ոյք 13
զործեն զանօթեն թիւն . մեր
ժեղցիւ և այլ մի կապացունց
համարանիւ :

ՕՐՀԱՅՈՒԹԻՒՆ

Միհին մողակալ տուառածուակ և
մարդարէին

- 1 Կայեցարաք Երկինքը . և խոռ
շոյց . լուիցէ Երկինք զարսագամն
բերանոյ իմոյ :
- 2 Ընդունելի լիցի որովէ ո անձրեւ
բարրաւ իմ . և իցիւն որովէ ո
ցող պատգամքը իմ :
- 3 Ոլորք ո անձրեւ ի պերայ սիոյ ,
որովէ ո ասարափ ի պերայ խոռոյ ,
զի պահան անառն կարգացնուք .
և առք օրշաւթիւն անառն
սուսն ծոյ մերոյ :
- 4 Վաստած որոյ Հշմարաւթեամբ
են զործք նորս . և անհնայի ճան
իսպարհը նորս իրաւամբք են :
- 5 Վաստած հաւասարիմէ . և ոչ
զոյ ի նման անիրաւութիւնն . ար
զար և Հշմարիսն է առեւ :
- 6 Մերզման և ոչ նման որդիքն արա
սոյ . ճնունդը խոսորեալք և
թիւրեալք :
- 7 Ոչ այդ այն է զար ականն հաւ

առացանելիք զուք՝ ժաղավարուք
յիմարք և ոչ խմանունք։
Ո՞ւ առ լիքն է հայր քու, որ ուստ 8
շաւ զ.թ.զ., արար զ.թ.զ., և
մահոց զ.թ.զ.։

Յաւ լիցին թեզ առարպին յաւին 9
ամենից, իմացարուք զաման ազգաց
մինչեւ յազզու։

Հարցիք զու ցաւրու քու, և 10
ազամունցին թեզ, ցծերու քու, և
առանցին թեզ։

Ե. Ժամանեալիք յարտամ բաժան 11
Եկանց բարձրութեանք զաման ամեն-
ույթ, որովհ ուստ եւս Դաս զոր-
դինե ազգացաց։

Ասցայ զամանեալ հետամանաց 12
ըստ թաւոյ հրեշտակաց նոյ։
Եղեւ բաժին աւանդ ժաղավարուք 13
քու յակուք, և պիճուկ ժառ ան-
զութեանդ քայոց ինքոյել։

Շառ արքան եղեւ նման յանապար 14
ամի, ի. Ճարտա առօդ ոյ յանիթոք ովի
ապաշտապանեց զիւս։

Կարառեաց զիւս, և այսէնեաց որ 15
ովի որոյ անկան, որովհ առաջնորդու։

՚ի թես իւր ընկալու զիս . և
որոյէս ՚ի վերայ ձարաց իւրաց
զժաման :

- 16 Տարածեաց զժեռա իւր . և ըն-
կալու զիս . և բարձեալ բերեց
զիս . ՚ի վերայ միջնարաց իւրաց :
- 17 Տեր միայն ածեց զիսսա . և ոչ
դպր լից նասա աստիճան օմոյք :
- 18 Եսծ եհան զիսսա . ՚ի զօրութիւ-
նըս երկրի . և կեցածքեաց զիսսա
արգեամից սիեր աստիճանաց :
- 19 Դիմոց նաց մեղք ՚ի միամբ . և
իւղ յարանմետ միամբ :
- 20 Իւղ կովաց և կամեն մարգաց ,
Հարաբով հանգերա խոյց սրբաց
ցլուց և նախացաց :
- 21 Զարարարանթիւն երիշումնաց
ցորենաց . և զարիւն խոզազաց
եսրու զժիւն :
- 22 Եղեր յակութիւն և յաջեցաւ . և
միջնաշեց զախութիւն :
- 23 Դիմոցաւ աստիճանաց լոյն-
ցաւ . եթուղ զաեց աստիճան
զարարիւն իւր . և յեւս եկաց
յասանցաց փրկիւն իւրիւն :

Ըստկացաւ զիմ զիմ օստրօսիւք 24
խըլեանց : և կուսիք խըլեանց
զառնացու զիմ զիմ :

Չոհեցին զիմաց և ոչ առաւ . 25
ծոյ : զիցն զարս ոչ զիմեին :
Դարբ և առաջանցիւք : զարս բնաւ
ոչ ճանեացեին հարբ նացու :
Ծաղին զանէ ո՛ւ ծեռաւ զնաւ : 26
Ճառացան զառաւուած ով կերամիկ-
ընաց զնաւ :

Եռես տէր և նախանձեցաւ . և 27
սրբանեցաւ ՚ի պերայ առանեցաց
և զամերաց նացու : և անէ :

Դարձու զից զերես իմ ՚ի նացու . 28
նէ : և զացից նացու զինշ իմեւոյ
իցէ յարաց ժամանակի :

Զի սզգ մի թիւ ե՞ւ նարու ՚ի նացու : և 29
սրբիք անհառանիք : նարու նախանձե-
անցու զիմ ՚ի շատու ած ու իւ-
րեանց : և զառնացու զիմ ՚ի
կուսիք խըլեանց :

Արդ և ես նախանձեցու զից րոյ 30
նառա յարդ անհայտանե : և անհայտ
ազգաւ զիծեցու զից զնաւ :
Գրանք հօր և սրբւոյ և հար :

Մացթանը :

Տուք պատասխան ծոյ ։ առաջ
որ հետեւ մարդ առիվիճ իւր
զաւ որին յաւ խանչեց ։ որ գործեւ
զաւ այս իւր եւ կեցաւ զանեւ ։
Մարդ առեւ առեւ պատասխան էւ ոյ
անձաւութիւն մօք քոյ եւ կուսի ։ եւ
պատասխան քո պատասխան ականիւ ։
առեւ ընկերութիւն մեր եւ
կեցաւ զանեւ ։

Քարոզեւ ացօնութ Երկինք ըստ
մին, եւ Տեր արքունին կանոնացն ։

Առան ի գիշերի եւ ի առանցքնեւ
եւ յանձնելու ժամաւ խոսիլ մեր
զբանիւ առանցն ։ զանեւ առանցն այսուց ։
Ա առան շանկանելու մեր ի օնոր
առ ժիշեւ ։ որու մ ոչ կարեւ մը
հանդիպել ։ զանեւ առանցն ։
Ա առան անդին եւ անդասասպարան
կար մեր առանցն անդին առանցն
քրիստոնիւ ։ զանեւ առանցն այսուց ։
Ա առան առ առ Դարդ եւ մեր ի առ
և անհանդիպ հանց անդասասպարան
ինք ։ զանեւ առանցն այսուց ։

Ա ասելու արքէնին լինելոց մեջ պիտի
կոշմաննե և երկնից արքայու թէ եւ

Երին . զանեց աղառեցուց ք :

Ա ասելու հայ և այն համար : Եւ եւ ա
միաբանու : Զանենին : Ողարմեաց :

ԱՅՈՂԻ :

Ե պիշերի և ՚ի առանձիննե և յա-
մանայն ժաման զքեց աղառեմիք :
և ՚ի քեն խնդրեց մարդաներ
անելու : Լուր մեզ ասուած պիր-
կիշ մեր . խուսարեւոյի ունին քո
՚ի խնդրեած մեր , զի մի ու-
նայն լիցին վաստակից ծառայից
քոյ : այլ համարին ա զաշխատու-
թիւնն մեր ՚ի զորք արդարու-
թեան և ՚ի պատու ասուած-
աղաշուռ թէ անն : Ընկալ անելո՞ զա-
զօժմ և զերելը պատու թիւնն մեր,
և հասա մեզ զաղորմու թիւնն քո-
սուաստագիւ : ծածկեա զմեզ
ընդ համանեա ամենազօր ախոյ
քոյ : զօրաց զմեզ անելո՞ զօրու-
թէ անմը սուրբ հայուց : պահեա
զմեզ սրբիւ բիր ական : Եւ արա

ուս մեզ նշան բարի ՚ի դամբա-
հ ՚ի ժառանքն թիւն անուա-
նը քամ մ որբոյ ։ Զի ՚ի քա ժառան-
կանարի ամենայն որբացածոց
մշտի վերաբեր ժառանքն թիւն
՚ի բարձրանա ։ Հօր և որբոյ և
հոգւոյն որբոյ այժմ և միշտ և
յս ժառանքն յաւ ժառանքոց ։ ամեն:

Խաղաղութիւն ամենալաւ ։
Ասսածոյ և բարի որբացածոց ։

Համբաւ քայլ համբաւ բարի և յս
է ժառանքն կան ։ Խաղաղ և այց արա-
բանաց հօսի քա ։ զոր ժազո-
պակաց առ քեզ զիւն թիւնամիւ-
սով ։ Զի քա առաջի կամք անց ։
և առ ՚ի քեզ ազարման թիւնամիւնց ։ և
պին թիւնամիւնց անց անիմիւնց ։ Զա-
մենական օրբերներ ։ զամենական օր-
բանացածոց ։ զամենական զաւ առ-
արձաւ ։ և ամենալաւ որբո-
գեւած զերպինից ազարման թիւնամիւնց ։
Վասն զի զոր ևս անց կենաց և
առանձ ազարման թիւնամիւնց ։ և
գեղ զայելու ժառանք իշխանա-

*D'hu'w le m'mmhi w'jel d' le iff'zim le
jim' f'ml. m'hu jum' f'ml. 'is'q'g, wall'z le*

IPmagDumper

H e q[uo]d p[ro]p[ter] h[ab]e. s[ed] m[er]it[u]m v[er]o h[ab]e. q[uo]d
d[e]c[u]l[ac]r[u]t u[er]o d[e]c[u]l[ac]r[u]t. s[ed] m[er]it[u]m v[er]o h[ab]e.
s[ed] m[er]it[u]m v[er]o h[ab]e. q[uo]d p[ro]p[ter] h[ab]e. q[uo]d p[ro]p[ter] h[ab]e.
q[uo]d p[ro]p[ter] h[ab]e. q[uo]d p[ro]p[ter] h[ab]e. q[uo]d p[ro]p[ter] h[ab]e.
j[ur]is f[ac]t[us] m[er]it[u]m j[ur]is f[ac]t[us] m[er]it[u]m + m[er]it[u]m
Op[er]is f[ac]t[us] m[er]it[u]m s[ed] p[ro]p[ter] f[ac]t[us] m[er]it[u]m + m[er]it[u]m

Aug 11 1978 J. L. Johnson

LAWRENCE & TAYLOR

ՍԱԴՄՈՍ ԼԶ

Աացմաս դաւթի :

- 1 ԱՅԻ Շատառնեմիք ընդ շարու , և
մի ընդ այնուամբ ոչ զարծեն
զանարենութիւն :
- 2 ԶԻ որպէս խոս վազվազակի ցա-
մուրեացին . որպէս զգ ալարի խո-
սայ վազվազակի անցուն :
- 3 Յասա ՚ի անք , և արս զբարց-
ըս թիւն . բնակեա յերկրի , և
հավու եցիս ՚ի մեծութեան նորաւ
- 4 Ճամփա ՚ի մեռաննէ , և նու սացի
քեզ զինեցրուած ու ուրսի քա .
յայտնեա առաջի առանքի զնու-
նազարկն քա . և յասա ՚ի նու :
- 5 Կա արասացի և հանցի որպէս ըզ
ըստ զարդարութիւնն քա . և զի-
տառութեա քա որպէս զօր կառու-
թաղ :

Ճանապարհը լեռ մեռնեւ : և ծառ օ
ռ ոյլեան նման : և մի՛ նախանձիր ընդ
այլառավել՝ սրբ առաքեալ իցեւ
ճանապարհը ից ից ից մասնաւոց ընդ մար-
դույ ուր գործե զանազան ժիշե :
Եւ եւ ՚ի բարիկա ժիշենե : և հանե Դ
զիր ՚ի սրբաւու ժիշենե : և մի՛ նա-
խառավել ընդ չարս :

Զ ե չարս վարդապատկե առանցքեա-
ցին . բայց ոյք համեմերթե առա-
նցն , նարս ժառանձրեացին զիր-
կիր :

Ժարք մի և այլ ոչ եռ իցե ամ Օ
բարիշանե . ինչպես այլ զան-
արս , և ոչ զարս :

Ա յլ որ հեղին են նարս ժառ 10
ամեցեացին զիրկիր : և օսմի-
կանցին ՚ի բարում խազազա-
նաւու ից ից մասնաւոց :

Ա յլ առաջ մեռարին արդ արդ , և 11
կրծնենե ՚ի մերսյ նարս զան-
արսն ից իւ . այլ մեր օքանցեացի-
կիսիս :

Ա մերք յառաջանց ոյն ամամենե , 12
զի համեմերթ է օք նարս :

- 13 Առաք հանիվին մեղադասություն . և լորեցին
պարզ զանազան իւ քետերց՝ հարթականել
պարզաբանել և պահանջնելու , ապանու-
թել զայտի ու խանութիւն է պատիւ :
- 14 Առաք նացա մասնելու իւ սիրուս նա-
ցա , և ազեղունիք նացա մշշրեացին :
- 15 Լաւ . և առկաւինի ինչ արդարուց +
քունի պրացուած մեծութիւններ մե-
ջաւարուց . և բարուելու ամբա-
րձուաց բարուածինցին :
- 16 Հ ամաստե անք զարդարու , և
համարու զաւարու ամբածից . ժա-
ռամբարու թիւն նացա յաւախուն
եղիցի :
- 17 Ո՞ի ամաշկացին նորս իւ ժամա-
նակու չարութեան . այլ յաւարու
ամիս յարեացին :
- 18 ՎՀան մեղադասություն կորիցեն . այլ
թշնամից անառան իւ ժամանակիւ
և . իւ բարձրանալ խրեանց պա-
հանուցին որովես ծախս , զի պա-
հանու :
- 19 Օքոյս առնաւ մեղադասուն . և ոչ
համարացնել . այլ ու արդարուն է ,
ազարմի և առայ :

Ոյք օրէնքեւ զանք : Ճառ սինքեւ 20
ցէն զերկիք : Եւ ոչ սինքնէնէն :
ապագեղացին 'ի նմաննէ :

Եւ ականնէ ուղղին զնացը առան : 21
զհանապարհս նորս Դա կամի
յայժ :

Շնէ ողեւ եւ զայթակլեցի : Դա 22
մի՛ կարծանեցի : զի տէլք ձեռն-
կալու եւ նորս :

Մանուկ եխ ես՝ եւ ծերացայ : Եւ 23
ոչ ականի զարդարին արհամարհ-
եալ : Եւ ոչ զաւով նորս՝ մէկ
մուրանց հայ :

Զօրէննասայալ ողործի եւ ասայ 24
ժիսի : զաւակ նորս օրէնքեալ ե-
զիցի յաւիսեան :

Խստորեա 'ի շարեւ : Եւ արս բղ 25
բարի : Եւ բնակլեցին յաւիսեան
յաւիսեան 'ի նման :

Տեր սիրե զիբաւունս : Եւ ոչ բնոյ 26
վայր հարկանէն զաւբբաս իւր :
այլ յաւիսեան պահէն զիսսու :
Վհօրենիք հայածեցին 'ի միասին : 27
Եւ զաւակը սմբարշանց սասա-
լեցին :

- 28 Այլ արդարք ժառանիցեցին
զերկիր : և բնակեցին յստի-
ւեանս յաշխունից 'ի նման :
- 29 Քերպեն արդարոյ խորհի ղիման-
առաթիւն : և լեզու նարա խօ-
սեացի ղիմանան :
- 30 Օրենքը առանձոյ իւրոյ են 'ի
սրաբի իւրամմ : և մի զայթակ-
ղեացին զնացք նարա :
- 31 Հայի մեզու որին ընդ արդար : Խ-
իմարքը ազգանունել զնան : ոչի անելո
ոչ թազու զնան 'ի ձեռա նարա :
և ոչ զամասազարուն զնան յարտամ
զամանել զնան :
- 32 Համբեր առանձու և պահեան ըդ
ճնշեապարհու նարա : և բարձր ա-
րացոյն զքեզ 'ի ժառանիցել զեր-
կիր : և զամասակուն մեզ զայթարաց
առեցին :
- 33 Տեսի զամբարիշան վերացեալ և
բարձրացեալ որովէս զմայլան լի-
քանիւնն :
- 34 Վեցի և ահա ոչ եք : խնդրեցի :
և ոչ զառա անզի նարա :
- 35 Պահեան զամբարա վերեւ : և անս

զուզը թիւն . զի դան մնացուածք
առն խաղաղաբարի :
Անօրենք հաղածեսցին 'ի միտացին . 56
և զաւակք ամբ արշաց կարիցեն :
Ժրկութիւն արդ արաց 'ի առ առ . 57
'ու է . մերակացու է նացու 'ի
ժամանեալու նեզութեան :
Օգնեացէ նացու առք , և փրկեացէ 58
զնամա . ապրեցուացէ 'ի մեզա-
սորաց : և կեցուացէ զնամա . զի
յուսացուն 'ի նա :

ՍԱՌԱՐՈՒ ԼԵ

Սացմու զաւթի . առ ՚ի միշտ-
ամկ չաբաթու :

Տեր մի որտեսութեամի քավ 1
յանդիմաներ զիս , և մի բար-
կութեամի քավ խրամեր զիս :
Զի նեաբ քո հարան յիս , և յիս զ
հաստատցու ձեռն քո :
Աչ զոյ բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ 3
յերեսոյ բարելութեամի քոյ :
Աչ է խաղաղութիւն ամերաց 4
իմոյ յերեսոյ մեզաց իմոյ :

- 5 Անօրէնութիւնը իմ բարձրացան
քան զդլու իմ ։ որովհետ բեռնե
ծանը ծանրացան ՚ի մերսոյ իմ ։
6 Կեխեցան և պահեցան մերը իմ
յերեաց անզգամն թեան իմոյ ։
7 Տառապեցայ և խոնարհ եղե
մինչեւ յոյժ ։ զօրհանապար արք
առաջ զնայի ։ զի անձն իմ լի
եղեւ շարժաբանոք ։ և ոչ որոյ
բժշկութիւն մարմայ իմոյ ։
8 Չարչարեցայ և խոնարհ եղե
մինչեւ յոյժ ։ մանշեի առ հե-
ծութեան որոխ իմոյ ։
9 Տեր առաջի քո եւ ամենայն ցան-
կութիւն իմ ։ և հեծութիւն իմ
՚ի քեն ոչ ծածկեցու ։
10 Այսու իմ խռապեցա յիս ։ և
եմող զիս զօրութիւն իմ ։ ըստ
աշաց իմոց ։ և այս ոչ եղեւ
լին իս ։
11 Բարեկամիք իմ և մերձաւոք իմ
առաջի իմ մերձեցան և կացին ։
և մերձաւոք իմ հեռի եղեւ
յինչեն ։
12 Բանացառէ իմ զիս և խորիէ ին

զանոնեան իմ . ոյք խորհեմի շարք ՚ի
պերս իմ : խորհեցուն զանոնեան
տես թիւն : և զիւնեցութիւն զօր
համապատ խորհեցուն :

Առ ես սրբեա խորչ զի ոչ լու : 13
սրբեա համբէ ոք ոչ բանաց զըլե
քանի թիւ :

Եզէ ես սրբեա մայրէ ոք ոչ լու : 14
և ոչ զուն խոռք ՚ի բերեան նորու :
Ես ՚ի քեզ ամեր յառացոյ : և զու : 15
լու իցեւ ինձ ամեր աստմած իմ :
Առացի թէ մի ուրախ եղիցին 16
իմ թշնամիք իմ : ՚ի սասանիք
ասոյ իմոյ : ՚ի պերս իմ մեծու-
թիւն խոռեցուն :

Ես ՚ի սասանիւն ապարաւուն իմ : 17
և յաւթ իմ առ ավելի իմ են յանե-
նոյն ժամ :

Զանոնեան թիւն իմ ապարաւուցից : 18
և հազարոց վանի մեջաց իմոյ :
Ես որդ թշնամիք իմ թիւնունի : 19
ին : և զօրացեալք են քանի զիւ :
և բարութիւն : ոյք սամեթիւ
զիւ : ՚ի սասանապարաւուց :

Ութ հասացիւն ինձ շարք մինիւն : 20

Դակ բնոց բարեց . չարտիստելին
զինէն , զի եռ երթայի , զհետ ապ-
գարութեան :

21 Ո՞ւ Շողուր զիս տէք ասուն ած
իմ . և մի ՚ի բացեաց առնիր յի-
նիշն . հայեաց յօդնել ինձ տէք
փրկութեան իմոյ :

ԱՅՆԱՌՈՒ ԼԸ

Ե Կառարտն . յիդիթովմայ օրի-
նութիւն . Սացմո գաւթիկ :

1 Աւացի՞ թէ պահեցից զհանու-
սպարհու իմ . զի մի մեղայց լե-
զուաւ իմով :

2 Եղի պահապան բերանոյ իմոյ՝
՚ի հակառ ակից մեղասպին առ ա-
յի իմ :

3 Լուս եղէ և խոնարհեցայ . լու եցի-
՚ի բարութենէ , և զաւք իմ նո-
րացեցան յիս :

4 Զեռաւ սիրու իմ ՚ի մարի իմում ,
և ՚ի խորհուրդն իմ մառեցա-
հուք :

5 Խօսեցայ լրզուաւ իմով և ասս-

ցի . ցոյց ինձ տեր զկատուրած
իմ . և զթիւ առուրց իմայ՝ քա-
նի՞օն է . զի զխասցից իմ է որ-
շամբ ինչ պահպատճառ է յինչն .
Անմ շամբով երեր զառուրու իմ . Ե
և կար զօրութեան իմայ որովեա
ոչինչ է առաջի իմ . առկայի ա-
ռենք և ին ընդունայի է առենայի
մարդ մուղի :

Ազգաբեն որպես 'ի պատկերի, Հրայր 7
մարդ , առկայի 'ի զուր խռայի .
զանձնէ և ոչ զիսէ ամ ժայռինէ :
Խոր արդ ով է համբեցութիւնն 8
իմ . թէ ոչ զու տեր . կամ կայր
զօրութեան իմայ . թէ ոչ 'ի քէ՛ն .
Համեմայի անօրէնութիւնն իմին 9
զերկեցի զիս . և նախառային ան-
զգամայ արարեցի զիս :

Լուս եզէ և ոչ բացի զբերան 10
իմ , զի զու արարեցի :

Երաց արա յինքն զամանակն իմ . 11
զի 'ի զօրութեան ձեռին զու և ա-
պահպատցայ :

Աշտամբութիւն վասն մեղաց իրաւ 12
անցեց զմարդ . մաշեցեց որպես

- ասրդի ասային ըստնձն նորս : սա-
կային ընդունայինէ առենոյին մարդ :
- 13 Լուր տեր ազօթից խնց : անդին
գիր խնդրուածոց խնց : արտա-
սուց խնց մի լուեր :
- 14 Պահպաւիս եմ ևս առաջի քո :
Եժգեհ և անցաւոր որովես ամե-
նային հարբ խմ :
- 15 Շայլ արտ ինձ զի հանգեայց մինչ-
շե երթեալ իցեմ : և այլ ոչ
եւս զանեիցիմ :

ԱՅՆՄՈՒՍ ԼՅ.

Ի կատարած : Սացմու դաւթի :

- 1 Համբերելով համբերի տեսան :
և նայեցաւ առ իս և լուս ա-
զօթից խնց :
- 2 Եհան զիս 'ի գրոյ տառապա-
նց : 'ի կաւոյ և 'ի աղմոյ :
- 3 Հասանաւոց 'ի պերայ միմի զո-
արս խմ : և ազգեաց զգնաց խմ :
- 4 Եսարեկ 'ի բերան խմ օքհնութիւն-
նար : զօրհնութիւն աւասն աս-
տուծոյ մերոյ :

Տեսութիւն բազումք և երկիցներ , և 5
յուսուցին 'ի աեր . Երանեալ
է այլու որոյ անուն տեսան է յոյս
նորս :

Ոչ հայեցաւ նու 'ի նանդութիւն , 6
և ոչ 'ի մողութիւն առաջ :
Բայց այսպես զաւ անց առ 7
առանձ իմ զարանշելիս քա . և
խորհրդոց քայ ոչ ոք է որ նման
նիցի քեզ :

Պատմեցի և խօսեցայ , և քա 8
զումք եղեն քան զիթիւն . ընդ
զուհու և ընդ պատարաց ոչ հա-
ճեցար , բայ լու հաստատեցի . իման .
զողջակեզ և զիման մեզայն ոչ
խնդրեցեր :

Ըստիւմ ասացի 'թէ ահաւա- 9
սիկ զամ ես . 'ի զըռախո զրոց
զրեալ է վասն իմ :

Առնել զկամն քա ասուած իմ 10
կամեցայ , և զօրեն քա 'ի մեջ
պայմանի իմոյ :

Աւելուրանեցից զարդարութիւն 11
նըս քա յեկեղեցիս մեծու . ահա
զըրթուն իմ ոչ արգելից 'ի քեն :

- 12 Տեր զու զիսացեր՝ զի զարդար-
լութիւնս քո ոչ ծածկեցի ՚ի
սրբի խնամ՝ զհշմարտութիւնս
քո և զփրկութիւնս քո :
- 13 Ասացի և ոչ թագուցի զազորմաւ-
թիւնս քո + և զհշմարտութիւնս
քո ՚ի ժաղավրդենէ մեծե :
- 14 Այլ զու տեր մի հեռսի առնելը
զգթութիւնս քո յինչն . զի ս-
պարմութիւնս քո և ճշմարտու-
թիւնս քո յամենայն ժամ լինեացի
զիու :
- 15 Շարջ եղեն զինեւ շարք ուսոց
ոչ զոյր թիւ . հասին ինձ միօ-
ւենութիւնը իմ . և ես ոչ կա-
րացի աւանել :
- 16 Բաղում եղեն քանի պհեր զիսոյ
խնոյ . և սիրո իմ եթող զիու :
- 17 Կամեաց տեր՝ փրկել զիս . և
տեր յօդնել ինձ նայեաց :
- 18 Ամուշեացեն և յամօթ լիցին՝ ոյք
խնորժին զանձնի իմ քառնալ ըդ
ուս . դարձցին յետու և ամաշես-
ցեն՝ ոյք խորհեին ինձ շար :
- 19 Ալեացեն զամօթ առ ժամայն

վաղվազակին . ոյք առեմն ժեռ
 վաշ վաշ .
 Եհծացին և առաջի լիցին 'ի 20
 քեզ ամենեցեան . ոյք խնդրեն
 զբեր տեր :
 Ասացին յամենայի ժամ ' մեծ 21
 և առաւած : և ոյք սիրեն ըր
 օփոփութեան ըստ :
 Ես ազգաստ և սկսնելի եմ , առ 22
 առած խորհեան զիս . օգնական
 և պաշտապան իմ ես . և զու առ
 առած իմ մի յամենայր :

ԱՅՆՄԱՍԻ Խ

Ի կոստարման . Ասցմաս զարդին :
 Երանի որ խորհի զարդարան և 1
 զանանելին . յաւոր չորի վրկե
 զիս տեր :
 Տեր միզեկե զիս և կեցաց զանին . 2
 Երանի որ առանձ զիս 'ի միզեց երի
 բի . և ոչ մասնել զիս 'ի ձեռա
 թ չնումեաց իւրաց :
 Տեր օգնական է նման 'ի մահին 3
 զաւոց իւրաց . զամենայի սնիւր .

- պին նորս զարձաւ ցանել ՚ի հիւ
և անուռ թէ կնիշ նորս :
- 4 Եւ ասոյի ամէք ողործուան ժիշ :
բժշկեան զանձնիմ, եւ մեզայ քեզ :
- 5 Ծըշամիք իմ ասոյին ժիշ չար :
Երբ իցէ զի մեռցի, եւ կորիցէ
անուռ նորս :
- 6 Վասանէք ամ ամինէլ զնաներութիւն :
Խառնէք ՚ի սրանի խրուճ, եւ ժառ
զմինէք զանօրենութիւննին խրու :
- 7 Արտաքրս ելանինէք եւ զնայն խո-
սէք . զինէնէն շնչիչէն ամենայն
թշնամիք իմ :
- 8 Խարիւ ցան չար ՚ի պերայ իմ :
Բան անօրենութեան եզին ՚ի
պերայ իմ :
- 9 Վի ժէ որ ներիցէ, այլ ոչ եւս
յաւելցի յաննինէլ . բանիցէ եւ այլն
խարպագութեան իմ, յոր եւ եան
յաւացայ :
- 10 Որ ու ամէք զեց իմ, յաճախուաց
աննինէլ ժիշ խարեանթիւն :
- 11 Այլ զու ամէք ողործուան ժիշ եւ
կնիշնեան զիս, եւ ես հասացից
նորս :

Յայսմ ծանեայ՝ թէ համեցոր 12
ընդ իւ . զի՞ մի՞ ու բախ եղիցին
իմ թշնամիք իմ :

Այլ զիս յամբ ծառթեան իմաւ 13
ընկալոր , և հաստատեցր զիս
առաջի քո յաբանեան :
Օրհնեալ աեր առաւած խորաւ 14
ժել յաբանեան յաբանեց .
եղիցի եղիցի :

ԱՎԱՄՈՒ ԽԱ

Ի Կատարած . խմանութիւն որ-
պւոցն կարխայ . Սացմու զաւթի :

Ուրոցէս մասիսագի . եղջերու . յադ 1
ընքրու ջուրց . այնազէս մասիսագի
անձն իմ առ քեզ առաւած :
Ճարտարի . է անձն իմ առ քեզ 2
առաւած : հզօր և կենուանի .
Երբ եկից երեւեցայց երեսացա-
առաւածոյ :

Եղեն ինձ արտասուր իմ կերաւ 3
կուր ՚ի առեւ և ՚ի զիշերի . և
այն զի առելին յիս զօրհանապայ
թէ մըր է առաւած քո :

- 4 Զայս որովես յիշելու տառապեց
իմ անձն իմ՝ քաջարեցեի, որի
ժմից ընդ յարկաւ ոքանչելուց
տաճի առաւեծոյ :
- 5 Ե ձայն ցիծութեան խոստափա-
ռութեան, և 'ի ձայն բարեկեն-
դանութեան :
- 6 Արդ ընդեր արտամ եւ անձն
իմ, կամ ընդեր խռովն զիս.
Խռու առ առաւեծ, խոստ-
պահան նմա՝ փրկիչ երեսոց իմոց
առաւեծ եւ :
- 7 Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ. զանե
պարիկ յիշեցի զքեզ յերկրեն
յորդանանեւ, 'ի հերմանել լեռնե
փորուե :
- 8 Խորբ խորոց կարգոցին առ քեզ.
'ի ձայն առեանոց քոյ :
- 9 Անենայն զրօնաներ քո, և ալք
քո անցին 'ի վերայ իմ :
- 10 Ե առե զատագիրեաց անք զո-
րումութիւնիւր, 'ի զիշերի զօրհ-
նութիւննոր. և աղօթք իմ առ
առաւեծ զանե կենաց իմոց :
- 11 Ասացի առաւեծոյ՝ ընդունոյ իմ

և առ յիշելը մերժեցիք զիս ։ յիշելը արտամ զնամ էս 'ի նեղեւ

[Ծխամույթ իմայ ։]

Ե մշշիւ ամպերաց իմայ նախաւ 12
ակցիւ զիս *[Ծխամույթ իմ ։ յառել զիս զարհանարագ ։ Եթ ուր է առաւած քո ։]*

Արդ յիշելը արտամ էս աման 15
իմ ։ կամ յիշելը խռավիւ զիս ։
[Հայաստան առաջարած ։ խռավավիւ զիս ։ մասնաւ կամ յիշելը իրաց իմայ իմայ առաջարած է ։]

ՍԱԴՐՈՍ ԽԲ

Սացմու գաւ. [Ի] :

Դաստ արտ ինձ առաւած ։ Է 1
իրաւ արտ ինձ 'ի զամասանիվ
իմաստ ։

Յաղդէ որ ոչ է առարք ։ 'ի մարդույթ 2
մեղաւորէ ներկաւորէ միջիեւ զիս ։
Դաւ առաւած հազօրիչ իմ էս ։ 3
յիշելը մասնաւ զիս ։ յիշելը
արտամ զնամ էս 'ի նեղեւ *[Ծխամույթ իմայ ։]*

- 4 Առարկեան ամեր պայտ քո և զնշաբար-
սութիւնն քո . զի առաջնորդու-
թեան ինձ , և համեցեն զիս ի լեռնեա
առք և ՚ի յարկու քո :
- 5 Վարչու առաջին ուղարկու առաջնորդու-
թեան առաջնորդ , որ ու բախ առանձ
զինունութիւնն ին :
- 6 Խառնունու եղեց քեզ օրէնտ-
իւնութիւնն առաջնորդ առաջնորդ ին :
- 7 Արդ ընդէր արաւում ևս անձն
ին , իամ ընդէր խառնու զիս .
յառաջ առաջնորդ , խառնու-
թիւնուն նման օքրելու եղեաց ինուց
առաջնորդ է :

ՍԱՀՄԱՆ ԽՂ.

- 1 Կոստորոն , խմանու Շետն որ-
դուոցն կորիւոյ . Սացմոն զաւ Ռի :
- 2 Առաջնորդ ականջօք մերովք լւ-
սաք . զոր հարկն մեր ականջեցին
մեզ :
- 3 Զորու զոր գործեցեր յաւորո
նոցա , յաւորուն առաջիւն :
- 4 Զեսն քո իղեաց զհեթանու :

և պեսան ամելիցեր . շարժարեցեր
զիւղովու քու քու , և համելը
զիւսան :

Չի ոչ թէ պատի խրեանց ժամ
և ամելիցին զերելիք , և ոչ բազուկ
նայու փրկեաց զիւսան :

Այլ այլ քու և բազուկ քու և 5
ըստ երեանց քոց : զիւ համեցար
զու բնոց նասան :

Դու բնորե եռ թարգառոր իմ և 6
ասուսած իմ , որ հրամանուցեր
զիւրելու թիւնու յակուրաց :

Վեհա զիւ շնորիս մեր հարցուուք . և 7
անուս ամելք քոյի արհամանուրենուուք
զարուցեալուն 'ի միւրոց մեր :

Ոչ թէ յաղեզի իմ յաւացեալ 8
իմ . և ոչ առար իմ կեցու յանելք
զիւն :

Այլ զու փրկեցեր զիւնոց 'ի թիւ 9
նամեաց մերոց և զամելիս մեր
յամօժմ արարեք :

Կամածոյի պարծեացուք զօրհաւ 10
նամարու , և սիստ ան նորս իսուս
ամբուն եզիցուք յայիսանուն :

Բայց այդ մեր եցելեցեր և սիսր 11

- գեցեց զմեղ . և ոչ ելեք աստ
ունծ լինդ զօրս մեր :
- 12 Դարձուցեր զմեղ յեաս քան
վեշնամիս մեր . և ասելիք մեր
յափշտակեցին զմեղ :
- 13 Եսուր զմեղ որպէս զոշխար ՚ի
զենումն : և ընդ հեթանոս
յռուեցեր զմեղ :
- 14 Առձառեցեր զժողովուրդու քո
ասանց զենց . և ոչ զոյ թիւ ա-
զազակիք մերոյ :
- 15 Աբարեր զմեղ նախատին դրաց-
եաց մերոց . ծաղր և այսին կա-
տականց այնոցիկ . որք շուրջ
է ին զմեօք :
- 16 Աբարեր զմեղ յառակս հեթա-
նոսաց ՚ի շարժել զոլումն առ-
զափրոց :
- 17 Զօր ամենայն նախատինը իմ ա-
ռաջի իմ են . և ամօն երեսաց
իմաց ծածկեաց զիս :
- 18 Ի ձայնեւ նախատրդին և շա-
րախօսի . յերեսաց թշնամույն
և հալածչի :
- 19 Այս ամենայն եկեւ ՚ի պիսաց մեր :

և մեր զքեզ ոչ մասացաք : և ոչ
անկայաք ու խափ քում : և ոչ
դարձաք յետո որսիւք մերալք :
Դարձաց զեր զշու խզ մեր : ի հա 20
նասպարհոց քոյ : խոնարհ որդորելք
զմեզ : ի առջի շարշարանոց : և
ծածկեցին զմեզ սոսելք մահու :
Ըսէ մեռացեալ իցե մեր զուման 21
սոսուծոյ մերոյ : կամ ձգեալ
իցե զձեսս մեր յասուածոս օ-
տարու :

Սակայն սոսուած խնդրե զոյս . 22
զի նա քինիք զդապանիս որսից
մեր :

Ասոն քս մեռանիսիք զօրհանու . 23
որսով : համարեցաք որսիւք զոյ-
խար : ի զենում մի :

Զարթիր բնդեր ներկու մեր . ա 24
ըի և մի մերժեր զմեզ խազաւ :

Զմեզ դարձաց զմեզ զերես քս 25
ի մենք : մառանիս զարքառաւ .
Եթեն և զմեզու մինչեւ մեր :

Խոնարհ եղեն մինչեւ : ի հա 26
մեռալք մեր : և յերկիր իցեց զմե-
զմեզ մեր :

27 *Արի ակը օգնեամ մեզ , և իդիլը*
զմեզ յսուն միւս ամ քո :

ԱՐԵՎԱՏՅԱՆ ԽՈՎ

Ա. Կառարտիծ . զառանցեցոյ ժամանակաց , որդւոցն կորիսայ Բ-
անսուն. թեան . Սացմոս օրինու-
թեան վասն սփրեցւոյն :

- 2 Տողմանցէ սիրու իմ պատագամն
քո բարի , և առաջից զբոքն
իմ թագաւորի :
  - 3 Եկաւ իմ որացէս դրիչ արագո-
ղիր գալքի : Ու զեցիկ ակացեամբ
քանի զամանացի որդիս մարդկան :
  - 4 Սիրեցանի շնորհը 'ի շրթնեց
քոյ : Ժամն այսարիկ օրհնեն այ ըդ
քեզ ասսուած յաւիսեան :
  - 5 Ած զաւր ընդ մէջ քո հզօր : Ղա-
յեցան թեան և զեցոյ քոյ :
  - 6 Լարեան ու զվեան և թագաւոր-
եան ժամանական թեան հե-
զա թեան և արգարա թեան , և
առաջնորդեացէ քեզ սրանցելա-
ով և աջ քո :

Ներքու որեալ են հզօր : և Տաղը 6
վուրդք ՚ի ներքոյ քո անկցիւ , ՚ի
սիրութ թշնամիւոց թագաւորիւ :
Ամուս քո աստեած յաւ խռեանու 7
յաւ խռենից , քու ազգին ու զզու ՚
զաւ ազգին աբբայութեան քո :
Սիրեցեր զարդարութիւն : և աւ 8
մեցեր զանօթեամեթիւն :
Ասմու այսորիկ եօծ զքեզ աս . 9
առու ած աստեած քո իւ զոյ
աբբայութեան : առաեկլ քու
զբեկերու քո :

Զ մու աւ և աստեալ և կասիոյ ՚ի 10
զի եամեր քու միւնք , ՚ի տաճարոց
փողակրենից : ու սմբ ու բախ որու
թիւ զքեզ զատերք թագաւո-
րոց ՚ի պատիւ :

Կ ազցեր զշխոյ ընոր այնիւ քու միւնք՝ 11
՚ի համբերձու տոկեհուռու զար-
զարեալ և պաճու հետո :

Լ ուր զու ասր և մեռ : խռեալու . 12
հեցու զանին քո : մասս զեազ-
գուրդ քո և զառեն հօր քո : զի
զանկացաւ թագաւոր զեզոյ քո :
Սա ինչու է տեր քո՞ւ երկիրազար : 13

շես ամս . և քուսուր ծուրոց
երկիրագաղցէ ամս . և սպասա-

բագօք զերեսս սորս պաշտիւ-
ցէն մեծամեծք 'ի ժաղավրդոց :

14 Ամենային ժամաք գոտեր թագաւ-
որի 'ի ներքոյ , 'ի ուլութաւորա-
ութէնուան զարդարեալ և պա-
հանձեալ :

15 Տարցին թագաւորի կուսանիք ըզ
հետ նախ . և պահելու նախ
տարցին նախ :

16 Վեցին ցեծութեամբ և ուրա-
խութեամբ , և տարցին 'ի առա-
նար թագաւորի . և փախանչու-
հարց քոց եղիցին սրոցիք քո :

17 Կացուացես զետոս իշխանու ընօք
ամենային երկիր . և յիշեացի ա-
նոնի քո ընօք մոմ ազդու ազդաց :

18 Ա ամս պատրիկ ժաղավրդոց խոս-
անվանե Եղիցին առ քեզ յաւ յաւ-
ուեանե : և յաւ յաւեանե յաւ յաւե-
նից :

ԱԾՈՒՄՆՈՒ ԽԵ

Ա. Կառարած . որդւոցն կորթոյ
Դի շերայ զաքունեց . Սոցմոն
պատթի :

Առողութեան մեր ասպառէն և զօրու .
թիւն . օգնական ՚ի մերայ նե-
ղութեանց , որք զաթին զմեզ
յոյժ :

Վասն այսորիկ ոչ երկիցուք մեք զ
՚ի խոսիլ երկրի , ՚ի մասիսիլ
լեբանց ՚ի սիրու ծովու .

Գոշեցին և խոսիլցուն ջուրք նու զ
յու . խոսիլցուն լերինը ՚ի զօ-
րութեան նորու .

Գ. Խացք գետոց ու բախ առնեն և
զքաղաքն առածեոյ + և ուրբ
արար զյարիս իւր բարձրեալի :
Առողութեան մեջ նորու , և նու զ
յու մի սահմանացին . օգնեցիլ-
նոցու սահմանաց ՚ի մարզութեալ-
սիրու . ՚ի մասութեալ ան :

Խոսիլցուն հեթեանոր , և խու Զ
նորիկցուն թաղաւ որութիւնիք .

- 6 Ես զձային իւր բարձրեալի , և
խոսիցաւ երկիր :
- 7 Տեր զօրութեանց ընդ մեզ . բն-
գունելի . եւ մեր աստած յա-
կոբայ :
- 8 Եկայք և աւեսէք զգործո աս-
տուծոյ , որ արար ղեշանես և
զարուհում 'ի մերայ երկիրի :
- 9 Եհար զպատերազմ 'ի ծագաց
մինչեւ 'ի ծագս երկիր . զավե-
զուն փշտեաց , զվեն խորա-
կեաց , և զատպարս այլեաց հրով :
- 10 Կանիսեցէք և ծաներուք : զի եռ
եմ աստած , բարձր եղեց 'ի
հեթանոս : և բարձրացաց 'ի
մերայ երկիրի :
- 11 Տեր զօրութեանց ընդ մեզ . բն-
գունելի . եւ մեր աստած յա-
կոբայ :

ՍԱՆՐԱԾՄՈՒԹՅԱՆ ԽՈՀ

Եկատարած . ջոսն որդւոցն կոր-
իայ . Սազմոն գաւ. թի :

Ճ. ամիս հարեւը ամենայն հեթանուն
նուր , աղաղաղակեցէք առ առու-
ռած 'ի ձայն ցիծութեանի :
Տեր բարձրեալ և ահարեաւ . զ
Ըստաւոր մեծ 'ի պերայ ամե-
նայն երեխի :

Ճ. աղաղաղակ արար զժաղախութուն 3
մեց , և զհեթանուն 'ի ներբայ
ամից մերայ :

Ճ. աղաղաղակ զիեզի իւր 'ի ժառանի . և
զութիւն , զգել զեցիւթիւն յա-
կաբայ զօր և օրիւնոց :

Ճ. ամերարձաւ առուռած օրիւնուն . 5
թեանիք , և մեր մեր ձայնիք
ժամոց :

Ա. աղաղաղակ առուռածոց մեծ 6
բան . աղաղաղակ թագու-
ռարին մեռման , աղաղաղակ :

Ճ. աղաղաւոր մեծ 'ի պերայ ամե-
նայն երեխի առուռած է , առու-
ռած աղաղակ նման իմաստութիւն :

8 Թեղաւորեաց աստիւծն ՚ի օքա-
բայ հե թէ սննդաց . աստիւծն ՚իրու-
մաւ յախռա ոքրութեան իւրայ :
9 Եշխաններ ժաղավրուց ժաղավրուց
առ աստիւծն արքահամբաւ : զի
աստիւծն զօրութիւննը յերկութ-
յոյժ համբարձան :

ԱՅՆ ՄԻԱ ԽԵ

Ասցեսու օրինութեան որդւոցն
կորիսայ . Երկրորդ շաբաթու :

- 1 Ո՞ւ ծ է աեր , և օրէնեալ է յոյժ
՚ի քաղաք աստիւծն մերայ , ՚ի
լուսն աւըրէ ՚իրաւ :
- 2 Համապատաս ցնծանցէ ցնծա-
թեամբ ամենայն երկիր . ըլքինից
սիօնի , կողմաններ հիւսիսայ՝ քա-
զաք թէ ազաւորին մեծի :
- 3 Աստիւծն ՚ի աստիւծնի իւրաւմ
յայսանի , ՚ի ժամանակի արդեւ
օգնական լինելը ՚նոցա :
- 4 Վհաւ ամիսի թէ ազաւորութէ թէ կը-
երիսի ժաղավրուն , և անցին ՚ի
պատճեն :

Եղիշեալիք աւրափես և զարդ
մացուն . խռավագուն աստանեւ
շան . և զարաւիլ կարս պիտաւ .
Աշու երկու դր սրայք և ի ծննդեան , օ
և հարթի աստանիկ միջին ոյե պիտաւ
'ի թարախ :

Որոյք ըստար : այցեալ և ուր 7
ռար 'ի քաղաք աւանն զօրու .
Ծեանց 'ի քաղաք աստան ծոյ
մերոյ :

Աստան Հիմնան էարել նման 3
յաւիսեան . ընկալար աստան
զազարման թիւն քա 'ի մեջ ժազու
միրու եան քոյ :

Հաստ անունն քում աստանան : 9
այցեալ և օրէնս թիւն քա ընդ
ամենային ամեղերս . և արդա-
րու Ծեանը լի է աջ քա :

Աւախ եղիցի քառան սիօն . և 10
յնձացացն զամերը յուզոյ իւ .
որն իրաւոյ քոյ ակը :

Երիցարաք զախօնիւ : ապաւ 11
բեցեք զիս և պատեցեք զաշտա-
րակա նորս :

Դեք զախօնու ձեք 'ի մերոյ զու 12

բաթեսից նորս . բաժանեցեց
զամաւրս նորս : զի պատմել կա-
րսավիք յաղդ յոյլ :

13 Առ է առառած , առառ ած մեր
յաւ խուսան յաւ խուսից . և առ
հովուեցէ զմել միջնէ յաւ ի-
մանն :

ՍԱՀՄՈՍ ԽԸ

Ի կատարած որդւոյն կորիոյ +
Սացմոս օքնութեան գաւ. ՈՒ :

- 1 Լուտրուք զայս ամենայն աղդք .
ունկնդիր լերուք ամենեքեանն +
ոքք ընակեալ էք յաշխառքնի :
- 2 Ճնունդք երկրի և որդիք մարդ-
կան , ՚ի միասնին մեծամեծք և
ամեանելք :
- 3 Բերանն իմ խօսեացի զիմաստո-
թիւն , և խորհուրդ սրախ իմոյ
զհամենաք :
- 4 Խոհարեւեցուցից յաւ ակու մնացու-
կրին իմ . բացից առ ակաւ զբերանն
իմ , և խօսեցաց զաւակու ՚ի ըս-
կըզբաննե :

Ըստ Եր քննու երկրացին եւ յառարկ
 շարժ . զի անօրէնու թիւնը զնու
 ցից իմաց շարջ եղեն զինեւ .
 Յաւացեալք 'ի զօրութիւն իւ . և
 շերանց . 'ի բազմութիւն մեծու
 թեաւ իւրեանց պարզեցին .
 Եղբայր ոչ միրկէ և ոչ միրկէ և
 մարդ . և ոչ առյ առանձոյ յոյ
 միրկանս իւր . և ոչ զգին միրկան
 նաց անձին իւրոյ :
 Ասսամիկայ յաւնեան , և կեց . և
 ցիւ մինչ յազգաւ . և ոչ մեացեա
 զայտականութիւն :
 Յորժամ մեացեա 'թէ յանու և
 առանց մեռանին , 'ի միասին ան-
 զգամբ և անմիաց կորիցին , և
 ժազգեն օտարաց զիւնութիւն
 իւրեանց :

Գերեզմանիք նաց առանց նաց 10
 եղիցին յաւնեան : և յարկեց
 նաց աղջէ մինչեւ յազգ . և
 կորից առցին անունիք նաց 'ի
 հազար իւրեանց :

Մարդ 'ի պատուի Եր և ոչ յանու 11
 ցաւ , հաւասարեցաւ անանից

- ունից սիմից և Դմանիկ զաւ Պայտա ։
- 12 Այս Հանհապարէ է զ այժմ ակըլու ։
Է ի ամե նայա նայֆի ։ յետ այսութէ կ
բե քանիօք խըլունից համեն այֆի ։
- 13 Ուստի ո խաչն 'ի զ ժ սիս մասման ։
Ջի ։ և մահ հայւաեացէ պեսա ։
և այլունցին նայա արդուք ընդ ։
առ աւ օսու ։
- 14 Օ զ իս թիւնի նայա մաշեայֆի ։ ի
զ ժ սիս ։ և ։ ի գառաց խըլունից
ամելիյֆի ։
- 15 Բայց առկայի առու ած փրկեացէ
զանձն իմ ։ ի ձեռաց զ ժ սիս ։
յորժամ ընդ անիֆի պիս ։
- 16 Այս Ե ըլինչիք յորժամ մի ծանաց
մարդ ։ և յորժամ բարա մ լինիֆի
պար առն նարս ։
- 17 Զի ոչ թէ ։ ի մեռ անիֆի խըլունի
ան յէ ընդ իւր զանձնայի ։ և ոչ
թէ իջցին քառար առն նարս ընդ
նիս ։
- 18 Ա յլ անձն նարս ։ ի կեռին խը
լունիմ օրէնին այֆի ։ և խառապան
կ պիցի քեզ յորժամ բարփի արուն
յիւր զ աւ նիս ։

Մայե նա մինչեւ յարդ հարց 19
իւրաց . մինչեւ յաւիստան պլու
մի ակացե :

Մարդ ՚ի պատուի եր և ոչ քան 20
յաւ : Հաւասարեցաւ միւսմանց
անքանից և նմանեցաւ նայաւ :

ԱՎԱՐԱՆ ԽՅ.

Սաշմու զ.թ. Եկ :

Առաված ասսածաց անք խօ . 1
անցաւ , և կոչեաց զերկիք յարե-
ակից մինչեւ ՚ի մասս արեաւ :
Ե սիօնէ մեծ ժայդացաւ թիւն փրաւ 2
կու թեան զեզոյ նորաւ :

Առաված մեր յայտնաբեռն ե . 3
կեցեց : և ասսած մեր մի զա-
գարեցեց :

Հայր առաջի նորաւ բարբարեցի : և
ե շարջ զետիւս միրիք յոյժ :
Կոչեցեց զերկիքն ՚ի միւսման՝ և 5
զերկիք ՚ի զաման զիւղաւուրդ
իւր , ժայդաց առ ինքն զաւըբաւ
իւր : և ոչ զեմեն զայտաբարաց
անհանց ՚ի միւրայ աւզնեայ նորաւ :

- 6 Պատուի ցին երկիրը զարդ արու-
թիւն նորս : զի առաւած զա-
րդ արք է :
- 7 Եւ ու ժաղավարք իս և խոհ-
ջայց ընդ քեզ : և խորայլ քեզ
վերայիշեց : զի առաւած առա-
ւած զա և եմ :
- 8 Ոչ թէ օման պատարացոց բոց
կշամայիւն զեզ : զի աղջակեզ քէ
թու առաջի : իս և յամիւնյիւ-
ճամի :
- 9 Ոչ ընդ անհիմ : իս առանք զա միշ-
կառարակա : և ոչ իս հօմից բոց
կախացու :
- 10 Լ.մ է ամենյիւ զարդ անեստիւ իս +
եւ թէ ընդունել ամենյիւ անեստիւ :
- 11 Վասկեմ : և զամենյիւ թագաւորիւ
վերայիշ : զեզեցիւն թէ վայրիւ
ընդ իս է :
- 12 Ու քաղցեցոց : քեզ ինչ ոչ ա-
ռայից : զի իս է աշխարհ լիւ
իւրաք :
- 13 Ոչ առանք և զիս զա արարացոց
բոց : և ոչ զարիւն կախացոց
բոց ընդունիւ :

Անուանութեայ պատրագ օրէ. 14
Առ թեամբ : Կաստրեա բարձրէ :

լոյն զուխու քու :

Վարդանցիւ առ իս յաւոր նէ. 15
զութեամբ քու : Ես միզեկցից ըզ
քեզ և զու ժամանակ արաւ-
ցես զիս :

Վակայն մեզութիւն առէ առա- 16
ռած : Իսկ զու ընդէլը ընաւ
պատմես : Պարզաբուժիւն իմ :
Լամբ առնես զուխու իմ ՚ի ըն-
դիւն քու :

Զի զու առնցիր պարստին իմ : մեր 17
Ժեցիր և յես ընդէլը զամե-
նայն բանն ըերանց իմոց :

Ու առանձիւ իր զզոզու ընկը անու. 18
իր ընդ նասա : և ընդ շանա
զնեն, իր զբաժին քու :

Ընդ քու քո յահանիւր պարստ. 19
իմիւն : և ընդ քու նիւթել ըզ
ներան իմիւն :

Վասալ զեզութիւն յաւութե չարս. 20
իմուն իր : և ՚ի միզեկցից որոց առ մօք
քու զնեն իր զզոցիւն անզուն իմիւն :

Զայցա առնենայն աշարելը : և յան. 21

Ձի քեզ . կարծեցեր անօրէնոք ՚ի
մայ , քամ . թէ և ես քեզ ՚իլ-
մանիցիմ :

- 22 Արդ յանդ խմանեցից և կացու-
ցից զայս ամենայն առաջի յու .
Եմացարուք ամեներեան՝ որոց մո-
ռացեալ իցէ զատառածած :
- 23 Դուցէ երբէք յափշտակիցիք , և
ոչ ոք իցէ ոք ժիրովիցէ :
- 24 Պատարագ օրհնութեան պատա-
ռու արացոցէ զիս . և անդ է ճա-
նապարհ . ուր ցուցից նման ըդ
ժիրկութիւն առածծոյ :

ՍԱՆՄՈՍ Ճ.

Ի կառարան . Սացման գութի .
՚ի ժամանեակի զի եկի տո . նու նու .
Ռան մարդարէ , իրրեւ . զի մը-
տեաց էր նու տո . ըերարդէւ :

- 1 Ռողորմեան ինձ առառած քստ մե-
ծի ողորմութեան . քաւմ . ըստ
բազում զիմութեան քաւմ քա-
ւմա զանօրէնութեան իմ :
- 2 Առաւել լուա զիս յանօրէնու-

Et huius modi , he 's all quay fiddling
 now pipe uppon yfours :
 And hoope to see felde him selfe he is strake in
 yfours id . he all quay fiddl' now myfis fiddl'
 he is ymbeddled in yfours :
 But q' dremyfis all quay m'dys , he zumpa
 now myfis pipe uppon yfours :
 Of myfis all quay he q' dremyfis 's fiddl' now
 yfis , he ymbeddled in yfours :
 And hoope to see felde m'dys ymbeddled , he 's 6
 all quay d'leme yfis d'leme fiddl':
 And m'dys q' dremyfis felde he uppys ,
 yfis , ymbeddled in he q' dremyfis
 felde m'dys pipe uppon ymbeddled
 yfis fiddl':
 So q' dremyfis felde he uppon yfis
 he q' dremyfis , he ymbeddled
 uppon yfis fiddl':
 And hoope to see felde he q' dremyfis
 yfis , he ymbeddled in yfis
 felde he q' dremyfis uppon yfis :
 And hoope to see felde he 's all quay fiddl' now
 yfis , he ymbeddled in yfis
 felde he q' dremyfis uppon yfis :
 Uppon uppon yfis ymbeddled in yfis now 11

- տուած , և հոգի սեղմող նորու-
գեան ՚ի ժայռի խճամբ :
- 12 Ավել լենկենուր զիս տեր յերեսոց
քոյ , և զհոգի քա առըբ մի
համեր յիշեն :
- 13 Տուր ինձ ցնծովիւն փրկու-
թեան քոյ , և հոգւայ սրեաւու-
թեան քոյ հաստատեա զիս :
- 14 Աւասցից անօրինոց դժամապար-
հրս քա . և ամբարիչուր առ քեզ
ու արծցին :
- 15 Փրկեա զիս յարենել աստաւած
աստաւած փրկութեան ինչոյ .
ցնծացել յեզա իմ յարդարու-
թեան քամ :
- 16 Տէր եթէ զշմանան իմ բանաս +
Եւրան իմ երգեցոց զօրհնու-
թեան քա :
- 17 Ու ելամուցեալ եթի , այստարացա-
մասաւանեալ աբ . բայց զու լիդ
ովակել զու ինկ ոչ հաճեցար :
- 18 Պատարացար աստաւածոյ հոգի խո-
նարէ . զափառ առըբ և զհոցի
խօնացք աստաւած ոչ արկա-
մարէ :

Բարի արա մեր կամքը քայլք 19
սիօնի . և զիթ ոցին պարհապատ
Երա սովորի :

Յայն ամ հաճեցին ընդ պատմ 20
բազու արդարա թեան . յարեամ
ուխաց պատարագա հանցե ՚
ան զան քո զաւակա :

ԱՎԱՄԱՆ ՃԱ

Ե կատարան իմաստո . Ուստի ,
Սոցմոն զա . ՚ ի ժամանուի ի
զի եկի զավեկ եղողմաց , զատ-
մաց սառուցաց , ՚ ի անուա-
նի զաւի ՚ ի սանն արիմեշե-
քայ ե :

Զե՞ պարծի ՚ ի չառաթեան հզօր ՚ 1
զանօրէնու թիւն . զօրհանուապար
զանթրաւութիւն խորհեցու . ՚
լ. զա ի խ բամ :

Օրուէն զանելի ուոր ՚ որեաց ըզ 2
նե նութիւն . սիրեաց զամու-
թիւն քան զառաթիւն . զանօ-
քէնութիւն քան զիսոս արդա-
ռութեան :

- 5 Ովրեաց նոս պատմեայի խօսու կողք
Ճանահան , և զգեցիս ո ներ ու ուրաս
6 Ա սահմա այսորի ի ասաւած ած կործա-
նեցի զիս թարս . խղեացի և
հանեցի զիս յարկաց խըսոյ . և
զարդաստ շարս յերկուն կենդա-
նեաց :
- 5 Տեսալն արդարք և երկիցին . ըդ
հայւա ծիծաղի ային և ասացին .
- 6 Այս այր է . որ ոչ արար պատ-
մուած խը օվեանին . այլ յա-
սացաւ ու ի բարք մ մեծա-
լուն խը . և զարաց ի նախ-
ըսթեան խըսում :
- 7 Այլ եւ արայի ծիթենի պատմ-
ուց ի ամեն ասսուծոյ . յասացայ
յալուրմա թիւն ասսուծոյ յանի-
ւունի և յաւ յաւան յաւ յաւա-
նից :
- 8 Կաստավան եղեց քեզ մեր յաւ ի-
ւունի . զի արարել . և համբե-
րից մեռած քամ մ . զի քաղցր եւ
առաջի սրբոց քայ :

ՍԱՆԴՈՍ ծ.Բ.

Եկատարած . շամս մացալք. թույ .

Խմասուն. թիւն դաւ. թի :

Առաջ սեղզամին 'ի որտե իւ բու. մ' 1
Ծէ ոչ զոյ ասսուած . ապահա-
նեցան և . ոզզեցան յանօրենու-
թեան թը թեանուց . և ոչ ոք է ոք
առանձ զքաղցրութիւն :

Ասսուած յերկնից նոյեցաւ յաւ 2
Ժենայի որդիս մարդկանու : առաս-
ուլ թէ իցէ՞ ոչ խմասուն 'ոչ
ինչից յից զասուած :

Անեւելեպեան յանօրեցան 'ի միւ . 3
ոին : և անապիտանացան :

Ոչ ոք է ոք առանձ զքաղցրու : և չէ և
ոք մինչեւ 'ի մի :

Արագես ոչ ծանիցցեն ամենելեպեան : 5
այք զործեն զանօրենութիւն :

Ոյք ու անեին զքաղցրութիւն իւ 6
որոցէս յերկալու հացի : և առ-
ասսուած ոչ կարուացին :

Անդ երկիցցեն զերկիւով ու բոչ իցէ՞ 7
Երկիւով . զե ասսուած զքաղցրու
զանօրեն մարդահանջոցի :

- 8 Աշխաղեն և յամօթ լիցին : զի
ասուս ած անարդեւոց զիստա :
- 9 Ո՞ տոցէ ՚ի սփօնէ զիգրկու թիւնէ
խրայէլի . ՚ի զարձու զանէլ ու ու-
ո լին զուերու թիւն ժաղավորեանէ
իւնց : ցհծացցէ յակոբ : և ու-
բախ եղիցի խրայէլ :

ՍԱՀՄԱՆ ԵԳ.

Ե կոտարան . ընդ օրինու Ուն նո
իմաստու Ուն ն զաւ Ոի . ՚ի ժա-
մանակի չի եկին չիփացիքն , եւ-
տեն զաւուց՝ ահաւասիկ զա-
ւիլ Ուազուցեաց նուի ու մեզ :

- 1 Ասուս ած յանու ու քաւմ կեցո
զիս : և ՚ի զարձու թիւն քաւմ իւ-
րուս արտ թիւն :
- 2 Ասուս ած ըստ աղօթից իւնց :
ու ներդից բանից ըստ յանու իւնց :
- 3 Օտարք յարեանէ ՚ի պերոյ իմ : և
հզորք իւնց ըստ զանէն իմ : և
ոչ համարեցան զըստ ասուս ած
առ ասյի իւ ըստ իւնց :
- 4 Ահա ասուս ած սպանվուն իմ : և

անք լինգուենդ հոգաց խօսք :
Ե պարձուցած լ զշարժ ՚ի թշնամ 5
միւն իմ : Տշմարտութեամբ քառ
աստվածեա պիտակա :
Ես կամք խօսի ք պատարաց ո մա 6
առա ցից քեզ . և խառավան եղից
միւն ան քառ անք : զիւ քարիչ է :
Յան նոյն եւ զութեամբ իմ իմ գիր 7
կեցել զիւ : և ՚ի թշնամիւն իմ
համես անկն իմ :

ՍԱԴՄՈՍ Տ.Դ.

Ե Կրտսերած . ընդ . օրինաւ. թիւ. սա
խմառաւ. թեան . Սացմոս զաւ. թիւ
Ու նեկեց իր աստեած արօմից իւ 1
մօց : և մի անոն առ ներ ըզ
խնդրուած ու իմ :
Կայեւս առ իս և լուր ինձ . զիւ զ
արամեցայ ևս ՚ի ձանձրամար իւ
մաս : և խառիցայ :

Ե ձային թշնամուն և ՚ի նեղել 5
միւ զաւորին խոսրացան յիս անիւ
բառ թեամբ : բարեկար թեամբ
ուստ սպահե իւր ինձ :

- 4 Անրու իմ խաստի ցաւ յիս և ե եր
 ինք մահու մելքաւ ի մերայ իմ:
 5 Ահ ե զազում մի եկն ի մերայ իմ:
 ե ծածկեայ պիս խաւար:
- 6 Ասոցի ասյր որ ինձ զիջեւս որ
 ովես զազում նոյ ո զի ժաշեի մե-
 րանայի և ե հեռացեայ զազո-
 բեի յանապատի:
- 7 Ալի ու նեի ասուս ծոյ որ միրելեր
 պիս ի կարգնաւու ժեւնե ո ի զայ-
 ցանարայ և ե ի միրելեալ նե զայր-
 աւս ժեւնե:
- 8 Ո՞ւ իլլու անը և բաժանես ողե զաւ
 նայս ո զի անօս զամորէ նու ժեւնե
 և ովէ անդաւ նու ժեւնե ո յանապատի:
- 9 Ի առե և ե ի ոիշերի շուրջ ե-
 ղեն զայրանայ նուս մեօրէ նու-
 ժեւնե ո չարից և մերը ե ե ի
 մեջ նուս և ոչ զայրանայ ո յ
 հրանապատի նուս ուստի ե նե ե-
 ղու ժեւնե:
- 10 Զի ժե ժաշենայ նոխանակաց
 եր և համբերեի արքեօք ո կամ ու-
 նելը ոյն մի ծայրանի ար եր ի մերայ
 իմ ո ժայ շե արքեօք ի համար:

Իոն զու մասրդ հաւատութիւն, և 11
ռայչեաց իմ և ծանօթէ իմ:
Վազութէն ՚ի նոյն բարձրացուցիւր 12
իմ և քեզ կերպելուր . զի զիւր
յար միւսքանեւ թեամբ ՚ի աւուր
սաւութէն:

Ելեացէ մահ ՚ի պերաց նոյն , և 13
կենու անու ոյն թիգելու ՚ի ուժախ . զի
շարս թիւն է ՚ի բանկութեամի
նոյն և ՚ի մեջ նոյն :

Եւ առ ասսամծ կարգացի . և 14
նա ըստու իմ յերեկոյս : ՚ի զա
զորդացի և ՚ի հաստիկ առուր :
Վաստեցի և ասսի , և բայցէ 15
ձայնի իմամ մ . տիգեացէ իմարա
զութեամի զանձն իմ ՚ի մերձաւ
երաց իմաց : զի կարեաք հասին
՚ի պերաց իմ :

Լոյցէ ասսամծ և խնարդէ 16
արաւոցէ զիստաւ : որ յաւանի է
քանի զիստիւնին :

Զի ոչ զոյր նոյն պատմանի . և 17
ոչ երկեամեւ յաստութէն :

Զոյրոց զակութէ իւր ՚ի հաստ 18
յանեւ նոյն : և նորս ողջեցին

զօրենիս նորս :

- 19 Ըստմանցան 'ի սրբանութեան
երեսոց նորս . և Եհան 'ի սիր-
ուս նոյս :
- 20 Կակու է ին բանիք նոյս քան
զձեթ , և ինը պատուի ուղաք :
- 21 Ունեմ 'ի տեր զհոգուքս , և նո
կերակրե զքեզ . և ոչ առյջաւել-
աւած սասանութիւնն արդարոյ :
- 22 Դու ստուած իջուցես զեստ
'ի զուք առականութեան . աբր
արիւնահեզք և նենցաւոքք մի
հասարակեցեն զաւորս իւ-
լեսեց . այլ ես 'ի քեզ տեր յա-
սացայ :
-

Օ Բ Հ Ն Ո Ւ Թ Ւ Խ Ե

Մեծին լրացւեսի տառեածանես
մարզաքեի :

- 1 Զի հուր բորբոքեցու 'ի բոր-
թենե խմել . այրեցե և իջու-
մինչ 'ի զժոխս ներքին :
- 2 Աւքիցե զերկիր և զամենայն բոյ-
զս երկար նոյս . զառեացին հը-

բով, և բարբարացին հիմնակը
լըստից նայու:

Կուտեցից զբարին ամենայն ի օհւ Յ
բայ նայու, և նետիք խմբիք ըստ
պառեցից զետու:

Մաշեալք և հիւ ծեալք ի սափյ, և
զազանարէ կ զէշ ամելքալ ամե-
նայն թաշնաց և ըլիցից :

Լարս առանց բժշկութեան ար և
ձառիեցից ի վերայ նայու՝ զգաղա-
կու անսապատի, որը սայր և անդը
քարշեցեն զետու բնոր երկիր :

Ալուաբաւառ մատիւայանարս ու Յ
բանցի զետու սար, և ի ներ-
գառառ շառ մարտեց նայու անեսի
արհաւ թոր ահից :

Զերիստառութեան նայու կառանոք Դ
համեզեց, և զազայա հասանաւ-
լութ ծերամք համեզեց :

Վասցի մի զբացից զետու, և զա Յ
զազացուցից զէշանակիւ նայու
յազգուց :

Ու է ոչ զաման բարձրաւ մի արքա, Յ
մասս մի ամա մի շնորհույթ, զի մի
լըկույնակ արք և լուսութ, և մի

- բարձրացնի հայուսուց ոլ թշշ-
նամիքն ու ե ասսացն է :
- 10 Ու ձեռն մեր բարձր է , ե բա-
զու կ մեր հայու ։ Ե ոչ ամբ աս-
տամած արար զայտ ամենայն :
- 11 Զի ազգ մի խորհրդակարացք է Են-
թագու ։ Ե ոչ զայտ ի նաև խմա-
ռու թիւն , ե ոչ խորհրդակար ի
միաւ առաջ զայտ ամենայն , ե
մորդ լիւկացնի զամանակ յանձնիւն
քաղաքաց :
- 12 Զարմանիք մի ձեռն այս են . զիստրոց
մին զշապարս հայածեցն , կամ
երկու զ զիւրու շարժեցն էն :
- 13 Ու ոչ ամեաւ ե ասսած ոչ մաս-
նաւ եր զիւրու , ե ամեաւ իցն
զիւրու ի ձեռն թշշամաց նայու :
- 14 Զի ոչ են զից նայա սրբն ո զա-
տամած մեր . այլ թշշամիք մեր
զամանակարհութք :
- 15 Յայգացն ասպանոյ էր որթ նա-
յա , ե ամեաւ նայա ի զամանոյ :
- 16 Խայլու նայա խազու զատկու-
թիւն , ե ովկոյ նայա ի զա-
տամած թշշամաց :

Սրանու թիւն քարելու թեսն օք. 21
շապոց զինք նոյն ։ ոյսինու-
թիւն թից անհնարին առ անց
բժշկութեան ։

Ո՞ւ այս ամենու ժամանեալ է առ 22
իս , և կորեալ առաջի ի զանձի
թիւն ։

Յաւուր օրինաց համաց հան 23
համաց նոյն , ի ժամանեալի
յորում հարցի զքարի առ նոյն ։
Աերձ է օք կորառեան նոյն . հաւ 24
առալ է ազատրառաւ թեամից առ ը
ի օք բայց նոյն ։

Դամե անը զժաղախուրդ իւր . 25
և ի ծառաց իւր օքամիմարք ։
Զի եամե օվանս լքեալ ։ ըս . 26
ծեալ և մասմեալ ի զերս
թիւն ։

Եւ ասիցէ անը ։ սըր են զիցի 27
ձեր յորս յաւացեալ է ից զար
ի նուս . զարոց զճարոց ապաւ-
զիցէ առնելիք . և յանցիք զզ ինք
զանցիցի ։

Ալոր յարիցին օգնեացին , և ի . 28
զիցին ձեզ թիւնեալ ։

Կորին Առաջականի

- 1 Դաստիքը և աւելից՝ զի եռ եմ,
և ոչ պայ այլ աստվածք բաց
յիշեն :
- 2 Ես սպանածեմ, և եռ կեցաց ա-
ւեմ, հարկածեմ, և եռ բժշկեմ:
և ոչ ոք իցե՞ւ որ համիցէ զձեզ ի-
մեռաց իմաց :
- 3 Համբարձի յերկին զձեռա իմ:
իմուսոյ այսով իմասի և սասացի
իմ կեցաց աւեմ, և մեռ յառ խմանեմ :
- 4 Արեցից որոքեա օթույլակի զաւալը
իմ, և ի իմացիր վրիժաց արձա-
յեցից զայ իմ :
- 5 Հասաւ ցից զհասաւ ցու մի թշնա-
մաց իմաց, և ասելուց իմաց հա-
սաւ ցից զհասաւ ցու մի նաց անցին :
- 6 Արքեցուցից զիւռա իմ յարելել-
նաց, և առար իմ կերպիցէ մին,
յարելելը օթույլառելոց գերելոց
- 7 Դիմաց իշխանուց՝ թշնամեաց նոյ:
Ուռախ եղիցին երկինը նովաւ :
և երկիրակաց յեն նուս ամենային
որդի աստվածոյ :

Он умъжъ сълѣдътъ сълѣдътъ
Сълѣдътъ сълѣдътъ сълѣдътъ сълѣдътъ

Wörterbuch der schwäbischen Sprache und
der schweizerischen Dialekte. In 2
Bänden. Band I. Die schwäbische Sprache.
Band II. Die schweizerische Sprache.
Von Carl Schmid.

2. *Leucosia* illi *multiflora* *longa* *Lam.* 10
multigyna *longa* : *Leucosia* *multigyna* *multiflora*
gibberiflora *Leucosia* *multigyna* *longa* :
oblonga *Lam.* *Leucosia* *multigyna* *longa* :

WrongPunisher

የኅጂ ከዚ መለያ ስለያ ያስተካክሏል፡ በዚ ከዚ የየቀኑ የሚከተሉት
መሆኑ በግብርና ስለያ ያደረገ ማቅረብ ተከተል፡

Ուսուցածը մեր քանի ողբանէն
այս անհարաժեշտ ժառ քոյ և կառափ է
և պատճենագիր քոյ ողբանէն անզանէն
մեր լիւլու զարդարն մեր և և
կեցն զիւզ :

Քարոզ եւ ացօթք Մինախանձիք
և Խոստովան կանոնացն :

Առանձ ու զբելոյ զդնոց մեր ի ճառ
խաղարշամ խաղաղութեան , զանք
ազաշեացուք : Տեր ազորմեա :

Առանձ ցրելոյ ի մենջ զամենային
խորհութեաց շարժեն , զանք ազու :

Առանձ արարութեալոյ մեզ առաջ
խորհութեաց և առարինի պարս :

Առանձ ազամելոյ զմեր ընող համա-
կեաւ ամենազօր աջայի իւրաց ,
զանք ազաշեացուք :

Առանձ խարսակելոյ զհակառա-
կորդին զարգացրակի ընող ամիսը .
մերամիք : զանք ազաշեացուք :

Առանձ հայ ու ոյն հանու ու ցելոյ ուրբ
ճշմարգաւ և ու զիզ հաւատով ի
քրիստու նեմիցին : զանք ազու :

Եւ եւ միաբան պատու ճշմարգաւ
և : Զանձին մեր և Ռզորմեաց :

Ացօթք :

Տեր երկնի և երկրի արարիչ ա-
մենայի արարութեաց երեւելոց և

աներեւութիւն : Առ քեզ կարգ ամբ
 յամենայն ժամ : զի ընդ ամե-
 նայն անդիս է անընթելիւն քա :
 և արբայութիւնն քա ամենեցուն
 տիրեւ : Ըստիւն մեզ երկիր զիւ
 'ի պաշտօն քա կունիսել համա-
 րաց : սիրել զքեզ ՚ի բոլոր որոնք
 և ՚ի բավանդակ մասոց : և յամե-
 նայն զօրութենիւն մեջ պահել
 զարգացած իրանն քա : Համբաւ-
 եալ առ քեզ զձեռն մեր ՚ի որը
 բութիւն առ անց բարկութեան
 և երկանութեան : և քանին ՚ի
 քեւ . զշնորհու և զաղացմաւթիւն :
 և զաւարինասեր զարծայն յաջո-
 զութիւն : Վասն զի զու և անըն-
 կենց և ասուն ան ողարմաւ-
 թեանց : և քեզ զայերէ զաւար-
 իշխանութիւն և զատիւ ոչ և
 և միշտ և յաւթառեան յաւթառ-
 եաց : ամեն :

Առաջարութիւնն ամենեցուն :
 Առաւելոյ երկիր պազեաց :
 Քաւամ ամենազօր և յաղթող անէ :

բաւթեանց կը լինի ամենայն ծառը
 յերկապազարութիւն : և պատա-
 սովի յամանեցունց թագութեա-
 թիւն քա : Այսիւ յերկապազա-
 թիւն մեր : և առա մեզ առնել
 զարդարութիւն : Համարութիւն :
 Ամսէ զի զա ես աստիճանձ խո-
 զազութիւն : որ բարձեր զի ըն-
 թամանթիւն ի միջու : և արարեց
 զի ապագաթիւն յերկաթիւն և յե-
 կանի . հեռաւ ըստ և մերձաւ ո-
 ւոց աւելացանձեցեր զի ուր արա-
 րեց քային բարձացոյ : Ուրաւ և ե-
 զեզ մեծի շնորհացոյ : արքանաւ-
 որս արացեաւ զամելով ընտի-
 պարագանեաւ երկապազարութիւն : աս-
 տիճանձ մեր և մեր մեր և օբրիկի
 ժամանակ հար և ընտի սուրբ հո-
 գույց այժմ և միջու և յանի-
 սեանց յանիսեանց : ամէն :

Մացթանը :

Յերգա օրէնթիւնթիւն և ի ձայն
 ապագանց մեզազար փառաւու-

թեմբ զեայր և զորդի և զուռը
հազիր այժմ և միշտ և յաւի-
ական յաւիսենից . ամեն :
Օքհնեալ աեր մեր յիստո քրիս-
տուս . ամեն :

Հայոց մեր ող յերկանիւս :

ESTATE ET DÉFENSE

ԱՐԴՅՈՒՆ ՏԵ

Ե. կառարուծ . ջառն ժողովրդեա-
նցն , որ ՚ի սրբոյն նեռացեալ
էին . ՚ի ժամանակի չի կացան
շնու այշացգիրն ՚ի զեթ : Յար-
ձանացիր . Ասցմուդաքառիր :

- 1 Ա զորմեան ինձ առաւած : զի կոստաց զիս մարդ : զօրհանապաղ ովառելքազմաւ նը ներ զի զիս զիս :
  - 2 Կախեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապաղ : բազումք էին ոյք մարտնչելին ընդ իս ՚ի բարձամոց :
  - 3 Ե առեւ ես ոչ երկեցոյ : զի ՚ի անք յաւացայ : առաւեծով զուցից զբանին իմ յաւառաւած յաւացայ և ոչ երկեցոյ : զի արտայել ինձ մարդ :
  - 4 Զօրհանապաղ զբանին իմ անուրգ զի զին : զինեն էին յարհուրդք նոցս ՚ի շարս թեամբ :

Աւելուան իսկը եղիցին : և թար 5
թարու ըք շրջեացին . նար գոր
շապարի խնոմ ապահովին : որ-
որի և և ապահով անձին ինչ :

Որոր առ ովել մերժեցին ըզ 6
եռաւ . բարկութեամբ զբազ-
վուցու հետաքայլեցուցին :

Վառաւծ զիւանոն իմ պատմեցից 7
քեզ . եզից զարտութեամբ ա-
ռաջի քո : որոր և խառացար
զու ինձ :

Դարձացին թշնամին իմ յեռ իւ . 8
ըեանց . յաւուր յարում կարող ա-
ցից առ քեզ :

Վհա ծանեաց զի տառաւծ իմ 9
եռ զու : զառաւծ օրհնեցից 'ի
բանոն իմ : և զանք զամեցից 'ի
խօսոն իմ . յառաւծ յաւացայ
և ոչ երկեցցի : զի՞ արտացէ ինձ
մարդ :

Յինէն են ու իսկը իմ : զար առայ 10
քեզ օրհնեաթեամբ տառաւծ
առաւծ իմ :

Գրկեցեք զանձն իմ 'ի մահուաւ 11
նէ : զաշոն իմ յարտառաւց : և

զատու իմ 'ի գայթակղութենէ .
հաճայ եղեց առ աջի առ առ յերկ-
ընել կենդանեաց :

ՍԱՆՄԱՍ Տ. Զ

Ի կուտարմի մի՛ ազականեր .
Սացմու գու. Թի ցարձանագիր .
'ի ժամանակի ըսի վախու ցեաց եւ .
Բազու ցեաց եր նա յերեաց
սուու. ցայ յայրի սնգ. :

- 1 Ողորմու մինձ ասուու ած՝ ողորմու
մինձ : զի՞ ի քեզ յու ասցաւ մինձն
իմ :
- 2 Ի հայանի թեւոց քոց յու աս-
ցայց : մինչեւ անցոց անօրենու-
թիւն :
- 3 Ազագակեցի առ ած բարձրեալ ,
առ ասուու ած բարձրեցար իմ :
- 4 Առ արեւոց յերկինց : և կեցոց
զիս : եղ 'ի նախաստիւ : որբ կո-
խելին զիս :
- 5 Առ արեւոց ասուու ած զազարմա-
թիւն և զնշմարտաթիւն իւր :
և փրկեւոց զանձն իմ 'ի միջոց

զազմեաց , ոյժ նեղիք եւ լուսու-
թեալ :

Որուաց մարդկան առանձնեալք իւ-
րեանց ովեա և ներաց են : և յեզուլ
նոցու պատրիարքու առ ուերժ :
Տարօքեալ եւ զա յերկիցն առ 7
առանձ : և յառաջնոյն երեցի եւ
ժամաք բու :

Որուաց ովեա պատրիարքու առայց 8
խօնաց : խօնացի ովեարքու զանձնե-
ալք : յարեցի առ ովեա իւ յարեցն
պատրիարքու և ունի իւ ընդունու-
թան : Եւ սիրա իւ առանձ :
ուանձ : ովեարքու է սիրա իւ օքէ-
նել և առզման առել յեզ ժամաք օք
խօնիք :

Զարքիք ժամաք իւ : զարքիք 10
առզմանիք և օքնելու առելք : և
եւ պարքեաց առ ուանձ :
Խառափան : եղեց յեզ ՚ի ժագա 11
ժարքու առելք : և առզման առայցից
յեզ յարքն :

Ու ծ եղեց մինչեւ յերկիցն առայց 12
առ օքնել բու : մինչեւ յանձն
ճշմարտութիւն իւ բու :

13 Ըստքրեալ է ու զու յերիշին առանձ և և յամենայն երկրի է և
ժամանք դու :

ՍԱԴՐՈՍ ծէ

Ե կառարան . մի աղականիք .
Յորձանագիր . Սացմու զաւթի :

1 Տու արդ արեւ զարդ արանին
խօսեից : և ուղիղու պատեից ուր
ովից մարդկան :

2 Քանիցի և արդ խօնի ի որոտ ձեւ
ու մ զանօրենութիւնն զարձեց
յերկրի . զանիբաւութիւնն ձեւոք
ձեր նիւթեն :

3 Օստար եղին մեզաւորը ի մօրե .
խօսեցնի յարդանոցէ , և խօսե
զուն ուսւա :

4 Այստիւնութիւնն նազա ըստ համա-
համեթեան օձի . որովես խօնի և
քարրի , զի խցեալ է զանկանից
իւր :

5 Զի մի լուխչէ նա զանյն թմունի
հարտարի . և մի առցէ զուեց
ի զեզառուէ խմասնեց :

Առաջանձ օշակեց զարդարութիւն 0
նայա ՚ի ըեղանա իւրամատ ։ և
զժանիս առիւ ծայ խորանցեց
ամբ ։

Վայրոյ եղիցի նորա որով ո ջու յի 7
ով հետամի ՚ի ըարել ապեզմուն առ
առ անգարանցին որով ո մատ զի
կայի ։ և սահմա երամի ։

Վայրոյ եղիցի և ոչ սեմի զա 0
ըեւ ։ մինչու առ եալ եր զիմու զա
իւրամատ ։ որով ո քամու յարու
կու թե առօք կը նորանոյն կիրաց
ովհանա ։

Արամի եղիցի արդարին յարտամ 0
մեռց զկամուցու մի ։ և զահա ս
իւր լու սայի յարեան մեզա որի ։
Եւ սասացի մարոյ ։ թէ արդա 10
ըեւ զուց պատոյ արդարոյ ։ և
է սահմանձ ոյ զամի զկամա
յի բարի ։

ԱԾՈՄՈՒ ՏՐ.

Ե կուտարմած . մի ուշականեր ,
ժորժանեացիր . Սացմու դաւաթի .
Դ ճամանակի զի ուստքեաց սա-
ւուց , եւ . դաշորեաց զառն
նորս , զի սպանցէ զնու :

- 1 Փրկեաց զիս 'ի բժշկութեաց խեց
առաջաւունք , յայլեցունեւ օյք յա-
րուց յեւու իւ օվերոյ խմ : ապրե-
ցու զիս :
- 2 Ուրիշեաց զիս յայլեցունեւ : օյք զոր-
ծեն յանձնութեան թիւն : յարունց
արթեանհերթաց ապրեցու զիս :
- 3 Ուրանը յանձնանեւ խմուցունեւ : Խ-
հանքին 'ի օվերոյ խմ հազօք :
- 4 Ոչ մեզ ըստ եւ ոչ յանձնաներ : ա-
ռաջնորդ մեզոց լինք ացայ եւ ուղիղ
եղի :
- 5 Զարթիր լինք առ աջ խմ : Խ առա-
քու անք զօրս թեանց անոն-
ունք խորացէլի :
- 6 Լոյժեաց եւ այց արա անձնութի
հետ թափանց : մի սպարթիր առե-
նցուն : օյք կործեն յանձնութ-

Դաքիւն :

Պարզացին ընդ երեխյա : սովուն
օթն պատեռ շահնք , և շրջացին
պատպարա :

* Ապա զարմանցիւն բերանաք իւ . Տ
բերանց : և ապ և 'ի շրջանա
նայս :

Խակ արդ ավ լուս զայս . զի 9
զու տեր ծիծաղեացին զեսքաք
և արհամարհեացին զամենայն
հեթանոսա :

* Զ զօրութիւն իւ առ քեզ պա . 10
հեցից : զի աստանած օգնութիւն
իւ է :

Հաստած իւ ազգութիւն թիւն : 11
բար կունենացիւն առ իւ . և առ
աստած իւ ցուցիլ իւն : 'ի թշու
միւս իւ :

Մի սովանանելու զեստա : զի մի 12
մաս արցին զմազմալու քառ առ :
Ծունդա զեստա զօրութիւններ : 13
զմայ և բնակելու զեստա : զի զա-
լու պաշատան իւ տեր :

Մի զբ բերանաք նայս և բանիք շըլ : 14
թանց նայս : լինլիցին նորս յան :

10. Պարսուա սիւս թեամ յօ քի սինց ։
 11. Ըստի ծառ և յ սիւս թեամ ժաւա-
 նեցին ։ յ կառապահ յ ըստի ու-
 թեամ ապա եցին ։ և օֆ յ ացին ։
 12. Վիսանց կու զիւս ամ ափը լ-
 աւկուսոյ ։ և ամենայն ծագաց
 երկոյ ։
 13. Վարդցին ընչ երկոյ ։ ամիւ-
 թի սուսկու յաւիք ։ և շրջեցին
 ով քաղաքաւու ։
 14. Հոյս սիւս եցին յաւիք ։ ապա
 կե ոչ յարեցին ։ արամանցին ։
 15. Ես արէնեցից զարէն թեամ
 ժաւանի ։ և յ իւծացաց ամ ա-
 մաց յ արքաթիւ թեամ յաւիք ։
 16. Զի եզեր իմ ապաշապան և ամեն
 ապաթին ։ յ աւու յ նեզու թեամ յաւիք
 իմոյ օդնախան իմ ։
 17. Բեզ ապաթան ապաթին ապաթան
 ապաթին իմ ։ ապաթան ապա-
 թին թեամ յաւիք ։

ԱՎԱՄՈՒՆՈ ծ.թ.

Սացման գ.աւ. [Ը] . որձանուզիք .
Դի կառարուծ . զառանցելցոց ժա-
մանակայոց տա ուսմանէ . Դի ժա-
մանակի օի նրանք որոր նու ըս-
տիշագեռան եւ զառքեսաման ու-
ղացայ , եւ . Դի գարձին հարկա-
ներ ցուցոր ջնորն ացուից յերկո-
ւասան հացար :

Ասսուած մերժեցեր և աւելի .
Եցեր զմեր . բարելացար , և զբ-
ժանցիս ի մեր :

Հարժեցեր զերկիր , և խոսիլ .
Զաւցեր զաւ . բաշեմ պարուա-
ծը ապաւ ի սասամեծացաւ :

Յաւցեր ժաղավարեան զաւ և խոր .
Առաջին ժանցիս մեր մեր մեր :

Եպուր երկին զաւոց զաւ նշան :
Զի ապրեւ այսին յերեւոց ապրեւ :

Ուսպես պարկեցան սպարկիք զաւ . կեր .
Զաւ ապաւ պաւ : և լուր մեր :

Ուսպաւ իւսւոցաւ . ի սրբաւ .
Ժելու խոր : զենցացայ բարեց :

- 1 Եղեց : բաժանուեցից զախարեմ, և
 2 Վհասպանութեան յարկուց շատեցից :
 3 Եթէ զարդարութ : և իմ է մանա-
 4 մէ : եփուեմ հզօրիչ զինոյ իմոյ :
 5 Յազա թագաւորութ իմ : մամաք
 6 աւազութ յաւայ իմոյ :
 7 Յեզամիմէ ուղղեցից զգնացա իմ.
 8 և իմէ այլապահիք հնազանութ եղեն :
 9 Ո առայծ զիս իւ բազար աներ,
 10 իմամ ով աս այնարդեայէ իմէն մին
 11 Եթէ ոչ քա անուած : ոչ մեր-
 12 եցել զմեզ, և ոչ ելել ան-
 13 անած ընդ զօրս մեր :
 14 Տար մեզ օգնութիւն իւ ներպա-
 թեան, զի ընդունայէ եւ միլու-
 թիւն մարդոյ :
 15 Կատա ծամ արտացուք զօրութիւն,
 16 և արհանձնարկեայէ զայնամիւն
 17 Սք նեղեն զմեզ :

ՍԱԴՄԻՒՆ

Եկատորոն . ընդ . օրհնու . Ուռն .
Սոցմու զաւլի :

Լուր ստուած աղօթից խեց ,¹
և Դայեա աէք յաղօթու խմ :
Ե ծագաց երերի կարուացի առ ²
քեզ , մինչ ՚ի վասաւակիլ որսի
խօց :

Ե պիմե բարձր արարեց զիս . ա .³
և աջնորոգեցեց ինձ , և խմ եղեց
յայս , և աշտարակ հոգու եղեց
ինձ յերեաց թշնամի ոյն :
Ընալեցաց ևս ՚ի յարիս քոյս .⁴
և խմանի . և ծածկեցաց ընդ հո-
վանեաւ թեւց քաց :

Դու ստուած լուսը աղօթից ⁵
խեց . Խուր ժուռ մինու թիւն :
ոյք երերի յանուանէ քումին :
Վեւրս յաւուրս յաւելեց թիւ .⁶
զարդի ամոց նարս : աւուրս
աղջաց մինչեւ յաղջու :

Կոյ և միայ յաւ խմանի առաջի .⁷
առանու ծոյ աղօրմաւ թիւն և ճիւշ

մարդու թիւն , ոյք խնդրե՞ւ ՚ի
նմանէ :

8 Այսպէս առցիւս առաջից ան-
ուանք քամ յաւ խնդրեն յաւ խնդ-
րից , և այս քեզ զազօձն իւ օք
. ըստ օրէ :

ՍԵՎՈՒԹՅՈՒՆ ԻՆ

Ե կոտարած . ՚ի ցերոց խոփողով-
մոց : Սացմու զաւթի :

1 Բայց միայն ասսու ծայ հանգանեց
էր սուճն իմ , զի ՚ի նմանէ է
ինձ զրկութիւն :

2 Կա է ասսու ած իմ և զրկիչ իմ .
ապաւեն իմ , զի մի ասսունեցացց
առ առ էլ :

3 Ո ինչեւ յերբ յառնեք ՚ի պերաց
ժարդոյ ապանանել ամենեցեան ,
ուղիւն յարմոյ թիւրեց և ՚ի
ցանելոյ մերեւոյ :

4 Բայց միայն զարսախու իմ խորհեւ-
ցան մերեւ յինքն , և ինքնա-
ցան ՚ի ծարսու իւ քենց :

5 Բերանաք իւ քենց օքնենէ ին , և

որտիւք անհօնելէ ին :

Ըստյ ստկային առողջ ծայ հետ 6
զանոց լեռ անձն իմ զի ՚ի նմանութ
է ինչ համբերութիւն :

Կամ է առողջ ած իմ և պըդիչ 7
իմ առաւելն իմ զի մի առաջ
նեցայ :

Եսամայ ծայ է զօրութիւն իմ և 8
ժամաք իմ առաջ ազնութեան իմոյ յայ իմ առաջ
ած է :

Ես ասցարուք ՚ի նու ամենային 9
ժագովք ժաղավրուց ամսեցնեք
առաջի նորա զամաս ձեք զի
առաջ ած օգնութեան է մեր յա-
շինեան ժամանելուց :

Սակայն ընդունոյե էն որդիք 10
մարդկուն առան էն որդիք մարդ-
կուն ՚ի կախութիւնոյ մերկու-
նուն և ինքեանք յանային-
թեան էն ՚ի միասնին :

Ո՞ւ յանայք յանիքութիւն 11
յանիքութիւն թեան մի յանիքուք ։
և մեծութիւն թե առան իւ զայ-
գե մի յած որդեացին սիզոր ձեք :

- 12 Ո՞ւստիզամ խօսեցաւ ասուած :
և երկրու զայռ լուսոք :
- 13 Հաստութոյ է զօրութիւնն , և բա-
տեր պղորմնթիւն . և զաւ հա-
ստուցանես իւրաքանչիւր ըստ
զործոց նոյա :

ՍԱՆՄՈՍ ԿԲ

Այցձու դաւ. թի . մինչդեռ նյո-
ւեկի նու յանուպահ տնով հիշ-
տաւանի :

- 1 Աստուած աստուած իմ , ևս առ-
քեզ առաւոտ առնեմ . ծարս-
ւեաց առ քեզ հաջի իմ . քանի՛
պատիկ եւս և մարմին իմ :
- 2 Ուսպես երկիր անուպահ և ան-
շուր . առ ոչ զայռ իւնա Հանու-
պարկ :
- 3 Այսպէս իւ սուրբս երեւեցայց
քեզ , աւեանել ինձ զղօրմ-
թիւն քու և զիւսու քո :
- 4 Վասն զի լաւ է ինձ պղորմն-
թիւն քո քան զկեանս իմ . և
շրմաներ իմ զամեսցին զքեզ :

Այսպէս օրէնքից ըզբեղ ՚ի 5
կեսն իմ և յահութի քա համ-
բարձից զձեռ ո իմ :

Որպէս ՚ի ճարագյ պարագանե 6
ժեւել լոցի անձն իմ : շրջամայք
ցիծ ուժեան օրէնքեաց զբեղ
բերան իմ :

Զի Շի յիշել զբեղ յանկայի 7
իմամ , ընող առաւան կանիւ .
եալ իսունի ընող քեզ :

Զի եզեր իմ օդնական , ՚ի հա 8
վանի թեւոց քաց ցնծացայց :
Եկին զկնի քա անձն իմ : և պիս 9
ընկալու աչքու . և նարա ՚ի հա .
Նիլ ինուրիցին զանձն իմ :

Մացեն ՚ի ներըց անոգնոց երկ 10
քի : մասնեացին ՚ի ձեռ ո սաց :
և բաժինը աղու իսուց եղիցին :
Ըստքառ յու սացու ՚ի անք : 11
զովեացին անենեք ան ոյք երդ-
ուան նախաւ . իսցցին ըերանիք ոյ-
ւացիկ ոյք իսունին զանիքու ու-
թիւն :

ԱՅՆՄՈՍ ԿԳ.

Ե կուտարուծ . Սացմոս գալ. ԲԻ :

- 1 Լուր աստված ազօթից ինչոց
յարաշել ինձ առ քեզ , յերեխ .
զե թշնամունքն իբրև զանձն իմ :
- 2 Դամծ իեղացես զիս 'ի ժապախց շա-
րոց , 'ի բազմութեանը 'ոյք դոր-
հեն զանօթենութիւն :
- 3 Ոյք որեցին որոգես առանես զիե-
զուն իւրեանց . լորեցին զազե-
զուն իւրեանց յիստ զաւուն-
թեանն :
- 4 Զգել 'ի զազունիս ոյնոցիկ' ոյք
ուղիղ են որտիւք . յանկարծակի-
ձուցեցեն 'ի նասա , և մի երկի-
ցին :
- 5 Ոյք զօրացուցին յանձնու իւ-
րեանց զրանու շարութեան . խոր-
հեցան թագուցանել ինձ որո-
գոյթ , և ասացին ոչ առանձիւ-
զայս աեր :
- 6 Քէնեցին զանօթենութիւն , այսու-
բասացան 'ի քննել զքննութիւն :
- 7 Մատիցես ոյք 'ի խորս թիւն ուըս-

ամի իւրոյ , և բարձր եղիցի , առ
առած ած :

Անոք ազգուց եղեկ օթոց նոցա . Տ
անդամացան ՚ի նոստ լուսոք նո-
ցա , և բարձր ամենեցին :

Ոյք հայելի լիւր նոստ :

Երեխաւ ամենայժե մարոյ , ՚ի պատ 9
մել զգործա ասուն ծոյ . և զո-
բարսծա նորու ՚ի միւս ամ իւր :

Ռուսիս եղիցի արոյ ար ՚ի անը , 10
և յուսացի ՚ի նոս . Նույսա զո-
օթոցին ամենեցին , ոյք ուղիղ
են պատիւր :

ՍԱՀՄԱՍ ԿԴ.

Ե կատարուծ . Սացմոս զ.ու.թի .
Օրինու.թի.ն երեմիացի . եցե-
կիեցի և . ծոցովրեանն , յոր-
գոմ ՚ի պանդիսու.թենին կա-
մեխին եցանեց :

Քեզ վայելէ օրէնութիւն առ 1
առած ՚ի սիօն . և յեզ ասացին
ազօթք յերաւազէմ :

Եսու ազօթից իւրոյ . զի առ 2

- Քեզ ամենայն մարդին է իլ ոյլ :
- 3 Բանից անօրինաց զօրացուն 'ի պե-
տոյ մեք . և զամբարշտութիւնն
մեք զու քառ ես ոյլ :
- 4 Եւ բանից զոր ընտրեցեց և ընկա-
ւոր : և ընակեցին 'ի զամբար :
- Ք' :
- 5 Լցուաք մեք 'ի բարութենե տան-
քու . տուրք է տաճար քո սրան-
շելի : սրոգ սրութենամիք :
- 6 Լուր մեզ տուուած միրիիչ մեք ,
յոյս ամենայն ծագոց երկրի : և
որ 'ի ծով հեռի :
- 7 Ո սրատրաստե . զիւրինս զօրու-
թեամիք խւրով . և զգեցիւալ է զօ-
րութիւն :
- 8 Ո խոսից ցանեէ զմ ծովթիւն
ծավու . և զձայն ալեաց նորս ցա-
ծու ցանեէ :
- 9 Խոսից ոյին հեթիւնուք . և եր-
կիցեւ ընակիչք երկրի 'ի նշանաց
- Ք' :
- 10 Ծելու առաւօտու և ընդ երեկոյս
զուարձացուն 'ի . հայեցար յերկիր
սրբեցուցելու զին : և բարութ առ-

բարեր զմենքութիւն նորս :
Գետն ասուածոյ լի եղեւ ջուրը . 11
պատրաստ արարեր զիերակար
նորս : զի այսորեւ է պատրաստ-
ուաթիւն :

Չակօս նորս արքեցուցեր , և 12
բազում արարեր զարմանիս նորս :
Ե ցողեւ նորս զուարիւ եղիցի 13
բայսնորս : օրհնեացի պատեւար-
ւոյ քաղցրութեան քոյ :

Դաշտք քո լիցին պարարասու . 14
թեամիք : արարաբասացին գեղեց-

կութիւնիք անսովոտի :

Տլուրը զյուծութիւն զգեցցին , 15
և զգեցցին խոյք մորեաց :

Համբարք բազում արացեն զյու . 16
թեան : ազաղակեցյեն և օրհ-
նեացյեն :

ՍԱՆՄՈՍ ԿԵ

Ե կտառած . Սացնու զաւ.թի .
յարու.թեան :

Ազաղակեցեր առ ասուած ա . 1
մենային երկիր : սազմու ասացեր

- անուան նորա , և առաք զիստու
օրհնութեան նորա :
- 2 Ասոցէք ասուածոյ , մըստէս զի
ահեղ են զարծք քո , ի բարդամ
զօրութեան քում առեցին քեզ
թշնամիք քո :
- 3 Անենայի երկիր երկիրապազլեն
քեզ . և ասպիսս ասանցին ա-
նուան քում :
- 4 Եկայք և աւուէք զդարձու աս-
տուածոյ . մըստէս զի ահեղ են խոր-
հրագով քուն զամենայի որդւայց
մարդ կան :
- 5 Ո գարձայց զծամի ի ցամաք . և
Ընդ զեսս անցին ասանաւորք :
- 6 Անդ արախ եղիցուք մեք ի նա ,
որ ախրէն զօրութեամբ խորդ
յաւիսնից :
- 7 Աչք նորա ի հեթանոս հային .
Մք քառենացուցին զիսս : մի
բարձրացացին յանձնին իւթեանց :
- 8 Օրհնեցէք հեթանոս զամու-
մած մեք . լուսի արարէք զձոյն
օրհնութեան նորա :
- 9 Այն որ ես զանձն իմ իւթեան :

և ոչ ետք պարագիւն ուսից խնց :
Փորձեցեր զմեզ ասսուած և քրի 10
նեցեր : Արդեռ և քննի արծած :
Եղացեր զմեզ յարագոյթ : Եղեր 11
զմեզու թիւն ի թիւնուն մեր . և
անցուցեր զմեզորին ի վերայ զլւ
խոց մերնց :

Անցար մեր ընդ հուր և ընդ 12
զմեր : և համեր զմեզ 'ի համե-
զիւս :

Մասից 'ի առանձ քա պատարաց օք : 13
առաց քեզ զու խոտ իմ : զոր խոտա-
ցոն քեզ շրմունք իմ : զոր քե-
զան իմ խունցու : ի ներզու ժեկան :
Զազգակեզ զու ու զրաբից մասուց ցից 14
քեզ խոյովք և խոնկովք : և քեզ
մասուցից զու արակու և նախազու :
Եկայք լու արաք ինձ : և այսու 15
մեցից ձեզ ամենելք անէ : ոյք եր-
կունչեր յաստու ծոյ : զոր ինչ ա-
րաք անձիւ ինչոյ :

Առ նա բերանով ինչով կապուա : 16
յի : և բարձր արարի զիւս լե-
զուու ինչով :

Զիւզ թէ անսանեի : ի որսի իւ 17

- 10 միամ, միթե լուր ինձ տես +
11 կամ ոյսորիկ լուս ինձ առ-
տամծ , և Կոյեցու ՚ի ձայն
ինդ բռածոց խօս :
- 10 Օրէնքալ է առառած՝ որ ոչ
՚ի բացեայ արար զաղօթա իմ:
է ոչ զաղումնեն իւր յիւ-
նեն :

ՍԱՆՄԱՍ ԿԶ

Խ Կատարած . ընդ օրինութիւնն .
Սացմու երգոց :

- 1 Առառած ողորմեա մեզ և օրէ-
նքալ զեզու . Երեւեցո զերես քո
՚ի մեզ , և ողորմեա մեզ :
- 2 Հանուցել յերկիքի զհանուապարեա-
մու : Հաղին ամենայն զփրկու-
թիւնս քո :
- 3 Խոսանիսն եղիցին առ քեզ ժո-
ղութեալք առառած : Խոսան-
իսն եղիցին առ քեզ ժողովութեալք
ամենայն :
- 4 Ու ըստի եղիցին և յնծանցին ա-
ղիք , զի զու զամես զաւազ-

վաւոզ ու զպանք եւ ամիս : Եւ այլ
զայ երկրի զու առաջ այլ նորոգեւ և
խառնած եղիցին առ քեզ ժամ
զբանքոց առաջ առ զանազին
զըթէ ժամանակոց ամենունիւ
Երկիր եւ զպանք իւլի : Եւ օրէ 0
նեայ զի՞ն առաջ առ առաջ ամե
մեր :

Վաստակ մե մեր օրէնքեցին զի՞ն : 7
Եւ յի նմանին երկիցին ամենունիւ
ծազք երկլիւ :

ՍԱՀՄՈՒ ԿԵ

Ի կառարուն . Սայման զաւ. Բի :

Յարից առաւոծ՝ եւ ցրուեւ
ցին ամենունիւ թշնամիք նորու :
Ժամանից առելիք նորու յերեսոց
նորու :

Ուրաց առանձին ծույն՝ պակաս 0
աւազին . արաց առաջ մաս առան
յի հրայ : այլազիւ կարիցին մերու
առբը յերեսոց առան ծոյ :

Աւրաց առանձին եղիցին՝ եւ ցրու
ցազին առաջ նորու : Եւ զաւուր-

- Հանցիւ յու բախու թէ խըլ անց :
- 4 Օրհնեցէք զաստու ած մեր և
առաջնո տաղէք անու ուն նորս :
- Հանձագարէ արարէք այլ միջի՝ որ
նամի ընդ արեւ ձիւ առ և առէք է
անու նորս :
- 5 Ենծանցին առ անց նորս, և խըլ
ամենցին յերեսոց նորս :
- 6 Ու հային է սրբոց և օպատու որ
ոյթոց : առաւ ած ՚ի առ զեզոյ
սրբութեան խըլ :
- 7 Վաստու ընկալեցու ցանկ զմիւն
կրօնս ՚ի անու, և հանիւ պիտառ-
եալու քաջութեամբ խըլով : այժե-
ակ և զրաւանցաւ որդը ընկա-
կեալ էն ՚ի զերեզման :
- 8 Վաստու ընդ ելանելին քո առան-
ց ժաղափրութեան քո, ընդ անցա-
կելին քո ընդ անհայտու երկիրը
շարքեցաւ :
- 9 Քանիզ և երկիրը ցողեցին յե-
րեսոց աստու ծոյ ՚ի ամենցին ա-
ռանց աստու ծոյ խորոյէլի :
- 10 Վահաբէ կամաց պատրաստեցէք
աստու ծոյ ժամանակութեամբ քու մ.

թէ աղետ և հիւ անգայտ : առկայի
դու հաստառեցեց պահ : և զա-
լանից քո բնակեցին 'ի նմա :

Պատրիարք արքայի քառորդը 11
պահ աղքատի առաջած : անց
անց զբան : զբան և առաջածին :
զօրութեամից բարինա :

Ըստին ոք զօրութեամից սիրել 12
այ , պեղեցիւն թիւն առան քո
բաժանեալ յաւարի : թէ աղետ և
նիշեցիք 'ի մէջ պիճակաց :

Ըստիւ ազատնաց արծաթապատ : 13
և թիւն նորու 'ի զոյն ամփ-
այ :

Ե զումարի և թիւն արքին զիմա : 14
զումար 'ի պեղայ նորու : ձիւնա-
ցին 'ի սաղման :

Լ առան առաջած ոյ թւառն ապ-
արտ : թւառն մածեալ : թւառն
ապարարտ : և զի՞նչ կարծեք լւ-
րինց հապարակացինք :

Լ առան : թնդ ոք համեցաւ առ 16
առաջած բնակեցի 'ի նմա : քանից
և անց խոր բնակեցի 'ի նմա
յայսու :

- 17 Աստ քառաւ ծոյթի բարպատիլիք :
Հայոցը ուղղիչք . և մեր 'ի նու-
մա 'ի սինէ որբութեան խըս :
- 18 Եւ 'ի բարձուն և զերեաց ըոյ
զերութիւն . իստ աւար բաշխ
եաց որբուն և եւ որբուց
մարդկան . քամովի թերահաւա-
մից և ու բնակեալ եղիցին 'ի նմա :
- 19 Տեր ասուն ած օրհնեալ օրհ-
նեալ մեր զօրհաւանագ . ա-
ռաջնորդեաց մեր ասուն ած
փրկիչ մեր :
- 20 Ասուն ած մեր ասուն ած կերպ-
եար , և 'ի սկսանէ եւ ելք
մահաւ :
- 21 Բայց անկային ասուն ած փրկեացէ
Դժեխս թշնամուց մերս . և
շներին կարճնամին , ոյք զնան
յանօրէնութեան խըսնից :
- 22 Ասոյ մեր 'ի խըսն անզնուց
Դարձացից . և 'ի միջոյ Ճանեաց
- 23 Պայտ 'ի զարս կարգեցից :
Ուրգես թաղցի սմի քո յարեան :
և Եղուք շանց քոյ յարեան թէ՛ւ-
նամեաց քոյ :

Եղբայրական պահանջը քո ամք . զ թ . 21
ինչը ասուած այ ժամանակին մեռ .

լոյ որբաց :

Կամավաճառի իշխանութեանի դօքան . 25
առաջ ժամանակ իշխանութեան և
զայտաց :

Եղբայրական օրէնքային պահ . և . 26
զայտեայ յազգեարքունի խորայէլիք :

Անդ ըեւելիամբի ՚ի ապահովածեանի 27
զարմանալով . իշխանութեան յայ այ ա-
ռաջնորդը նորան իշխանութեան զա-
րմանալու . և . իշխանութեան ներփակա-
րիքաց :

Հարացնուած ասուած դօքան թիւ 28
քայլ . զօրաց զայտ . զայտ հաս-
անալութեան ՚ի մեջ :

Ի ասեալով քայլեալ . յերանազեւ . 29
մեր քեզ մասաւացեալ ինչ ասուած
զայտաց :

Ասուածի պահանջի այ ժամանակ 30
և այ ամքամթափ . յառաւա զիւեամա-
սաւ . այ ք կամավաճառի զայտ ապահովալ :

Կամավաճառի այ ժամանակի այ ժամանակ 31
և այ ամքամթափ . յառաւա զիւեամա-
սաւ . այ ք կամավաճառի զայտ ապահովալ :

- 32 ቤትኩንግልና ከሚደመዱችም ገብሩ ተመዝረዘ
በታ . ከጠቅዬ ያሁን ውስጥ የገዢ እኔ .
የጠቅዬ ማያዣ ነው መመዘኛው :
- 33 ይህ ውስጥ ማያዣ ይችላል ማያዣ
በግዢ ውስጥ ነው መመዘኛው : እኔ መግልጽ ውስጥ
መግለጫ ነው :
- 34 ይህ ውስጥ ማያዣ ይችላል ማያዣ
በግዢ ውስጥ ነው መመዘኛው :
- 35 ቤትኩንግልና የሰውን የገብሩ የገብሩ
የጠቅዬ ማያዣ ይችላል . እኔ መግልጽ
መግለጫ የገብሩ :
- 36 እኔ የገቡኝ የሀገርን የገብሩ የገብሩ
የገብሩ የገብሩ . እኔ የገቡኝ የገብሩ
የገብሩ የገብሩ የገብሩ የገብሩ :
- 37 ቤትኩንግልና የገብሩ የገብሩ
የገብሩ የገብሩ , የገብሩ የገብሩ :
- 38 ቤትኩንግልና የገብሩ
የገብሩ የገብሩ የገብሩ የገብሩ :

ՍԱՀՄԱՆ ԿԸ

Ե կատարուծ . Անցմաս գառ. Թի .
շասն շառանցեցոց :

Աեց զիս սպառամծ , զիս հասին 1
յանը յանձնելու իմ . բնելլոց ևս 'ի
խորս անողնոց : ուր ոչ զոյ ինձ
համերիս :

Ելի՛ ևս 'ի խորս ծախու , և շրպ. 2
յանը ընկրութեցին զիս :

Ա սպառակեցոց ևս ուր ազարու 3
իլլ . և կերկերեցու կոկորդ իմ :
"Վ ազեցան աչք իմ ուր յառալ 4
ինձ ուր մեր սպառամծ իմ :

Բ ազում մի եղեւ յան զեւը զեվոյ 5
իմոյ , ոյք ասե ին զիս 'ի ապա-
պարանոց :

Չ օրացան յիս թէ շնորհիք իմ և ս . 6
մելիք իմ 'ի նանիք . ինչ զոր ոչ
յանիշնորկեալ էի , առաժելի նայու :
Վ առամծ զոր ծանեար զանիք 7
զանիք ժիւնե իմ . և յանցունիք իմ
'ի յիւն ոչ ծանեկեցան :

Ո ի ամանշեացե յանիք իմ , ոյք 8
համբերելու յիւն մեր մեր զորու .

- թեանց . մի պատկառեացին վասն
խմ , ոյք խնդրեն զքեղ զ ասուս ած
խորայէլն :
- 9 Վաքո համբէերի նախառանց . ե.
ծածկեաց ամօթ զերեա խմ :
- 10 Օտար եղեւ եւ յեզրարց իմաց . ե.
հիւր որդւոց մօք խմոյ :
- 11 Կայսերական առաքու եկեր զիս . ե.
նախառանին նախառանց քաց ան-
կան 'ի զերոյ խմ :
- 12 Խանարհեցու ցի պահօք զանձե խմ .
և եղեն ինձ այս նախառանից .
արարի զշամեցերձս խմ քարձ , ե.
եղեւ եւ յառակ նացու :
- 13 Զինեն խորհեին . ոյք նառեին
առ զբունու . զիս այսին առնեին :
- 14 Ես յազօթս կայի առ քեզ աեր
'ի ժամանակ ընդունելի :
- 15 Առաւած 'ի ըազում ողպարմա-
թեան քում ըազ ինձ : 'ի Հշմար-
առեթիւն զրկու թեան քու :
- 16 Ազրեցս զիս 'ի կառայ . զի մի ընել-
լոց . ազրեցոյց եւ յառելոց
իմաց . ե 'ի խորոյ զու ըց ըազմոց :

Ո՞ւ բնիպղեն զիս պատշաճ չու ըս 17
և մի բնիպղեն ոցի ով ունիքունիցը
խորսոց . և յըհար մի կատառ ոցի
զբերան իւր ՚ի պերաց իմ:

Լուր ինձ առեր : զի քաղցր է ու 18
զարդար թիւն քս . քսու քաղցր մ
զժութեան քում հայեա յիս :
և մի զարձաւ ցանկը զերեաս քս
՚ի ծառայե քու միլ . զի ներզեալ
եմ ես : վազվազակի լուր ինձ :
Հայեա յանձն իմ և միրկեա զիս 19
և վասն թշնամի այ իմաց ասպիւց
զիս :

Զի զու զիսն ավախամին իմ : 20
զամօժէ իմ և զարտակաւ մին իմ :
Առաջի քս են ամենայի ներփշէ 21
մինձն իմոյ : Կախասամանց համ
բեր սիրու իմ և թշնամու միլ :
Վին անձն իմ թշնամու միլ : 22
ընդ յս , և ոչ որ եր . և միս:

Թարքիչ ինձ որ ոչ զամա :
Եսուն ՚ի կերպեար ինձ թիւի : 23
և ՚ի ծառաւ իմ արքաւ զին ինձ
քանցախ :

Եղիցին աւ զանիք նացա առ ովի նու 24

- յու յարսգայթ . ՚ի համացաման
ե . ՚ի զայթակալութիւն :
- 25 Խառարեցին աչք նայաւ . զի մի
մեղեն . ե . զի՞ ժկան նայաւ հա-
նաբար կարայու :
- 26 Ա ըլլցես ՚ի օկերայ նայաւ պատր-
կաւթիւն քա . ե պատմաւթիւն
բարեկամեած քայ հասայէ ՚ի օկե-
րայ նայաւ :
- 27 Ե զիյին բնակութիւնը նայաւ մ-
ականի . ե . ՚ի յարեց նայաւ մի ոք
իցէ որ բնակիցէ :
- 28 Զ ի զար զու հարեց՝ հարածե-
ցին , ե . ՚ի օկերայ զաւայ իւնոյ յա-
ւելին :
- 29 Դ ի՞ր զիկը ՚ի օկերայ մի զաւայ նայաւ .
զի մի մայդի յարդարանիւնը քա :
- 30 Դ շինուցին նայաւ ՚ի զայթակալութ-
կամ մինչ կերպայ . ե լիւզ արդարա-
քա մի զրեցին :
- 31 Ե զիստ ե զաւած եւելս . օկեր-
կամ թիւն քա առածած բնիւյթի
զիս :
- 32 Օ բհնեցից զաւած առած ծոյ յ-
մոյ օբհնեթիւնին . ե բարձր ա-

բարից պիս զավաթեամբ :
 Հաճոյ եղիցի աստմանց քանի 33
 զորթ մասագ , որ բերէ զեղ -
 պարա և զեղազակու :
 Տեսլի աղքամը և ուրախ ե . 34
 զիցին . խնդրեցեք զաստմանձ ,
 և կեցցեն անձինք ձեր :
 Չի լուս անը անանեկաց , և 35
 զեղազեալո իւր ոչ արհամարհեաց :
 Օրհենոցին զես երկինք և երկիր , 36
 ծափ և առ որ զեռաց 'ի նաս :
 Աշտամձ փրկէ զսիօն . և շինեա . 37
 ցին բաղաբար հրեաստմանի . շի -
 նեոցին բնակեցեցին 'ի նաս :
 զեռոցի 'ի նաս :

Չառակ ծառ ոյից քոց հաստա . 38
 անցի անդ . և ոյք սիրեն զա -
 ման քո , բնակեցեն 'ի նաս :

ԱԽԱՄՈՍ ԿՈՅ

Ե կատարած . Սաշմոս զ.ու . ՈՒ ու .
 'ի միշտառի փրկէ շոյ ջնառառնոն :
 Աշտամձ յօդենի ժիշ նայեաց , 1
 և անը յընկերել ժիշ փութա :

- 2 Ամաչեցելուն և յամօթ լիցին : ոյք
ինոր ըեմ զանձնեն իմ : գարդցին
յետու և ամաչեցելուն : ոյք խոր-
հեմ ինձ չար :
- 3 Դարձցին առ ժամացյի ամաչ-
ցեալը : ոյք առեմ ինձ վաշ :
- 4 Ցնծացյեն և ուրսի լիցին 'ի
քեզ ամենեցին : ոյք ինոր ըեմ
զքեզ աեր :
- 5 Առացյեն յամենայի ժամ՝ մեծ
է աստեած : և ոյք սիրեն ըր
փրկութիւնս քո :
- 6 Ես աղքատ և անանիկ եմ : աս-
տեած օգնեմ ինձ : օգնականնե
և փրկիչ իմ եւ և զու աեր իմ՝
մի յամենար :

ԱԾՈՄՈՍ Հ

Ի կատարած : որդւոցն յովնա-
թարայ : յետ տռաշնոյ գերու-
թեսն : Սացմոս դաւթի :

- 1 Ի քեզ աեր յառացոյ : մի ա-
մաչեցից յախեան : յարդարու : 0
00
00

*J. L. M. Barlow, Esq., F.R.S., M.A., M.R.C.P., M.R.C.S.,
of London.*

*Ushnugrakya was first appointed as a
deputy of the king.*

Le pre for man und mit man gen lie . Ie 3
mit lie sch wer pre her gan gen lie pre for .
plie her gan gen lie for for lie mit mit lie .
e lie for gan lie .

Առաջանձ իմ օվոլես զի՞ս 'ի ձեւ և
այս մեջաւովէ : 'ի ձեւայց ան-
օրինի եւ անփառակի :

Դա ես համբեցած թիւ է իմ ակը . Տ
ակը յայտ իմ՝ ի մասնութեած իմ իմ է :
Ե քեզ հաստատեցայ ես յարւ օ
դանեալ . յարւայնեալ մօր իմ զա
ես ապահեալ իմ . և առ ի քեզ
է օգնութիւն իմ՝ յամենայն ժամանակ :
Որպես զի նշանակ եղե ես բարգ-
մաց . և զա օգնութիւն իմ եւ հր
զօրիչ իմ :

Люблю я виноград и виноградную гроздь .
Виноград и виноградную гроздь .
Люблю я виноград и виноградную гроздь .
Виноград и виноградную гроздь .

- զօրութեան, իմայ մի թեպու ո զիս :
 10 Ասսցին թշնամիք իմ մինձ, և որբ
ոպաշարեցին զանձն իմ, խորհե-
ցուն ՚ի միասին և ասսցին :
 11 Ասսուած եթող զիս, հալածեռ-
ցոք և հասցուք նմա, զի ոչ ոք
և որ միզել զիս :
 12 Ասսուած իմ, մի հեռի առնիք
յինեն, և ասսուած յօդնել մինձ
նոյեաց :
 13 Ամուշեցին և պակառեցին ոյք
չարախոս կային զանձնել իմմեկ .
զուցցին զամօքն և զարտեառ ո-
նըս՝ ոյք խնդրեին մինձ չար :
 14 Աս յամենայն ժամ յուսացոյց,
և յուելից յօրէնութիւնն ըս :
 15 Բերուն իմ պատմեցի, դարդա-
րութիւնն ըս, զօրհանուազդ Ըղ
զախութիւնն ըս :
 16 Որուն ոչ թե խորդ ախութիւն
ո զիսեի գոյրութեան, այլ
մոից ՚ի զօրութիւնն անշան, և
անք յիշեցի զարդարութիւնն ըս
միայն :
- 17 Ասսուած իմ, ասսուցեր զիս ՚ի

մանեկութենէ իսմիշ . և յարդ և ս
պատմացից զարդարութիւնն քս :
Մինչեւ յալեւորիլ և 'ի ծերու 18
նալ , աստեած իմ մի թողուր
զիս :

Մինչեւ պատմեցի բարձրի քս 19
ազգի ամենային որ գալացի է :
Չզօրութիւնն քս և զարդարու 20
թիւնն քս մինչեւ 'ի բարձրուն
զոր արարեր մեծամեծու : առա-
ռած ս նմանն է քեզ :

Որչափ ցուցեր ինձ նեղութիւն 21
բարձրմե շարժարանս . գարձեալ
միսիթարեցեր զիս : և 'ի խորոց
անդադաց Երկրի համեր զիս :

Յահախեցեր զպօրութիւնն քս : 22
գարձայր և միսիթարեցեր զիս :
և 'ի խորոց Երկրի միւսանդամ
համեր զիս :

Արդ և և ս խոստովանն եղեց քեզ 23
'ի պատրաստութիւն սաղմանաց
համարիսոց աստեած : սաղման
ասացից քեզ օրհնութիւն սուրբոց
խորայիլի :

Ցնծացեն ըրթանիք իմ յորժամ 24

սաղման տախցեմ քեզ . և անձն
իմ զար ժբուկեցեր :

25 Եւս և լեզու իմ զօրհանապաղ
խուեցի զարդարութիւնն քո :

26 Եւ ժամանակի որովէո յամօթ լի-
ցին և ամառեցեն , ոյք խընդ .
լիցին ինձ չար :

ԱՅՆՄՈՒ ՀԱ

Եւ սոցոմն սոցմոս :

- 1 Ասուած զիբաւոնն քո արքայի
տուր , և զարդարութիւնն քո
որդւոյ թագաւորի :
- 2 Դատել զժազովուրդու քո արդա-
րութեամբ , և զարքաստ քո ի-
րաւամբ :
- 3 Առցին լերինք զխազաղութիւն
ժողովրդեան , և բլուրք զարդու-
րութիւն :
- 4 Երաւ արտայէ աղքատաց ժողո-
վրդեան և կեցուոցէ զարդիս ար-
նանկաց , և խոնարհեցուոցէ զամ-
բարտութեան :
- 5 Կացցէ և մնացէ ընդ արեւու-

յառաջ քանի զրուսին աղքէ մին
շեւ յազգի :

Եցաւ արագեստ զանձրեւ 'ի վերաց 6
գեղմանեւ, պապեստ յօդ զի յօդէ
յերկիր :

Ճարգեցի, յաւաւըս նորս արդու 7
լուս թէ խէն : բազում խազուրու-
թէ խէն : մինչեւ կատարեցի, լու-
սին :

Տերեցի նա 'ի ծամի մինչեւ 'ի 8
ծամի : 'ի գերաց մինչեւ 'ի ծամա-
ռշխառիշի :

Առաջի, նորս նորս հայրիլը անել 9
ցին, և թշնամիլը նորս հայր կե-
րիցին :

Յարգաւորք թարբանի և կողմեց 10
արաւարաւու մասսացին նման :
Թարգաւորք արաւայ և արաւայ
արաւարագու բերցին նման :

Երկիրակցին նմա ամենայն թաւ 11
զաւորք երկրի, և ամենայն այ-
դըք ծառայեցին նման :

Զիփրիկեց զադրանն 'ի ձեռաց 12
նորք : զադրանն և զանձրելին,
որոց ոչ է իւր օդնամկան :

- 13 Ավելացնեց նույնական և ի
մենական և զանազան ստուգութեաց կե-
ցուցք . ՚ի ժաշխիսից չարաց փրա-
կեցից զանազան նույն :
- 14 Պատուական է անուննորու առան-
ձն նույն , կերպեց , և տաղի նման
յանկայի արարուցոց :
- 15 Յաղօթու կերպեցն առ նույնա-
կան ժամ , և պարհանական որու-
թեացն զնու :
- 16 Եղիցի հաստատութեան ընդ ա-
մենայի երկիր . և ՚ի ժերայ զբ-
լուց լեռանց :
- 17 Բարբարուցի քանի զիկանան սր-
ման ու նորս . և ծաղկեացի ՚ի քա-
րուցի առեւտեն որուց և խռու երկրի :
- 18 Եղիցի անուն առեւտեն օրէնքեաց
տառ խռու ու . զի յառ աջ քանի զն-
ութեաց . և անուննորու :
- 19 Ի նու օրէնքեացին առեւտեն ազգա-
կերպի , և առեւտեն ազգին երա-
թեացն նման :
- 20 Օրէնքեաց ակը առաւած խորա-
յելի որ առենէ օրունչելիս միայն .
և օրէնքեաց է անուն առերք փա-

ու այ նորս յաւ խուսմա . լոյի օտա
ռ ոք նորս ամենայն եղիկիր . եղիցի
եղիցի :

ԱՆՕԹՔ

Ահնոյի մօրն Ասմաւէի :

Հայութակաց այս սիրա իմ ի անք . 1
և բարձրաց եղիկեր իմ յառ
առանձ պրկիչ իմ :

Ընդ արձակեց յաւ ըեղանի իմ ի պէ . 2
բայ թշնամոց իմոց . ուրանի ե-
ղից ի գրկու թեսնի բառ մ :

Զի ոչ զոյ առար սրար զամեր . 3
և ոչ արդար սրար զամանած
մեր . և չից առար բայ յաստե-
ծոյ մերմեր :

Մի սրարծից և մի խօսից զամե-
ր արդառանիւս , և մի եղից ընդ-
ըեղանի ձեր բանի հայրար մեծա-
քանիւն թեսնի :

Եղանած զամանեանից անք 5
առանձ սրարանիւ իւրաք ի-
մասնանեանից զաման թշնամ-
բարածու իւր :

- 6 Հորսց համ աղեղութիւննեւ
Ենցնէ . և ակարք պարեցնէ զո-
րութեամբ :
- 7 Յազք և լիք հայիւ նուաղեցնէ ,
և բազցեալք լիքն զերկից :
- 8 Վեհակ ծիւռ եօթն , և բարգիս
ծիւռ նուաղեցն ի ծիւռոց :
- 9 Տեր մեռացնէ և աեր կեցւ-
ցնէ . իշուցնէ ի գժուն և
հանե :
- 10 Տեր աղբարացուցնէ և աեր
մեռացնէ . իշուցնէ մանե
զամբարացուցնէ մին միւնչ յերկից ,
և բարգիս աւնե զամբարացու
- 11 յարեաց :
- Համացնէ զետու իշխանն ընդ
իշխանն ժաղավորեամ , և զա-
նա պարաց ժառանիցն անց :
- 12 Կամարէ զախու ու խառապոց ,
և օքնեաց զամս արդարոց :
- 13 Զի՞ ոչ թէ խրախ զարսթեամբ
զարսթոց հոգու . այլ աեր ակարք
առաջն զերեամ ակարք և իւր . աեր
առաջն է :

Մի՛ պարծեցի խորհրդականնեն 'ի 14
խորհրդաբառ իւր . և մի՛ պարծեց
ի հղօքն 'ի զօրութիւն իւր . և
մի՛ պարծեցի մեծն 'ի մեծու-
թեան իւրում մ :

Այլ որ պարծին , 'ի ամեր պար- 15
ծեցի . 'ի խորհրդագիտու-
թեան զաւը ճանաչել :

Ասենը զիւսունեն և զարծել 16
զարդարութիւն 'ի վերայ երե-
սաց երկրի :

Տեր ել յերկին և որոշոյ , և 17
փրկի դամեռ առանց բարբառե-

^{Եղ}
Տայ զօրութիւն մազ առանց մե- 18
րայ . և բարձր առնեք զեղիկու-
թեան իւրոյ :

Դատը հօր և որդւոյ և հոգ :

ՄՐԱՅԱՆԻՐ :

Բարձրացաւ եղ ջիւր իմ յան-
ուսանձ փրկին իմ . հասանաւ-
ցաւ սիւս իմ 'ի ամեր ամբուլի-
է հաւատութեան մեջ :

Սարդարեւ ամեր : վասն որդւութ-

ւ ոյ սնապատի մօր քո և կուսի ,
և վասն խաչի քո պատռականի ,
մեր ընկալ զաղացած մեր , և
կեցո զմեզ :

Քարոց եւ ացօթք Շցորմեն եւ
և նեցութեան կանոնացն :

Վասն զամանելոյ մեզ զշեաբհաւ և
զողոբանութիւն ի բարձրեցար առաւ-
նե մերմեր , զաներ ազաշեցուք :

Տեր ապահով ա :

Վասն միքակելոյ զմեզ ի զաղար-
առ թենեւ մարդկան և յարագոյ-
թից սատանայի , զաներ ազատ :

Վասն ամենային սինծանոց քրիստո-
ւթից և առեց հաւաացալոց :

զաներ ազաշեցուք :

Վասն որբ ի լեռնեն յայրու և ի
փառապար բնակեալ էն առար-
հարդին մեր , զաներ ազաշեցուք :

Վասն որբ սաղմանիւք և օրհնա-
թեամբ կատարեն զանենային ժա-
մանակու կենաց իւրեանոց : զաներ

ազաշեցուք :

Վասն հազարային համեց ու յելոյ որբ

Հայութիւն և ուղիղ հաւատով ՚ի
քրիստոս նեղեցին , զուեր ապա :
Եւ եւ միաբան վասն : Զան-
ձին մեր : Աղործեաց :

Ազօթք :

Գառհանալիք ողբեն աեր ասաւած
մեր , որ զարթուցիւր զիեզ ՚ի
հանդամենէ քնոյ չնորհիւ ողոր-
ւած ժեանէ քո : Զարթու զիստա
մեր արդարութեանիք առ քեզ
աեր ասաւած մեր : զի անօցին
աշք մեր զիստանիք ժեանէ քո : Եկեւ-
ցէ և քնութեացիք առ մեզ աս-
աւածութեանիք առ մեզ աս-
գիստիք քո հանվածի և պահապահ
լիցի ՚ի պերոյ ապաշտոնից քոյ :

Եւ զիեզ ողծուացիք քո արդա-
միք արան ՚ի առան և ՚ի զիշերի և
յանձնայի ժաման մեջ խորհիլ
՚ի աեր ազատա իրանուց քոյ : Եւ-
զահանալով պատասխան զիստի
և զարդի և զաւըրք հարիւր այժմ
և միշտ և յանձնեան յանձնե-
լից : ամի՞ն :

Խաղաղութիւն առեւտեցաւ ։
Առաջ երկրպագեցուք ։

Կենդանաբար զօրութիւն և ար-
ժիւթ անմահութեան զու և առ-
քիւսաւ ասսաւ ած պալիս մեր ։
Ու շնորհեցեր մեր ՚ի մեջ պի-
շերի յառնել և խառնախան լի-
նիլ առ քեզ պատի խրառանեց և
արդարութեան քա ։ Եւ այս մ-
ազանչեմբ զքեզ մեր ասսաւ ած
մեր ։ այս զմերը արվետեան և
ազանքաւասաւ ՚ի ժամ առ առա-
լիզ առ բառ քա ։ Եւ ընդ նամին
Դուռանալով փառաւորել զքեզ
Ընդ հօր և ընդ հազարդ արդար
այժմ և միշտ և յառ խանան յա-
ռ խանեց ։ ամէն ։

Մազլուսիք ։

Գահութեամբ և ճշմարիս խա-
ռանանաթեամբ անդադար պա-
րապեմբ զհայր և զորդի և
լուսրդ հայրից այս և միշտ և
առ խանան յառ խանեց ։ ամէն ։

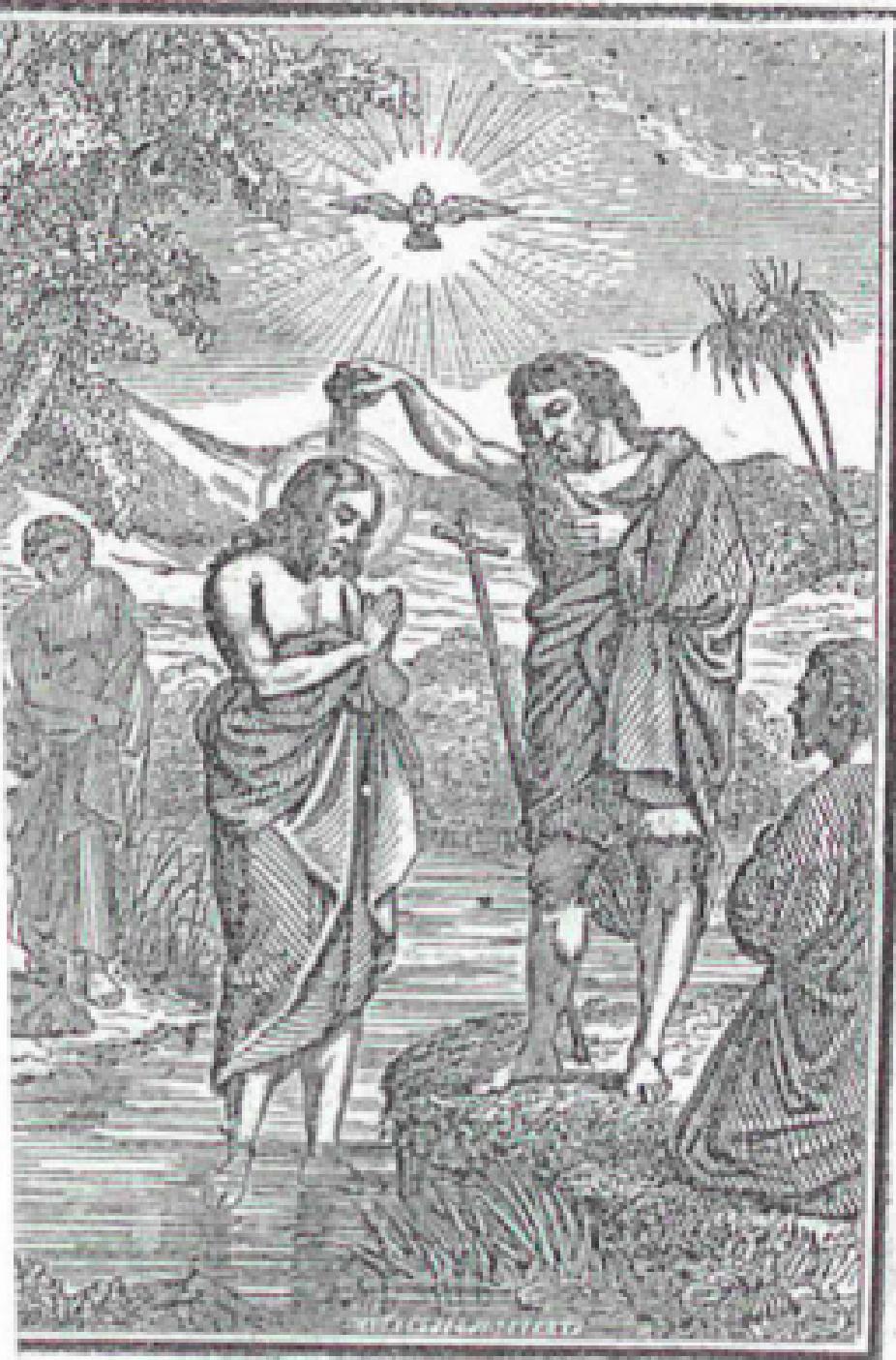
o 200 10

O p h i b e m l i n g e r i s h p r o f u n d o p f i n e
m a n n . m i l l e r :

Z w i j l i s h p r o f u n d o p f i n e :

ՍԱՆՄՈՍ ՀԲ

Սահման յաստի . օրինակ. Ուկան :

- 1 Յ ըրեւ զի բարի և խորայէլի առծ .
և այք ու ովով են որտիւք ։
- 2 Բայց զի իմ ժամքը մի եւս աստիւ
իմայ ենու սաք . առելու իմ մի և
գոյթակը այ ենու պնացք իմ .
- 3 Ասիստենեցոյ եւ բնոր անօրէնու ,
զամազաւթիւն մեղադրաց որ-
ով ու առանձիւք . զի ոչ պոյր պրեայ
մանկա նոցա :
- 4 Համապատասխան են առանձիւք նոցա .
ի պատճեն մասքը կան շեն նորա .
և ըստ մասքը կան ոչ առանձիւցին :
- 5 Վասն այստիւքի կայտա զնուսու ամ-
բարանա անուա թիւն . արելին զի-
ւելումը զամբարշտու թիւն եւ զա-
- 6 Նիրառութիւն իւրեանց :
Եցեւ որով և ի հայտաց անքառ .

առ թիւն նոցա . զի զնոցին Դա
բա ըստ խորհրդաց սրացի իւ-
րեակի :

Խորհրդացն և խօսեցած չորս . 7
մետք . և պատիրանու ժիւն 'ի
բարձուն խորհրդաց :

Եղին յերգին զբերան իւր . 8
երեակի . և զիւկու յարեակի ու-
ժե ին զերիկու :

Առան այսորիկ ժաղավարք իւմ 9
զ արձցի այսուն . և առարք իւմ
իւ կատարեալ զնոցին 'ի Դաս :

Առոցին պիորդ պիսաց սաս . 10
սաս . կամ զուցէ արք և օք պի-
ուս թիւն սաս 'ի բարձուն բոյն :

Ահա մեզա որբ եւ և յաջողեալ 11
և նոցա . կամ և սենին զիւծու-
թիւն աշխարհի :

Առոցին 'ի զուք սարեալ արդա . 12
բայց այի զոիքա իւմ : յաջոցից որբ
բա մետք զաւու իւմ . և եզէ
եւ խոշանիկեալ զօրհանապարզ .
և յշամանից իւմ յիւզ սաս սաս :
Ու ազէս և ամեն 'ի իւ այսու ու 13
զգամտից : ահա ամիկ յազգ :

- որդւոց քոյ՝ որոց և ու խանչից :
- 14 Եւ մինի եղի, թէ առկային և այս
ջանե և առաջի իմ, մինչեւ մարդ
ի սրբութիւննեւ առառնեց և ՚ի
միտ առ ից զիշտապահ նայաւ :
- 15 Առկային վասն նենոցութեան նո-
ցու առարագից արանցես զիշտա-
պահ կործանեցես զիշտապահ
առանց մասն թերեւունուց :
- 16 Կոմի զիշտապահ եղին յաւելը յան-
կործանելի ։ առանձիւ զարկա-
ման կործան վասն անօրէնու-
թեան թերեւունուց ։ և եղին սրպեա-
կանոց զարթուցելուց :
- 17 Տեր ՚ի քաղաքի քամ զարտակե-
րլու նայաւ անօրէնութեանը ։ զի հաւը
ըստրագիւն ՚ի սրբութիւնում ։ և
երժեկանութիւն յան այլարդութեանը :
- 18 Ես արդամանութեալ եղի ։ և ոչ
զիշտապահ ։ սրպեա զարտակեան հա-
մարեցայ առաջի քա ։ և ես յա-
մանութիւն ժամ զից քեզ եմ ։
- 19 Կարար զայն ձեռ մինչ խմիլ ։ ՚ի
բարեկարգութիւն առաջնորդեցելը
խման ։ և ժամագը լինկալուր զիս ։

Q. f. n. l. k. w. j. h. d. f. g. u. m. i. j. l. p. l. f. h. u. : 20
l. q. u. d. ' h. p. l. h. q. f. n. h. l. e. n. f. u. h. q. p. l. g. f. g
j. l. p. l. q. p. f. .

Առաջը ամսութիւն է առաջին 21
թիւ. առաջանձ որութիւնը բա-
ժին թիւ առաջանձ յանձնելուն է:
Առաջը այդ հետի արարին 22
զանձնավայր խթանեց ի պետք է կո-
ղացնելու . առաջանձ այլու զանձնելու-
ուն այդ առաջանձը եղան ի
պետք:

Առաջ մերձեալ առ ամե բարի է . 23
և զնել առ ամեր զայս իմ :
Պատմել զամանակի օրհետ թիւն 24
ըս : Եւ զաման զամեր սիօնի :

ԱՐԴՅՈՒՆ. ՀՊ.

Համայնքական ընտրություններ

Ըստ Եր մերժեցիք առանձ իւ և
պատ ։ բարկացաւ որովածով իւ և
քո ։ ի պետք խաշին արօսի քո ։
Յիշեա զմազմիւրդ քո ։ զոր լու ։
առցար ։ ի սկզբանէ ։ գրկեցիք
պիտին ։ Տա անդութեան քո ։

- 3 Let antin uffon wus mer gleushle
gup que 'f_i amm . humbushlad lu
humbus 'f_i offlerus umbushlad
humbus humbus fuorus :
- 4 Our fule umbushlegus fuorushle
'f_i offlerus umbus gup . umbushlad
umbus umbus 'f_i offlerus umbus 'f_i
lumbus humbus fuorus :
- 5 Copfule umbushlegus 'f_i humbushle
humbushlegus umbus humbus 'f_i
offlerus :
- 6 Ourfule umbushlegus 'f_i offlerus op lumbushle
umbushlegus offlerus humbus : 'f_i umbushle
umbushlegus 'f_i offlerus humbushle
umbushlegus :
- 7 Copfule 'f_i humbushlegus fuorushle
humbushlegus . umbushlegus umbushle
umbushlegus :
- 8 Copfule 'f_i umbushlegus fuorushle
umbushlegus 'f_i umbushlegus : humbushle
umbushlegus umbushlegus umbushle
umbushlegus :
- 9 Copfule umbushlegus , humbushlegus umbushlegus .
humbushlegus umbushlegus . humbushlegus umbushlegus :

Ավելի շերտ առաւած՝ Խոսքուն 10
աւ թշնամին . բարկացուցանել
հակառակորդն զանոն նոր քո :
Ծնկեր պարձուցանես ովանակը , 11
և զաջը՝ ի միջոյ ծոցոյ քում միտե
խորսուն :

Առաւած թուղթուր մեր յաւ 12
ու այլ քանի պատ խորսուն , որ ա-
րարութ պիրկառ թէի 'ի մեջ երկրի :
Դու հաստատեցեր զօրութեամբ 13
քով զծով , որու խորսութեցեր
զգլուխ օֆիշանցին 'ի զիւրոյ ջռուրոյ :
Դու ժշգնեցեր զգլուխ օֆիշանցին . 14
և եռութ զիւռ կերպութեար զօրուրոյ
հետք կոց :

Դու բոված զուցեր զարդիւրուն և 15
զիւրուն . զու զամանակեցու զուր
զգեաւու առաւթիւն :

Քո ե ամու և քո ե պիշեր . ըդ 16
բայս և զարդե զու արարութեր :
Ե զու հաստատեցեր զամանակոյն
ունեման երկրի . զգեաւուն և
զամանակ զու սաւզծեր :

Այս յաւ թիցի քեզ՝ զի թշնամին 17
խախառուոյ զաներոյ . մայրուրոյ

- անողութեան քարելոցոց զանազան
առ օր ժմ :
- 18 Ո՞վ մասնաւոր պատճենաց զանազան
ուր խառապիսն առ օր առ քարելոց
և զանազան առ օր զանազան քարելոց մի
մաս անողութեան խառապաւ :
- 19 Հայոց առ յան քար պի բարեկարգ
առ օր առ քարելոց յերելի անիզան
առ օր զանազան :
- 20 Ո՞վ քարելոց մասնաւոր առ օր զա-
լաւ : ոյլ առ քարելոց և մասնաւոր
զանազան պատճեն առ օր քարելոց :
- 21 Այս մասնաւոր և դաստիարակ
պատճենաւոր քար յերելա զանա-
զան քար ուր յանութեան պար-
հանապատճեան :
- 22 Ո՞վ մասնաւոր զանազան պատճեն-
եան քար ամբարտաւոր առ օր զանազան
առ օր զանազան պատճեն կամ առ

ԱՅՆԹՈՍ ՀՅ.

Ե կտապրած, մի՛ տղականեր, շնոր, օքնեալիւնու: Այցին ցուսփի, երգ առ տպրեատինեացու:

Ե զատավանե եղբայրոց առ քեզ 1
առաւանձ, յատավանե եղբայրոց
և կարգադայոց զանանե առ քը

թու:

Պատմեցից զամենայն որանչելիս զ
քո, յարժամ ժամ առ քոց, ևս
ուզիոյ գամեցից:

Մաշեցաւ երկիր և ամենայն 5
բնակիչք նարու, ևս հաստատե-
ցի զախառ նորու:

Առացի սներթնոց, թէ մի՛ սնո-
քինիք, և մեզաւ որոց, թէ մի՛
ըսրածնոց, ոչ սնեց զիզ ֆածերը:

Մի՛ համբաւանցք 'ի ըսրածնու 6
զիզիւ ըն ձեր, և մի՛ խանից զիզ
սներթնու թիւնի:

Զի՞ ոչ յարեւելից և ոչ յու 6
զիզ ժամունու և ոչ յանացաւու լի-
քունոց, ոչ լու առաւանձ զու եւ:

- 7 Զայս խոնարհ առնելու : Եւ զայն
բարձրացու ցանելու . բաժակի իւ ձե-
ռին առևտն օքսիս լիւ անոնդակի
արթեալ . Եւ խոնարհ ցանենե
յոյամանելու յայս :
- 8 Սակայն մըսուր նորու ոչ ապա-
ռեացի . Եւ արքայի զիւս ամե-
նայի մեղաքառը երկրի :
- 9 Ես ցիծացայց յաւ խոռոչն . ասոց-
ման առաջից առաւ ծոյ յակո-
- 10 Զամենայն եղիշեցս մեղաքառաց
փշքացես . Եւ բարձր եղիցի եղ-
իւր արգարոյ :

ԱԾԱՄԱՍ ՀԵ

Ի Կոտարած , Սնոր օրինութիւ-
նու . մի տղականեր . Սացմոս
Ժամանի . Երգ առ տորեւստան-
եայս :

- 1 Յոյտնի , Եւ իւ հրեաստանի ասս-
ուած : Եւ յիսորայել մեծ Եւ ա-
նուն նորու :
- 2 Եղիւ . իւ խաղաղութեան մեղիւ

նարա . և քենակով Եւ Դարս ՚ի սիօն :
Աշոյ խորութեաց մեր պլուա . Տ
թիւն ազեզան , զգեն զաւը և և
զնականամարտ :

Լուսաւա . և զու ոբանիչելու .
ովես յերանցի յաւ խունից . Խառ
ունցին ամենալուսուն ոքը ամենալու
էն որոնք . Ներկացին զաւն իւ-
րանց . և ժիշ ոչ զան :

Վահանյն արք ՚ի մեծամահ ձեւ .
ու այ իւրանց . ՚ի աստե քաւմին
ասաւ ամ յակարաց հեղինակին , և
ոյ ք հեծեալ է ժիշ ՚ի ձեւ :

Դու ահաւապ ես . և այս կարե օ
կազ առաջի յաւ . որովես երեւե-
ցաք զու յերկանց . յայսին երեւ-
բարձրամահ քաւ :

Երկիր Երկեւա և ապաւաց .
յիւր յաւ ներկ ասաւ ծայ ՚ի զա-
ւանանուն . յիւր ապաւաց յանձնել
զամանյն հետ յարդիքի :

Խորութեաց մարզեկան խառաւան
ասանին առ յեւզ . և ծանծելուս
իւսաւանամահ օրհնեացի լո-
րեզ :

9 Ուստի զիք , և կատարեցիք
ուստի ստուծոյ մերոյ ամեններ-
ըեւու ուր շուրջ եք պատճառ :

10 Առաջայեցիք զավատարութ ու աշխա-
ւաբին : « Քայլե զնոզիս իշխա-
նոց , ահասոք է նու քանի զամե-
նայի թափառու երկրոք :

ԱՅՆՐԱՍ Հ Զ

Ի Կատարուն . վասն իր իթովնմայ ,
Սոցիս յատին :

- 1 Չոյժիք իմաստ և առ անք կար-
դացի . ձայնիք իմաստ առ առա-
սած : և նոյզեցու առ իս :
- 2 Ըստու թե զու թե առն իմայ զամա-
ռած իմայ թե զի ձեռ օք իմայք .
և ի գիշերի առաջի նորու ոչ
խորեցոյ :
- 3 Ոչ կամեր միսիթորել անձն իմ .
Ժշեցիք զամառած : և ուրախ ե-
ղե : հոգայիք : և նու առնեց իմա
հոգի իմ :
- 4 Ես մասնեցիք զահուց աշք իմ .
խոռոչցոյ և ոչ խոռեցոյ . խոր-

Հերցոյ զաւորու զաւային , և
զաւույ յաւ խոհեմոյ յիշեցի :
Խոհեցոյ 'ի դիշերի ընդ որսի 5
խմաճ . հարայի և առատվելք
յիս հայի թէ :

Մինչ յաւ խոհեմոյ մարտեցի՞ զիս 6
անել . և ոչ եւս յաւելցի 'ի հա-
ճիլ և եւս :

Կամ խայտ արգելոց զալարին . 7
ժիշեն իւր յինեն . կամ կառար-
եց պատ իւր արգելոց մինչեւ-
յացի :

Կամ մասացի՞ զին աղ առաւած 8
խմ և եւս . կամ արգելոց ըստ
զիմնիւն իւր բարկութեամին
յացի :

Ասոցի՞ թէ այժմ սկսոյ . այս է 9
նորոգու մա աջոյն բարձրեցի :
Յիշեցի զգործու ականոն 'ի սկըզ 10
բանե . յիշեցի զարաւելքու նորու :
Խորհեցոյ յամենյի զործու քո . 11
և 'ի ձեռացործու քո խորհեցոյ :
Ասուած . 'ի սրբաթեան էն 12
հանապարհը քո . ով է ասու-
ամծ մեծ արցու զաւառած

մեր, ուու ևս ասուած, որ առ-
նես զարանիշելիս :

13 Յուցեր ժապավորեան քում զբա-
ռութիւն քու . փրկեցեր բարեկառ
քով զժաղավարու քու , զարդ խոն
յակութայ և յավաւելու :

14 Տեսին զբեզ ջուրը ասուած,
տեսին զբեզ ջուրը և երկեան .
և խորը խառիչցան 'ի ձայնե

15 Ջուրց բարեմաց :

Չայն եսուն ամէց ք . քանից և
հերոք քո զիւնե 'ի ձայնե որս

16 ապաց քո անուի :

Երեւցան օխոյլասանկունք քո ամի-
ւ զելաց , խառիչցան և զալաց
երկիր :

17 և ծայս ևն Հանուսայուրեալ քու :
և շամիզել քո 'ի ջուրու բա-
րամա . և հետք քո ոչ երեսի :

18 Աշաւյշորեցեր որպէս խաչին
ժողովրեան քո 'ի ձեռն միշ-
ունի և ահարօնի :

ԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՀԵՂ

Խմանում. [Ըստ յանձնի:

Կայեցարաք ժաղավարքը յաւ 1
բենին իմ. խուզորեկցու ցեք պահին
ձեր 'ի բան բերանոյ իմոյ 2
Բացից առ ակաւ պահանու իմ. 2
և խառչացոյ պահանու 'ի անդքաւ
նել:

Որպես լուսը՝ և ծանեաք պայս : 3
և հարբեն մեր պատմեցին մեզ :
Ուժիշ ծածկեցու յորդառյ 4
յու յազգ յայլ, պատմել զօրին-
ամինիւն աւանդ, պարսելիւն
և պարանշելին իւր պար արար :
Հասանանաց զիկայութիւնի իւր 5
առ յակոր, և օրեն եզ 'ի պե-
րոյ խորայելի:

Ու ինչ միանեցամ՝ պահանայինց 6
հարցին մերոց, յացանել պայս
որդառյ իւրանոց, զի ծանիցիւն
յազգ յայլ :

Որդիք Պար ծնամիթ : յարիցիւն 7
և պահանացին պայս որդառյ իւր-
անոց : զի զիցին առ աստիճանը

- Վայս խըթեանց . և մի մաս առ
ցին զգործու առանձ ծայ :
- 8 Զպատութիւնն նորս ինչոք լով
ինչը բեացեն . և մի եղիցին որ
այդ և հարցեն խըթեանց :
- 9 Ազգ շար և զանացազ . ազգ
որ ոչ ազգեաց զամբար իւր . և
ոչ համառաւոց առա առանձ անձ
զհորդի իւր :
- 10 Որդի իր երիտ մի լիսամիւր և ապրեն
զամիւր . յաւուր ապառարազիւր
կապարին զարձան ցին :
- 11 Ու կացին նորս յու խոսի անձաւու .
և ըստ իրաւունց նորս ոչ կա
մեցան զիսու :
- 12 Մոռ ազնիւ զերամիսին նորս և
զաբանէլին զոր եցոյց նորս :
- 13 Առաջի հարց նորս զոր արքար
զաբանէլին իւր յերկրին եզիստ
անցաւց և ի զաշտին անցնիւու :
- 14 Ենթա զծունին և անցոյց զիստա .
և կացոյց զծունին որոշեա 'ի ամիկա :
- 15 Առաջնորդեաց նորս ամազու 'ի
անձ : և զամփային զիշեց 'ի
լոյն կրոյ :

Էւշերձ զիմի մայնապատին . և . 16
և ու ըստու նոցու որովես 'ի խո-
րոյ մեծեւ :

Եւանե զջուրոն , 'ի միահետն . և . 17
եւոյ որովես զիմեաս զջուրոն :
Անկային յաւելին 'ի մերանիշեւ . 18
և եռու բարեկայուս ցին զբարձ
քեալին յաւելիդոյին :

Ծարբձեցին զառուսումն 'ի սիրան 19
իւրեանց . 'ի իւնոք թեւ զիերանիւր
մեծանց իւրեանց :

Տրանից հայրիանելք զիմի մաս 20
ցին . մի թեւ կալուզ իւյէ առա-
ռանձ սպասարանեւ մեղմուն յա-
նապատին :

Քանիցի հայրիանելք զիմի մաս 21
աւելին ջայրք . և . վասակք խաղո-
յին 'ի եւմանեւ :

Ազէ հայր եռու կարասոցէ առող 22
նա . մեզ . կամ սպասարանոցէ
մեղմուն ժայռայրք եան իւրոյ :

Վանե այսորիկ լուսու զայս տէր 23
և յասպացեաց . հուր բարեկայ-
ցու 'ի յակովէ . և բարեկա-
յին եւ 'ի միերոյ խայոյէլի :

- 24 Զի՞ ոչ հաւատացին յստուածք ,
և ոչ յստուած 'ի միզկութիւն
եղաւ :
- 25 Հերամաննե ես ամերաց 'ի պարագանե ,
և զգը առ երկից երաց , և
անելուց 'ի նաև պահանջման 'ի
պարագանեք :
- 26 Զի՞ այս երկիցց ես նաև , զի՞ այս
հիմնական կերպութիւն . և
եղաց 'ի նաև կերպական 'ի լի-
ու թիւն :
- 27 Եհան զհողին հարսաց : և ես ած
շօրութեամբ խըրով զհիւախիւ :
- 28 Տեղաց 'ի նաև միւս որպէս լոյ
հոյ , որպէս զառող ծափու լոյ
թաշուն թիւնապու :
- 29 Ես որի 'ի մեջ բաւանի՛ նայաւ : և
շուրջ զիւանեաբ նայաւ :
- 30 Կերպու և յստուածին յայտ : և ըս-
տուածութիւն նայաւ և նայաւ : և
ուժիւ կարօւա եղեւ 'ի յստուածու-
թիւ թիւնապու :
- 31 Մինչդեռ կերպականը 'ի բարանն
երթանց են , բարկան թիւնապո-
ւան ծայ եւ 'ի վերաց նայաւ :

Սպան զրադասի ի նացանել , և 32
զբանիք ընտիրս խըսյէլի սասա-
կեաց :

Յայտմ ամենային մեռնե և եւս . 33
և ոչ հաւատացին սրանից լեաց
նորս :

Պահպատ ցուն յանային թէնուն ու . 34
շարք նորս : և ամբ նորս օքա-
թաղեւ անցին :

Յարժամ սպանանելք զիւն : խեց . 35
ընին զիւն : դասնային և սասա-
ւաս առնելին սաւ սասաւած :

Յիշեցին զի սասաւած օգնականին 36
եր նորս : սասաւած բարձեալ
փրկիչ եր նորս :

Ոիզեցին զիւն ըէ բանօք իւրեանց : 37
և յեզու օք իւրեանց սանցին նորս :
և սիրաք նորս ոչ ելին սազիզ ը
ընդ նման : և ոչ հաւատացին
սախարժ նորս :

Առև նոր ժիղն զիւնած եր . յու . 38
եր զմելու նորս : և ոչ սարս.
կանելք :

Համհանիւք զարձաւ զանել զբան . 39
կամ թիւն իւր : և ոչ բարբարել

- 40 զամենոյի պատճենութեան խոր :
 Տիշեաց թէ մասքին են նորս :
 Հայտ ուր ելանե : այլ ու եռ զամ-
 նաց :
- 41 Քանից անոք ամ զամենոցն յին
 վեա յանապատի . և բարկացու-
 յին զբարձրեալի յամեթոփի :
- 42 Դարձան և մարձեցին զամ-
 նաց , և զամերըն խորոյելի զայ-
 րացույնին :
- 43 Ոչ յիշեցին զամեն նորս : յու-
 ղաց յորսամ տիրեկաց զետուն 'ի
 ձեռաց նեզաց նոցա :
- 44 Ուրոյես արար զեշանու և զարուեա-
 լու խոր յերեցին եթ խորացուց
 և 'ի զաշտին առյանու :
- 45 Դարձաց յարին զբեռու նոցա :
 և զանձրես անոցա : յի մի արքացելու
- 46 Աւ արքաց 'ի նուս շահանակն և
 եկել զետու : և զարուիւ ապա-
 կանեց զետու :
- 47 Ես ժամեկոյ զարուազ նոցա : և
 պիտառակո նոցա մարտացու :
- 48 Ենար կորեկու զայդիս նոցա : և
 զիշպենիս նոցա եզեմարդի :

Առաջին կու կորպուս քանիւ 49
սուն նոցա . և զատացաւ ածա
նոցա հրամ գոտեաց :

Առաջին կու նուս զարտամաւ . 50
թիւն բարեկամեանի իւ ըսյ : Եղ
զարտամաւթիւն զբարեկամեանի և
զնեզութիւն :

Առաջին կու նուս առելդանս կու 51
ձեռն հրեշտակի չարք . և զիմե-
ցոց կու նուս զարտամաւթիւն
բարեկամեանի իւ ըսյ :

Ոչ անեխայեաց կու մահու ամեն զուն . 52
ձիւն նոցա . և զատացաւ նոցա
կու մահու մասնեաց :

Եհար զատենոցի ամեզքանիւն և . 53
զիմապացւոց , զորիցի ամենոցի
վաստակոց նոցա կու յարեկա քամաց :
Հարդանի և արարեա խաչին ժու . 54
զամբոցեանի իւ ըսյ . և եհան զիւնա
օբարեա զիւս յամապաց :

Առաջ նորոգեաց նոցա յու ամի , և . 55
ոչ երկեանի . և զիմշեամբ նոցա
ծալ ծածկեաց :

Եհան զիւնա կու թեամէն սրբու . 56
թեանի իւ ըսյ : կու լեամէն այն զոր

սասաւա այ նայ :

- 57 Ուրդեաց յերեաց նայա զիւ-
լունաւ . և պիճակեցոյց ՚ի նամ
զիւճակ ժառանգութեան խ-
ռոյ , և ընակեցոյց ՚ի յարկա նա-
յա զազեւ խրայեցի :
- 58 Գործակցին զառաւացացին զառա-
ւած բարձրեամբ : և զիկույն-
թիւն նայաւ ոչ արհեցի :
- 59 Կարանի խառովեցան որոյէս և
հարցին խրեանից : զարձանի և ե-
զետ որոյէս զազեցին թիւր :
- 60 Գործակաց բարձրեացացին զիւն ՚ի
բազին խրեանից : և զրօշելով
խրեանից նախանձ արկին նամա :
- 61 Լուս առաւած : և արհամար-
հեաց զիւն , և անսրբեաց յոյժ
զիսրայել :
- 62 Ուրդեաց յերեաց զիսրայելու ՚ի սե-
ւով : զիսրայելու զոյք ընակեցոյց ՚ի
մեջ մարգեկան :
- 63 Վասիւնեաց ՚ի զերութիւն զիօ-
ւութիւն նայա և զզեզու նայա
՚ի ձեռան թիւնամեաց նայա :
- 64 Արդեւ ՚ի սուր զժաղախորդ

իւր . և զժառ անդում թիւն իւր
անհան ապար :

Չերքստանարք նայու եղեր հուր . 65
և զանե կասանց նայու ոչ ոյք
ապացու :

Քահանաց նայու անելուն իւր . 66
և զայրիս նայու ոչ ոյք եր ոյք ըստյու :
Չորթեռ որոշու ի քեց տեր . 67
որոշու հոգու զի թմափե զգինի :
Եհոր յեռ զիթ շնառին իւր . 68
նախամին յու խռե նից ալուր ըղ
նուռ :

Մերժեց նու զինուրանին յայսիւ . 69
յու , և զարդի ելիքի մի նու ոչ
ընուրեց :

Այլ ընուրեց նու զազդի յու . 70
դայ . զեւանե սիօն , զոր և սի-
րեց :

Եմեց որոշու միեղջերու ի ըղ . 71
որբու թիւն նորս . յերկըն հու-
նուռեց զիւ յու խռե սիւ :

Չնորեց զգ ամիսի ծառայ իւր . 72
և քնիւրան զիւ ի հուն յու-
շնից . ի մերկի ծնելոցի ընկա-
յուռ զիւ :

- 73 Համբաւել զատկոր ծառայի իւր և ի.
զինորայել ժառանիցութիւնն իւր ։
- 74 Արտօներ զնոսա խմասութեամբ
որտի իւրոյ ։ յանձնեցութիւնն ձե-
ռաց իւրոց առաջնորդեր նացա ։

ՍԱՆԴՈՒ ՀԸ

Սացմոս յատափ ։

- 1 Աստուած մամին հեթանոսը ։ ի.
ժառանիցութիւնն քո ։ պղծեցին
զամանաբ տերք քո ։
- 2 Արարին զերուանգեմ որոգես ըզ
հիւզո մրգապահոց ։ արկին ըզ
զիակունս ծառայից քոց զեշ
թուշնոց երկինից ։ և զինարմինս
որբոց քոց զազանոց երկրի ։
- 3 Հեղին զարիւն նոցա որոգես ջուր
չուրչ զերուանգեմաւ ։ և ոչ որ
եր որ թաղեր զնոսա ։
- 4 Եղաբ մեր նախաւանինք զբացեաց
մերոց ։ ծաղք և այսին կատակա-
նաց այնոցիկ ։ որբ շուրջ եին ըզ
մեօք ։
- 5 Մինչեւ յերբ առեր բարկանաս

զու խոպան + բարբորեացի սրբական
հոռք նախանձ քո :

Հետզ զբարկութիւն քո 'ի վերայ 6
ազգաց որբը զքիզ ոչ ճանաշեցին .
'ի վերայ թագաւորաց որբ զա-
նանն քո ոչ կարդացին . զի կերպին
զբարկութ և զու զի նորա առերեցին :
Ա ի յիշեր զմեզ մեր զառ աջին , 7
զբարկութ և կերպին առ մեզ ոզոր-
ւութիւն քա անք + զի ազքառ-
ասցար յոյժ :

Օզնեան մեզ առաւած փրկիչ 8
մեր իմանն իմառաց անուան քոյ :
Տեր փրկեան զմեզ և քառեան ըլ 9
մեզ մեր զառն անուան քոյ :
Մի երբեք ասսացեն 'ի հեթան 10
նաս , թէ ուր է ասսաւած նացա :
Այլ յայտնի ինչ լիցի 'ի վերայ 11
հեթանասաց առաջի աշաց մե-
րաց , առ 'ի խնդրել զմբութ արեան
ծառայից քոց որ և հեղուր :
Անցե առաջի քո հեծութիւն 12
կապելոց . բայ մեծութեան բազ-
իլի քո շահեան զու զբարդիս ոզոր-
ւութ :

- 13 Ճամաս գրացեաց մերոց եօթնա-
պատմիկ ՚ի ծաց նոցա , պետքա-
սին խըլեանց զըր նախառեցին
զքեզ աեր :
- 14 Մեր ժաղավարոց և խոշէ արօափ-
քոյ , խոսաւովան եղիցուք առ-
քեց յաւ խումն . ազգե յազդ
պատմեացուք զօրհնու մինչեւ քս :

ԱԽՈՐՈՍ ՀՅ.

Ե Կառարած ՚ի վերաց զատան-
սեցոն վկացութիւնն . Սոցմու
տսափաց . ՚ի վերաց եթովզաց-
ոցն :

- 1 Որ հովու եսք խորոյելի՛ նոյեաց .
որ առաջ հորոք ես արակես խոշին
յարիսեաւ :
- 2 Որ նուսիս ՚ի քրամբես՝ յայտնեաց
առաջի եթիքեմի , քենիսամինի և
մանառեի :
- 3 Զարթո զզօրութիւնն քս , և եղ
՚ի կեցուցանել զմեզ :
- 4 Վստառձ զօրութեանց . զարձա
շեզ . եթեւ եցու զերեաս քս ՚ի
մեզ և կեցուք :

Տեր ասուած զօրս թեալից . 5
Ժիշեր յերբ բարկանս յաղօթս
Ճառ այից բաց :

Զամբակցեր մեզ հայ արտաւ . 6
Ասաց , և արքայից մեզ արտաւ
առաջ շամփուլ :

Արքունիք զմեզ համամատիւն պատց . 7
Եաց մերաց , այդի կամականչաց
Թշնամի այ մերաց :

Վասուած զօրս թեալից , ու արձան 8
զմեզ . Երեւեց զերեան քո 'ի
մեզ , և կեցցուք :

Այդիցից խառնելով ժամանակցեր . 9
Եկը զէմբակնամաս և պատաս արքե
կեցցեր , և առաջ նորոգ եցցեր նուս :
Համամատցեր զարգանաւ նորու : 10
Ելից զերեան . Ճաճեցաց զերեան
համանի նորու , և բարեհանկ նու-
րա զինոյն ասուածոց :

Զինոց զարգան իւր մինչեւ . 11
Ճաճ . մինչեւ 'ի զինու և 'ի շամփու
և ինց նորու :

Ընդէր բարեցցեր զբանիկ նորու : 12
և կը մեն զիս անցուա ուրե ճանեա-
սարեհի :

- 13 Ազգականի այս պետք խոր անհամար է :
Եւ եթէ վայրի արածեցաւ 'ի նշան :
- 14 Վաստակ զօրութեանց : զարձ
հայեաց յերկնից և առաջ : այդ
արած այդ այս այստիկ : և դարձան
առար անմ : զար անեկեաց ավ քո :
- 15 Ի զի որդւոյ մարդոյ՝ զար զօրա-
ցուցեր զիս 'ի քեզ : այբուցալ
'ի հուր և աւերեալ : 'ի սասանէ
քումմէ կարիցէ :
- 16 Աղիցի ձեռն քո 'ի վերայ տռն :
ավ քո 'ի վերայ որդւոյ մարդոյ :
զար զօրացուցեր զիս 'ի քեզ :
- 17 Ոչ եւս 'ի բացեայ եղիցուք մեք
'ի քեզ : կեցուցես զու զմեզ,
և զանուն քո մեր կարդասացուք :
- 18 Վաստակ զօրութեանց : զարձ
զմեզ : երեւեցու զերես քո 'ի
մեզ : և կեցցուք :

ՍԱԴՄԱՆ 2

Ե Կատարած . վասն հնձանց .
Սազմու յատի . հինգերորդ . շա-
րովթուց :

Յնձայեր առ առաւածք , օդիու 1
լունէ է մեր . աղաղակեցելեր առ
առաւածք յակոբոյ :

Վա էր սարման , և առեր օրէնու 2
լինեն . սարման առայեր նմա 'ի
ձայէր քարպարանի ենին :

Փող հարելը 'ի դրախտ ամոց , 3
յառալ նշանաւոքի տարել կանց
մերոյ :

Հարմանէ է այս խորոյելի , և իւ 4
բաւունից են առաւածք յակոբոյ :
Վ կայուն թիւնի յափականա՝ զոր եզ 5
ընդ նմա . սրազէս ելանելը Դա
յերկիրէն եղիսաբացոյ , լեզու-
զոր ոչ գիտէր՝ լուս :

Ե բայ արար 'ի բեռանց զիժի-
կան նորա . և զանսս նորա
յորթ և 'ի թիւն ծառա այելոյ :

Ե նեղու թիւնի կարգացեր սախու 7
և փրկեցի զքեզ . լուս քեզ 'ի

զարգանաւ թե ներ մըրկին, և սորտ
ձեցի զքեզ ՚ի պէտայ ջարդին հա-
կառ ական թե անեւ :

8 Եղաք ժաղավարդ իմ՝ և պիտի մէ-
քեզ, և խորոյել թէ լուսոյն ս-
փեծ :

9 Մի՛ ևս եղիցին զեզ սասաւ մծը
առ ժամանից, և մի՛ երկիրակա-
զմիցին զու սասաւ ծայ օտարին :

10 Ես եմ ամեր սասաւ ծայ զու՝ որ
հանի, զքեզ յերկրե՞ն եղիսուսաց-
ւոց, բայ զպերան զու և լոից
պրաւ :

11 Ժաղավարդ իմ՝ ոչ լուս ձայնի
իմաստ, և խորոյել յիս ինչ ոչ
նայեցաւ :

12 Բարձի թողի զես երթալ զեկա-
կանց սրախ իւրեանց, զի պր-
եացին նարա բաս կամ սնեանց
իւրեանց :

13 Զի թէ ժաղավարեանի իմոյ լու-
եալ եր ինձ, կամ խորոյելի ըզ
հանապարհու իմ պեացեալ եր :

14 Ուսպես զաշին խոնարհ սրար-
եալ եր իմ զթշնամին նարա, և

՚ի զերաց նեղացաց նորու արթեալ
եր զձեռն իմ։
Ը շնամիք ակառն ստեցին նմա, 15
և եղիցին ժամանակը նոյս յաշ
խարհի։
Աւրակիրեաց զետու ՚ի պարագ, 16
տուժեանե ցորենոյ, և ՚ի զիմէ
մեղը յափեցոյց նոյս։

ՍԵՐՄՈՒ ԶԱ

Սազմոն յաւանի։

Ասուած եկաց ՚ի ժաղախ առ, 1
տուժոց, և ՚ի միջի նոյս դատելը
զետու։
Մինչեւ յերբ դատելը սնիրու, 2
առջեամիք. և ակն առնուլը մե-
ղաւորոց։

Դատ արարելք որբոյն և ոյրուց, 3
իրաւուն արարելք սնամելին և
խանարհի։

Եսպիցուցելք զաղբասն և զոր- 4
նանին, ՚ի ձեռաց մեղաւորի
օբրկեցելք զետու։
Ոչ իմացան և ոչ ՚ի միւս առնին, 5

- 7 Ե խուարի զնացին . և շարժե-
ցնե ամենայն հիմնակա երկը :
8 Ես ասացի՞ թէ առաւածք ի-
ցէք . կամ որդիք բարձրելուն ա-
մենեցեան :
9 Դաւք ահաւագիլ որպէս զմաք-
րիլ մեռանիլք : և որպէս զմէ-
լիլ մշտամաց անկանիլք :
10 Արի ասուած : և զատեա զլո-
կիլք : զի զու ժառանցեցիւ
զամենայն հեթանօս :

ՍԱՆՄՈՍ ԶԲ

ՕՐՅԱՆ. Սացմոս յաստի :

- 1 Ասուած ո՞ք ո՞ւ նմանիլք : մի
ւուր և մի զարարիլ ասուած :
- 2 Զի ահա թէ չետամիլք քո զաշեցին ,
և առելիք քո համբարձին զզը-
լու խո իւղեամաց :
- 3 Ե միւրայ ժազովորեան քո խորա-
մանելեցին զդիսութիւն : խոր-
հեցան ի միւրայ որրոց քոյ և
ասացին :
- 4 Ելոյք ասուակեցուք զնո՞ւ յոց-

զար , և մի յիշեցի ունենալ իւ-
բայէլի և եւս :

Խորհրդական պիտի առաջ է մի մաս 5
սին . և վասն քո ուխա որպարփե :
Բաւածի ը եղամի մայիս և խման 6
յելոցիք , մայութ և հազարացիք :
Գեղանի ամսէն ամսոցիք , և այ 7
լուղջիքն ամսեցին բնակչութեալու համե-
ռերք ծաւը :

Համե առար եղեալ էր ընդ նո 8
առ : ամսեցիքն առա զօրավայիդն
է ին պարագե զավաց :

Արար վետաս որպէս զմոց խոմ , 9
որպէս զավաարոց : և որպէս զա-
բին 'ի ծովծ որոն կիսունի :

Սամակեցան նորա յական զամ-¹⁰
բոց : և եղեն որպէս զապը եղելի :

Արա զիշեան նորա որպէս զա-¹¹
բերն : զիշեն : զիշերեն : և զաազ-
ման : և զամեցին իշեան նորա :

Ույը ասացին ' ժամ անգեցուք 'ի ¹²
մեզ զարբու թիւն ասուն ծոյ :

Եսուն ան իւն ' արա զիշեան որպէս ¹³
զամին : և որպէս զիշեզին ասուն
չի հազար :

- 14 Որոցես հաւը՝ զի այրել զանառաւուր +
որոցես բաց՝ զի կիւղու զիւրիւր +
- 15 Այսոցես հավածեցեց զիւր միքր-
կաւ քով, և բարեկամեածք քով
խռավացեց զիւրաւ :
- 16 Այց զերես նաց մետրք անօք +
և խռավացեն զանառաւուր անք +
- 17 Ամենչեցեն և խռավացեն յանե-
մեանն յաւ խռավաց + և անօք ա-
յց կորիցեն :
- 18 Երանիցեն զի անանե քս անք է +
և զու միայն բարձրեալ ես 'ի պե-
քայ անենայն երկրի :

ՍԱՆՈՒՐՈՒ ԶԳ.

Ի կոտարած . վասն հնձանացն .
որդւոցն կորիւոյ : Ասցման
գաւ. [0]ի :

- 1 Ո՞րոցես միքրելիք և յարելք քս
անք զօրութեանց, ցանելոյ և
ժամփարք անձնեմ 'ի զաւ իմ ուր +
- 2 Աիրու իմ և մարտին իմ ցիւծանցեն
առ առաւած կենաց անք :
- 3 Քունիլի ճշնձու կ ե զիւր իւր առան :

և աստվածել պայման՝ ուր զիցէ լու
ձագո իւր:

Սեղան՝ քո տեր զօրութեանց : Հ
Ժամանոր իմ և աստված իմ :
Երանելի ամենեցուն՝ որ բնակեալը 5
են՝ ի առանձ առանձն, յաւ խուեան
յաւ խունից օրհնեացեն զքեղ :
Երանեալ է այլ՝ որոյ օգնութի՛ 0
իւր ՚ի քեն է . ելու եզ ՚ի մաս
իւրում՝ ի հավանեա արքանա թեան
՚ի անդու ո՞յ յալում ու խուեաց :
Զօրհնեա թիւն ասացի՛ որ զո՞
րենս զնե . զնացի՛ նու ՚ի զօրու-
թեան ՚ի զօրութիւն . և երեւ եռ
ցի աստված հրեշտակաց ՚ի սիօն :
Տի աստված զօրութեանց լուր 8
ազօթից իւրոց : ունկնդիլ իլ ասո-
ւած յակուցոց :

Ընդունուց եռ զու մեր . անու ասու . 9
անծ և նայեաց յերեւ օծերոց

քոյ :

Ասու զի լու է ինչ մի օք ՚ի զու . 10
՚ի մատ քո . քանի զետուղուրու :
Ընդունուց եռ լուր ազր զու ՚ի 11
ասու աստվածոյ առանձիւ , քանի

- բնականութիւնը մեղաւորոց :
- 12 Զ ողորմութիւն և զհշմարտութիւն սիրե տեր աստված մեր :
- զշնորհու և զիտու ասցե :
- 13 Տեր ոչ պակաս առնե զողորմութիւն իւր յայեցանե , որ զնոն յամբեծութեան :
- 14 Տեր աստված զօրութեանց , եւ բանեալ է ոյք՝ որ յաւսոյ ՚ի քեզ :

ԱԾՈՄՈՍ ԶԴ

Ե կառարած . որդւոցն կորիոյ .
Սացմա զաւ.թի :

- 1 Հաճեցոր տեր ընդ երկիր քո ,
և զարձացեր զգերութիւն յակորոյ :
- 2 Յաղեր զանիլուութիւն Ժաղովուց եամբ կեցեր զամային մեջու մեզու նոցա :
- 3 Լուցուցեր զամենայի պատմութիւն քո . և զարձար ՚ի բարկութեան պատմութեան քո :
- 4 Դարձ առ մեզ աստված փրկիչ մեր , և զարձա զարտման թիւն քո ՚ի մեջու :

Մի յաւնուան բարեխանուց մեր 5
մեր, և մի ձուք պարկութիւն
քո ազգե մինչեւ յազդ :

Աստուած զու զարձեալ կեցուո 6
յես զեզ : և Տաղախարդ քո ու-
րախ եղիցի 'ի քեզ :

Յայց մեզ մեր զարդարն թիւն 7
քո, և զիվեկութիւն քո ասու-
մեզ :

Լուսը զի՞նչ խօսի մեր աստեած 8
մեր, խօսեացի զիստպազաւթիւն
ժողովրդեան իւրայ ու ուշրբա-
խեր, և ու այնոսիկ ոյք զարձ-
եալ եւ ու նու որոշեք :

Ուեկայի մերձ է առ Երկիւրածո 9
իւր փրկութիւն նորա, բնակիլ
ժամաց նորա յերկիլի մերում :
Ուզորն թիւն և Ճշնարսութիւն 10
այստեահե այժմ, արդարութիւն և
խաղաղութիւն համբառարեցին :
Ճշնարսութիւն յերկիրե բառաւ, 11
արդարութիւն յերկինից երեւե-
ցու :

Տեր առցե զքաղցրութիւն, և 12
Երկիր մեր առցե զպաւ զիւր :

արդարութիւն ուստի այլ նորա զբանացե . զիցէ ՚ի համապարհի ըդ գնացու իւր ։

ՍԱՀԱՄՈՍ ԶԵ

Սացմոս դաւթի . Ազօթք երեւ կոյի :

1 Խանութիւնց անք զանելին քո և
լուք ինձ , զի աղքատ և անանել
եմ ես :

2 Պահեա զանձն իմ ուսքը անք .
և օքրելեա զծառայս քո ասուած
իմ . որ ՚ի քեզ յուսացոյ :

3 Ոշորմեա ինձ անք . զի առ քեզ
ազաղակեցի զօրհանասպազ . ու-
սիս արա զանձն ծառայի քո ,
զի առ քեզ անք համբարձի զան-
ձնին իմ :

4 Զի դու անք քաղցր և ուղիղ
էս . բարս մազարմ առ անենեւ-
եսն , որք կարդ ան քեզ :

5 Աւնիդիրի անք ազօթից իմաց . և
նայեա ՚ի ձայն ինդ բուածաց ի-
մաց :

Յաւոր նեղաթեսնի խմբ կար 6
դայի առ քեզ . և լուսը ինձ :
Ոչ ոք է նման քեզ յաստեածո՞ւ
ար , և ոչ ոք է պատես զդ ործո քո :
Չ ամենայի ազգու զար արարելի 8
Եկացե և երկիրապարցե և առա-
ջի քո . և ժամանու արարացեն
զանուն քո յաւ խմենի :

Մեծ եռ զու տեր . և առնեա 9
ոքանչելիս . և զու միայն եռ անձ :
Վասյնորդ եռ ինձ 'ի ճանապար 10
հի քում . և զենցից 'ի ճշմար-
ութեան քում . և ուրիշ երի-
ցի սիրու իմ երկիրցի յանուանի
քում միլ :

Խասավան եղեց առ քեզ տեր 11
առաւած իմ բալորով սրամիւ ի-
մայլ . ժամանու արարից զանուն
քո յաւ խմենի :

Մեծ եղեւ 'ի մերսյ իմ աղօրման . 12
թիւն քո տեր . և միրկեցեր զան-
ձնի իմ 'ի զժախաց ներքինց :

Վաստած : անօրէ եթ յարեան 'ի 13
մերսյ իմ . և մաղմիք հզօրմաց
ինչ բեցին զանձնի իմ . և ոչ հա-

մարդկան պքից աստիճան առաջ
յի իւ ըեւնոց :

14 Այլ զու մեր աստիճանին,
զթած է և ողորմած, երկայ-
նական բաղումագորմ և ճշմա-
րիչ . Կայլուա առախու և ողորմա-
ժնա :

15 Տու ովութիւն ծառ այս քո .
Կեց զարդ ի արախնոյ քո , և ա-
րա առիւ նշան բարսելին :

16 Տեսցիւ առելիք իմ և ամացեա-
ցիւ . ոյ զու մեր օդնեցեր ինձ
և միսթարեցեր պիս :

ՍԱԿԱՎԱ 22

Եազմու օրինութեան . որդւոց
կորիսաց :

1 Հայութ նարա իւ ըեւան առայր
հարուս . սիրե մեր պղբաւն սիօնի
աստիճան քան զամենայի յարկուն
յանդուոյ :

2 Ուստի առայրեայի խառեցաւ վասն
ուն , աշաւացիկ բաղարդ առ-
առեծոյ :

Յեշակի զուահար և զբարիլոն՝ Յ
ոյք Տանաչեն զիս . ահա այլապ
զիք և ծուր և ժաղավարդը
Հնագետց . առքա Եղե՛ն անոց .
Ախօնի ասի մայր , և մարդ նուռ 4
՚ի նմա . և ինցին հիմանես եարկ
՚ի նմա բարձրեաց :
Տեր սպասեացէ զբարիլոն .
զբարիլոն . իշխանաց այսայինի ոյք
Եղե՛ն անոց :

Ուսուց զի ուրախ լիցին ՚ի քեզ 6
ամենեցեան . որոց բնակութիւն
՚ի քեզն է :

ՍԱԴՄԱՍ ՁԵ

Ե կատարած . վասն մացաքելոյ
իմաստութիւն . զի եւ պատաս-
խանի և ման իմաստութեամբ իս-
րայէլի :

Տեր սպասեած փրկութեան ՚ի
Տոյ , ՚ի սպաէ կարդ այի և զիշերի
առաջի ցու :

Ուսցեն ազօթը իմ սուայի յու 9
անէր . իսկամբէեցի ու նմին յու ՚ի
Հնագեռածու իմ :

- 3 Զեր ըստ չորչարակներ սեծեն իմ,
 և կեռնիք իմ՝ ի գժախս մերձե-
 ցուն : և համարեցոյ և ընդ այ-
 նամիլ : որբ իջանեն 'ի զուք :
- 4 Եղիշ ևս պատիս մարդ առանց օդ-
 շականին : և 'ի մեռեալս ազատ :
- 5 Ուստի զիթիրաւորս : որբ նեղն 'ի
 գերեզմաննս :
- 6 Չորս զու ոչ ալշեցեր : նորս 'ի
 ձեռամենիք քամմիք մերժեցուն :
- 7 Եղիշն զիս 'ի զրի ներքնունի 'ի
 խոռարի : և 'ի սառելքս մահու :
- 8 Յիս հասանաւեցու սրանունէ ի
 քո : զամենյի զրառանիք քո առ-
 ծեր 'ի վերայ իմ :
- 9 Հունիք արարեցր յինեն զծանօթն
 իմ : և Եղիշն զիս նշաւակ իւր-
 եանց :
- 10 Մասանեցոյ և ոչ ելանեի : ոչք
 իմ անկարացանն յարքառունէ ենէ :
- 11 Աղաղակեցր առ մեր զօրհանա-
 պար : և համբարձի առ քեզ
 զձեռա իմ :
- 12 Աիժէ մեռելցոց առնիցեն զորան-
 ձեւն քո : կամ բժիշկ յարու-

յեռջ՝ խոստավան առնիցին առ
քեզ :

Միթե պատեցէ՞ որ երբեք ՚ի 15
գերեզմանի զարգանա թիւն քո :
Կամ զնշմարաւ թիւն քո ՚ի կո-
րառութեան :

Միթե ճանաչիցի՞ ՚ի խոսորի 14
որութեղիք քո, կամ արդարու-
թիւն քո յերկիր մոռացեալ :

Ես առ քեզ անց աղաղակեցի ։ 15
առաօսու աղօձք իմ ժամա-

նեցեն առ քեզ :

Ընդ եր ուր մերես զանձնիմ, կամ 16
քարձու զանես զերես քո յինձնե՞ն :
Տանել և պատասխան եմ ես ՚ի 17
մանելու թերել իմմեռ . ՚ի բարձրու-
թենել խոնարհեցայ և ամբեցայ :
Յիս հաստատեցա բարկու թիւն 18
քո . արհաւիր քո խոռվեցացին
զիս :

Երջեցնե զինեւ արագես ջաւը : զօր 19
մա՞ս աղաղակեցին զիս ՚ի միասնին :
Հեռ ՚ի արագեր յինձնել զբարեկաւ 20
ժիս իմ և զծանօթ իմ զան
թեռաւ առ թեռ իմոյ :

ԱՎԱՄՈՍ ԶԲ.

Լ. մասնութիւն եմանայ յեզրու-
յելոցուց :

1. Չողոքութիւն քո աեր յաւթ-
ունեած օրէնքոցից : ազգե յազգ
ովաստեցից զնշաբառութիւն քո
բերանով խմով :
2. Վասպեր թէ աշխարհաւ ողոքութ-
ունեած շինեցի : յերկիցն ապա-
ռաս եղիցի ճշմարտութիւն քո :
3. Եզի ու խո ընտրելոց իմոց : երգ-
ուոյ զաւթի ծառայի խմոյ :
4. Յաւ խնեմէ հաստատեցից զգու-
անի քո , և շինեցից ազգե յազգ
զավառ քո :
5. Խառավանդ եղիցին երկինք որսէ-
շեցոց քոց աեր : և ճշմարտու-
թիւն քո յեկեղեցիւու որբոց :
6. Ովէ յամուս որ հաւասարի քեզ
կամ ով նմանեցի , ուստի յորդին
ապառ ծոյ :
7. Վասուած ժառանքութիւն է յէ-
խորհուրդն որբոց իւրաց : մէծ և

ահաւոր ՚ի պերսյ այնոցիկ որք
շուրջ են պիտիւ :

Տեր ասուած զօրութեանց : Ա Տ
նմանի քեզ : Կազոր ես ու ուր :
Ե ճշմարտութիւն քո շուրջ ե
զբեւ :

Դու ափեւ զօրութեանց ծռ Զ
ժու : Ե պիտութիւն ալեաց
նորս զու ցածու ցունեաւ :

Դու խոնարիւ ցու ցունեւ : Որպէս 10
պիտուրս ըստիւարտու ունս : ՚ի
զօրութիւն բազիկ քո ցրուեցեր
պիթշնամիւ քո :

Քո են երկինք և քո ե երկիր : 11
զաշխառիւ լրիւ խրամ զու հաս-
տառեցեր : զհիւսիւ և զհարա-
դու արարեր : թարօր և հերման
յանուն քո ցնծանցեն :

Քո ե բազուկ և քո ե զօրու- 12
թիւն : զօրասցի աջ քո : և ըստ-
ձրը եղիցի ձեռնե քո :

Յարդարութիւն և յիրաւուն 13
հաստատեալ ե սիւն քո : ովոր-
մանթիւն և ճշմարտութիւն զը-
նացելու առ այս երեսաց քոյ :

- 14 Երանի ժաղավրդեան : որ զիստէ
զօրհնութիւնն քո տեք : ՚ի լոյս
եւ լուսոց քոց զնացեն , և յա-
նուն քո ցնծացեն զօրհնութ-
ումք , և յարդարութեան քում
բարձր եղիցին :
- 15 Պարծանիք զօրութեց մերոց զու-
եւ տեք . և ՚ի կոմն քո բարձր
եղիցի եղիցի մեր :
- 16 Ի տեսանեւ է օդինութիւն որբոյն
խորոյէլի թագաւորին մերոց :
- 17 Յայտնամ խօսեցար տեսլուամբ
լինդ որդին քո և ասացել : Եղից
զօրհնութիւնն իմ ՚ի վի հզօրին ,
և բարձր արարից պրեսորնեալն
՚ի ժաղավրդեանը իմին :
- 18 Պատի զդառիչի ծառաց իմ , և
եւ զայտ որբոյի իմուլ օծի զնա :
- 19 Զեռն իմ լինդուցի զնա , և բա-
զու կ իմ զօրոցացեց զնա :
- 20 Մի մեղիցէ նման թշնամի , և որդի
սիսորինութիւնն իմ շարշարեացեց զնա :
- 21 Համբից ստացի նորս զիշտիւսին
նորս , և զառելիս նորս ՚ի ապա-
ռութիւն մասնեցից :

Ճշմարտութիւն իմ և պարմա 22
 թիւն իմ ընդ նմա , և յանուն
 իմ բարձր եղիցի եղջիւր նորս :
 Եղից ՚ի ծախ զգեստն նորս , և 23
 'ի մերս զետոց զաջ նորս :
 Աս կարգասով առին հայր իմ 24
 և ու ու , ասուած ընդունոց
 ժորիս թեան իմոց :
 Ես անդքանին արարից պիս , և 25
 բարձր քան զամենացին թարմ -
 որս երկրի :
 Յան իմեան պահեցից նմա զու 26
 պարմա թիւն իմ , և ու իսա իմ
 հաւատարիմ ընդ նմա :
 Ճառասարեցից յան իմեան յան ի . 27
 ունից զրաւակ նորս , և զամեն
 նորս արագէս զաւու ըս երկնից :
 Ու թաղցէն սրոց իր նորս զօրիւն 28
 իմ , և յիրաւուն իմ ոչ կամեա -
 ցին զնալ :
 Ու կարգաբութիւն իմ սնուր . 29
 զետոցին , և զամասութիւն իմ ոչ
 պահեացին :
 Ճարից զաւազնիւն զանօթիւն . 30
 թիւն նորս . և մանիկանօք զու -

Եվրոպա թիւն նացա :

- 31 Բայց զազարման թիւն իս : Այս
գեղից ի նացանել : և այ նենցե-
ցից Հշմարման թիւն իսկամ : և
այ անարդեցից զայ խա իս : և
ինչ որ երանել : ընդ շրման իս :
զայն այ արհամարհեցից :
- 32 Միանքամ երգուաց ի սրբութի-
ւի : թէ զայ թիւն այ անեցից :
- 33 Զաւակ նարա յաւ խանուն կացցիլ :
և ամժաւ նարա սրբի ո զարեցանիլ
առ այն իս : և սրբի ո զաւանիլ զի
հաւատանուն եր յաւ խանուն օկույց
հաւատարիմ յերկողին :
- 34 Խակ սրբ զու մերժեցեր և ա-
նարդեցեր : և ընդ զայը հարեր
զօծեալ քո :
- 35 Դարձան յեր զայ խա ի ծառայե-
քաւ միլ : այլծեցեր յերկողի ըզ
սրբութիւն նարա :
- 36 Բանիլցեր զամ այսրիսապա նարա :
և եղեւ յաւ միլ ի զաւանիլ :
- 37 Յաւիշանայիցի ովես սիւցու սրբ
հանարիմի : և եղեւ նա նա-
խան զբացեաց իւրաց :

Բարձր արարելք զայ նեղաց առ 58
ըստ . և ուրախ արարելք զամե-

նոյն թշնամիս նորս :

Դարձուցելք զօգնութիւն ՚ի որ 59
ըստ նորս , և ոչ բնելուրոք զիս ՚ի
այսուհետութիւն :

Ետքեցելք զարդար թիւն նորս : 40
և զամեն նորս յէ բիշէ իշութաւ
նեցելք :

Եռամբ արարելք զաւուրս ժամ 41
մանեակց նորս : և հեղեղ զիս
վառ զամօն :

Ովեցեւ յէ ըստ զարձուցանելք զիւ 42
ըստ առ ինպատ . բարբորեացի որտ
այն հուր բարիլութիւն ըստ :

Խոր որդ յիշեաւ և անս թիւ սի 43
և խմ համեցիսաւ . միմէլք ՚ի զուր
ինչ անկ զծելք զամենայն որդիս
մասրդ կուն :

Ո՞վ է մարդ՝ որ կեցցել և ոչ 44
անօյել զման . կամ փրկեայել
զամենին իւր ՚ի ձեռաց զամասց :

Ո՞ւ է են արարելք թիւն ըստ 45
առաջնութեաւ . զար երգուար զամենի
թշնաման թիւն ամբ ըստ :

- 46 Յիշեա զիւսնասմիւն ծառայի քոյ .
զոր ընկալայ ՚ի ծաց իմ յար-
գաց բազմաց :
- 47 Զոր նախառեցին թշնամիք քո-
մեց . նախառեցին պահանձակ օ-
ծելոյ քո :
- 48 Օքհենեալ ամեր առառած յա-
փառեանս յու բանելից . եղիցի
եղիցի :
-

ՕՐ ՀԵՎՈՒԹՅՈՒՆ

Եսացեաց որդւոցն Ամովաց :

- 1 Ի պիշերաց կանինէ հոգի իմ ա-
ռաւառ առնել առ քեզ ամծ :
- 2 Ա ամուս զի յայտ են հրամանիք քո ՚ի
վերաց երկրի . առաջարաք զարդ առ-
քու թշնամիչը երկրի :
- 3 Վարդեցի ամբողջաւուն , և ոյլ
ոչ եւս առցի առնել յերկրի
վարդաբանին ճշմարտութե :
- 4 Բարձրցի ամեարիշուն յերկրէ : և
մի առացե զիստ ու առաւածոյ :
- 5 Տեր բարձր եւ եւ բարձր կ քո
հոգը . և նոքս ոչ պիսացի :

Ճանախեցի՞ւ ամսաշեցեն , և նա օ
խանձ անկյոյի անխորաս ժազու-
թը բողեսնե . և արդ հուր զվածքնա-
միս քո կերպիցե :

Տեր աստուած մեր՝ առաք մեզ 7
զիստպազմ թիւն քո . զի բայ ա-
մենայն գործոց մերոց հաստացաւ
մեզ :

Տեր աստուած մեր՝ ասացիր լի 8
մեզ . զի բաց ՚ի քեն զայլ ոք ՚չ
զիսեմք . և զանուն քո անու ա-
նեմք զօրհանապազ :

Կամ արդ մեռեալ ք զիենոզանու . 9
թիւն այլ ոչ անանիցեն , և ոչ
բժիշկք յարու յանիցեն :

Ա ան այսորիկ ածեր հարեր առ 10
առկեցեր և ջնիցեր զամենայն
արու մանուկ նոցա :

Յառել տեր զշար ՚ի մերոց չորի 11
նոցա . և ած զշար ՚ի մերոց ա-

նօրինոց երկրի :

Տեր ՚ի նեզու թիւն յիշեցաք ըզ 12
քեզ . զի փարք մի նեզու թիւն
է խրամ քո ՚ի մերոց մեր :

Որպէս երկունք յզւոյ զի հառ 13

- Եալ իցէ ժամանակ ծննդեան :
Եառ ցաւո իւր նշիցէ :
- 14 Այսպէս եզրու սիրելը քաւմ
տէր . յահ և յերկիւղ քոյ յլուց-
եալ երկնեցաք . և ծնուք պհովի
փրկութեան քո :
- 15 Ոչ ես կործանեցուք մեք , ոյլ
կործանեցին անօրենք երկրի :
- 16 Յարիցեն մեռեալք և կենդա-
նացին ամենեքեան , որք եղեալ
են 'ի գերեզման :
- 17 Զարթիցեն ցնծացեն , և որովա-
կոլիցին զարարեալք յերկրի :
- 18 Աման զի ցօղք որ ցօղէ 'ի քէն ,
ոյզ բժշկութիւն է նոցա . բայց
երկրին ամբարձուալ սասակեա-
ցի :
- 19 Խոյս ուր ժաղովուրդ իմ , պես
մեռ 'ի շահմաքան քո . և
փափեա զորուն քո ուսովի ե-
րեսաց քո :
- 20 Փախիր և թագիր ու ժամանակ
մի , մինչեւ անցցէ բարկութիւն
ուստին :
- Փառք հօր և որդւոյ և :

Մազթանք :

Խաղաղութեանց տուով քրիս-
տոս , զիսապալութիւն և զերի-
նային սղորմութիւն քո սպար-
գեւեաւ յարաբածս քո :

Մարդուներ տէր , յասն սրբուհ-
ոյ անեսրատի մօր քոյ և կուսի :
Եւ յասն խաչի քոյ պատուականի ,
տէր , ընկայ զարդարն մեր , և
կեցո զմել :

Զքորոցն եւ շացօթս ՚ի ըերջն
Երանեաց կանոնին գոցես ՚ի 42
երեսն :

ՍԱԴՄՈՍ ԶԲ.

Ացօթք

Մովսեսի առն Աւանձոյ :

1 Եթէ ապա էն եզրէ մեր աղջէ,
մինչեւ յազդ . մինչեւ լեբիդը
հաստատեալ էին , և մինչեւ
առեղծեալ էիր զերկիր և զա-
մանայի ամեզելու :

2 Յու խոենից մենցեւ յու խոենին
զու եւ . մի գարձաւցաւելք լոյ-
ժարդ ՚ի առա ապանս . և առա-
ցելք , գարձարուք առ իս որդիք
հայրենին :

3 Հայուր ամ յաշու մեսան որովէս
օր երեկի զի է անց . որովէս աղան-
դի զիշերոյ , և ամբ նացա անար-
դաթեամբ եղիցին :

4 Ընդ առաւօսս որովէս գալուրի
բռնցին . ընդ առաւօսս որովէս

գալարի զւարձանցին և ծաղկեցին . ընդ երեխյան թարշամացին՝ չպահանջին և անելցին . Վառողեցաք մեր 'ի բարեկալեւ 5
եւ քառ մելք . և 'ի պատմաւ վեհել բառմելք խռովեցաք :

Եղեր զետք մեր առավի քա . և 6
զետքանս մեր 'ի լոյս երեսաց քաց :
Վառողին առարք մեր առաջեւ 7
ցան . և 'ի բարեկալեւ մեռմելք
խռովեցաք :

Ճամանակ ամաց մերաց անդաւ 8
դար որպէս սարդի . և թիւ առարց ամաց մերաց 'ի 'նասա' եօ
թամասուն ամ :

Ասյա թէ առանել ևս աթառն 9
ամ . և որ ինչ առելի է քան
զայն . ցաւօք և հեծութեամք :
Եկի 'ի վերաց մեր հեծութիւն , 10
և խրանեցաք . իսկ արդ ո՛վ գի-
տացել զզօրութիւն բարեկա-
լեան քա . կամ յահել բառմելք
զբանաւթիւն քա համարեացի :
Այսպէս ցոյց ինձ զայ քա . և 11
որ խոնարհ են որտիւք զիմաս-

ՄԱՏԸՆԹԻՄ ՔՐՈ :

- 12 Դարձ աելք՝ մինչեւ յեղբար . մինի
թարեաց 'ի ծառայս քրո :
- 13 Լցաք առաւօտու պղպիմություն
քրով : ցնծացաք և ուրախ եղաք
զամենայն առուրս կենաց մերոց :
- 14 Ուրախ եղաք փախանակ առուր-
ցըն , յորս խոնարհ արարեց ըզ
մեղ , և ամացն՝ յորս ուժուց
պշտրաքանակ :
- 15 Հայեա աելք՝ ի ծառայս քրո և 'ի
գործո ձեռաց մերոց , և առաջ-
նորդեա որդւոց նացա . եղիցի
ըստ տեառն աստուծոյ ՚ի վերաց
մեր :
- 16 Զգործո ձեռաց մերոց ուղիղ
արտ 'ի մեղ աելք . և զգործո ձե-
ռաց մերոց յաջողեա մեղ :

ՍԱՆԴՈՍ Դ.

Օրինա. Թիւ. ն գովն. Ռեան
դաւ. Թի ,

- 1 Ու բնակեալն է յօդնութիւն
բարձրելոյն , ընդ հովանես աս-
տուծոյ յերկինս հանդիցէ :

Առաջ ականքի ընդունող իմ զ
ես, ապա է՛տ իմ առաջած, ե-
թև յու առաջ ի նա:

Վա վրեկացե զիս յարագայթե որ 3
արդիւ, ե ՚ի բանիցին ՚ի խռովու-
թենե:

Ե թիկնամեց իւր ընկալիսի ըղ 4
քեզ, ՚ի համարնի թեւոց նարա-
յա առաջին:

Ուրու զի՞ն շուրջ ե զիցի, զիւ 5
ճշմարտութիւն նորա:

Ոչ ե րեկիցես զու յերկիւղե զի- 6
շերի, ե ոչ ՚ի նետե՝ որ թաշի
՚ի մուել:

Յիրե որ շրջե ՚ի խռովութիւ, ՚ի 7
զայթակալութենե զիւ ժիւ ՚ի հա-
մարակ առաջ:

Անկցին ՚ի կողմանեւ քումին եաւ 8
զարք, ե բիւրք ընդ աջմեւ քում-
ե, ե առ քեզ ժիւ ոչ մերձես
ցիւ:

Ըստի միայն ոչ առ քովք հայեւ 9
ցիս զու, ե զկամացութիւ մե-
զու որոց ականք, զիս զու մեյք
յոյս իմ ես:

- 10 Զքարձրեայի ապարեց քեզ ա-
պաւեն . զի ոչ հասցեն առ քեզ
չարբ . և տանջանկ մի մերժուցիւ
ի շարիւ քո :
- 11 Հըմեշտակաց իւրաց պատուիր-
եալ է պան քո 'ի պահել դքեզ
յամեւոյի ճանապարհու քո :
- 12 Ի բաղւեկո իւրեանց բնիկուրովիւ
շքեց , զի մի երցէք հարցես քո
քարի զան քո :
- 13 Ի մերաց իւթից և քարից զնաւ-
ցես զան , և առ առն կոխուցես
զան իւծե և զիեւասիւ :
- 14 Արանցի իիս յաւացաւ . և պրեկ-
օից զես . հավանի եզէց նման , զի
ծանեւու զանու իս :
- 15 Կարուացէ առ իս : և ես յաւացց
իսմաւ . և առ նման եզէց 'ի նեղու-
թեանու :
- 16 Վրեկեցից և պարագար արարից
զես . երկային առ ուրբայ լուսցից .
և զաւցից նման զիբուռ էթիւն իս :

ՍԱԴՄՈՍ ԴԱ

Սոցմաս օրինութեան ուստի ի չպ-
րախուց ՚ի դաւ.իթ :

Տառիք է խառապահն լինիլ տես . 1
ու լի , և սազմն առել անուան
քում բարձրեալ :

Պատմել առ առ օտու զազարման . 2
թիւն քո , և զնշմարտաթիւն
քո ՚ի պիշերի :

Տանհազեաւ սազմնարանու , ՚ի 3
ձայն օրհնութեան գոմել :
Ու բախ արարեց զիս տեր յարա . 4
բածո քո , և ՚ի գործո ձեռաց
քոյց ցիծացայց :

Ո՞րովես զի մեծ են գործք քո տեր , 5
և յոյժ խոր են խորհուրդք քո :
Այր անզգամ զայտ ոչ ծանիցի , 6
և անմիտն զայտ ոչ առ նու ՚ի միւս :
Եւ քո անիլ մեղաւ պաց որպես . 7
խոտ : ՚ի ծազերի այնոցիկ՝ ոյք
ըսրած են զանօրին թիւն :

Վաստի այցին յան խուանու յաւ ՚ի . 8
մենից . և ուս բարձրեալ ես յա-
քառամետ տեր :

- 9 Զի ական թշնամից քա տեր , զի
ական թշնամից քա կորիցին . զըր.
մակագին առև. ներեւոն ոյք դար.
ծեւ զանօրեւութիւն :
- 10 Եսորձը եղիցի որպէս միեւ զջերու ի
եղիցի իմ , և ծերութիւն իմ
՚ի ձեթ պարագարաւութեան :
- 11 Եսկա ակն իմ ՚ի թշնամին իմ .
Սք յարուցեալ եւ ՚ի վերոյ իմ
Հարութեամբ , ՚ի նաև յու իցե
աւելին իմ :
- 12 Արդարըն որպէս զարմաւենիս
ծաղկեացին . որպէս զմայրուն լի.
բանահանու բազումիք եղիցին :
- 13 Տեղեալք եղիցին ՚ի առաւ առաւ.
որին , և ՚ի զութիւն առաւ ծոյ
մերոց ծաղկեացին :
- 14 Եսու և բազումիք եղիցին ՚ի ծե.
րութիւն պարագարաւութե . զիրգք
և զամփութիք եղիցին ՚ի պատ.
մել , ուղիղ է տեր առաւ ած
մեր , և ոչ զոյ ՚ի նման անխրա.
սաւթիւն :

ԱՅՆՄԱՍԻ ԴՐ

Յունութիւն առաջին շաբաթու. ,
յոր հաստատեցու Երկիր . օրի-
նակիւն զովու Ունի պատ. ՈՒ .

**Տեր մասունց որեաց լայիցու թէ 1
զգեցաւ . զգեցաւ աւք ոյօռու-**

թիւն ընդ մեջ իւր եած :
**Հաստատեաց զաշխարհ՝ զի մի 2
աստանեացի . պատրաստ է ամժա-
քո . 'ի սկզբանեւ յառ խաւ ուն
զու եա :**

**Ամբարձման զետք աւք : Եւ ամ 3
բարձին զետք զայն իւրեանց .
Եւ յարիցեւ զետք 'ի զնացո
իւրեանց :**

**Եւ ձայնեւ ջուրց բազմաց . ոքան . 4
շելի եղեն զրօնանից ծովու :**
**Արանչելի ես զու աւք 'ի բար . 5
ձունու . պիայութեանց քոյ մեք
յոյժ հաւատացաք :**

**Տան բաւմ լայիլէ սրբութիւն 6
աւք ընդ երկայն աւարու :**

ԱՅՆ ՄՈԱՆ ԴԳ.

Ասցման դաւթի . չորեքշաբա-
թու :

- 1 Աւտուած վրէժինդիր , աեր
ած վրէժինդիր յայտնեցար :
- 2 Բարբար յեր որ պատես վերելիք :
Հայու զհատուցու մի անդարսա-
ւ անեցի :
- 3 Ավելիշեռ յերբ մեղաւորը աեր ,
մինչեռ յերբ մեղաւորը պար-
ծեցին :
- 4 Բարբարաւոյ խօսեցին զանիքա-
ւութիւն . խօսեցին անեներ-
եան՝ ոյք գործեն զանօքենու-
թիւն :
- 5 Զայտուածոք ըս աեր խնայքի
արտարին , և զժառ անց ութիւն
ըս չարչարեցին :
- 6 Զայրին և զրամազայտուն այս-
ին , զրամազայտուն և ասս-
ին . ոչ աեւանե զայր աեր , և
ոչ ի միտ առ առ աստեած յո-
կաբայ :
- 7 Խմացարոք անողուածք ժաղալու-

զոց, և անմիտք՝ մինչեւ յերբ
ոչ առանուք՝ ի, միւս :

Ուստես զի թէ որ անեկեաց զաւու 8
կուն՝ ինըն ոչ լուխու, կամ որ
առեղջ զաւու ինըն ոչ առանիխու :

Ու խրատե զավին, որովես թէ 9
ոչ յանորիմանեաց, որ ուստ
անին մարդոյ զգիւստիւն, որ
հանաչե զիսուրեաւորու մարդիկան :

զի են ընդունայիլք :

Երանի մարդոյ՝ զոր խրատես 10
զու աեր, և յօրինոց քոյ ու-
ստացնես զու նման :

Յածոցանես զու նման զաւուրու 11
շարութեան, մինչեւ մարդու :
խրատաւառ մեզաւորի :

Ոչ մերժե աեր զժողովուրու իւր, 12
և զժաւանզաւթիւն իւր ոչ առ-
ներ անաւես :

Մինչեւ զարձցին խրաւունիք յար, 13
զարւութիւն, ընկալացին զիւս ա-
մեներեան ոյք ու զիս են սրախեց :

Ո՛վ յարիցէ ընդ իւ ի, պերայ 14
յարաց, կամ ով հաւասարուցին
իւն ի, պերայ այլոցից, ոյք զոր.

Ճե՞ն զանօրիե՞նութիւն :

- 15 Եթէ ոչ տեսան օգնեալ եր
ինձ, քարր մի ևս բնակեալ եր
անձն իմ՝ի գժոխա :
- 16 Ուշ առէի՝ թէ՛տէս սասանեցաւ
ոոր իմ, ոզորմութիւն քո աեր
օգներ ինձ :
- 17 Ըստ բազում ցաւոյ պատի իմայ՝
միախթարութիւն քո ու բախ առ
ներ զանձն իմ :
- 18 Մի՛ հաւասարեցի քեզ աթու
անօրիե՞նութիւն, ո պատճառե՛
վվասակս ընդգեմ հրամանի :
- 19 Արացին զանձն արդարոյ : և
շաբիւն անբիծ պարտագութ առ
ներին :
- 20 Եղեւ աեր ազաւէն իմ, սաս
ուած օգնեական յուոյ իմայ :
- 21 Հասուցի նացա աեր ըստ միօ
ւթիւն թիւնի նացա : և բառ չա
բութիւն նացա կործանեցի ըդ
նաս աեր ասսուած ձեր :

ՍԱՀԱՄՈՒ ԴԵ

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ԳՈՎՅՈՒԹԻՒՆ
ՊԱԿԱԿԱՆ ՌԻ :

Եկայք ցիծասցուք 'ի տեքք + ա. 1
զարդարեցուք առ անձ պիրկիշէ մեքք :
Կանելու ոցուք առ աջի նորա խոռ 2
առվանես թեամբք . և սաղմանիւք
արաղակիւ ոցուք առ իսս :

Վառու անձ մեծ է . տեքք թագու 3
առք մեծ 'ի պերաց ամենայն երկրի :
Ի ձեռա նորա են ամենայն ամեր .
զերք երկրի , և բարձրա թիւնը
լերանց նորա են :

Եւորա է ծամի և նոր արար ոյնս : 5
և պատմաք ձեռք նորա սուրդին :
Եկայք երկիրակադ ցուք նման , անձի 6
ցուք և լացցուք առ աջի տեսան
արարչին մերոյ :

Եւս ինքն է տեքք սաստանձ մեքք . 7
մեքք ժաղախարդք ձեռին նորա :
և խաչի արօտի նորա :

Եւյոր եմէ ձայնի նորա լոիւ : 8
յեքք . մի խառացուցունեքք զափք-
արս ձեքք , որովհետ ո 'ի զառան թիւ :

- 5 Յաւարի մարձութեան յանձն
պատմի ու ը մարձեցի զիս հարյու
ձեր . քննեցի զիս , և աւասին
դժործո իմ զբառաւառն ամ :
- 10 Չանցի ընդ աղջին ընդ այն
միջ և ասոցի միշտ մոլորեալ
են պատմիք . և նորա ոչ ձանեամ
զհանոսոյարհո իմ :
- 11 Որոյէս երդուայ ՚ի բարկութիւն
խմամ , թէ մայցն ՚ի հանդիսա
իմ :

ԱԽՆՄՈՍ ԴԵ

Սացմո գառ.թի . ՚ի ժամանակի
զի տաճարի շինեցաւ :

- 1 Օրհնեցեք զատեր յօրհնութիւնն
նոր . օրհնեցեք զատեր ամենայն
երկիխր :
- 2 Օրհնեցեք զատեր և օրհնեցեք զա-
նանն նորա . աւետարանեցեք օր-
ըստ օրեւ զիբոկութիւնն նորա :
- 3 Պատմեցեք ՚ի հեթանոս զիստան
նորա , յամենայն ժողովուրդա
զարանցելիս նորա :

Վեծ է աեր և օքհնեալ է յոյժ . և
ահարկու է նու ՚ի վերաց ամե-
նայն կառաց :

Ամենայն կուռք հեթանոսաց է
զելք են . այլ ուր զերկինս արար :
Խստափանութիւն և վայելչու . և
թիւն է առաջի նորա . որբու-
թիւն և մեծվայելչութիւն ՚ի
որբութեան նորա :

Մասուցեք աւեան առհմք աւ 7
զանց . մասուցեք աւեան զիւ-
ալս և զպատիւ . մասուցեք
աւեան զիւառ սննուան նորա :
Առեք պատարագ և մանեք ՚ի 8
արահու նորա . երկիրակագեք ուն
՚ի զանիթ արբութեան նորա :
և խռայիցի յերեսաց նորա ա-
մենայն երկիր :

Ասացեք ՚ի հեթանոս թէ աեր 9
թարաւորեաց . հաստատեաց
զաշխարհ զի մի աստանեացի . և
զամեր զժաղովուրագ խը ուզ
զութեամբ :

Ուրախ եղիցին երկիրիք , և ցըն 10
ծացեք երկիր . զուարձասացի ծալ

Երիւ իւրավ . յիծացկեն դաշտք .
և ամենայժի որ է 'ի նասա :

- 11 Յայինքամ յիծացկեն ամբ ծառք
անսառքի յերեսաց աւատն՝ զի
զայ և զայ նա 'ի զատել զերկիր :
12 Դաստէ զտիւղերու իրաւամքը , և
զժաղովուրդու ամենայժի ճշմար-
տովեամք իւրավ :

ՍԱՆՄԱՍ Ն.Զ.

Սացմաս գաւ. ՈՒԻ . 'Ի ժամանակի
զի երկիրն հաստատեցաւ :

- 1 Տեր թագուարեայ՝ յիծացկե Եր-
կիր . ուրախ եղիցին կզզիք բա-
զումքը :
- 2 Ամոց և մեզ շուրջ են զետիւռ .
իրաւամն և յարդարութիւն
ապղեալ է ամես նորս :
- 3 Հպար առաջի նորս դնացկե . և
այրեացկե շուրջ զիմշնամին նորս :
- 4 Երեւեցուն փայլաւակունը նորս
ամեղեցաց . եւսէ՛ և ասանե-
ցաւ երկիր :
- 5 Երիցիր որովէս մամ հայեցին

յերեսաց տեսաւն : յերեսաց մին
ամենայն երկիր :

Պատմեացեն երկիրը զարդարու - 6
թիւննարա . և առացեն ամենայն
ժաղավարութիւնը գիտաւոն նորա :

Ամաշեացեն ամեներեանն ոյք եր . 7
կիրապագանեն կոսոց : և ոյք պար-
ծին 'ի գրօշեալս իւրեանց :
Երկիրապագեն նմա ամենայն հր . 8
բեշամեկը նորա : զի լուսու և ու-
րախ եղեւ սիօն : և ցնծացեն
զատերը յուղայ վասն իրաւանց
քոց անը :

Զի զու բարձրեալ ևս 'ի մերայ 9
ամենայն երկիր . յոյժ բարձրա-
ցար 'ի մերայ ամենայն կոսոց :
Ոյք սիրեք զտել , առեցեք ըլ 10
չարութիւն : պահե անը զան-
ձինս սրբոց իւրաց : 'ի ձեռաց մե-
զառորի միջեացե զնոսա :

Լոյս ծագեաց արդարոց . ուզ 11
զոց սրբից եղեւ ուրախութիւն :
Ուրախ եղեւը արդարը 'ի ոյք : 12
և խառապան եղեւը յիշառալի
որբութեան նորա :

ՍԱՀՄԱՆ ԴԵ

Սահման պատրի օրինութեան :

- 1 Օրէնքեցեք զաեւ յօրէնութիւն
նոր : ողի սրամնչելիս արար :
- 2 Փրկեաց զիս աջ իւր : և բա-
զուկ սուրբ իւր :
- 3 Եցոյց տեր զփրկութիւն իւր :
առաջի ազգաց յայտնեաց զար-
գարութիւն իւր :
- 4 Յիշեաց ոպարմանթեամբ իւրով
զյակուր : ճշմարտութեամբ իւ-
րով զառնի խորոյելի . և տեսին
ամենայն ծագք երկրի զփրկու-
թիւն ստուծոյ մերոյ :
- 5 Ազադակեցեք առ տեր ամենայն
երիբ : օրէնքեցեք յեծացեք և
սողմաս ստոցեք :
- 6 Սաղմաս ստոցեք ստուծոյ մե-
րոյ օրէնութեամբ : օրէնութիւ-
նի ՚ի ձայն սաղմասաց :
- 7 Ե ձայն օրէնութեան կուածոյ
փողոյ : օրէնութեամբ յեծա-
թեամբ և ՚ի ձայն եղջեր փողոյ

աղաղակեցէք առաջի թէ ապաւու-
րին ակասն :

Խռամիւցի ծավ լեիւ իւրով : 8
ամիւղեցը և ամենայն բնակիչը
նորս . և զեւր ծափս հարցեն
'ի միասին ձեռապահ :

Երիշեց յեծացեն առաջի տեսն
ուրին , զի զայ զի հասեալ է տեր
'ի զատել զերկիբ :

Դասե զաշխարհս արդարութիւն
և զժողովուրդու իւր ուզութիւ :

ՍԱՀՄՈՍ Դ.Ը.

Սացմոս դաւ. թիւ :

Տեր թագաւորեաց , բարեկացան 1
ժապավարոք . որ նորիս 'ի քրով
բեռ . սասանեցու երկիբ :

Տեր 'ի սիօն մեծ է , և բարձր է 2
'ի մերոց ամենայն ժաղավարոց :
Խռամիւն - եղիցուք անունն Յ
քում մեծի . զի ահաւոյ և
ուրիշ է , և սպասիս թագաւորի
պիզաւունս սիրե :

Դաւ պատրաստեցէք զազու . 4

1 Եթեն : պիրուանան և զարդա-
 բութիւնն յակուրաց զու արարելը :
 2 Բարբաք արարելը զաւը ասսուած
 մեր : Երկիխաղագեր զամաւու-
 զանիք ասից նորս զի առը է :
 3 Անվան և ահարօն Երիցունիք նո-
 րս : ասմաւէլ ընոք այնոսիկ , ոչք
 կարգան զանուան նորս :
 4 Կարդային առ ամբ և նու ըստը
 նոցա , և 'ի սի՞ն ամսոց խօսելը
 ընոք նուան :
 5 Պահելին զիկայութիւնն նորս և
 զերամանն զոր եմ նոցա :
 6 Տեղ ասսուած մեր : զու ըստիք
 նոցա : ասսուած : զու քաւիչ
 լինիք նոցա , և զրեմինոյիք 'ի
 ժերայ ամենայն զարձաց նոցա :
 7 Բարբաք արարելը զաւը ասսուած
 մեր : Երկիխաղագեր 'ի ըստաւ-
 ութիք նորս : զի առը է ամբ
 ասսուած մել :

ՄԱՆՄՈՍ ԴՅ.

Մազմոն Խոստացմանութեան
դրաւթի :

Աղաղակեցէք առ մեր ամենայն և
երկիր . ծառ այցեցէք աւաստե ու
բաժանութեամբէ :

Վահեք առ աջի նորս ցիծութի . զ
ծանելուք զի նու է մեր ասու-
ու ած մեր :

Ես արար զմելի , և ոչ մեք է
եար . մեք ժազախուրդը և խաչն
արօափ նորս :

Վահեք զի՞ր գրութե նորս խու-
ամփանութեամբէ : և օքէնութի
'ի յարկո նորս :

Խաչախութե զեղերուք աւաստե , և Տ
օրհնեցէք զմելուն նորս :

Քաղցր է մեր , յաւիսեամե է ու Օ
զորմանութե նորս . աղդ է մին-
չեւ յազդ է Ֆշմարտութիւն նո-
րս :

ԱՎԱՐԱՆ Ճ

Սացմոն կաւիլի :

- 1 Յայուրին թժենս և յիշուտնե
որհնեցից զքեզ տէր : սարման ա-
սացից և 'ի միա առ ից :
- 2 Համեապարհ ամբուժ միջնորդ և
կենցե առ իս : զի զնացի և ու յամ-
բը ծանվեան որույթ իմայ ՚ի մեջ
առան իմայ :
- 3 Ոչ եղի առաջի աչաց իմայ զիզու
մինիքուռ թժենս : ոյք առնեցին
զանօրեւութժենս : ասեցի :
- 4 Ոչ մերձեցու առ իս որ թժըն
է որույթ : խառութոյ յինեն ա-
զըզ ամսին : և եռ իմայ ոչ փայտ
առան իմայ :
- 5 Ո՛՛ խառեր զազու զրենկերե յար-
մե : զիս բացե 'ի բաց հայածելու :
- 6 Ո՛՛ ամբութառամեն էր աչօք և ա-
չահ որույթ : ընոք նաև և հաց
ոչ առնեցի :
- 7 Աչ է իմ 'ի հաւասարակ եւլի-
ւի : զի նացին նայա ընոք իս :

Ըստ գիտայր ՚ի ճամասպարհ ամենին . Տ.
Նա սրաշատեր ցիս :
Ու բնակչեր ՚ի մեջ առան յանց որ Յ
առներ զամբարանաւուս թիւն .
որ խօսեր զամնիքանավիւն : շեր
յաջաղեալ նմաս առաջի աջաց ի-
մաց :

Ընդ առաւ օստի ապահովենի ըստ 10
մենայն մեզառու երթիրի : զի՞ ստ-
ոտելեցից ՚ի քաղաքի սետեն ըստ
մենեւ մե ան ոյք գործենի զամնօրեւ .
նու թիւն :

ՍԱՆՐԱՄ ՀԱՅ

Ացօթք ու. թիւն . իր քեւ ձանձրաս-
ցի առաջի տեսան սփռեալէ ըստ
ինդրուածն իւ. թ :

Sեր՝ լու բ աղօթից իմաց : աղա-
զակ իմ առ քեզ ելեւոցէ : և մի
զարձուցանելու ցերեւս քայլենէն :
Յաւուր նեզանիւնն իմաց իսու 2
նարհեցու առ իս զանենի քս . յո-
րու մ առ առ իզարդում առ ք ի զ :
վաղվաշակից լու ինձ :

- 3 Արդար եղանակ որպէս ծառ իւ առ առ բրի-
թի , և առ կերպ իմ՝ որպէս խռ իւ
չորսացնե ։
- 4 Հարայ ես որպէս խռո՞ և շամա-
քեցու սիրա իմ՝ մասացոյ ու-
ստի զհաց իմ՝ ի ձայնե հեծու-
թեան իմոյ ։
- 5 Կցեցու առկը իմ՝ ի մարդուն իմ .
Նմանեցոյ ես հաւայանան սկսու-
ապահու ։
- 6 Եղի ես որպէս բռ յաւերակի .
արժեցոյ և եղի ես որպէս ճընճ-
զու կ միայն ի առնիս ։
- 7 Կախառեցին զիս թշնամիք իմ
զօրհանապար , և զավիշք իմ
ինե երգինու ին ։
- 8 Զմինիք որպէս զհաց կերի , և
զամացին իմ արաւառոք խռու-
նեցի ։
- 9 Յերեսոց բարկութեան որոտե-
առ թեան բռ . զի զու բարձրա-
ցու ցեր , և խռարեցիցու ցեր զիս ։
- 10 Եւսըր իմ՝ որպէս հափակի սկ-
զին . և ես որպէս խռու շամա-
քեցոյ ։

Դու աեր յամասն կառ . և . 11
յիշտակ քո ազգե մինչեւ յազդ :
Դու յարուցեալ զ թասցիս 'ի օք . 12
բայ սիօնի , ժամանեալ զ թալոյ
նորս հասեալ և ժամ :

Ճանձեցու ծառապ քո ընդ բու . 13
ընկու նորս . և . 'ի հողու նորս զ թ-
թասցիս :

Երկիցե՞ւ հեթ ունող յանուանէ 14
քու ճիշ , և ամենայի ինպատոք
երկրի , 'ի ժամանց քոց :

Ենիւ աեր զոխոն . և երեւեցի . 15
ժամագի իւրաքանչ իւնուար :

Ճայեցու նու յազգիւ յանուար . 16
հաց , և ոչ արհամարդեալ զ ինուն-
դրուածս նոցս :

Գրեացի այս յազդ յայլ . Ժամա- 17
կորդ զոր սանցեալ և , օրհ-
նեացե զաեր :

Ճայեցու նու 'ի բարձաւոց 'ի սիր . 18
քո ինեւնիւ իւրաք . աեր յերկնից
յերկնից հայեցու :

Լու զհեծան իւնիւ կասպեց , և . 19
արձաւոցել զորդ իւնիւ արձաւոցոց :
Գյառաւուլ 'ի սիօն զուհու և առ առաւն , 20

- 6 զօրենով թիւն նորս յեղու-
առցեմ :
- 21 Յոդովիլ ժաղովորոց ՚ի միասնիւ-
և ժամանորաց ծառայել տես-
ոքնի :
- 22 Պատուանիւնիւ եւ նմա ՚ի ճան-
ապահիւ զօրութեան խըսոյ . ը՞զ
նու արց թիւն առուրոց խմոց առա-
ժնա : Եւ մի հանկը զիս ՚ի կեռ-
առուրոց խմոց . զի առզել յազդ
են ամբի քո :
- 23 Ի սկզբանեւ անց զշիման երկրի
հաստատեցել . Եւ պործք ձեռաց
քոց երկինք են :
- 24 Վորս անցանեն : Եւ զու կառ եւ-
մաս յաւ խռեան :
- 25 Ամենեց արագէս զձարձա մա-
շեցիւ . Եւ արագէս զպիւրարիւ .
զբախեցւ զիսաւ եւ զբախեցիւ :
- 26 Բայց զու նոյն ժիպէ եւ . Եւ ամբ
քո ոչ անցանեն : արդիք ծառա-
յից քոց բնակեցիւ ՚ի նմա : Եւ
զաւակի նոյս յաւ խռեան յաջա-
զեցի :

ՍԱՀՄՈՍ ՃԲ

Սացմոս դաւթի :

ՕՐԵՆԻԿԱ անձնի իմ զատք , և ա . 1
մենայի ուկերը իմ զանոնի ուռքը
նորա :

ՕՐԵՆԻԿԱ անձնի իմ զատք , և ա . 2
մասնապ զամենյի ուռքը նոր :

Ոքառէ զմեզսք , բժշկէ զմ . 3
մենայի հիւանդանիւնիւնք :

Ոփրկէ յապահաւութենէ զիեա . 4
նքս քս . պատկէ զքեզ ողորմաւ-
թեամբ և զժութեամբ :

Ոյնու ՚ի բարութենէ զբանելու . 5
թիւն քս . նորութեացի որովք
արծուոյ մանեկութիւն քս :

Առենէ ողորմաւթիւնս ուեք , և 6
իրաւունս մենայի զբկելոց :

Եցոց ուեք զնանապարհու իւր ?
մայնեամի : և որուացի խրայէլի
զիսմու իւր :

Գ.ժամէ ողորման է ուեք , և ը . 8
կայիւամիսս և բարու մայնեամի :

Ոչ խոզան բարկամայ մեզ ուեք , 9
և ոչ յաւ խուան ողորմէ սիս :

- 10 Ու ըստ մեզաց մերոց արար մեզ
մեր , և ոչ ըստ անօրէնութեան
մերում հասացյ մեզ :
- 11 Այլ արար ու բարձր են երկիրը
յերկրութ , այնովէս զօրացոյց անք
զարդարման թիւն իւր ՚ի մերայ եր-
կիւղածաց իւրոց :
- 12 Արշամի հեռի են արեւելքը յա-
րեւամբոյ , այնիամի հեռի արար
՚ի մեջ գանօրէնութիւնն մեր :
- 13 Արար ու պէայ հայր ՚ի մերայ արա-
րաց իւրոց : այնովէս զիւնցի անք
յերկիւղածաց իւր :
- 14 Չի նա զիւնաց զատկան անք
մեր , և յիշեաց թէ հազ եմք :
- 15 Արարաց արար ու խառաց են առարքը
իւր . արար ու ծաղկի վայրի այն-
ովէս ծաղկին :
- 16 Ենչէ ՚ի նման հայմ , և ոչ ե՞ և
ոչ ևս երես անզի նարա :
- 17 Բայց զարման թիւն անշանդ միաց
յաւառն անս յաւառենից ՚ի մե-
րայ երկիր զածաց իւրոց , և ար-
ար արար թիւն նարա յարգւաց միե-
լու յորդիւ :

Ուշք պահեն զուխոս նորա : յի 18
շեն զպատռ իրան նորա և առ-
նեն զնա :

Տէր յերկինս պատրաստեաց զա . 19
թու իւր . արքայութիւն նորա
ամենեցուն տիրե :

Օրհնեցեք զաւեր ամենայն հրեշ . 20
տակլք նորա հզօրք զօրութեամբ ,
ոյք առնեք զբան նորա 'ի լուլ
ձայնի պատգամաց նորա :

Օրհնեցեք զաւեր ամենայն զօրու . 21
թիւնեք նորա , պաշտօնեայք և
արարողք կամաց նորա :

Օրհնեցեք զաւեր ամենայն զործք 22
նորա . զի ընդ ամենայն տեղիս
է տերութիւն նորա . օրհնեա
անձն իմ զաւեր :

ՍԱՀՄԱՆ ՃԳ

Սահման գութի . 'ի չերաց աշ-
խարհագործ արարածոց :

 Օրհնեա անձն իմ զաւեր . աւեր 1
պատուած իմ մեծ եզեր յոյժ ,
լուսավանութիւն և մեծ զայել . 2

- շութիւն զգեցար : արկեալ ըդ
լոյս որովէս զօթոց : Ճգեցեր զեր-
իքնա որովէս զիստան : և արկեր
՚ի մերայ ջուրց զվերնայարիս նյի :
3 Ո զներ յամաս զգնաց իւր : և
շրջենա : ՚ի մերայ թեւոց հաղմաց :
4 Ո արտր զհրեշտակս իւր հազիս +
և զպաշտօնաց իւր : ՚ի հուր կի-
ղերոյ :
- 5 Հաստատեաց զեւիիր ՚ի մերայ
հաստատեթեան իւրայ : զի մի
աստանեացի յաւիսեան :
- 6 Խորբ որովէս զգեստ մերարիս ե-
նորս : ՚ի մերայ ըերանց կացցեւ
ջուրը :
- 7 Ե սստե յաւմին մասիցեն : և
՚ի ձայնէ որոտայ յաւմին սար-
ովիցեն :
- 8 Ելունն ընանանի և բյաննե
զաշտանանի : ՚ի անզի յոր հաս-
տանեցեր զիստա :
- 9 Անհնանի եզեր և ոչ անցանեն :
և ոչ ևս զանանի ՚ի ծածկեր
զերիիր :
- 10 Առաքեցեր զաղբիւրս ընդ ծոր-

Ծոր. ՚ի միջոց լեռանց զնացելն
թութք :

Արբացանեւ զամանեայն պարզեն 11
վայրի . յադեսցին ցիւք ՚ի ծա-
րաւո խրեանց :

Անգ թռչուններ երկինից բոյնս դիւ 12
ցեն . և ՚ի միջոց օֆսնց առացեն
զձայնն խրեանց :

Արբացանեւ զեւրինս ՚ի շահմա 13
ըսնաց խրց . ՚ի պարոց զործոց
խրց լցին երկիր :

Շուտոցեր զիստ ՚ի լեռինս : բոյ 14
զարարի ՚ի ծառացու ի մարդկան :
Համեմը զհաց յերկրի . ցինի ա-
րաբու առնեւ . իւզ զուարի : և
հաց հաստատե զախրամ մարդոց :
Յագեսցին ծառքն անստաճ : և 15
մայրին լիքանեանու զորու պո-
տիկեցեր :

Անգ թռչուններ երկինից ձագա հանե 17
ցեն . և բոյն արագի առաւելին
է ՚իցու :

Երկիր բարձունը եւ եղիքը 18
ուսոց : և օվալի առաւելիք ՚ին
ըստացութոց :

- 19 Արարեց զուսիտ պատ ճաման
հայոց արևոտ ալիք ծանրաւ զժամ
մասնելոց խըզ :
- 20 Արարեց զիսաւար՝ և եղեւ զի-
շելու . 'ի նման զիսաւ ամենայն զա-
զմունք անսառաւ իւ :
- 21 Կարիս Եր սարսածոց մանելու և
յասիշամակելու . և յինդիքի յաս-
ուոց զիկը բանիւր խըզաւոց :
- 22 Ի ծագեց արեւու ժազամիլու . և
'ի մօրիս խըզաւոց զայտարին :
- 23 Ելանիք մարտ . 'ի զարձու խըզ . և
'ի վաստակիս ձեռաց խըզոց մին-
չեւ յիգելոց :
- 24 Ո'բայլու զի մեծ էն զարձը քո-
մելու . զամենայն ինչ խնամու-
թեամբ արարեց . և ըստ երկիրի
անշաղուածովը քովք :
- 25 Այս ծագ մեծ և անզոր . 'ի
մին էն սպանիք . սրոց ոչ զայ-
տիք . զարձակի մեծամեծը և մա-
նակիք . 'ի մին և նույը զիսաւ .
պիշտամիտ զոյ անշաղեր խազալ
նախաւ :
- 26 Ամենալու մի քեզ ազամանին . և զու-

ուստի զերբարկութ նոցու 'ի ժաման :
Տառ դու նոցու և կերպարկին . 27
բանաւ զձեռն քո , և կերպարկին
զամենելուն կամքը քովիք :
Դարձու ցանկու զերեսս քո 'ի նու . 28
ցանել ' և խռավին , համեստ զադի
'ի նոցանել : արակասին և 'ի հոգ
զարւեան :

Առարես զադի քո և առանձին զնու . 29
սս : և նորոգես զերեսս երկիրի :
Եղիցին փառք մնե յաւիսեան : 30
և աեր ուրախ եղիցի յարաբածո
իւր :

Ո հայի յերկիր , և ասյ զադար 31
սմա : մերձեացի 'ի յերին , և
ծխւացին :

Օրհնեցից զաեր 'ի կեանս իմ . 32
սազմաս ասացից ասսու ծայ իմայ
մինեւ և եմ ես :

Քազզր եղիցի նմա օրհնութիւն . 33
իմ . և ես ուրախ եղեց 'ի աեր :
Պակասեացին մեզու որբ յերկիր , 34
և ամբարթշաբ մի և ս զացին 'ի
նմա : օրհնես մնան իմ զաեր :

ԱՎԱՐԱԾ

Աշկենական :

- 1 Խստափան եղերուք անոնց և
կարգացեք զանուն նորա . և
պատմեցեք ի հեթանոս զգոր-
ծը նորա :
- 2 Օրէնքեցեք և առզնա առացեք
նորա . պատմեցեք զանունոյն լո-
րանչելիս նորա . և զավեցարուք
յանուն առըն նորա :
- 3 Աւրամի Եղիցին սիրոք այնոցի
ոյք խնդրեն զանք . խնդրեցեք
զանք՝ և հզօրք եղերուք . և
խնդրեցեք զերես նորա յանու-
նոյն ժամ :
- 4 Յիշեցեք զարանչելիս նորա զորու-
արալ . զարանչան և զիբառու-
նու բերանոյ նորա :
- 5 Զամայիք արբահամեմն ծա-
ռայք նորա . որդիք յակուբոյ
ընողեալք նորա :
- 6 Կամ խնդին է անք առանձանձ մեք .
յամինոյն երիցի և իրաւուկ
նորա :

Յիշեաց յաւ խունից զու խոս իւր . 7
և զբանն՝ զոր պատու իրեաց
մինչ ՚ի հայոք ամ:

Չու խոսն զոր եղ ընդ արքահաւ 8
մու . և զերպումն իւր ընդ սաւ
համբայ:

Հաստատեաց առ յակուք զէրաւ 9
ման իւր , և առ խորայէլ զու խոս
իւր յաւ խունից :

Ասէ . ձեզ առց զերկիիրն քանաւ 10
նու , զի՞նակ ժառ անզու թեամն
ձերոյ:

Ու եմ նորս թառով առկաւը 11
նու ազը և պանդու խոր . ՚ի նմա :
Այրին նորս ազգէ յազգ , ՚ի 12
թագաւորութենէ . ՚ի ժաղովուրդ
յայլ:

Ոչ եթող մարդկան մ. զունչէլ 13
նոյս . և կշտամբեաց զիթազաւ
առց զամն նոյս :

Մի մ. քանձնաց ամէ յօծեար 14
իմ , և ՚ի մարդարես իմ մի մ. քանձնէք:

Արշեաց ամ յերկիր նոյս . և զաւ 15
մ. նայէ զօրութիւն հայի երեկ:

- 16 Առարկեց առանձին նոր . ի
ծառ սյութիւնի աճական եցաւ յով
անչէ :
- 17 Խոնդորէ արքորդին ի կապահան զր
մըս նորս . և էակոց ընօտ երկարժ
անձն նորս :
- 18 Մինչեւ եկեղեց բան նորս . և
բան աւանդ պարզեց ովնա :
- 19 Առարկեց ժամանակին և երած
զիս . իշխան ժամանակին եթ ոզ
ովնա :
- 20 Կացոյց զիս անչը ասել իւրոյ . իշ-
խան ի պերոյ ամենային սուսոց
ուածոց իւրոյ :
- 21 Խրամէ զիշխանին նորս պրակտ
զիւլիք . և զծերս նորս իւմաստու-
նուս արքացիք :
- 22 Եմուս ա խրայէ յեզիրական . և
յակոյք այսեղի խանեցաւ յերիլիք
քամոց :
- 23 Աճեցոյց զժամանակոր իւր յոյք ,
և զօրացոյց զիսսա բան զիւշնա-
միս իւր :
- 24 Դարձոյց զսիրան նորս ասել ըզ
ժամանակորդ իւր . և ի ներզել

ԱՅՆ ՄՈՍ ՃԵ

ԱՃԵՂՈՒՅԻՄ :

Խառսովան եղերուք ակառն՝ զի և
բաղզը է . զի յաւիտենոն է ալոր.
մու թիւն նորս :

Ո՞ խօսեցի զզօրութիւնս ակա՞
ուլո՞ւ . բաւլի արածցէ զամենայն
օրհնութիւնս նորս :

Երանի ոյք պահեն զիրտուննո , և
և աշնեն զարդարութիւնյամե-
նայն ժամ :

Ծիւես զմեզ ակը բնոյ . հաճոյս և
ժայռից ան քոյ : և ոյց արա
մեզ 'ի միրկութեան քում :

Տեսուք մեք զբարպութիւնն
բնորելոց քոյ . ուրախ եղիցուք
մեք յաւրախութիւն աղջի քոյ :
և պալիցուք մեք 'ի ժամանակա-
թեան քում :

Մեզոք մեք բնոյ հարսն մեք , ու ո
նօրինեցաք և յանցեաք :

Հարպին մեք յեզիսոսս ոչ իմա՞Դ
շան զրանելին քո , և ոչ իմ-
շեցին զբարպութեան քո :

- 8 Բարիկացուցին զքեղ յանցանելն
իւրեանց ընդ ծավ կարմիր . փրբ-
կեաց զնոսա վասն անուան իւ-
րոյ , զի ծանիցեն զգօրութիւնս
նորս :
- 9 Սասաւաց ՚ի ծավ կարմիր և ցո-
մարեցաւ . առ ավելորդեաց նոցա
ընդ անդունդս որովէս ընդ ա-
նաւուսաւ :
- 10 Վեցոյց զնոսա ՚ի ձեռաց սատրեաց
նոցա : և փրեկաց զնոսա ՚ի ձե-
ռաց թշնամիւց նոցա :
- 11 Ծածկեաց ծավ զնեզիւց նոցա ,
և մի ՚ի նոցանեւ ոչ առողջաւ :
- 12 Հաւասարացին բանի . նոցա , և
օրհնեցին զօրհնութիւնս նոցա :
- 13 Վաղվարեցին և մաւցան ըդ
դործս նոցա , և ոչ անսացին
խորհրդոց նոցա :
- 14 Յանելացան զցանկութիւն յա-
նապատի , և փորձեցին զաստ-
ուած յանջրոյ ՚ի :
- 15 Ես նոցա զինեղ բուածու նոցա ,
առ արեաց զինութիւն յանձնիսս
նոցա :

Ըստ կայութեցին զմանիւնք ՚ի բանաւ 16
կի , և զահարքոն սուրբ անձաւնի :
Բացաւ երկիր և եկաւ զգապահն , 17
և ծանծկեաց պրաւնակին զարի-
քոնի :

Հաւը վլաւեցաւ ՚ի ժողովունցաւ , 18
և բայց մաշեաց զմեզաւորս :

Աւարքին զարքմն ՚ի քորել . և 19
Երկիրապազին ազատիւրի , և զո-
խեցին զինաւ իւրեանց ՚ի նախ-
նաւ թիւն որիւն խռամելիքի :

Մասացան զանուու ած կենարարին 20
իւրեանց , որ արար զմեծամիւն
յեղիպտաս , և զաքանիւչելիս իւր-
յերկիր քամայ , և զահ իւր ՚ի
վերայ կարամիլի ծափուն :

Ասոց սաւամել զինաւ , և էջել 21
ոչ մանիւնք ընտրեալի կայլ առաւ-
ջի նայաւ :

Դարձաւ առ անը և անցոյց լոյ 22
բարելութիւն նայաւ , զի մի սու-
սակեացին նայաւ :

Աւարքեցին զերելին զանիւնք , 23
և ոչ հաւասարացին բանի նարաւ :
Տանիվեցին ՚ի բանակու իւրեանց :

- և ոչ լուսնի ձայնի տեսանք :
- 25 Համբարձ զծեռե խը ՚ի վերաց
նոցա : Հարկանել զիսաս յանա-
պատի :
- 26 Յըմեւացի զաւակ նոցա ընդ հե-
թանուս : Յըմեւացի զաւակ նոցա
ընդ պաւաս :
- 27 Պղծեցան նորա ՚ի ըելքի զամբի :
զի կերպին զզոհեալ և զմեռելութի :
- 28 Շարկացուցին զիս ՚ի զործս խըր-
եանց : և յաճախեաց ՚ի վերաց
նոցա ըելքուն :
- 29 Ազա եկաց ՚ի մեջ փենէեւս,
քաւեւոց և արդելաւ մահ : Հա-
մարկացա նման յարդարութիւն
ազգեց յազգ միւնք յաւ խաւան :
- 30 Բարկացուցին զիս ՚ի վերաց ջուր-
ցին հակառակիութեան : շարշա-
բեցաւ մազուս մասն նոցա : զի
զաւնոցուցին զհոգի նորա :
- 31 Համեմայեաց շրթամբը խըրաբը :
և ոչ սատակեցին զալզել զոր ու
սոց նոցա տեր :
- 32 Խառնակեցան ընդ հեթանուս :
և ուսան զործս նոցա : ծառաւ

յեցին կոսոյ նացա , և Եղեւ նո-
յա 'ի գայթակղութիւն :
Չոհեցին զուտերս և զդամերս 33
խըլեանց գիւց , և հեղին զո-
րիւն ամեցիծ :

Արիւն ուստերց և զամեցաց 34
խըլեանց զոր զահեցին կոսոյ
քանիսնու :

Ըստախեց Երիխո յարեւել նո 35
յա , և սյովեց ՚ի գործոց նո-
յա : զի սյունիկեցն ՚ի զնացս
խըլեանց :

Ըստիացու սյունիս թէ ամեր ալք 36
՚ի մերց ժապավորեան խըլոց , և
զարշեցաց զժառանիգութիւն խը-
լոց :

Մասնեց զիւնոս ՚ի ձեռա հեթմա 37
նացա . այլեցին նոցա տուղիք
խըլեանց . և թէ լուսիք խըլեանց
Եղեցին զնաց . և խնարդ և
զեն 'ի ներբոյ ձեռաց նոցա :

Ըստում սինքամ միքրեաց զնաց 38
և նորա զառնացացին զնոս ՚ի
խորհուրդ խըլեանց . և կորա-
ցնու յանօրեւն թէ եան խըլեանց :

- 39 Հայեցաւ տէր 'ի նեղութիւնս
նոցա , 'ի լսել ձայնի ազօթից
նոցա :
- 40 Յիշեաց զուխու իւր , և զդիացաւ
ըստ բազում ազարմանթեան իւ-
րում . և ես զեստա 'ի զթու-
թիւնս առաջի ամենայի զերչաց
նոցա :
- 41 Փրկիւս զմեզ տէր տոտու ած մեր .
և ժարովեա զմեզ 'ի հեթանուաց :
- 42 Խառապիան եղիցուք ակնան քամ
որբոյ , և պարծեացուք յօրհնու-
թիւնս քո :
- 43 Օրհնեալ տէր աստու ած խոր-
յեի յաւխուան յաւխունից :
- 44 Եւ ասացի ամենայի մողովուր-
զըն . եղիցի եղիցի :

ԱՆՕ ԹԵՐ

Եցելինայի արքայի հրեաստանի ,
Դի ժամանակի յորում հիւանդա-
ցու , և Հարեւու . Դի հիւանդա-
ցուն իւրձէ :

Ես ասոցի 'ի պերանող յիւթեն առ 1
առ բարց իւրց . Բե գնացի ես 'ի
գրաւնու գժոխոց :

Ըստի զամենայն յետին իւմ , և առ 2
ասոցի ' Բե այլ ոչ ես ամեսից
պրովետ թիւն ակառն յերկրին
իւնոց ամեաց , և ոչ ես ամեսից
պրարդ բնակչօք իւ ըստի համե-
գերձ :

Պակասեցոյ ես յազգաստհմեն իւմ 3
մեր . այսու հետեւ թաղի լքի զա-
մենայն զիւեմնու իւմ :

Եւ գնաց մեկնեցու յիւթեն հարցի 4
իւմ , որպէս զայն որ քակէ զա-
զաւար : և եզր ես որպէս զա-
զայն սաստարց մերձ 'ի համար-
նիզ :

Յաւոր յայինիկ մասնեցոյ ես 5
յաւառառէ որպէս 'ի ձեռս ա-

- ո իւ ծու . այնպէս խարստեցաց
մանուկու զառիւ իւ իւ . զի յառա-
շօնէ մինչ 'ի դժուքը մասնեցայ :
- 6 Որպէս ծիծուն այնպէս հցեցի .
որպէս զառունի 'այնպէս մինչեցի .
զի նուազեցան աչք իւ 'ի առ-
անելոյ :
- 7 Հայեցայ 'ի բարձուն առ առլ
առաջած իւ 'որ միութեաց զիս .
և խարստեցայ յինեն զառ և առ-
ձին իւնոյ :
- 8 Տեր , վասն այսորիկ պատմեցաւ
քեզ . զարթուցեր զանձն իւ +
բարձուցեր զհազի իւ . միութեա-
ցեցայ և կեցի :
- 9 Աշա 'ի խազազութիւն զարձաւ
զառնաթիւ իւ . միութեացեր զանձն
իւ , զի մի կարծաց . և ընկեցեր
յեաց զամենայն զմեզու իւ :
- 10 Զի ոչ թէ որք 'ի զժանու են . խառ-
սութիւն առնեն առ քեզ . և ոչ
մեռեալք օրհնեցին զքեզ . և
ոչ յառացին 'ի հցմարտութիւ-
նը քա ամսնեցեան . ոյք իշմին
'ի զժսիս :

Այլ կենդանիքս օրհնեսուք ըղ 11
քեզ տէր . որպէս և ես այսու-
հետեւ մանկութեա ծնաց , որը
ուստաժեն զարդարութիւն քո
տէր միրկութեան խնոյ :

Ես ոչ ես զարդարեցից օրհնելի 12
զքեզ յօրհնութիւնն ուր զամե-
նացի ուռուց կենց խնոյ յան-
դիմոն տաճարիդ աստեծոյ :

Ժառք հօր և որդւոյ և :

Մացթանք :

Քոյս կենդանութեան , յոյս և
ապաւեն միրկութեան տէր յի-
սուս միրկուլ . միրկեա և մարտ-
ուցու պատու անձին խնոյ :

Մարգատէր տէր , վասն որբուհ-
ոյ անարտանի մօր քոյ և կուսի :
և վասն խաչի քո պատու ականի :
տէր . ընկառ զաղացան մեր , և
կեցո դմեզ :

Զբարցն եւ զացօթս ի ջերշն
Երկինք ոյտամեն կանոնին
զացես յ թէ երես :

ՍԱՀԱՅԻՑ ՃԶ

Աւելակիս :

- 1 Եղանական եղեցուք ականչ
զի քաղցր է : զի յաւագահան է
ոպորում թիւն նիզա :
- 2 Վասացեն փրկեալք ականչ :
զորս փրկեաց ի ձեռաց թշնամ
շոյն :
- 3 Յամենայն զաւառաց ժողովեաց
ընտառ : յարեւելից և յարեւմը-
ալից : ի հիւսիսոց և ի ծամբ :
- 4 Վալորեցուն նիդ յանապատի յանե-
ջորդի ճանապարհի : և քաղցր
քննուկութեան ոչ զամբ :
- 5 Քաղցրեանի և ծարուեցուն : և
անձմիկ նոցա ի նոսին նուազե-
ցուն :
- 6 Վաղաղակեցին առ աեր ի նեղու-
թեան խրցեանց : և ի վշտաց նո-
ցա փրկեաց ընտառ :

Առաջնորդեաց նոցս 'ի համա- 7
պարհ ուղիղ ողի երթիցեն 'ի քա-
զաք բնակութեամբ իւրեանց :
Խստութան եղիցին աւաստեալոր 8
մութեանց նորս , և ոքանչելեաց
նորս որդիք մարդկան :

Չի յագեցայ զանձին քարուա- 9
լու , և զանձին կարօւեալու լի
արար բարութեամբ :
Ուր նամեին 'ի խաւարի և 'ի 10
ստուերս մահու , կապեալ էին
յաղքատութեամբ յերկամբն :
Չի զաւնացուցին զբանին առ- 11
առ ծոյ , և զիարեւորութարձ
ընթայե բարկացուցին :

Խանարհ եղեն 'ի ցաւոց սիրուք 12
նոցս . ակարսացն և ոչ ոք էր
որ օգներ նոցս :

Ազազակեցին առ աեր 'ի նեղու- 13
թեամբ իւրեանց : և 'ի վշտոց նո-
ցա եհան զնոսա :

Փրկեաց զնոսա 'ի խաւարի և 'ի 14
ստուերս մահու , և խորեաց բոլ
կազման նոցս :

Խստութան եղիցին աւաստեալոր 15

մաւթեանց նորս : և ոքանչելեաց
նորս որդիքից մասքարեան :

- 16 Զի մշաբեաց զգ ռունա որդեան : և
զինից ու երկամքից խորուակեաց :
- 17 Օգնեաց նոցա 'ի ճանապարհի ուն-
օրէնու թէ իւրեանց . զի օխան մե-
զացիւ ըւրեանց խոնարհ և զենյուժ :
- 18 Յամենայի կերակրաց ու արշեմի
սիրար նոցա : մերձեցան մինչեւ
'ի գրունտա մանեա :
- 19 Աղաբակեցին ու ուելի 'ի նեղու-
թեան իւրեանց : 'ի վշաց նոցա
ապրեցաց զնաս :
- 20 Առաքեաց զբան իւր և բաժիեաց
զնաս : և փրկեաց զնաս յասպա-
կանու թէ ենիւ իւրեանց :
- 21 Խոստովան եղիցին ու ուն ողոր-
մութեանց նորս : և ոքանչելեաց
նորս որդիքից մասքարեան :
- 22 Վաստացին նուս զատառարար օրէ-
նութեան : և պատմեցին զգոր-
ծըն նորս ցնեանթեամբ :
- 23 Ոյք իջանեմի 'ի ծով նաւոք ,
և առնեմի զգարծս 'ի ջաւոր բա-
զումս :

Առքաւ ակասին զբարձու ակասան է 24
զբանշելու նորա 'ի խորս ամոցը լին
դոց :

Ասոց 'և յարեւա հարմ և միրիթ , 25
և բարձրացան ալիք նորա :

Ալմանին յերկին և յօնունին 26
յանուանոց և . և ամածից նոց
յանձնիս իւրեանց մաշեցան :
Կամովցան աստանեցան որպես 27
արքեալք : և ամենոյն իմաստու-
թիւն նոց ընկլու :

Ազարդակեցին առ աեր 'ի նեղու - 28
թեան իւրեանց . 'ի պշտոց նոց
կեցոյց պիտու :

Դարձաց զմիրիթին յօդս 'և դա- 29
զարեցան ալիք նորա : ուրախ ե-
րե՛ն զի զագարեցան : և առաջ-
նորդեաց նոց 'ի նուահամենքիսս
կամաց իւրեանց :

Կամային եղիցին մեռան որպես 30
մաժեանց նորա : և պանչելուց
նորա որդիք մարդկան :

Ըարձր արանցեն զիս 'ի ժաղովս 31
Ժաղովոց , և յաման ծերոց
օրհնեալու զիս :

- 32 Զի դարձոց զգեստն ի ցամաք :
և զգնացն ջուրց յերկիր ծարտ .
ՀԱՅՈՒ :
- 33 Արար զերկիրն պաղաքեր՝ յարչ
ասպառելու վասն շարութեան բը-
նակչոց նաց :
- 34 Արար զանապատն ի ճահիճու
ջուրց , և զերկիրն ծարտառ
ի գնացն ջուրց :
- 35 Շնակեցոց ի նման քաղցեալս , և
շինեցին քաղցք բնակութեանն
իւրեաց :
- 36 Ա որեցին արտու և սննեցին այ-
ցիս , և արարին պատշ արմե-
ռեաց իւրեաց :
- 37 Օրէնեց զնոսա՝ և բազմացուն
յոյժ , և սննութիւն նաց ոչ
նուազցուն :
- 38 Կ անաղցուն նաց և շարշարե-
ցուն . ի նեղութեան շարեաց և
ի պշտոց :
- 39 Եկն անարդութիւն ի վերայ իշ-
խանց նաց : մայորեցոց զնոսա
յանապատի և ոչ ի ճանապարհի :
- 40 Օրէնեց անարդին յաղթառու-

Ժեստ . և առաջնորդեց որպես
խաչին աղբի նոցա :
Տեղեն ուղիղը և ուրախ եղի 41
յին . և ամենայն ահօքեն խցեց
որբերան իւր :
Ո՞վ է խմառուն ոյ պահեցեց 42
զոյս : և 'ի միա առաջ զազոր-
մաքիւն ու առան :

ՍԵՐՄՈՒ ՃԵ

Օրինա. Ռի. ն Սացմոսց
դ. ու. թի :

Պատրաստ է սիրո իս՝ սառաւած , 1
ազատաստ է սիրո իս՝ օրհնել և
սաղման ամել քեզ վասօր իւ-
մակը :

Զարթիք վասք իմ . զարթիք զ
սարմանիք և օրհնել եւ ամիշ , և
և զարթեցց սառաւած :

Խառավուն եղեց քեզ 'ի ժաղս 5
վարդու ամեր : և սաղման սասցից
քեզ յազիւն :

Վեծ եղեւ միւզե յերթիւն ուրար 4
ձմբիւն ըս . միւզե յաման և
ճշմարսուն ժիւն ըս :

- 5 Բ Բարձրեցալ ես զու յերկինս տու-
մած , և յամենայի երկրի Են
ժառաբ քո :
- 6 Որպես վրեցան սիրելիք քո :
Եկատ այսի քով և ըստ մեզ :
- 7 Վաստած խոսեցաւ ՚ի որբու-
ժենէ խործ : բարձր եղեց՝ քա-
ժամկեցից զիսրեմ , և զամփանի
յարկաց չափեցից :
- 8 Եմ է զայտոյար և իմ է մանակ :
Եփում հոգօրիչ զլառյ իմոյ :
- 9 Յուդոյ թագուար իմ : մայուր
ու ազնի յուդոյ իմոյ :
- 10 Յեզուիմ ու զզեցից զզնացս իմ :
և ինձ այլազգիք հնազանդ եղեն :
- 11 Ո՞ւ տարցէ զիս ՚ի բազար ամեւր :
կոմ ու ասածնարպեցից ինձ մին-
չեւ յեզուիմ :
- 12 Եթէ ոչ զու ասաւած : ոյ մեր
աեցեր զմեզ : և ոչ եթէ ասա-
ւած լիոյ զօրու մեր :
- 13 Հուր մեզ օգնութիւն ՚ի ներզ-
թեան : զի ուստ է վրեշտիւն
մարդոյ :
- 14 Վաստածով արտազար զօրու իժ :

և Դայնով արագիք զլլ շնորհա
մեր :

ԱՐԱՄԱՆ ՃՌ.

Ե կուտարած . Սացմու դաւ. Ո ի :
Վասուած օրէնութեան իւնչ մի և
ընկը , զի բերան մեռապի բե-
րան ներեցաւորի բացաւ . Ի պերաց
իւն :

Խօռն զան պինչն իւղուաւ նենցաւ . Զ
արաւ , և բանիւ ամելութէ
պաշտրեցիւ պիս :

Մարտանն ընկը իւն . Ի ամրապար . 5
առաց . ժամանակ սիրոյ իւնչ մաս-
նելին զիս . այլ և յարօմն կայի :
Հասուցին իւնձ շար ժամանակ և
ընդ բարեց . ամելութիւն պա-
հանակ սիրոյ իւնչ :

Լուց Ի պերաց նախ մեռապիք , 5
առաջանց կացցէ ընկը աջմէ նայու :
Ե , զամանակն իւրիք ելլիք դաւ . 6
առաջարարաւ . և ազօմք նայու
Ի մեղ զարձցին :

Եղիցին աւ ուղի նայու նաւոյ , և 7

- զայցելութիւն նորս զայտ այլ
տարցէ :
- 8 Եղիցին որդի նորս որբ : և Եղին
նորս այրի . սահեւ ոցին վասիստաւ-
ցին . որդի նորս մաքաղք Եղի-
ցին , և Եղին 'ի բնակութենէ
խրեանից :
- 9 Քիչիւ ոցի վասիստաւ զայտնոյն
ժիշտ նորս . և յամբաւողիւ ոցին
օտարը զիաստակու նորս :
- 10 Այս զայտի օդնական նուն . և մի՛
ոք սպառման ոցի 'ի վերայ որբոց նի՛ :
- 11 Եղիցին որդի նորս 'ի սասա-
կանի , և յազգեւ ջնշեւոցի անուն
նորս :
- 12 Յիշեւոցին մեղք հօր նորս առաջի
աւետան . և մեղք մօր նորս մի՛
ջնշեւոցին , և Եղիցին առաջի անուն
յամբեայնի ժամ :
- 13 Սասակեւոցի յերկրու յիշաստակ
նորս , վախճանեակ պի ոչ յիշեւոց
առնել զայրմաւթիւն :
- 14 Հարածեաց զայր աղքատ և բո-
միսմիկ . սպառմանիւ զայտ և ոք
խմեաբէ , և որտիւ :

Ավրեաց զանեծու և եղիշ նմա . 15
ոչ կատեցաւ զօրհնութիւն , հե-
ռի Եղիսյի ՚ի նմանեց :

Չ գեցաւ զանեծու որովէս համա . 16
զերձ . մացէ որովէս ջուր ՚ի մոր
նորաւ . և որովէս ձեթը ընդ ու-
կեցաւ նորաւ :

Եղիսյի նմա որովէս համագերձ՝ զի . 17
արանեց . որովէս դօմի՝ որ ածի
համապատ ընդ մեջ :

Այս զործ է այնոցիկ , ոյք չու . 18
բախու կայիլն զինեն առ աւելի . և
ոյք խոռին չար զանձնելու խմիլ :

Այլ զու աւելի աւելի արաւ ընդ . 19
բառ անուան բառմ . զի բարպար է
ողարձութիւն բա . և միրեւա զիս .
զի աղքատ և անանել եմ ես :

Ոիրան իմ խոսվեցաւ ՚ի մորի . 20
խմամ : և ես որովէս սոսելու ՚ի
խոռապիլ իմամ ովակուեցայ :

և թօթափեցայ որովէս մարտի :
Ճունիլը իմ ակարացանի ՚ի սու . 21
հոյ , և մարտին իմ այլապահե-
ցաւ յիւղոյ :

Եղի ես նախաւ նորաւ . աւանին . 22

- զիս՝ և շարժեցին զգլուխութեանից :
- 23 Օդնեան ինձ ամեր անձ իմ, և փրկյեան
զիս բառ աղոքութեան քում :
- 24 Ծանիցիցն զիս ձեռնե բա այս է, և
ուռ ամեր արարեր զայս :
- 25 Երբա անիծնանեն, և զու օրէ
նեցես. ոյք յարուցեալ են ՚ի
վերսոյ իմ, զամօթ կրեցի՞ն. այլ
ծառայ բա արախ եղիցի. ՚ի քեզ :
- 26 Զգեցցին զամօթ՝ ոյք շաբախոս
կային զանձնել իմմէ, և արկցեն
որպէս կրթեց զամօթ իւրեանց
զիւրեամբը :
- 27 Այլ ես խոստավան եղեց առ
ամեր յոյժ բերանով իմմի. և ՚ի
մէջ ըարմաց օրհնեցից զքեզ :
- 28 Զի, Եկաց նա ընդ աջմէ անան-
իլին, ՚ի փրկել զիս յայիցանել. ոյք
հալած են զանձն իմ :

ՍԱՆ.ՄՈՒՍ ՃԹ.

Ե կառարմծ. Սացմաս դ.աւ.թի :

1 Ասոց ամեր յամեր իմ, նիստ ընդ

աջմեր իմմեր : մինչեւ եղից ըդ
թշնամիս քո ովաստանդան սահց
քոց :

Գաւաղան զօրութեն առաքեցի 2
քեզ տեր : ի սիօներ , և տիրուցիւն
զու : ի մեջ թշնամիսց քոց :

Ընդ քեզ և ոկիպըն աւար զօւ 3
բութեան : ի վայելլութիւն սրբ
քոց քոց յարգանդէ յառաջ քան
զարուեակ ծնայ զքեզ :

Երդուաւ տեր և ոչ և ողղջացի , 4
թէ զու և սքահանաց յաւխուն
բու կարգին մելքանէզելիս , և
տեր ընդ աջմեր քումմեր :

Խորանեցոց յաւար բարեւ . 5
թէ սու զիժագաւոս : զատէ ըլ
հեթանոսաւ : և բազում սաննէ ըզ
հարուածաւ , և խորանեցոց ըլ
զլուխս բազմաց յերկրիւ :

Զաւ զիս : ի հանապարհի արբաւ 6
յէ : վասն ոյսորիկ և բարձր ա-
բասցէ զգլուխս :

ԱՎԱՐՈՍ ՏԺ

Աշխաւլու:

- 1 Խստափան եղեց քեզ ամեր է ու-
լորով որոիւ իմայ , ի խորհութ-
ութ ուղղոց ի ժաղովութու մեծ
են զործք աւանդ , և քննեազ
են յամենայիւ կոմիք նորս :
- 2 Խստափան թիւն և պայելըն-
թիւն են զործք նորս : արդա-
ռութիւն նորս մեռյ յաւ յանեա-
զըն յաւ յանենից :
- 3 Յիշումակ արար ոքանչելեաց իւ-
րոց ուղղոց : ոզորմած զօնմծ է
ամեր , կերպակու առյ երկիւզա-
ծաց իւրոց :
- 4 Յիշեաց յաւ յանենից զաւ յաս իւր-
զզօրութիւն զործոց իւրոց պա-
ռաւ յարեաց ժաղովորեանի յարու մ :
- 5 Տալ նոցու զժառ անցութիւն հե-
ծանաց . և զործք ձեռոց նո-
րս արդառութիւն և իրու ունք
են :
- 6 Հառ ատարիմ են յամիք պառու իւ-
րանիք նորս : հաստատեալ են յա-

ա յուն անս յաւ յանենից . արարեալ
և ն ձմարտութիւն և ուղղութիւն :
Փրկութիւն առաքեաց աեր ժաւ
զավագեան իւրաւմ . պատուիր
եաց յաւ յանենից զախար իւր .
առար և ահեղ է անոն նորա :
Աղիպըն զգօնութեան երկիւդ չ
անառն . ինաւառութիւն բարի
ամենեցուն ոյք առնեն զիս . և
օրհնութիւն նորա մնայ յաւ ի-
տեանս յաւ յանենից :

ՍԱՆՄԱՍ ՃԺԸ

Ա շէշուիս . ՚ի ջերայ ապաշխա-
րութեան անզեաց եւ զարո-
րիաց :

Երանեալ է այր՝ որ երկիւն ՚ի 1
անառնեւ , զարտութրանս նորա
նո կամի յոյտ :

Հ զօր եղիցի յերկիրի զաւակ նու 2
ըս . և ազգ ուղղոց օրհնեացի :
Ժառար և մեծութիւն եւ ՚ի սան 3
նորա , արդարութիւն նորա մնայ
յաւ յանեանս յաւ յանենից :

- 4 Ետզեաց ՚ի խուսրի լսոս ու զ-
դոց . ողորմած պիտած և արդար
է անը :
- 5 Քաղցր այր ողորմի և տայ վախ +
յօրինել զբան իւր ՚ի գատառատա-
նի , ոկ յաւ խռեան նա մի սասա-
նեացի :
- 6 Յիշառամի յաւ խռեաց երկիցի ար-
դարին . ՚ի համբառել չարի նա մի
երկիցի :
- 7 Պատրաստ է սիրո նորս յաւ առը
առ սասանմէ :
- 8 Հաստատեալ է սիրո նորս . Խ-
նա մի երկիցի մինչեւ անցի ՚ի
թշնամին իւր :
- 9 Սիրո եաց և ես ազքատաց . ար-
դարութիւն նորս մնայ յաւ ի-
մենան յաւ խռեաց , և եզ պար-
նորս ըարձր եզիցի պատօք :
- 10 Մեզաւ որին անցի և ըարկանցի .
պատաման իւր կրնանցի և հա-
լոցի . և ցանկութիւն մեղաւ ո-
ւոց կորիցի :

ԱՅՆՄԱՍ ՃԳԲ

ԱՅԼԻՇԱԽ :

ՕՐՀՆԵԼՈՒ մանելու կը զարք . և 1
օրհնելու զարքու անունն է .
Եղիցի անունն անուստ օրհնելով 2
յայտն հետեւ մինչեւ յա խռովու :
Յարձեւելից մինչեւ 'ի մասս ա - 3
գեւու օրհնելով է անունն անունն է :
Բարձր է 'ի զերպայ անձնային աղ . 4
զարք անք . և յերկիցին էն օբառք
նորս :

Ո՞վ է որպէս անք ասուս անձ մեր 5
'ի բարձուն բնութեալ . և պառ-
նարկու անունն է յերկիցին և յերկ-
իցի :

Ըստու ցանկէ զարքասս յերկիցի : 6
և բարձր անն զարք անցեալու
յարքեւաց :

Կառա ցանկէ պիստա իշխանն ընդու 7
իշխանն առաջնորդու իշդու :
Ըստու ցանկէ զարք յե 'ի անն 8
առաջնորդու օրպէս մայդ արդ-
ամբ բերկիցիւալ :

ԱՐԴԱՐԱՎ ՀԱՅ

Աշեղու, իս :

- 1 Յելանելի խորայելի յեւ ի պատասխան ։
աման յակարայ ի ժաղավորենեւ
այլադրեաց :
- 2 Եղեւ հրետառան որբութիւնն
նորս ։ և խորայել իշխանութիւնն
նորս :
- 3 Տամի եռեւ և փախեաւ ։ և յոր
գունանի անդրեն զարձաւ ։
- 4 Լերինը ցեծացեն որովես խոյք ։
և բլուրը որովես զառինը մա-
քեաց :
- 5 Զի՞ է քեզ ձով ։ զի՞ անձուք եւ
փախեաց ։ կամ զու յորդանանի՞
զի՞ զարձար անդրեն ։
- 6 Լերինը ցեծացեք որովես խոյք ։
և բլուրը որովես զառինը մա-
քեաց :
- 7 Յերեսաց անձուն սասանեցաւ
երկիր ։ յերեսաց նոյ յակարայ ։
- 8 Ողարձաց զիշենի ի վատեկս ջուրց ։
և զարձառանդի յաղթերական ։
- 9 Մի՞ մեզ մեր մի՞ մեզ ։ այլ ան-

ուսն քում տուր զիտու վասն
ողորմութեան և Տշմարտութե

քոյ :

Մի երբեք ասացեն 'ի հեթա 10
նաս , թէ աւը է ած նայա :

Առաջ ած մեր յերկին և յերկ 11
ըի . զամենայն զոր ինչ կամեցաւ
և արար :

Կուռք հեթանոսաց ուկի և ար 12
ծաթ էն , ձեռագործ էն որդ -
ւոյ մարդկան :

Բժ. բան ունին , և ոչ խօսին . ոչ 13
ունին և ոչ ուստին :

Ալանին ունին , և ոչ յանի . ուն 14
զոյ ունին : և ոչ հսկուեն :

Զեռս ունին , և ոչ շօշանին . 15
սաս ունին : և ոչ զիսն . և ոչ
զոյ բարբառ 'ի կակարդ և նայա :
Վանին նայա եղիցին ոյք արարին 16
զիսնաս . ամենի պեսն ոյք յուստ
ցեալ էն 'ի նաս :

Տաւնին յարայելի յուստայա . 'ի ճոր . 17
օդ եական և բնոր ունալ է նայա :

Տաւնին ահարօնի յուստայա . 'ի ճոր . 18
օդ եական և բնելերող է նայա :

- 19 Երիբու զանձը տեսուն յուղացան
՚ի աեր : օգնական և փրկիչ է
նայու :
- 20 Յիշեաց զմեղ աեր և օրհնեաց
զմեղ . օրհնեաց աեր զառային իւ-
րացելի . օրհնեաց աեր զառանն
ահարթօնի :
- 21 Օրհնեաց աեր զերկիւ զանձոնը ,
զիսրրկուն և զմեծամեծու :
- 22 Յաւելլե ՚ի ձեզ աեր . ՚ի ձեզ
և յարդին ձեզ :
- 23 Օրհնեալ եք դոք ՚ի աւատնե ,
որ արար զերկիւն և զերկիր :
- 24 Երկինք երկինց աւատն էն . և
զերկիրն ես որդեաց մարդկան :
- 25 Ոչ թէ մաւեալք օրհնեացեն ըզ
քեզ աեր , և ոչ ամենեցեան ոյք
իշանեն : ՚ի դժոխու :
- 26 Այլ կերպանիքս օրհնեացուք ըզ
քեզ աեր յայսմհեանք մինչեւ-
յուր ժամանեան :

ՍԱՆ.ՄՈՍ Ճ.Ճ.

Աւելանիս :

Արդեցի, զի լուիցի մեր զայն 1
ազօթից խնայ. զի խանարհեցոյց
զւենին խոր առ խո. և եռ յա-

ռուրս իմ կարգացի առ նա :

Երջեցան պիտի երկու առ մահու : 2
և պիշտը զժամաց զամին զիս :
Չնեղաքավիւն և զանձելու վահիւն 3
զամի, և զանձուն աւան կոր-
ոյ այցի :

Ո՞ մեր միրեկ ո զանձն իմ. ողոր և
մած աստուած մեր ողորմի և.
պահե պատվայս մեր :

Ես խանարհ եղե՛ և առ իեցոյց 5
զիս. քարձ անձն իմ՝ ի հանգ խոր
քո, զի առ օգնեաց քեզ :
Փրկեաց զանձն իմ՝ ի մահու անի, 6
զաշու իմ յարսաւաց, և զատ
իմ՝ ի զայթ ակզու վահիւն, հանց
եղեց առ այս աւան ի յերկարին
իենիք անեաց :

ԱՐԵՎԱՏՅԱՆ ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Ա ԵԿԵՂԱԿԱՆԻ

- 1 Հաւատացի զոր և խռովցոյ և
և բանապետ եղել յոյժ :
- 2 Ես ասացի ՚ի զարգանալ խման
թէ ամենայն ձարդ առա է :
- 3 Զի՞նչ ասաց արքանը առանձ
ընդ ամենայնի զոր և ես ինձ :
- 4 Զբաժանի օբրեկութեան ընկալացյաց
և զանան առանձ կարդ ացից :
- 5 Զարգածո իմ առանձ ասաց առանձ
յի ամենայն ժաղավորեան նորա :
- 6 Պատուական է առաջի առանձ
մահ սրբոց իւրաց ։ ու ամբ ես
ծառաց քո եմ ։ ծառաց և սր-
բի աղավետոյ քո :
- 7 Համեր զկատպան իմ ։ Քեզ ձա-
ռաց այից պատարաց օրէնութեան
և զանան առանձ կարդ ացից :
- 8 Զարգածո իմ առանձ ասաց ա-
ռաջի ամենայն ժաղավորեան նո-
րա ։ ՚ի զարգածո աման առանձ
և ՚ի մեջ քո երաւաղեմ :

ՍԱՆՄՈՍ ՏԺ. 2

Աշեղուին :

Օքհնեցեք զատք ամենայն աղիկը : 1
զալեցեք զիս ամենայն ժամա-

վարդոք :

Զօրացոյն ոզորման թիւն նորս ՚ի 2
պերաց մեր : և ճշմարտութիւն
ական և մասաց յաւիտեան :

ՍԱՆՄՈՍ ՏԺ. 3

Աշեղուին :

Խառավայն Եղերուք ական և : 1
զի բարի է : զի յաւիտեան է ու
զորման թիւն նորս :

Առացե տունն խօրայելի՝ զի յաւ. 2
և յաւեան է ոզորման թիւն նորս :

Առացե տունն ահարօնի՝ զի յաւ. 3
և յաւեան է ոզորման թիւն նորս :

Առացեն երկիւ զանձք ական և՝ զի 4
յաւ յաւեան է ոզորման թիւն նորս :

Եւ եղան թիւն յաւեամ է ու առ առ 5
կարգացի : և լուս ինձ յաւե-

զորմա :

- 6 Տեր է իմ օդնական . և ես ոչ
երկեցք . զի՞ որսոց ժնաձ մարդ :
- 7 Տեր է իմ օդնական . և ես ան-
մից 'ի թշնամին իմ :
- 8 Շաբախ է յառաջ 'ի ամեր յանե-
յառաջ 'ի մարդիկ . բարփե է յա-
ռաջ 'ի ամեր յանեյառաջ ին-
քանիւ :
- 9 Վահանցի ապիլիք ըստեցան զինեւ .
և անսամբե ականդ յազգի եցան :
- 10 Ըստելով չըստեցան զինեւ . և ազ-
արգի զին 'ի միասնիւ . և ա-
նամեյ ականդ զինեցի զինան :
- 11 Ըստի է զինե զինեւ . այսուհետ մե-
րաք : Մասեցան բարբոքեցան
որովհ միանք 'ի հար և ան-
սամբե ականդ մերժեցի զինան :
- 12 Ի մերժելն զրդուեցայ . և եղէ
մերժ 'ի զլորիլ . և ամեր լինկա-
յառ զին :
- 13 Զօրամիջնե իմ և օդնումիջնե
իմ ամեր : և եղեւ ժնաձ 'ի փրկու-
թիւն :
- 14 Զայի յիշամիջնան փրկութիւնն

‘*ի յարկու արդարուց :*

*Աչ աւետան արար զօրու թիւն , 15
աջ աւետան բարձր արար զիս :
և աջ աւետան արար զօրու թիւն :
Ոչ մեռոց , ոչ լեցից և պատ 16
մեցից որդ ործ աւետան :*

*Կրամականի խրամանց զիս մեր , 17
և ‘*ի մահ ոչ մեռունց ոց :**

*Բայցէք թիւն զգուն արդարու . 18
թիւն , զի մախց ընդ այն , և
խստավան եղեց աւետան :*

*Այս զուռն աւետան է , և ասք . 19
զարդ մասնեն ընդ աս :*

*Խստավան եղեց քեզ մեր , զի 20
լուսը թիւն , և եղեց թիւն ‘*ի միքը
կու թիւն :**

*Աչ մին զոր անարդ եցիւն շիւնով քիւն : 21
Դա եղեւ զոր իս մեռքեան :*

*Ե աւետանէ եղեւ այս , և է պատ . 22
շելի առաջի աշաց մերոց :*

*Այսօր է զոր արար մեր . և կայլ 23
զիւնացուք և ուրախ եղեցուք:
‘*ի ամեն :**

*Ո՞ մեր միքիւն , ո՞ մեր առաջ՝ 24
նոցիւն : օքնեալ որ զալոց է :*

յանուն ականան, և օրէնքնեցը
զքեզ ՚ի ամսներ ականան :

25 Տեր առաւած միու եղեւ եցաւ
մեղ ։ արարեց ամսն առ բախու-
թեան կունիսաւ ։ մինչեւ յան-
կիւն աւ զանուց :

26 Առաւած իմ ես զա՞ւ և խա-
սախուն եղեց զքեզ ։ առաւած
իմ ես զա՞ւ և բարձր արարից
զքեզ :

27 Խասախուն եղեց զքեզ ամեր՝ զի
բարժեան ։ և եղեց ինձ ՚ի փրկու-
թեան :

28 Խասախուն եղեցը ականան զի
բարի է զի յանխունն է ազոր-
ման վերն նորս :

ՍԱՀԱՐԱՍ ՃԱԾ.

ԱՀԵՅՈՒ. ԻԱ :

1 Երանեալ են սնօրքնը ՚ի ճամա-
սպարհի ։ և ոյք զնանյօրեն մին :

2 Երանի ոյք քննեն զվեպյութե-
րըն նորս ։ բարդով սրախ իւ-
րեանց ինչպես ուղեն զին :

Ու թե ոյք զարծեն զահօթեաւ 3
թիւն , ի ճակատաբարհու նորս զը-
նացեն :

Դու պատահից ցեղը պատահի . 4
բանիքն քո ի պահել ինձ յօդ :
Երանիք թե յաշաբեար եմ ինձ և
ճակատաբարհու ք իմ ի պահել ինձ
զարդարու թիւն քո :

Յայտնամ ես ոչ ամենչեի ի զգու . 5
շանով ինձ ի պատահիքան քո :
Խստախան եղեց քեզ անք յու դը 7
զու թիւն որտի իմաց . որովհու ու-
սոյց զիցաւն ու արդարու ե քո :
Զիբու ուն քո պահեցի , մի թիւ . 8
զուք զիս մինչ իսպան .

Եւ ու զիւ ոցէ երիտասարդ զհու . 9
նայաբարհու թիւ : ոյլ ի պահել ըլ
բան քո :

Բաղրամ պատիւ իմայի ինդրեցի 10
զքեզ , մի մերժեք զիս ի զա-
տա իրանց քոյց :

Եւ որտի իմայի թիւնց զիս զբան 11
քո , որովհու զիս մի մերժաց քեզ :
Օւ շնորհ ես զու անք , ուս 12
ինձ զարդարու թիւն քո :

- 13 Երիտամբը իմասթ պատմեցից զա-
մենոյն իրաւունքու բերանոյ քո :
- 14 Ե հանուպարհու պիտոյն թե անց
քոյ զաւարձացոյ , որովէս յա-
մենոյն ՚ի մեծութեան :
- 15 Ե պառա իրաւու քա հսդացոյ , և
զգու շոցոյ ՚ի հանուպարհու քո :
- 16 Ո իրաւուն քո խօսեցոյ , և ոչ
մուացոյ զբանու քո :
- 17 Հ ասս ծառ ոյի քում , զի կեցից
և պահեցից զբանու քո :
- 18 Չ արթու զաշու իմ , և նայեցոյց
՚ի որանշելիու օրինոց քոց :
- 19 Պանդու իսու եմ և ու յերկրի , մի
թագուցանելի յինէն զալասու ի-
րանըն քո :
- 20 Ծամբազեց սիրեն իմ ՚ի զանեցոյ
ինձ յիրաւուն քո յնում անմ :
- 21 Ա սամեցեր սմբարտուսանից + ա-
նիծեալ ոյք խստորեցոն ՚ի ուս-
տուիրանց քոց :
- 22 Ե բայ արա յինէն զեախսատիւն
և զարկամարհանս + զի զիկայու-
թիւնու քո ինեցրեցի :
- 23 Բ անզի նստան իշխանիք և շարան

լոռեին զինեն . այլ ծառայ քս
 խորհեք միքաւո՞ն քս :
 Զի պիտութիւնը քս խորդ իմ 24
 էնե , և խորհուրդը իմ արդաւ-
 րութիւնը քս :

Մերձեցաւ անձեւ իմ 'ի հաղ , անք 25
 կեցաւ զիս բառ քամի քում :

Զ հանապարհութեավագութիւնը քեզ՝ 26
 և լուսոր ինձ , ուստ ինձ զարդա-
 րութիւնը քս :

Ե հանապարհութեավագութիւն անց 27
 բաց խմանութեարս զիս , և գլու-
 խեցից զարդարելիս քս :

Տ քեզեցաւ անձեւ իմ առ ի ձանձ 28
 բանալ , հաստատեամ զիս 'ի բանձ
 քս :

Զ հանապարհութեավագութիւն մ . 29
 բաց յինեն , և յօրեն քս աղմ-
 թառ ինձ :

Զ հանապարհութեավագութիւն մ 30
 քս լուսորեցի , և զիսրաւ անց քս
 ևս ոչ մասացոց :

Մ երձեցաւ իս 'ի պիտութիւն 31
 քս . անք միշտ անձութեք զիս :

Ե հանապարհութեավագութիւն մ 32

ըսց լինվաց , զի անողոք արտ .
ըմբ սրանի խնչ :

33 Օրենսդրէս արտ զիս առէր 'ի Հա-
յուսաբարձրէս իրաւանից քաց , և խորհ-
ուրեցից զիս յանձնանիւ ժամ :

34 Կամասաւան արտ զիս . և ընկերեցից
զօրենս քա , և ապահեցից զիս քա-
րունի սրանի խնչ :

35 Առ աջնորդես ինձ 'ի շարքու-
այսաւան իրաւանց քաց , զի լինգ Դա-
մա համեցաց :

36 Կամասաւան զայթուր իմ 'ի պիպաւ-
ելիս քա , և մի յազահու թիւն :

37 Դարձա զայթու իմ : զի մի անոնց
զիւնակու թիւն : 'ի Հայուսաբարձրէս
քա կեցա զիս :

38 Համաստան ծառապի քում յու-
թան քա յերեցիւ ոյ քա :

39 Համե յիւնեն զիւնականիւն , զար և
կարծեցի . զի զամաստանից քա
քանզից են :

40 Վհա շամելացայ այսաւան իրաւանց
քաց . յարդարու թիւն ամե քում կե-
ցա զիս :

41 Վեհացէ 'ի պերաց իմ սպասուս թիւ-

Քո աելք , և միրիզս թիւն քո բառ
բանից քում :

Տայ պատահաբանի ոյք Կարգը 42
աելք զիս բանիցք . զի է ու ի բանիս
Քո յու ասցույ :

Մի ի բայց առ ներ ի բերանեց 43
թիւն պատահաբանի մինչեւ մինչեւ
յոյժ . զի ի բան առ քոյ յու ասցույ :
Պահեցի զօրեն քո յամենայի 44
Ժամ , յաւիսեան և յաւիսեան
նըս յաւիսեանից :

Վնայի ես յանդորրաւ , զի զըստ 45
առ ի բանիս քո խնդրեցի :

Խօսէի զվելացու թիւն քո առ այլի 46
թագաւորոց , և ոչ ամաշէի :
Խարեցէի ի պատու ի բանիս քո , զոր 47
ամիսիցի :

Համբարձէի զձեռ ս իմ ի պատու 48
առ ի բանիս քո զօր սիրեցի , և
խարեցէի յարդարու թիւն քում :
Յիշեան զըստ ծառայի քո , յոր 49
և յու ասցու զեր զիս :

Աս մասին արեւոցի զիս ի խնդար 50
համեմ թիւն քում . զի բան քո
կեցոց զիս :

- 51 Եմբարձութեանց անհպատ եղանքից
յոյժ : ոյլ յօր ժիսոց քոյ եռ ոչ
խառնուց ցոյ :
- 52 Յիշեցի զիցուածնու քո յաւ խան-
նից անց , և միտիմ այցեց ցոյ :
- 53 Տրամաթիւն կալու զիս 'ի մե-
ջուարաց : և ոյք թաղվին զօրենու
քո :
- 54 Գառիլի են մինչ իրաւութը քո 'ի
անց զուց ազատութեան թէ անտե քուց :
- 55 Յիշեցի 'ի յիշեցի զանուածնու քո
անց , և այս հեցի զօրենու քո :
- 56 Աս եղեւ մինչ ճանապարհ 'ի
կենան , ոյի զարդութը թէ խոն ու
խուզրեցի :

Աղջուակն :

- 1 Բամբին իմեռ զու անց , ասոցի-
ուահել մինչ զօրենու քո :
- 2 Աղջուակն զիւրեան քո բարորակ
այսիւ . մինչ . աղջուակն մինչ քառ
քառիւ քուամ :
- 3 Խորհեցոյ 'ի ճանապարհն իմ : և
շարձուցի զուս իմ 'ի պիտու-
թէ իմեռ քո :

Պատրաստեցայ Խ. ոչ խռ ովեցայ : Ա
զի պահեցի զպատութանը քո :
Տառեկը մեղաց պատեցան զի . 5
նեւ . այլ զօրենս քո ևս ոչ մէ-
ռացայ :

Վաղցրութիւն արարել լին ծմ. 9
և այս քում տեր ըստ բանի, քում:
Չ բաղցրութիւն, պիտի և. ըդ 10
գիտութիւն ուստ ինձ, ով ՚ի
այսուհետեւ իւ հաւատացի:
Մինչեւ խոնարհեալ էի ես՝ մե. 11
զայ. մասն այսորիկ զբանի քա
սպահեալ ոյի լոյդ:

Քաղցր եւ զու ալք, և քաղցր 12
բավթեամբ քով ուստի ինձ զար-
դարս ԵՇԻՆԻ քո :

- 13 Ըստզնոցան յիս սմբքու ու թիւնի
ամերաբուռա ամերա ։ այլ եւ ընդու-
բով որախ իմաստ պահեցի զազա-
ռաւ յըշանու քա ։
- 14 Վաճառի որովեռ կաթե սիրապ նո-
յա ։ այլ եւ զօրենս քա խառեցայ ։
- 15 Ըստի եւ ինձ զի խառեցա արարեց
զիս ։ որովեռ ու ոսայց զաբուտառա-
թիւնն քա ։
- 16 Ըստի եւ ինձ օրենքը թերամեց քա ։
քանի զէազար ունեց եւ արծա-
թայ ։
- 17 Զեւը քա արարին եւ ամեզժին
զիս ։ խառաւան արս զիս ։ և
ու ոսայց զաբուտա խրամն քա ։
- 18 Երից զաճը քա ամ. այլ. ն զիս եւ
արար եղիցին ։ զի եւ 'ի քանի
քա յառանցայ ։
- 19 Համեմայ ամեր զի արտարաքիչ
եւ զամասամանից քա ։ յիշու ի խա-
ռարհեցու ցեր զիս ։
- 20 Եղիցի սպարմանթիւն քա 'ի միւրի-
թարել զիս ։ ըստ քանի քամ
զծառաց քա ։
- 21 Եղեցին յիս զթութիւնը քա ։ և

իեցից : զի օրէնքը քո խօսք իմ է ին :
Աշաւեցեն ամբարտաւոնք՝ որը 22
իւ ասրապարտուց անիրաւեցան
յիս . ոյլ ևս հոգացոյ իւ պատ-
ռ իրան քո :

Կրտտեցեն զիս երկիւ զածք քո : 23
և ոյք ձանաշեն զիթայութիւն քո :
Եզիցի սիրու իմ ունիքին յարդու 24
քու թէ քում : զի մի ամաշեցից :
Կարտտացաւ անձն իմ իւ փրկու . 25
թիւնու քո : զի ևս իւ քանու քո
յու ասցոյ :

Սպասեցին աչք իմ բանի քում : 26
ասացի : Երբ միսիմ արեւոցէ զիս :
Եզէ ևս որովէս տիեզ իւ պարզի : 27
զի զարդարութիւնու քո ևս ոչ
մոռացոյ :

Քանի՞ ինչ են առուրք ծառայի : 28
քո : Երբ որսոցէս ինձ իրաւունս
իւ հաղած չաց իմոց :

Պատմեցին ինձ անօրէնք զիսոր : 29
Հուրդու : ոյլ ոչ որովէս զօրէնու քո :
Ամենայն պատու իրանիք քո ձշմու : 30
յիս են . իւ նաևիք հաղածեցին
զիս : օգնես ինձ :

- 31 Փորբ մի ևս և կողուատնեֆե զիս
յերկրի : այլ ևս ոչ թաղի զար-
աւու իրավու քա :
- 32 Ըստ ուղարկութեան քամ մ' կեցա
զիս : և առաջեցից զիկայութիւնն
ըերանոյ քա :
- 33 Յաւ խուան ամբ բանի քա կայ յեր-
կինը : ազդէ մինչեւ յազդ է
համարութիւնն քա :
- 34 Համաստեցեր զերինիր : և կայ :
- 35 Հարամանի քամ մ' մենց ափե : զիս ու-
ժանեցի ամե ծառապատ քա են :
- 36 Եթէ ոչ օրենք քա խառը իմէնին :
կամիքաւ ևս արդէ օր կառու աւոյ-
էն : ի խուարշաւթեան թիւն թիւն մ' :
- 37 Յաւ խուան ոչ մաս ացայց զարդա-
րա թիւն քա : զի նորօք կեցա-
յեր զիս :
- 38 Քո եմ ես և կեցա զիս : զի զար-
դա արքա թիւն քա խուարշաւ :
- 39 Կան ապաստեցին մեզու որբ ՚ի կո-
րա ամենի : զի զիկայութիւնն քա
ես ՚ի մին առի :
- 40 Յամենայի կատարածի առաջ քա
զիմիննեւ : յոյժ անօրդ ենին ինձ

պատուի բաներ քո :

Որպես միքայիլ զարձես քո, զօր. 41
հանուսաց խռով իմ եմի :

Քանի զիշտ շնուրներ իմ խմանուն ու 42
բարձեր զիս ի պատուի բաներ քո :
զի յաւ խուն ու իմ եմի :

Քանի զամենոյի ու ուրցիչն իմ իւ 43
մասսաւ եղեւ ։ զի մկայութիւնից
քո խռով իմ եմի :

Քանի զծերան խմանուն եղեւ ։ զի առ
պարագաւ բրաներ քո քննիլ յի ։

Չամենոյի ճանապարհոց շարուց 45
արդեւի զուս իմ ։ որպես ու զի ուրա-
հեցից զի ան քո :

Յիշտաւոյ քոյ եւ ոչ խառը ։ 46
զայ ։ զի ու օրենսդեմ արարել ք
զիս :

Որպես զի քաղցր եւ ի քիմու իմ 47
բաներ քո ։ քանի զմեռը քերանուց
իմու :

Ե պատուի բրանուց քոյ խմանուց 48
առաջի զմամ ճանապարհոց շարուց ։
զի ու օրենսդեմ արարել ք զիս :

Ճառոց եւ բաներ քո ամից իմու ։ 49
Ե քոյ ան շաքրոց իմու :

- 50 Երիտասարդ և համապատակներ : Այս
ովանդեցից զամանակութեա յարաւանին
արքայաբան թէ եւնի քառ :
- 51 Խանութեա և զիշտ միջնաւու յայտ : Ամեն
իեցու զիս ըստ քամինի քառ մա:
- 52 Ընդ կամա ըեղանակու իմայ հանձնու
ամեր : Եւ պիտաւունս քառ ու ու իմա :
- 53 Անձեւ իմ մա ձեռաւ քառ եւ յամ ժամ :
Եւ զօրենս քառ եւ ոչ մեռ ապայ :
- 54 Եղի իմ մեր զարաւրք սրագայի :
Մա պատահանց քաց եւ ոչ մեռ
ըրեցայ :
- 55 Յառանից եցից պիտի լուսնու քա
յաւ խանուն : Զիս զիւծու թէ իւն եւ
սրանի իմայ :
- 56 Խանութեա ցույի զամապատակներ :
Ապարոյ արքան թէ իւն քառ յաւ խանուն
իմանի համար ցիւնու :
- 57 Չանօրեն առաջի : Եւ զօրենս
քառ սիրեցի :
- 58 Օքնակուն և պիտի իմ եւ զա :
Եւ ես 'ի քանս քառ յաւ ապայ :
- 59 Եւ բայ եղերաւը իմեն շաբը : Եւ
պիտի եցից զամապատահանց ապայ :
Տայ իմայ :

Օգնեան ինձ ըստ բանի քում և 60
կեցա զիս . և մի յամօն առնելը
զիս 'ի յուսոյ իմմէ :

Օգնեան ինձ և ապղեցոյ զիս , և 61
խորհեցայց ինքաւուն քոյ յամմէ -
նոյն ժամ :

Անորդեցր զամանեամբ ուր 62
ապաստանք եղէ . և յարդարութեց
քոյ . զիս անիմուս ու թեամբ ենի
խորհուրդը նոյն :

Յանցաւ ուր համարեցայ զամմէ . 63
նոյն մեջուս ուր երկիր , զամմէ այ .
ապրիկ սիրիցի : զամանեամբ քոյ
Բաւեւ եւ ընդու . Երկիր ու քոյ զիմար . 64
մին իմ . զիս 'ի զամանաւունց քոյ
երկեցայց յոյժ :

Աշելու իմ :

Արորի իրաւուն և արդարու . 1
մինչեւ . մի մասնեց զիս 'ի ձեռաւ
նեղչաց յանց :

Ենթալ զծառ այս քո 'ի բարի . զի 2
մի ամբարտաւ ունից զզուեցի՛ն
զիս :

Ազատեցին ուշի իմ միրկութեան 3

- պատմութեա : Եւ բանից արդարութեան քա :
- 4 Ալու ընդ ծառացի քամ աւեր բոս ողորմութեան քամ : զարդ գործութիւնն քա առա ինձ :
- 5 Ծառացի քա եմ ես , խնամութեարա զիս , եւ ծառեացի զիկայութիւնն քա :
- 6 Օսմի եւ պաշտել զակը . խամաւ նեցին զօրիշն քա :
- 7 Ա սան այսորին սիրեցի զարմանի . բաներն քա քան զամենայն սակի , եւ զարգացիոն :
- 8 Ա մենայն պատմութեանից քա յաջող զեցնեն ինձ , զի առեցի ես զնաւ նազարեա չարաց :
- 9 Ա բանշելի են միկայութիւնն քա . վասն այսորին սիրեաց զնաւաս սեղին իմ :
- 10 Յայտնութիւնն քանից քաց լուսուր եւ խնամութեա առնել ըդ աղայա :
- 11 Զ բերան իմ բացի , եւ առի ըզ հազի . ի . ազատութեանն քա վայսակեաց անձնի իմ :

Վայեա առ իս և ողորմեա ինձ 12
ըստ իրաւուն սիլուզոց անուան

Քո :

ԶՆամեապարեա իս ողիղ առա 13
ինձ ըստ բանի քում, և մի՛ ամբ-
րացեն ինձ ամենոյն մեղք :

Օքրիեա զիս ՚ի զրագարսութենէ 14
մարդկան, և սրահեցից զատա-
ռի քանու քո :

Երեւեցո զերեա քո ՚ի ծառայո 15
քո, և ուստի ինձ զարդարսութե-
նու քո :

Առակի ջաւայ իջին յաշոյ իմոց, 16
զի ոչ արակեցին զօրեն քո :

Սրդար ես քու անք, և ողիոյ 17
են զատառառնիք քո :

Պատուիրեցեր զարդարսութե վիտ, 18
յուշց քոց, և Հյմարխ են յոյժ :

Մաշեաց զիս նախանձ քո, զի մու 19
և ացան զրահս քո Շնամիք իմ :
Ընարձակ է բան քոյց, և ծառ 20

ուսյ քո սիրեաց զատ :

Ասինու կեր ես սրահամարդեալ, 21
և զարդարսութենու քո ես ոչ

մասացայ :

- 22 Արդարութիւն քո արդարութիւն
յաւ խռենից , և օրէնք քո Համա-
րիս են :
- 23 Վեզութիւն և օֆշտք զամփի պիս , և
պատութիւններ քո խօսք իմ է ին :
- 24 Արդարութեամբ են վկայութիւն
քո յաւ խռենի , ինչուսուն արդա-
ր և կեցու պիս :
- 25 Կարդացի առ քեզ բոլորով որը
տիւ խնով . լուր ինձ աեր , պի-
զարոյ արութիւննա քո խնդրեցի :
- 26 Վզագակեցի առ քեզ և միջեւս
պիս , և պահեցից զվկայութիւ-
նոս քո :
- 27 Վանիստեցի տարածամու : աղաղա-
կեցի , և ես 'ի բան քո յա-
սոցայ :
- 28 Կանխեցին աչք իմ առ աւ օսու
'ի խօսիլ ինձ զքանին քո :
- 29 Զայտի խնում լուր աեր լուս ո-
զորմաւթեամբ քում . և յիրաւու-
նոս քո կեցու պիս :
- 30 Մերձեցու պին յիս հալածիչք իմ
զանօրէնութիւնն : պի յօրինաց
քոյ հեռի եղէն :

Մերձ եռ զու տեր, և ամենայն 31
պատուիրանիք քո ճշմարիս են:
Ե ոկրանել ծանեայ ՚ի վկայու - 32
թեանց քոց, զի յաւիսեան համ
առանցելը զիստ:

Տես զիստարհութիւն իմ և մբր. 33
կես զիս, զի զօրենս քո ես ոչ
մատցայ:

Դատես զբանաստանս իմ և 34
մբրես զիս, և ըստ բանի քամ
կեցո զիս:

Հեռի ե ՚ի մեղաւորց միրկու - 35
թիւն, զի զիբաւունս քո ոչ ուս.
կեցին:

Գիշութիւնիք քո բազում են նոր, 36
և ըստ իրաւուց քոց կեցո զիս:
Բազում են, որք հալածեն և 37
նեղեն զիս. ՚ի վկայութեանց
քոց ես ոչ խոսքեցայ:

Հայեի յանազորայն և մաշեի, 38
զի զարաւուիրանս քո ոչ ուտեւ-
ցին:

Տես զի զարաւուիրանս քո սի. 39
ըշցի, տեր՝ ողարմաւթեամբ քո
կեցո զիս:

- 40 Ոկտոբերի բանից քոց ճշգրտում
թիւն է . յաւ խռանեն են ամենայն
խռանակը արդարութեան քու :
- 41 Եղիսակից հայածեցին զիս՝ ինանից .
և 'ի բանից քոց երկեաւ սիրու իմ :
- 42 Յնձացոյ ևս 'ի բանս քո որովեա
այժե որ զանակ առաջ բազում :
- 43 Վահեց առեցի և անարդեցի , և
զօրենս քո սիրեցի :
- 44 Եօթն անգամ յաւոր օրէնեցից
զբեզ վասն իրաւանց և արդա-
րութեան քո :
- 45 Խսորակութիւն բազում է այնա-
ցիւ ոյք սիրեն զօրենս քո : և ոչ
զոյ 'ի նուա զայթակցութիւննե :
- 46 Սպասեցի սիրելութեան քում որպէ ,
և զարաւութանս քո սիրեցի :
- 47 Պահեացոյ անձնե իմ զիթայութիւ-
նու քո : և սիրեաց զիւսաց յոյժ :
- 48 Պահեցից զարաւութանս և ըլ-
լիցայութիւննե քո : զիւս ամենայն
հանագարեցի իմ առաջի քո ե՞ն :
- 49 Մերձեացին խնդրուածք իմ ա-
ռաջի քո առել : քառ բանի քում
իմաստութեալու զիս :

Մոցեն աղօթք իմ առաջի քս 50
ալք : և բանիւ քո պրեկտո զիս :
Ըստացեն շրմնենք իմ դորհնու 51
թիւնը քս : յորժամ ու առացես
ինձ զարգարու թիւնն քս :

Խառնայի լուս իմ պատի քս 52
զի ամենայն պատուիրանի քս ար-
դարու թիւնամք են :

Եղիցի ձեռն քս ՚ի կեցու ցանել 53
զիս : զի զարաւուիրան քս ընտ-
թիցի :

Յանեցայ վրեկու թիւ քս մալք , 54
և օրենք քս խօսք իմ եթե :
Կեցի անձն իմ : օրէնի այլ քո 55
քեզ : և իրաւունք քս օգնեային
ինձ :

Մոլորեցայ ես պայքս զաշխառ իս 56
բաւեալ . ինչոր ընտ զծառացու քս :
զի զարաւուիրան քս ես ոչ մի-
ռացայ :

ՕՐՀՆՈՒԹԵԼԻՆ,

Եսայեաց կայծակնամարտ. ք
ուռ. ըստ մարդարկին :

- 1 Օրէնքը զառաւած յօրհնու.
Խիւն նոր, զի խշանելիքնէ
նորս 'ի բարձունեւ ժամաւ որի :
- 2 Եւ անոն նորս ժամաւ ուրեալ է.
'ի ծագոց մինչեւ 'ի ծագու երկրի :
- 3 Այս իջունեին 'ի ծագ նուս ոք.
Կղղիք և ամենոյն բնակիչք նոցա
բնոց նուս :
- 4 Եւ բախ եղիցի անուպասու և ամե-
նոյն բնակիչք իւր . աւ բախ եղի-
ցին բնակիչք և բակ կերա-
ռու . և աւ բախ եղիցին բնակիչք
պիմին :
- 5 Ե զիլոց լեռնից զոշեցին, աս-
ցեն զիստ աստուծոյ . և զրա-
նութիւն նիշ կղղիք առանձնոցին :
- 6 Տեր ասսու ած զօրութեանց զի-
ւեալ զայ զարթ ու ցանել զազան-
տազմ, յարուցանել զեախանձ,
մազ հարկանել և զոշել 'ի վել այ

Խժանմաց խրոյ զօրով թե ամբ
բարձրաւ :

Աւ բայս եղիցին երկինք ՚ի պետ
բուռու , և ամսոք ցողեացելու զար-
գարած թիւն :

Տղիւեացել երկիր զարգաբանով թիւն Տ.
և զարգարած թիւն առ Համաւ-
րակ բղիւեացել :

Ացօթք Յոշնանու մարգարեխն :

Ի Նեղով թեան խմամ է ու առ և
աներ կարգացի . և լուս առա-
ռանձ յանդեպոյ դժոխոց արա-
գակի իմամ :

Լուս աներ ճայինի իմամ , զի ընել Զ
կեցի զիս ՚ի խորս ծախս , և
շրջաներ զեւոց պաշտոնացին զիս :
Ամենայի պրոտանիք քո և այիք քո Յ
անցին ՚ի պերոյ իմ , և առացի
թէ մերժեցոյ ուրեմն յերեաց
աշաց քոյ :

Արդ իցէ թէ յաւելից հայիդ ՚ի և
տաճար սուրբ քո . զի հեղումն զի-
ւե ջարք մինչեւ յանձն իմ , և

անոց առաջքը անհնարինը պաշտօւ-
ցին պիս :

5 Եւմուս պլուս խմ ընթագ ժամագործ
իրավեց , ինչ եւ ՚ի խորս երկրի ,
և աւափ զնիքո նորս , զի է ժիշտ
սրագեւ աղջաք յաւ խունից . և եր-
ցեն յապահանութե կեանիք իմ :

6 Աս քեզ անձր առուստծ իմ ՚ի
նուազի անձին խմոյ կարդացի ,
և զբեզ անձր յիշեցի . և մայդե
աղօթք իմ ՚ի ասձար առքք քո :
7 Զի ոյ ք պահեին զունային թի
և զառու թիւն , յուղումութենել
իրեւնից մերժեցին :

8 Այլ եւ ՚ի ձայն օրէնութեան
խոստախան եղեց քեզ . մասուցից
պատարաց անառն , և կառա-
րեցից զախու իմ ՚ի պակասնեան :
Չառք հօր և որդւոյ և :

Մասթինք :

Եղեցին աղօթք մեր ՚ի ասձար
առքք քո . խոնարհեցի ունիւն
քո ՚ի խնդրուստծ մեր :

Մարդասեր տեր . վասն որբաւհ
այս անարտատի մօք քոյ և կուսի .
և . վասն խաչի քոյ պատուակա-
նի , տեր լինկալ զագաչանս մեր .
և կեցս զմեզ :

Զքարոցն եւ զաշօթս , ՚ի չերջն
Մի՛ նախանձիր կանոնին զացես
՚ի 149 երեսն :

ԱԼՂԱՄՈՍ ՇԺԹ

Օթին. Ծիր. Ար առափանունց :

- 1 Ես առաջել ամ խօսմ ես առ
ամբ կարդացի . և լուս մնա
ամբ . գրիկաց զանձնելու իմ ի շըր-
թանց ներգաւորոց ե ի լւ-
զուել չարէ :
- 2 Չ ի տացի քեզ կամ պի եւ առ-
ալցի . լուս ներգաւոր :
- 3 Ուստի ս ներք հազօրի . պի միսնալ
են կայծակամբը կաղնաց :
- 4 Վ այ մնա պի ընդ երկար եղե-
ազնուց խոսւթիւննե իմ . և բնակե-
ցոյ ես ի պրաւու կեցարու :
- 5 Բ առա մ անցամբ բնակեցու անձնելու
իմ ընդ այնամբ . ոյք առելու
զաղջոյն :
- 6 Ես եի խաղաղաբարու . յարժամ
խօսեի . մարտնչելու ընդ իս :

ԱՎԱՐՈՍ ՃՒ

ՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՔ առաջանաց :

Համբարձի զայտ իմ 'ի լերինս : 1
աւատի եկեղեցե ինձ օգնութիւն :
Օգնութիւն ինձ 'ի աւատներ եւ 2
կեղեցե , ու արար զերկինս և
զերկիք :

Մի տար ՚ի ասսանութիւն զայտ 3
քո , և մի նեղեցե պահապահ
քո :

Պրայեսով նեղեցե և ոչ ՚ի քուն եր 4
թայ պահապահութե խորայելի :
Տեր պահեցե զքեզ , և աւեր 5
ընկալցի աջոյ ձեռամբեն իւրամբ :
Արեգակն ՚ի տուե քեզ մի մեր 6
զիցե , և մի լուսին ՚ի զիշերի :
Տեր պահեցե զքեզ յամենայի 7
շարե , պահեցե աւեր զանձնեն քո :
Տեր պահեցե զմուտ և զել քո 8
յայսմ հետեւ մինչեւ յաւիսես :

ՍԵՐԱՄՈՒ ՃԻՇ

Օրինակ. Այս նույն տառապես առաջանական է :

- 1 Աւքամի եղի ես՝ ոյք առեմին ցիս :
'ի տուն տեսան երթիցուք մեք :
- 2 Համեալ կային առք մեք առ
դրսեն քո՞՝ երաւառզեմ :
- 3 Զերուտաղեմ շինեալ որպես քա-
զաք, և բնակութիւն իւր շաւրջ
զինովաւ :
- 4 Անգ. Երանեին աղզը աղզը տես-
որդն, 'ի վեցյաւթիւն խօսոյելի
հաստափան լինիլ անուան մին :
- 5 Անգ արկեալ են աթուաք դա-
տաստանի, աթուաք արկեալ են
'ի տան գաւթի :
- 6 Հարցեք զազաւնե երաւառզեմի,
և զշինութենե՝ ոյք սիրեք զտեք :
- 7 Եղիցի խազազութիւն 'ի զօրու-
թեան քում, և շինութիւն յաշ-
ապակո յաճուրո քո :
- 8 Առան Եղբարց և ընկերաց խմաց
խառցայ զիսազազութիւն, զան
քոյ և վան տան տեսաւն առ.

տուծոյ մերոյ խնդրեցաք զբա-
րութիւն ՚ի քէն :

ՍԱՐՄԱՆ ՃԻԲ

Օրինութիւնը ասովիձանոց :

Առ քեզ աեր համբարձի զաշու 1
իմ : որ բնակեալդ ես ՚ի յեւ-
կինը :

Որովէս աչք ծառայի ՚ի ձեռն 2
աեառն իւրոյ և որովէս աչք
աղախնոյ ՚ի ձեռն աթիկնոյ իւրոյ :

Աշեղէս են աչք մեր առ քեզ 3
աեր աստուած մեր մինչի ու

զորմանյիս ՚ի պերոյ մեր :

Որորման մեզ աեր ողորման մեզ : 4
որ բազում լցաք արհամարհա-
նոք :

Եւս առաւել լցան անձինք մեր 5
նախատանօք : որք նախատեին
զմուգ և արհամարհանօք ամ-
բարտուանից :

ԱՐԵՄԻՍ ՃԵՎ-

ՕԲԻՆՈՒԹԻՒՆԻ ՊԱՍԽԱԿԱՆԻՑ :

- 1 Եթե ոչ անը էր առ մեզ, առացել իսկայէլ, եթե ոչ անը էր առ մեզ :
- 2 Ընդ յառակել մարդկան ի պերայ մեր, կերպան ոյն կամեցան կլանել զմեզ :
- 3 Ի բարիկանով որումնու Յեւամի նաց ի պերայ մեր, առաս և յաւը ուրեմն ընկղղմացին զմեզ :
- 4 Ընդ ու զիստ անցին անձինք մեր, անցին անձինք մեր ընդ ուրիստ անդադար :
- 5 Օրհնեալ է անը, որ ոչ ետ զմեզ յարս սասամանց նոցա :
- 6 Անձինք մեր սպառեցան որովեն չ'անձուիք յարագայթ է որսովաց :
- 7 Որոգայթք նոցա փշրեցան և եմ մեր սպառեցաք :
- 8 Օգնութիւն է մեզ յանուանիւ անսան, որ սրաբ զերիլին և զերիին :

ՍԱԴՐՈՍ ՃԵՂ

Օքինութիւնը տառինանց :

Ոյսւայ ՚ի աեր , որպէս լւսան 1
սիօն , մի աստվածեցի յաւիս-
եան որ բնակեալի է յեղուա-
ղեմ :

Երինը շուրջ Են զնոսու . աեր զ
շուրջ է զժողովրեամբ իւրով
յայսմ հետեւ մինչեւ յաւի-
սեան :

Ոչ թողու աեր զգուազան մեւ 5
զաւորաց ՚ի միջնակու որդարաց :
և որդարաց մի ձցեացեն զձեռու
իւրեանց յանօրենութիւն :

Տարի առեւ աեր բարեաց , և և
այնցիւ ոյք ուղիղ Են սրամուք :
Խոկ զժիւթեալու ՚ի յափշասա-
կութիւն : ամենի զնոսա աեր բնից
այնախիւ ոյք զործեն զանօրե-
նութիւն : իսպազութիւն ՚ի զե-
րայ իսրայել :

ԱՅՆՄՈՍ ՃԻԵ

Օրինակիւնք տառինանց :

- 1 Ի գարձաւցանել աւատն զգե-
բութիւնն սիօնի : և Եղաք մեք
մխիթմաքալք :
- 2 Ըստիւմ ամ յան բերանիք մեր յորն-
գութեամբ և յեզուք մեք ցըն-
ծութեամբ :
- 3 Ըստիւմ աստանցեն 'ի հեթա-
նաս , մեծ արար անք զառ-
նելն իւր յնդ նաս . մեծ արար
անք զառնելն իւր յնդ մեզ .
և մեք Եղաք բերելիքալք :
- 4 Գարձաւ անք զգերութիւնս մեր
որովէս զաւովս 'ի հարաւոյ . ոյք
վարելին արտասուոք : ցնծու-
թեամբ հետեանցեն :
- 5 Երթարով երթային և ըստին ,
ոյք բարձեալ տանելին զաւուս-
նիս իւրեանց :
- 6 Գալով Եկեղեցեն և ցնծանցեն ,
ոյք առեալ բերեցեն զարսոյ իւր-
եանց :

ԱՅՆՄԱՍ ՃԻԶ

ՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ առավելութեաց :

Եթէ ոչ տեր շինէ զառանեն , ի և
նահիք պատասխան շինողք նորու :
Եթէ ոչ տեր սրահէ զբարպայն , զ
ընդունայն այրեցն ապահապահը
նորու :

Ե նահիք է ձեզ յառանեցն իշտեւ Յ
սուս . սրոյ արթիք մինչշեւ Էք
նիջեցեալք . ոյք ու տեք զհաց
ցաւոյ :

Ե ժամանակի սրաթէս սացի յառան և
սիրելեաց իւրոց . ժամանակու-
թիւնն առան սրոյիք էն , սրոյ վարժաք
իւր էն , այն է պառազ սրովայնիք
իւրոց :

Որոյէս նետք ի ձեռաւ հզօրի , Յ
ոյնողէս էն և սրոյիքն թօժաւ-
թիւնը :

Երանիք ոյ եղից պատճեռ թիւն Յ
իւր ի նացունեւ , մի ամաչեացին
յորժամ խօսեացին թշնամիք նո-
ցու ընդ նասաւ առ զբաննեւ :

ԱՅԱՄՈՍ ՃԻԵ

ՕՐԻՆԱԿԻՒՆԻՔ ԱՊԱՎՈՒԱՆՈՒՄ :

- 1 Երանեալ ամենացուած այս երեխանին
'ի առաւանձնէ , և զինու ՚ի ճական-
ութագիւա նորու :
- 2 Զ վաստակու ձեռաց քաց երերի-
ցես ; Երանեալ է քեզ : և բարի
երիցի :
- 3 Կին քո որովես այդի , վայելու չ
յանելիւնու տան քո . որդիք քո
որովես նոյաստանի ձիմմենուոյ
շուրջ զնեզանով քո :
- 4 Այսպէս օրհնեացի ամս մարդ ,
որ երեխանի ՚ի առաւանձնէ . օրհնեացի
զքեզ անը ՚ի սիօնին :
- 5 Եւ ակնցես զու զբարութիւնն
Երանակնեմի զբանենայն առաջ
կեռաց քո :
- 6 Տեսուցես զու զբարութիւնն
քո , իսազարութիւնն ՚ի վերաց
իսրայէլի :

ՍԱՆՄԱՍ ՃԵԸ

Օրինակ թիւնք տառիձանց :

Բայզում անգամ մարտեան լիոդ 1
խ ՚ի մանկութենել խմբ : ասաւ
ցե խորոյցել :

Բայզում անգամ մարտեան լիոդ 2
խ ՚ի մանկութենել խմբ : և ինձ
ոչ շաղթեցին :

Չ թիկուն իմ հարթին մեղաւորը : Յ
լիոդ երկար արտարթին զանօրենու-
թիւնն իւրեանց :

Տեր արդար է , և խորտակե 4
զույն մեղաւորաց :

Աւայցեցեն և յետս դարձցին 5
ամենինքնուն ոյք առեն զոխուն :
Եղիցին նորս որպես խոս առեն 6
Ես , որ մինչչեւ ՚ի բռան եկ-
եալ չորսցաւ :

Ուստի ոչ եկեց զրուա՞ն իւր 7
հնաձայն , և ոչ զզիրիս իւր որ
զորայե ժաղավիլը :

Ոչ սասացին առենքնուն ոյք ան 8
զունքն առ նորոք , թէ օրէն-
նութիւն առան լիոդ ձեզ :

և օրէնքը ցաւ յանու անիշ
աւետուն :

ՍԱՆՐՈՍ ՀԱՅ.

Օրինու թիւնք տառիձանաց :

- 1 Եւ խորոց կարգացի առ քեզ
աեր : աեր՝ լուր ձայնի իմաստ :
- 2 Եղիցին ականչը բա՛ի լուր զայն
աղօմից իմաց :
- 3 Ու զանօրէնութիւնն իմ քենաւ
աեր աեր : իսկ ո՞ւ կարէ կալ
առաջի քո : զի ՚ի քենէ է քու-
ռութիւն :
- 4 Վ ասէ անուանէ քո համբեկի աեր,
համբեկ անձն իմ բանի քում :
յուսցաւ անձն իմ ՚ի աեր :
- 5 Եւ պահէ առ աւօսու մինչեւ յե-
րեկոյ : ՚ի պահէ առ աւօսու յու-
սցաւ իրայէլ ՚ի աեր :
- 6 Եւ աւառնէ է աղօմինթիւն քա-
զում : ՚ի նմաննէ է փրկութիւն :
Եւ նա փրկեաց զիսցայէլ յուն-
նային նեղութիւններ նորու :

፲ ፰ ፭

ԱՎԱՄԲԱՆ ՃԼ.

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ԱՎԱՄԲԱՆ :

ՏԵՐ ոչ բարձրացաւ սիրու իմ : 1
և ոչ պքառու աչք իմ :
Ոչ զնացի եռ ընդ մեծամասս, 2
և ոչ ընդ այլուսիլ ոչք սրաւ :
Հեղի եղեն քան պիտ :
Ըստյ թէ խանարկեցայ եռ որ, 3
ովքու մանուկ ապահովեալ 'ի
առենէ մօք խրայ, եւ պարձ Դա-
րս անօք թէ ՚ի նոյնէ :

ԱՌ թէ հոգաբարացացի արդեօք 4
զանձնեն իմ, այսովէս եղիցի հա-
ռաւ յու մնածին սինծին իմայ, յառա-
ցու խրայէ ՚ի անք յայն հե-
տե մինչեւ յաւ խանուն :

ԱՎԱՄԲԱՆ ՃԼ.

ԵՐԳ ՀՈՒՆ :

 Յիշեւ միշի զգաւիժի, եւ զու, 1
մենայի հեզ զութիւն նորս :
Այսովէս երգաւու մենան, եւ 2
այսու եզ առաւ ծոյ յակորայ

- 3 **О.** аз виног ти жарыкъ анынъ
жыгъ с балъ түшүгъ жарыкъ жарыкъ
жыгъ жыгъ :
- 4 **О.** азынъ жарыкъ азынъ жыгъ : балыкъ
жарыкъ азынъ жыгъ : балыкъ
жарыкъ жарыкъ жыгъ : балыкъ
жарыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ :
- 5 **О.** жарыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ :
балыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ :
- 6 **О.** жарыкъ жарыкъ жарыкъ : балыкъ
жарыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ :
- 7 **О.** жарыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ :
балыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ :
- 8 **О.** жарыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ :
жарыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ :
- 9 **О.** жарыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ :
жарыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ :
- 10 **О.** жарыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ :
жарыкъ жарыкъ жарыкъ жарыкъ :

առաջանել յամբու նորս :
 Ըեւ սկահեցիւն որդիք քո զօ 11
 բենս իմ , և զմիւուն ժմիւնս իմ ,
 զոր ուստցից նոցա :
 Ըստ իբր նոցա նորոյին յաւ խուս անս 12
 յաւ խուենից յամբու քո :
 Հաճեցաւ աէր ընոք սիօն , և 13
 ընորուց ընակիլ 'ի նմա . առէ
 այս է հանեց խոս իմ յաւ խուս անս
 յաւ խուենից : 'ի նմա ընակից ցայց՝
 զի հաճեցայ ընոք սա :
 Զայրիսս սորս օրհնելով օրհնել 14
 թից , և զարդարան սորս լուսցից
 հացիւ :
 Երիցանից սորս զգեցուցից զիրու . 15
 կուժիւն , և սուրբք սորս ցնծաւ
 լով ցնծացեն :
 Անդ ծագեցից զեզիւր 'ի դա . 16
 էիմ . սկատրաստ արարից զնձագ
 օծելոյ իմոյ :
 Ծանամեաց նորս զգեցուցից զա . 17
 մօթ . այլ 'ի զերայ նորս ծաղ
 կեցիք սորսուժիւն իմ :

ԱՅՆՄԱՍ ՃԼԾ

Երգ. չուսոց :

- 1 Զի՞ բարեկամ զի՞ վայելու չ պի
բնակին եղաւարք ՚ի միասնին :
- 2 Որովես իւզ զի՞ իջանեւ ՚ի զւսիս
և ՚ի մօռաւոն ահարօնի . և ՚ի
մօռաւոյն իջանեւ ՚ի զրառաւոն
զգեստու նորս :
- 3 Որովես ցող զի՞ ցողէ ՚ի հերթուն
՚ի վերայ լերին սիօնի :
- 4 Տեր անդ պատրաստեց զօրէ
նութիւն և զկեանոյաւ խենից :

ԱՅՆՄԱՍ ՃԼԳ.

Երգ. չուսոց :

- 1 Վաս օրհնեց ամենայն ծառ ոյ ք
աւասան զանք : և կայք ՚ի առան
աւասան և ՚ի զանքից առան
ծայ մերոյ :
- 2 Ե զիշերի համբարձեք զձեռ ո
ձեք ՚ի սրբաթիւն : և օրհնեց ք
զանք :
- 3 Օրհնեց զմեզ մեք ՚ի սիօնեւ :
ոք արար զերթին և զերթիր :

ԱՅԱՄՊՈՍ ՃՎԴ

Աշեղութիւն :

ՕՐԻՆԵՐԵՐ զանուն անհաման . օրէն . 2
ՆԵՐԵՐ ծառ այլք անհաման զանը .
“ Ի՞ոյք ՚ի առան անհաման և . ՚ի
գումարի առան ծառ մերսույ :

ՕՐԻՆԵՐԵՐ զանը , զի բարի է . 2
ապագան ապացեր անհաման նախ :

զի քաղցր է :

Զ յակոր բնուրեաց իւր անէր , և 3
զիարայեր ժառ անուն թիւն իւր :

Եւ ծանիւայ՝ զի մեծ է անէր , և և
անէր մեծ է քանի զանմ կառաւա :

Զ ամենայի զոր ինչ կամեցաւ և և
արտր անէր : յերկինս և յերկինք :

՚ի ծավ և յամենայի խորս :

Հ անէ զամանու ՚ի ծարաց ելքիրի . 6
զի բայց անհաման իւր յանձնեւո
արտր . և հանէ դհոզմ ՚ի շանեւա .

յամաց իւրոց :

Վ հար զամենայի սիր բանիկու է . 7
զի խորաց իւր : ՚ի մարդոց մինչեւ
յանձնեւա :

Վ առքեաց զիշաննա և զարուեստա 8

- իւր 'ի մեջ քո եղիպստ . 'ի
փարստօն և յամենայն զօրս խոր :
9 Եհար զազդո՞ք բարձրման . և սորմն
զվարաւոր հոյօրս :
- 10 Զուհօն թագաւոր ամսութեաց-
ւոց : զամբ թագաւոր բառանձու :
և զամենայն թագաւորութիւնն
քանիանցւոց :
- 11 Ես զերիիր նոցս 'ի ժառանիցու-
թիւն . ժառանիցութիւն խոր-
յութ ժայռիութեան խորոյ :
- 12 Տեր անոն քո յանխեան . աեր
իշխանութ քո տղութեանիչեւ յազդ :
- 13 Դաստե աեր զվարաւութոց իւր :
և 'ի ծառայս իւր մասինթորիք :
- 14 Կուռք հեթանուց ունի և որ-
ծամթ էն . ձեռակործք էն որդ-
ւոց մարդկան :
- 15 Շերտն զայ 'և ոչ խօսին . ոչք
էն 'և ոչ անոնին :
- 16 Ալանիքը էն 'և ոչ լուն . և ոչ
զայ շաւիչ 'ի բերուն նոցս :
- 17 Վասնենայս եղիցին ոչք արարին
զիւսու . ամենիւնուն ոչք յառա-
յիւսու . ամենիւնուն ոչք յառա-

Տուն խարսյելի օրհնեցեք զտեր . 18
առևն ահարօնի օրհնեցեք զտեր :
Տուն զեւեայ օրհնեցեք զտեր . 19
Երկին զածը ո՞ն օրհնեցեք զտեր :
Օրհնեալ տեր 'ի սիօնե , որ բը . 20
նակեալն է յերաւանդէմ :

ՍԱՀՄՈՍ ՃԼԵ

Աղելուիս :

Խստամարտն եղերուք անառն . պի 1
բարի է պի յաւիսեան է ողոր-
մութիւնն նորս :

Խստամարտն եղերուք անուն ծոյն . 2
անուն ծոյն . պի յաւիսեան է ո-
գորմութիւնն նորս :

Խստամարտն եղերուք անե անբանց . 3
պի յաւիսեան է ողորմութիւնն նորս :

Արտոր սրանիշելիս մեծամեծ մի և
այժ . պի յաւիսեան է ողոր :

Զերկիւն արտոր իմաստութեամբ 5
իւրով . պի յաւիսեան է ողոր :

Հաստամարտն զերկիւր 'ի զերոյ 6
ջուրոյ . պի յաւիսեան է ողոր :

Արտոր սրանուռու մեծամեծ 7
միայն . պի յաւիսեան է ողոր :

8. Զարեդամին արար իշխանական
առ պատուն . զի յաւ խուսնել է ողոր :
9. Զ լուսին և զառան զս իշխանա-
կան գիշերոց . զի յաւ խուսնել է :
10. Եհար զերկիրն եզիքաբացոց
անդրամելքաք իւրովք հանգերձ .
      զի յաւ խուսնել է ողոր :
11. Եւ Եհան զիքրայել ի միջոյ նո-
րա . զի յաւ խուսնել է ողոր :
12. Ի ձեռն բարձր և ՚ի բազուկ
հզօր . զի յաւ խուսնել է ողոր :
13. Եհերձ զծովի մեծ . և բաժանե-
աց յերկուս մասուն . զի յա-
ւ խուսնել է ողոր :
14. Եւ անցոյց զիքրայել ընդ միջոյ նո-
րա . զի յաւ խուսնել է ողոր :
15. Ընկույտոց զիքրաւ մեծ և զզօր
իւր ՚ի ծավ կարմիր . զի յաւ խո-
ւսնել է ողոր :
16. Եւ Եհան զժազավուրդ իւր յա-
նապատ . զի յաւ խուսնել է ողոր :
17. Եհար զազդու մեծամեծ միայն .
      զի յաւ խուսնել է ողոր :
18. Եւ ոպան զժազավուրդ հզօր .
      զի յաւ խուսնել է ողոր :

Զուեհօն թագուար ամսութեաց 19

ւայ . զի յաւ խուան է ողոր :

Հայդ թագուար բասաւու . զի 20

յաւ խուան է ողոր :

Ետ զերկիր նաց ՚ի ժառանգու . 21

թիւն . զի յաւ խուան է ողոր :

Ժառ անդութիւն խորոյէլի ծաւ 22

և այի իւրոյ . զի յաւ խուան է և :

Յիշեաց զմեզ անէլ ՚ի խանքարհու . 23

թիւն մերում . զի յաւ խուան է
և ողոր :

Եւ մերկեաց զմեզ ՚ի ձեռաց 24

թշնամեաց մերոց . զի յաւ ի-
մեան է ողոր :

Ո տայ կերակուր ամենայն կեն - 25

զանեաց . զի յաւ խուան է ողոր :

Խասավան եզերուք ասուն ծոյն 26

երկնաւորի . զի յաւ խուան է և :

ՍԱՐԱՍՎԱՏ

Սացմոն գտութի . ՚ի ձեռն երե-
միացի . աննշան յերրոյէցւոցն :

Առ զետու բարելայւոց , անդ 1

նատէաք և լայաք . որովէս յիշե-

ցաք մեք անդ զսիօն :

- 2 Ե. Անջ ուռեաց նոցս կախեցաք
զերտակարսն մեր :
- 3 Այս հարցանելին պերիշը մեր
զբան օրէնութեան . պերեւարդը
մեր առաջելին զմեր և առելին :
- 4 Օրէնուցելը մեզ յօրէնութեանը
սիօնի . իսկ զիսպոտ օրէնուցաք
զօրէնութիւնն ուստի յերկիր օ-
տար :
- 5 Ո. Տառացաց զքեզ երաւա-
ղեմ , տառացի զիս աջ իմ :
- 6 Կցեացի լեռու իմ 'ի քիւն իմ ,
թէ ոչ յեւցից զքեզ . թէ ոչ
նոսի նուազեցից զքեզ երաւա-
ղեմ , ակիցըն ուրախութե իմայ :
- 7 Յիշեաւ մեր զորդինն եզավիմայ
յառարուն երաւանացիմի :
- 8 Ոյք առելին : բակեցելը բակե-
ցելը . միւշեւ 'ի հիւն հասացելը :
- 9 Դառար բարելացաց թշուառ ո-
կան , երանիւ որ հասոց զհասո-
ցանն քո , զոր զու մեզ հա-
ռացելը :
- 10 Երանիւ որ կալու զմանելուն քո ,
և եհար զքարիւ :

ԱԾՆՄՈՍ ՀԱՅԵ

Սացմոս դաւ.թի :

Խոստավան եղեց քեզ ակը բալու 1
բով սրբիւ խմուլ : առաջի հրեշ-
տակաց սաղմաս ասացից քեզ :
Զի լուսոր զբանս թերանոյ խմոյ : 2
Երկիրակառից 'ի առաջար առար-
քո : և խոստավան եղեց անուան
քում վանս ողարմաւթեան և
ճշմարտութեան քոյ :

Մեծ արարեր յամենայի, զբանութե 3
առար քո : յորում առ ուր կար-
գամ առ քեզ : զբագիականի լուս
ֆուձ : և բազում արանց զո-
րութիւնն յանձն իմ :

Խոստավան եղեցին առ քեզ ամի՞ 4
ժամագուրք երկուի : զի լուսնի
զբանս թերանոյ քո : և օրհնեա-
ցեա ղճանապարհու քո :

Մեծ են վասոք ականն : բարձր 5
է ակը : զիստապէս ականնեւ : և
զբարձունս 'ի հեռաստանեւ ճա-
նաչեւ :

6 Ո. Ե զշացից ես 'ի մեջ նեղու-
թեանց , կեցաւցես զիս 'ի բար-
կութեան մը չեամենյն :

7 Զգեցեր զձեռն քո : և պրկե աց զիս
այլ քո . և առեր հատու այլ ընդ իմ :

8 Տի ողորման միան քո յաւ խուսան ,
զգործու ձեռաց քոց մի անուն
առներ :

ՍԱՀՄԱՆ ՃԼԸ

Խ Կատարան . Սացմա զ. Ա. Բ. ի :

1 Տեր փարձեցեր զիս և ծանեար
զիս . զու ծանեար զնամել իմ և
զաւանել իմ :

2 Ե միս առեր զիսորհու ըդու իմ 'ի
հեռասասանէ . զշտեիլու իմ և ըդ
պիճակու իմ զու քննեցեր , և զա-
մենայն համապարհու իմ յատա-
ջոց ոյն առեսը , զիս ոչ զոյ ներ-
զութիւն 'ի ըեղուի իմում :

3 Ահա զու առեր ծանեար զետին
իմ և զու այլին իմ . զու առեզ-
ելը զիս . և եղեր զձեռն քո 'ի
մերոց իմ :

Աքանչելի եղեւ զիսութիւն քո և
յինձն : զօրոցաւ , և ոչ համե-
գործակմ ունաւ :

Չո՞ երթայց ևս յագւոյ քու մինչ , 5
կամ յերեսաց քոյ ևս յո՞ վախ-
եայց :

Ուշ երանեմ յերելին , զու սիր 6
ես . և թէ իջանեմ ի զավսա ,
և սիրդ մօս ես :

Ուշ առից զիմեւս իմ ընդ առաւ 7
շօսս , և բնակեցայց յեզերս
ծովու :

Սուկային և սիր ձեռն քո առաջ 8
նորդեացէ ինձ : և աջքու ընկալացի
զիս :

Առացի՝ խաւար ուրեմն արդեօք 9
ծածկեաց զիս : կամ զիշեր վու-
խանակ լուսոյ վասիկութեւ իմայ :
Խաւարն ի քեզ ոչ խաւարեացի , 10
և զիշերն որպէս տիւ լուսա-
ւար եղացի . և խաւար նորս որ-
ովես զբաս նորս :

Դու առացար զերիկամնեւս իմ , 11
և բնեկալար զիս յարուայինք մօք
իմայ :

- 12 Աստամանին եղեց քեզ աէր , զի
ահեզ և ոքանչելի եռ . ոքանչելի
են ոքանչելի քո , և անձն իմ սիր-
եաց յոյժ :
- 13 Ու մազեաւ ակը իմ 'ի քեն'
զոյր որորդը 'ի ծածուել . և կար
զօրութեան իմայ ընկը պարփակ
ելիլլիլ :
- 14 Զանցործու իմ' աւեսին աչք քո ,
և 'ի զիբու քո ամենեպեանի զըն-
շան :
- 15 Եւ առեւ մարդեցանն , և ոչ ոք
եր ոք առ ավագութեր նացա :
- 16 Լնձ յոյժ մեծարու եղեն բարե-
կամիք քո աստամծ , և յոյժ
զօրացան իշխանիր նացա :
- 17 Շառեցի զենուն , և քանի զա-
ւազ բարիմացան . զարթեաց , և
արդի ընկը քեզ եմ :
- 18 Շառ ապահանին զալօքաւորս աստ-
ամծ , արք աղեան 'ի ըսց եղե-
րուք իշխեն :
- 19 Եւ շանկառականին ե 'ի նո-
խանձ , առցիւն 'ի նամելիլ զըն-
շանք քո :

Չառելիս քո տեր առեցի, և 'ի 20
վերայ թշնամոց քոց մաշեցայ,
Յառելու թիւն կատարեալ առեւ 21
յի զնոսա, և եղեն ժեռ թշնա-
մից :

Գործեաւ զիս ասսեած և ծառ 22
նիւր զախրատ իւմ, քնիկու զիս և
ծանիսիր զշուիլու իւմ. և առա թէ
իցեն ահօրենու թիւնից 'ի Հանու-
պարհու իւմ, և առ աջնորդեա
ինձ 'ի Հանուպարհու քո յաւ իւ-
տենից :

ՍԱՆՄԱՍ ՑԼՈՒ

Ե կատարած. Սացմոս Դաւթի :

Ազգին զիս տեր 'ի մարդոյ չու 1
ըեւ, յառենէ անիրաւեւ փրկեա
զիս :

Խորհեցան զանօրենու թիւն 'ի 2
սիզոս իւրեանից. զօր ամենուից
որոշուածեցան 'ի պատերազմ:
Արեցին զիւզաւ իւրեանից որոշուա
զօժի, և թշնամիր իջից 'ի ներբոյ
շրմանից նոցա :

- 4 Պահեա զիս տէր ՚ի ձեւոց մե-
զաւորի , և ՚ի մարդոց շարժ-
մութեան զիս :
- 5 Խորհեցան խափառեն զգնացուիմ .
Ըստուցին ամբողջութեանը որո-
գայթ ինձ :
- 6 Լարս ձգեցին որոգայթ սախց
իմաց . չուրջ զշաւզօք իմայք և-
զին ինձ զգայթ ակզութիւն :
- 7 Ասացի՝ տէր ասուս ած իմ եռ
զու , ունին զիք տէր ձայնին ա-
զօթից իմաց :
- 8 Տեր տէր զօրութիւն փորե-
լեան իմաց , հայանի զլիաց իմաց
յառաք պատերազմի :
- 9 Ո՞ւ մասներ զիս տէր ՚ի ցան-
կութիւն մեզուորաց , ոյք խոր-
հեցան վասն իմ . մի բնոր վայր
հարկանել զիս :
- 10 Օ յ , մի երեք բարձրացոցին . և
խորհութեք նացա մի կատարեա-
ցին . վասնան կատարածի նացա
վասնանի շրջանց իւրեանց ծած-
կեաց վնաս :
- 11 Արեցես ՚ի վերաց նացա զկաց ա-

կունու հրցաւ և կործանելոց ըլլ
նոսաւ . ի առաջապահոց մի՛ կու-
րացեն ի եւ այլ :

Մարդոց վեղաւոնիւ ոյ մի՛ յախտ 12
զեցի ի վերաց երկրի . զայր մե-
զաւոր շարիք իւր որոշոցեն ի
կորուսաւ :

Ծանձեայ զի առանձու անբ զաւասաւ 13
առանձու աղքատիւ և իրաւունք աղ-
նանձիւ :

Արդարը զանացիւ զանու անեւ 14
գաւաճիւ , և յանութեացիւ ու զիզիլ
առաջիւ երկաւոց քոց :

ԱՅՆ ՄԱՍՈ ՃԽ

Ասցմաս դաւ. թիւ :

Տէր կարգացի առ քեզ և յուր 1
ինձ , նայեաւ ի ձայն աղօժից իւ-
ժաց ի կարգալ ինձու առ քեզ :
Աւ զիզ երգիցիւ աղօժից իւ որոյւ 2
յանձնի առ այլ քու անբ . համբար-
ձու միւ ձեռաց իւժաց պատարագ
երեւ կոցիւ :

Վիր անբ ոյն հայունի ըլլ բանայ իւ 3
մոյ . և զանու ամսու ըրթանց

- իմաց : զի՞ս մի՛ խառնութեացի, սիրա
իմ բանին : շարու թե անտե :
- 4 Եւ պատճառ ել զարդանաւ մե-
զաց ընդ մարտի : օք զարծեն
զանօրէնութիւն : և ոչ եղեց կը-
ցորդ ընտրելոց նայաւ :
- 5 Խրանեացէ զի՞ս արդարին ազար-
մութեանիւ : յանձնութեանու արաւա-
ցէ : իւղ մեզաւորի մի օծցէ բոլ
պլուխ իմ : այլ աղօթք իմ : ի
կամաւ նորաւ :
- 6 Արգելուն մերձ առ սիճիւն զա-
տաւարք նայաւ : լու իցեն բանից
իմաց : և քաղցրացացին :
- 7 Ոլոյէս թանձնութիւն հազար զի՞
սիրեալ է : ի սիերայ երկրի : զբո-
ւակցին սովերք նայաւ մերձ : ի
գժախտ :
- 8 Առ քեզ տեր տեր են աչք իմ :
ի քեզ յուսացայ : մի հանելը
զհազի յինէն :
- 9 Պահեաւ զիս յորոգ այլմէ որ թա-
գաւացաւ ինձ : ի զայթ ակզութէ :
նէ զարծացին զանօրէնութիւն :
- 10 Անկյին ի յանից նորաւ մե-

զուոքք, միայն եմ ևս մինչեւ
անցից :

ԱՎԵՄԲԱՍ ՃԽԱ

Ե մատու. Թիւ. նդ. ու. Թիւ. Ազօթք,
Կ ժամանակից ցի եր նու այլքի
տնիգ. :

Չայեիւ իմաս ևս առ առք կուր ։
Պացի, ձայեիւ իմաս զայք աղա-
շեցի ։

Ավանեցից առ աջի առ առ զայգ ։
Ծըս իմ, և զիւ զա թիւն իմ
առ աջի նորս պատմեցից ։

Ե նու աղիլ յիւնեն հոգւոյ իմոյ ։
զու առք ծանեար զշաւիլու իմ ։
Ի ճանապարհ յոր և ցնոցի, թա
զու ցու ինձ որոգայիմ ։

Հայելի յայմել առ առ առ իմ և
ոք ճանաշել զիս. կորեա յիւնեն
պատմես առ իմ, և ոչ զառա խընոց-
բար անձին իմոյ ։

Ազազակիցի առ քեզ առք ևս ա-
ռացի, զու ևս յոյս և բառին
իմ յերկողին կերպանին աց ։

Օ Եպիստեր յազօթո իմ : զի եռ
խանուրէ եղէ յայտ : ապրեցո զիս
՚ի հարածշաց իմաց : զի հրդորք ե-
զե՞ն քան զիս :

7 Տեր հան ՚ի բանեալ զանձնե իմ :
զոհանամ զանձնանէ քամմել :

8 Եւ քեզ ուստանե արդ արդ մին-
չեւ հաստացես :

ԱԱՆ.ՄՈԱ ՃԻՒ

Սայմոն գունդի , ՚ի ժամանուկի
շի հայածեր շնոր արխանցամ որդի
նորու :

1 Տեր լուր ազօթից իմաց : ունին
դիր իմով լուծաց իմաց Համար-
աւով թեամիք քով :

2 Լուր ինձ արդ արդ թեամիք քով :
Եւ մի մասնելը ՚ի գաւառաւունու ընոր-
ծառայի քով : զի ոչ արդ արդ
իմաց առաջի քու ամենայն կեն-
դութիւնի :

3 Հարածեաց թշնամին զանձնե իմ :
խանուրէ արար յերկիր զից անու-
իմ : Եւ նաև զիս ՚ի խար արդի
որդիւս մեռեալ յաւ խանուից :

Զանձրացաւ յիս հոգի իմ, և 4
միզու իմ խռովեցաւ յիս :
Եթէցի զաւորու զաւալին, 5
խորհեցայ յամենայի զործո քա
յարաբոծո ձեռաց քոց խորհե-
ցայ : և համբարձի առ քեզ ըդ
ձեռա իմ :

Անձն իմ որովես երկիր ծարու ի 6
և առ քեզ : վաղիալուկի լուր
ինձ տեր : զի նուազեցաւ յինձն
հոգի իմ :

Մի զարձուցներ զերեսս քո յի 7
նէն . նմանեցիս ոյնցիկ, ոյք իւ
լամենն ի զուր :

Լսելի արա ինձ առ առօտե զու 8
զորման թիւնս քա : զի ես ի քեզ
տեր յաւացայ :

Եցց ինձ ճանապարհ յար և զը 9
նացից : զի առ քեզ տեր համ-
բարձի զաւորու իմ :

Գրկեա զիս ի թշնամեցայ իմց 10
տեր : զի զքեզ ապաւեն ինձ ա-
րարի :

Ուստ ինձ առ նել զկամն քա : զի 11
զու ես առաւած իմ :

- 12 Հայոցի ըստ բարեփառ առաջնորդեացէ
ինչ ՚ի յերկից ազգի :
- 13 Ա մասն անուան ըստ անշրջ կեցուն
ցես զիս : արդարութեամիշ քայլ
հանցիւս ՚ի նեղութեամբ զանձնե իմ :
- 14 Ռ զորման թեամիշ քայլ աստանիւս
զիթ շնուրիս իմ : և կոպեր զանձնային
նեղիւս անձիւս իմէց : զի ևս ծաւ-
ռայ քո իմ :

ՍԱՆԱՊՈՍ ՃԽԳ.

Սազման պատրի առ գոշիսթ :

- 1 Օ բհնեալ անշրջ աստանած իմ : որ
ուսոյց զձեռա իմ ՚ի պատերազմ :
և զմաստան իմ ՚ի ճակատա-
մարտ :
- 2 Ո զորման թիւն իմ : և ապաւեն իմ :
օդնուկան իմ : և փրկիչ իմ : ա-
պաւեն իմ : և ես յառասմ ՚ի նա :
և հնապատճ առենի զժողովուրդա
ընդ իմեւ :
- 3 Տեր՝ ով է մարդ զի յայտնեցար
զա նմա : կամ որդի մարդու թե
համարիս ինչ զիս :

Սարդ համերսց նմանեցու : և առ 4
շուրջ նիւ որպէս համանիւ անցին :
Տեր խոնքը հեցո զերկինս և Եղ . 5
մերձեւ 'ի լերինս և ծխացին :
Փայլեա զիսոյլատական քո , և 6
խոռոշու զիսուս , առ արեա բղ
նետո քո . և ցրուեա զիսուս :
Առ արեա զձեռն քո 'ի բարձանց , 7
և զիրկեա զիս 'ի չուրց բազմաց :
և 'ի ձեռաց որդւոց օտարաց :
Ըստց բերանիք իւրեանց խօսեցն 8
զիսանրութիւն , և աջ նացա աջ
է մերգաց :

Ասուս ած յօրհնութիւն նոր օրհնել . 9
ցից զքեզ , տասնազեւու սաղմն .
սարանաւ սաղմնս տասցից քեզ :
Ո տացէ զիրկւթիւն թագաւ . 10
սորաց մերաց , որ փրկելոց իցէ
զդաւթիւն ծառայ իւր 'ի սրաց
շարէ :

Փրկեա զիս և ապրեցո զիս 'ի 11
ձեռաց որդւոց օտարաց :
Ըստց բերանիք իւրեանց խօսեցն 12
զիսանրութիւն . և աջ նացա աջ
է մերգաց :

- 13 Որոց առ սահը իւրեանց սրբէա
նութեան մէջ կաստանու էն ՚ի
մատիզ մէջ էն էն իւրեանց . զ սահը
նայա զ պարզացէալ և սպանէան
էն ՚ի նմանութիւն ասձարքի :
- 14 Ըստ ժայռանց նայա իւ են և բայթէն
՚ի միջնանց : խաչքանց նայա բայթ-
ման մէջ էն , և բայթման ՚ի
զ նայա իւրեանց : և անդեպէ
նայա զ պարզաբնութիւն :
- 15 Ոչ զ այ խորանութիւն ցանելոց
նայա : և աչ ազազակ ՚ի հրանու-
թակու նայա :
- 16 Արդ երանեցի՞ց ժաղափրեան :
որոց այս այսովէն է . առ երանեցի
ժաղափրեան : որոց մէք սաս-
անձն է նայա :

ԱՀԱ.ՄԱՍ Ճ ԿԱԴ.

Օքնո. Ունաց Սաշմու դ. Ա. Բ. :

- 1 Շաբաթ առ նեմ զ քեզ սասաւած
իս և մէջուն որ իս , և օքնութէ
զ մանեւ յու յու խունեան և յու-
շանեան յու յանենից :

Չօրհանապազ օրհնեցից զքեղ : 2
և զովեցից զանուն քո յաւիս-
եան և յաւիսեան յաւիսենից :
Անձեւ տէր և օրհնեալ է յոյժ : 3
և մեծովեան նորա ոչ զայ-
չափ :

Եղգը և աղգը զովեցեն զգործու-
քու, և զզօրութիւնու քո ովատ-
մեցեն :

Չմեծվայելութիւն փառաց սրբ : 5
բութեան քո խառեցին, և
զարանչելիս քո պատմեցին :
Չզօրութիւն տէի քո ասսացեն : 6
և զմեծութիւնու քո պատմեցին :
Չիշտունի բազում բազորու : 7
թեան քո բզիւեցեն, և արդա-
րութեանիք քո ցիծտոցեն :
Գթած ոզորմած է տէր երկայ : 8
նամիտ և բազում ոզորմի :

Քազզը է տէր առ ամենեանին : 9
և զթութիւն նորա իւ վերայ ու-
մենայն արարածոց իւրաց :
Խառապին և զիցին առ քեզ տէր 10
ամենայն զարծք քո, և առ բբք
քո օրհնեցին զքեղ :

- 11 Զ ժամանակ արքայուն թեսն քո ար-
ապացին , և պարսկական քո
ապահովութեա :
- 12 Ճամանակ արքայուն մարդկան զգօ-
րութիւնն քո , և պարսկան առա-
ջայիլաւթիւն արքայուն թէ քո :
- 13 Արքայուն թիւն քո արքայուն թիւն
ամենային յաւ խունից , և ամերու-
թիւն քո աղքեւ միտչեւ յաղգ :
- 14 Համաստարին է ամեր յամենային
քանի իւր , և արդար է յամե-
նային զործու իւր :
- 15 Համաստեւ ամեր զամենային զայ-
թիւն ակալեալու , և կանգնեւ զամե-
նային զայթիւնը :
- 16 Աշք ամենալեցան 'ի քեզ յա-
սուն , և զու ասս կերպակուը
'այս 'ի ժաման :
- 17 Տաս զու նայու և կերպակուքին .
բանաս զակունն քո , և լու զամեն
զամեն ամենի քաղցրութեանդի կա-
մօք քափք :
- 18 Արդար է ամեր յամենային ճամա-
նարին իւր , և ամեր է յամե-
նային զործու իւր :

Աւրձ է տեր առ ամինեւեսնե 10
ոյք կարգան առ նա , առ ամե-
նեանեն ոյք կարգան առ նա

Տշմարսութեամբ:

Չկամ երդիք զածոց խորոց առ 20
նե տեր : աղօժից նաց լու : և
կեցոց յանել պիտա :

Գահե տեր զամենեան ոյք սի 21
ընեն օթա : և զամենայն մեզա-
ւորս տատակե աներ :

Չօրհնութիւն առեան խոռոչոց : 22
ըերան իմ : օրհնեացե ամենայն
կենց սեփ զամանեան յու նորս յա-
ւանեան և յու խուանեան յա-
ւանեան :

ԱՎԱՄՈՍ ՃԽԵ

Աւելիս . անզեաց և . զա-
բարիաց :

Օրհնեան սեճեն իմ զամեր : օրհ- 1
նեցից զամեր ՚ի կեանեն իմ : անզ-
անս ասացից ասուն ծոյ իմոյ մին-
չեւ եմ ես :

Մի յոյզք յիշեանեն յորդիս 2

- መመግኘት ስዕስ : ይች ነን ዓይነት የሚያጠና
በዚህ ቀን ነው፡፡
- 3 ቤዢት እንዳታ የተዘጋጀበት እና ማመልከት
የሰነድ መሰማያቸው የለንበት እና ገዢነት
መመሪያ ስዕስቸውን መሰረዝኝና ፈጻድ-
አጠቃላይ ተዘጋጀዋል፡፡
- 4 ቤዢነት የሚያጠና ማጠና መመሪያ
መመልከት የሚያጠና የሚከተሉት ተከተል፡፡
በ የገዢ ትምህር የሚያጠና መመሪያ መመልከት፡፡
- 5 ቤዢ መመሪያ የሚያጠና ማጠና
የሚከተሉት ተከተል፡፡
- 6 ይህ የሚከተሉት የሚያጠና የሚከተሉት
መመልከት እና መመሪያ የሚያጠና መመልከት፡፡
- 7 ሁኔታ እንደ የሚያጠና ማጠና
የሚከተሉት መመሪያ መመልከት፡፡
- 8 ይሬ ለመዘገብ የሚያጠና ማጠና
ከሚከተሉት የሚያጠና መመሪያ መመልከት፡፡
- 9 ይሬ ማቅረብ የሚያጠና ማጠና
ከሚከተሉት የሚያጠና መመሪያ ማጠና
የሚያጠና መመሪያ መመልከት፡፡
- 10 ይሬ ማቅረብ የሚያጠና ማጠና
መመሪያ መመልከት፡፡

መመልከት

ԱՅՆՄԱՍ ՃԻԶ

Ը ԵՒՐՈՒՄ . անգեղոց և . զա-
քարիսց :

Օրէնեցեց զամելը՝ զի բարի է առաջ ։
Ժամ . առաջանձոյ մերսում՝ քաղցր
եղիցի օրէնութիւն :

Ընկեր զերս առզեմ տեր , և ըստ ։
ցրու եւալուն խարայելի ժաղավիլք :
Բժշկէ զրեկեալ սիրուս , և այս ։
մեր զամենայի սիրու նայու :
Ո թուել զրադաշտութիւն առանց ։
զայց , և զամենեանեան պիտառ յու-
նա տաճէ կոչէ :

Վեծ է տեր և մեծ է զօրու . Տ
ժիւն նարաւ . իւստաւութեան նա-
րա ոչ զայց բաւ .

Ընդունի դհեզս տեր , և խամարհ օ
առնել զամբարուստուն մինչեւ .
յերիլիլ :

Օրէնեցեց զամենախնդիւթիւն ։
առաջնաս առաջեց նեմա օրէնութիւն :
Ո զգեցոց զերկիւս ամսութիւն : Տ
և պատրաստ արար զամենձրե իւր
յերիլիլ :

- բան, և մասսանք իմ կողմեցին
զգործի, օրհնու թե ան :
- 3 Ես արդ ո՞ւ պատմեսցե զայս
անառն իմասմ . ինքնին աեր ա-
մենային լուիցե զամենայն :
- 4 Եւ առարկեաց աեր զհրեշտանի
իւր, և համբարձ զիս ՚ի հօտե-
խաշանց հօր իմայ, և էօծ զիս
յօժու մի իւզոյ իւրոյ :
- 5 Եղբարք իմ մեծամածը և զե-
ղեցիկը, և ոչ համեցաւ ընդ
նաւա աեր :
- 6 Եմ, ես բնոգում այլազգւոյն, և
նզուլցի, զկուռաւ նորս :
- 7 Հանիս զաւակին ՚ի նմանեն, և
համբէ զդուռաւ նորին, և բարձի
զեսիսամին յարդւոցն իսպայելի :
- Փառք հօր և արդւոյ և :

ՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ՎՐԱՅԻ ՎԱՐԱՐԱ

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԵՑ ՄԱՆԿԱՆՑ

ՕՐՀՆՈՒԹ և ակրտութեան հայր-
ցին մերս : օրհնութ վառաւու-
թեալ անունը քո յաւիսեան :
Յիշու ուն անցուացեր զայտ ամեր-
նայն լիոյ մեզ : արդար և զա-
ակը , և ամենայն զարձը քո
հշմարիսն են :

Ճանապարհը քո ուղիղ են , և
ամենայն զանազանութը քո ար-
դար են :

Դաստիարակ արդարութեան ու-
ժեր 'ի պերս մեր ըստ ամենայնին
զայտ ինչ ամեր 'ի պերս մեր , և
քաղաքի սրբոյ հարցին մերս ե-
րաւարդէ մի :

Արդարութեանին և յիշուին ու-
ժեր զայտ ամենայն 'ի պերս մեր
վասն մեզոց մերս :

Ահօրինեցաք և յանցեաք ապր-
ամիք լինել 'ի քին . մեզոք յա-

9 Բառացից պիտու ՚ի լերինս , և զուա-
լորի . ՚ի ծառայութեան մարդկան :
10 Ո առյ ահամանց կերպակաք : Ճա-
գաց ազւաւուց ոյք կարգան
առ նա :

11 Ոչ թէ ընդ զօրութիւնն ձիոյ
կամեցաւ տէր . և ոչ ընդ իրան
առ հակայի հաճեցաւ :

12 Այլ հաճեցաւ տէր ընդ երկիւ-
զածա իւր . և ընդ այնամի՛ ոյք
յաւան յաղործութիւնն նարա :

ԱՆԴՐԱԾ ՃԵԿ

Աջլուխ . անգետ և զա-
գարիաց :

1 Գալիս երաւանյեմ զոեր :

2 Եւ օրհնեաւ զաստուած քա սիօն :

3 Զի զօրացոյց զեխու գրանց քոյ :

4 և օրհնեաց զօրդիս քա ՚ի քեզ :

5 Ո եզ զատկանն քա ՚ի խաղա-
ղութիւն . պարարտութեամբ ցո-
րենայ լցոյց զքեզ :

6 Առաքե զբանիւր յերեխ . վաղը
վաղ ընթանան պատգամքն նարա :

7 Ենէ զախն որովես զասր . և

Հաստատութեան ՚ի զօրութեան
նորու :

Օրհնեցէք զիս ՚ի զօրութեան զ
նորու : օրհնեցէք զիս ՚ի բաղում
մեծութեան նորու :

Օրհնեցէք զիս ՚ի ձայն օրհնու 5
թեան , օրհնեցէք զիս սաղմու-
սիւք և օրհնութեամբ :

Օրհնեցէք զիս ցնծութեամբ : 4
զովեցէք զիս ուրախութեամբ :

Օրհնեցէք զիս ՚ի բանու քաղցր : 5
զովեցէք զիս ՚ի բարբառ լույժ :

Օրհնեցէք զիս ՚ի ձայն դոհու 6
թեան . ամենայն հոգիք օրհնե-
ցէք զուեք :

Այս սացմոս ինքնագիր պատի 9
արտաքոյ թուոց : Ես ժամանակի 10
շի եւ նու նախաւոկ ընդգրկմ
գոցիաթու , տատչի սաւուցայ
եւ ամենայն զօրոցն իսրայէլի :

Փոքր եի ևս յեղբարու իմ , և 11
կրամեք ՚ի տան հօր իմոյ : արտ-
ծեի զխաշինու հօր իմոյ :

Զեռք իմ արարին զաղմասաւ 9

- կան ամբողջաւոնից . Տիեզե
յանով ունող օ ծափա . ընկողականի :
- 19 Խնդրեցեր զվար ք զօրութեամբ
քավ 'ի զօրութեամբ մեզաւուց ,
որբ յառացեալ են յանով պնու-
թիւնս իւրեանց : զի կերպեն զար-
քամուն 'ի զարգանիս :
- 20 Առարեցեր 'ի պերայ ծափա զե-
րիւմարս քո . և խռամի յաղթ
ջուրը անոք նորաց :
- 21 Կացի եւ 'և զելուն աղիք իմ 'ի
ձայնէ ըերանոյ իմայ . և մաս զա-
զումն յանկերս իմ , և եռ յանձն
իմ խռամիցաց :
- 22 Չայս առահետաց յաւոր նե-
զա թե ամե , ածեր 'ի պերայ աղզի
ամենայիշ որբ մարտնչին ընդ
ժապավորեան քաւմ :
- 23 Շաղենի սշ առայտ պատող իւր .
և յայգառը թեր մի զացի . ձե-
թենիք անսացին , և երկիր մի
բռառացեան զդալարի :
- 24 Պակասեացին հօտք 'ի ճարակաց ,
և Եղինք մի զացին առ մասերս :
- 25 Ես 'ի սեր յառացայ : ցնծաւ

ցայց և ուրախ եղեց յաստեսած
վրկիչ իմ :

Տեր տեր եա ինձ զօրութիւն , 20
և կացոյց զոտ իմ 'ի հաստա-
տութեամբ . 'ի վերայ պարանոցի
Ծնամեայն կացոյց զիս և համե-
գոյց զիս երազ երազ :
Փառք հօր և որդեայ և :

Մարգիստր :

Լուր մեզ տեր լուր մեզ , ուստ-
ամածային սպարման թեամբ և
զթութեամբ քա ինայեա յա-
րաբածս քա :

Մարգատեր տեր վասն որբահ :
Զբարցն եւ ցացօթս ՚ի չերշն
Ալորմեա կանոնին զացես ՚ի
157 երես :

ԱՅՆԱՐՈՍ ՃԻԸ

Աշեցուիս . տնզեայ եւ զա-
բարիայ :

Օրհնեցեր զաեր յերկնից , օրհ . 1
նեցեր զիս 'ի բարձանց :

- 2 Օրհնեցիք զիս ամենային հրեշտականութեան . օրհնեցիք զիս ամենային զօրութիւնը նորս :
- 3 Օրհնեցիք զիս արեգակնի և լուսնի . օրհնեցիք զիս ամենային առաջարկի և բայրը :
- 4 Օրհնեցիք զիս Երկրինը Երկնից . և ջուրը որ ՚ի վիճոյ քան զերին , օրհնեցիք զանունեան առաջարկի :
- 5 Զի Դաստիարակութեան և Հրամանային և Համապատասխանութեան :
- 6 Կացոյց զիսաւ յաւիտեան յաւիտից . առհաման եղ , և ոչ անդամանեց :
- 7 Օրհնեցիք զանքը յերկրին վիշտապէ և ամենային խորը :
- 8 Համբ և կարծուած , ձիւն և սասան , հազմ և միրինի . որք առնելք պահե նորս :
- 9 Լերինը և ամենային բարձունիք . ծառք պատկարերը և ամենային մայրք :
- 10 Գաղանիք և ամենային սեսսունիք . սովունիք և ամենային թռչունիք թեառուք :

Ուղաւորք երկրի և զօրք խը. 11
Խանց, իշխանութ և ամենայն զա.

առաջարք երկրի :

Երիտասարդ ք և կուսակը, ծերը 12
և ազայք օրհնեցիք զանուն նոն :
Բարձրացաւ անուն նորս միայն . 13
Խանութանութիւն նոն յերկինս
և յերկրի :

Բարձր առնել ամեր զեզ յիւր ժո. 14
պատրիարք իւրոց . օրհնութիւն
նոն յամենայն սրբոց նորս յորդ-
ացն խրայելի ժաղավայն որ մերձ
է առ ամեր :

ԱՅՆՄԱՍ ՃԽԾ.

Աչեցուիս . անզեաց և զա-
գարիաց :

Օրհնեցիք զամեր յօրհնութիւն 1
՚ի նոր, օրհնութիւն նոն յեկե-
ռեցին սրբոց :

Ռաբախանցի խրայել յարարիչ 2
իւր՝ որդիք սիօնի յնձասցեն ՚ի
թագաւորին իւրանեց :

Օրհնեցիւն զամեն նորս օրհ. 3
Նորթեամբ, սաղմանաց և օրհ,

- մանակի բարելութեան զալորմա-
թիւն յիշեցես :
- 4 Վաստած 'ի հարաց եղեացէ ,
և ուրբն ի պատմն ընանէ :
- 5 Յայսեացեցին երկինք զիայելու-
թիւն պատաց նորս . և օրհնու-
թեամբ նորս ըստ տիեզերք :
- 6 Հառապայիմք որովէս 'ի ըստայ
հաստին 'ի նմանէ , և եզ յիւրք
'ի ձեռին նորս դառն . և անդ
հաստատեցաւ զօրութիւն փա-
ռաց նորս :
- 7 Յերեսաց նորս ելցին հարուածք .
և զեկու շառաց նորս երեցիցին
մեծամեծք 'ի թռչնոց :
- 8 Եկաց և շափեաց զերմիլք . հա-
յեցաւ և զիտեաց զհեթմանասս :
- 9 Երբինք հալեացին և անսառք
պատմեացին . ճանապարհք՝ որք
'ի սկզբաննեւն են , կու բառացին .
և 'ի նմանէ քաղաքացի ամենայժե
երիկը :
- 10 Տեսի զբանակա քուշացւոց . խոր-
ութեցան բնակիչք . մըանացն մա-
զիան :

ՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ՊՐԵՄԻԱՆ ՎՐԱՅԻ ՎՐԱՅԻ ՎՐԱՅԻ ՎՐԱՅԻ

ՕՐՀՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՑ ՄԱՆԿԱՆՑ

Օրհնեալ ես տեր առաջ ած հայր,
ցըն մերսց ։ օրհնեալ վաստակու-
թամբ անուն քո յաւիսեան ։
Յիշուան անցուցեր զայս ամե-
նայն ընդ մեզ ։ արդար ես զա-
տեր ։ և ամենայն գործք քո
Հշեմպիտ են ։

Ճանապարհ քո ուղիղ են ։ և
ամենայն գաստանակ քո ար-
դար են ։

Դաստիարակ արդարութեան ու-
ժեր ։ ի վերսց մեր ըստ ամենայնին
զոր ինչ ածեր ։ ի վերսց մեր ։ և
քաղաքի արբոյ հարցն մերսց ե-
րաւաղեալ մի ։

Արդարութեանի և յիշուան ու-
ժեր զայս ամենայն ։ ի վերսց մեր
պատճեալ մեղաց մերսց ։

Անօրինեցաք և յանցեամբ ապրո-
ւամբ լինել ։ ի քեն ։ մեզաք յա-

- 9 Բառ այս զիստ ՚ի լեզնես , և պրա-
լորի ՚ի ծառ այս թի մարդկան :
10 Ո այս անհանդաց կերպեցք : Ճա-
գաց արքա առաջ ոյք կուրումն
առ նա :
11 Ոչ թէ ընդ զօրութիւն ժիշյ
կոմեցու տեր . և ոչ ընդ իրան
տե՛ս համբայի համեցու :
12 Այլ համեցու տեր ընդ երկու-
զանս իւր . և ընդ այլուրի ոյք
յառան յողորմն թիւն նարս :

ԱԱՐՄԻՆ ՀԱՅԵ

Ա ԵԿԵԼԻ ԻՄ . անդեմյ և . զա-
քարիայ :

- 1 Գ. սիլեա երա սաղէմ զաելք :
- 2 Եւ օրհնեա զատուած քա սիօն :
- 3 Զի զօրացոյց զնիգո գրանց քաց .
և օրհնեաց զարդիս քա ՚ի քեզ :
- 4 Ո Եղ զահմանս քա ՚ի յանզա-
զութիւն . պարարտութեամբ ցո-
րենց լոյց զքեզ :
- 5 Առարե զբանի իւր յերկից . վազ
վազ ընթանան պատրամք նարս :
- 6 ՚Ինէ զձիւն պաղէս զապք , և

զմեզ սրագես ժողով յանեաց :
 Արդանել պատճ սրագես սրա .⁷
 առաւ . առաջի յըտոյ նորա ո
 կարե կեալ :
 Առարե պատճ իւր և հովել ըլ 8
 նոսա . շեշեցի հովով , և զնոս
 ցեն ջուբք :

Պատճե պատճ իւր յակուբայ : պար 9
 զարութիւն և պիտաման իւր
 բայլել :

Ոչ այսալես սրագ ամենայն աղ .¹⁰
 զաց ալել , և զբանաստին իւր
 ոչ յայտեաց նորա :

ԱՆՕՅՆԻ

Ամբակումայ մարգարելի :
 Տեր . զուր քո լուսյ և երի .¹
 եայ . ալել նայեցայ 'ի զործո քո
 և զարհութեցայ :

Ե մեջ երկու կերպանեացն ձա .²
 նիցիս զու . 'ի մերձենայ միւսցն
 յայտեացն . և 'ի հասանել ժա-
 մանկին եղեւ եւցին :

Ե խռովել միւսին իմայ 'ի ժա .³

*distinghi la vittoria favorita degli
degli altri militari?*

Այս պահեցար և ոչ արտարար ոք
աղջ և պատութիւնցից զու մեջ ու
զի պարբեր պաշտամք մեք ՚ի քեծեւ
Արդ զամանակն զար արարելու և
զար ինչ ածեք ՚ի վերաց մեք ։ ար-
դար գառապահանութեան արարելու ։
Արարեցից զի՞ ձեռ և ժշտ-
մանց մեցոց ։ անօրինաց ։ խառաց
և անօրինացուացուց ։

Ե մեռ թագաւորի սիօբինի և
շարի քահանայի երկիր մաս-
էլ ցեղը զի՞՞դ :

Եւ արդ ոչ ոյ մեզ ժամանակ
պետքանիս մեց : Ով ամօնէ և նա-
խառնիլիք եղանք ծառ այից քոյց
պաշտօնէից :

Այլ մի ժամկեց զարգ խաղաց
վասն անուանը քա . Մի ցուցը զա իւ-
սպա . և մի իւ բացեաց անկեց
առաջանձ իւ անը իւ մենց :

Վասնեցու պատճենահամար այլ բառ չէ կազմված ծառայի քառ և եւ լուսական պատճեն այլու քառ և

խոստացար նայա և տառցեր :
քաղաքացաւցից զզաւակ ձեր որ-
ոջեւ զատաւու երկիրից բազմու-
թեամբ , և որպէս զատավ ու-
եզր ծախտ :

Եւ արդ ամբ նուազեցաւ մեր
քանի զամենայն արդու , և եմբ
ուստացեալ յամենայն երկրի ոյ-
սօր վասն մեզաց մերոց :

Ոչ զոյ ՚ի ժամանեալի յայսմիկ
իշխանն՝ մուրդարե և առաջեարդ .
ոչ ոյ ջակեզը պատարացաւց : ոչ
խունելը օրինաց : և ոչ ան վի ոյս-
ապացու մասն զանելուց առ ոչի
բու : և զոզորման ժիշտ զ առնել :
՚ի քեն :

Այլ անձամբք խանութեալ և
հոգառի առաւազանաց ընդ ունե-
ցի ընդուք մեր որպէս զազանելուց
խոյց և զատարակաց : և ոչ ըն-
դուք զառ ամեց որպարաբանաց :

Այսպէս ընդ ունելի միջին որպ-
արաբք մեր ոյսօր առ ոջի բու
զի կատարեալ զայռաք որինի բու :
և շիք ամօթ յուապահացոյ ՚ի քեզ :

Եւ ապր գոմիք զշես քո ամենայն աւտիոյ մերամբ , երկնշնչով ի պետ . և խնդրեմբ զերես քո ամեր մի յամօթ առելը զելը :

Այլ արա առ մեզ բառ հեղութեան քամ և ես բարձր ու զարմանած են քամ բարձր ու զարմանած են քամ . միրիկան բոլ մեզ զամեն սբանչեցաց քոյ ամեր և յառաւ ուղարկի մեռնէ քո յահանակութեան :

Յամօթ լիցին ամերկամիւն : ոյ չարշարին զծուացաւ քո ամենայն լիցին բարձր օժիւը նայաւ : և ամենայն զօրս օժիւը նայաւ յարանիկուցին :

Եւ ծամիցին զի զու ես ամեր առանձ մինչի , ոյ յառաւ ու ըեռալու ես ի միջոց ամենայն ամերկամիւն :

Օքհետակ ես զու ամեր առանձ հարցի մերաց . զամիւն եւ առանձ բարձրացիւն յահանակութեան :

Եւ օքհետակ եւ ամեր ամեր յառանց քոյ . զամիւն եւ առանձ բարձրացիւն յահանակութեան :

Օրհնեալ ես 'ի առնձնաբի մասաց
 որբութեան քա + զավեալ :
 Օրհնեալ ես 'ի պերայ ամժաւ
 արբասյան թեան քա + զավեալ :
 Օրհնեալ ես արհանտիս 'ի ըրամվեաւ
 և հայիս յանդաշեաւ + զավեալ :
 Օրհնեալ ես 'ի պերայ հասաւա-
 սութեան երկինից + զավեալ :
 Օրհնեցեք ամենայն զարծք ամա-
 ռըն զաներ + օրհնեցեք և բարձր
 արարեք զնոս յաւ խաւոնի :
 Օրհնեցեք հրեշտակը ամառնի :
 և չորք ար 'ի պերայ երկինից ըստ
 - ամբ + օրհնե :
 Օրհնեցեք զօրութիւնը ամառնի :
 արեց ամին և բառին զաներ + օրհնե :
 Օրհնեցեք ամենազեք երկինից + ամեն
 ըստ յօդք զաներ + օրհնե :
 Օրհնեցեք ամենայն հաղթի եռու
 և չեք զաներ + օրհնե :

Օրէնեցէք ասուն և պարզ . եղ
 եմին և ձիւն զանք . օրէնել :
 Օրէնեցէք տիւք և գիշերը . ըստ
 և խուսափ զանք . օրէնել :
 Օրէնեցէք ամօյք և ժայռաստա-
 կանք և երկիր զանք . օրէնել :
 Օրէնեցէք լեռքնիք բառ սր . և ա-
 մենայն բայոք երկիր զանք . օրէ :
 Օրէնեցէք աղբիւրը ծավք և
 զետք զանք . օրէնել :
 Օրէնեցէք կեռք և ամենայն կայ-
 տաք ու ի ջարու . և թաշունք
 երկիրց զանք . օրէնել :
 Օրէնեցէք զազունք և անսաւուք :
 և սրբիք մարդկան զանք . օրէ :
 Օրէնեցէ խորայէլ զանք . օրէ-
 նեցէ և բարձր արանցէ պա-
 յան խոն ան :
 Օրէնեցէք քահանայք զանք . օրէ :
 Օրէնեցէք ծառայք ականան ըղ-
 մէք . օրէնել :
 Օրէնեցէք սիհամիլք . և շանչէք
 արդարաց զանք . օրէնել :
 Օրէնեցէք սուրբք և խոհարիչք
 ուստիւք զանք . օրէնել :

Օքհնեցեք անանիս ազարիս և
միսայել զատեք . օքհնե :

Օ Տ Հ Յ Ո Ւ Թ Ւ Խ Ե

Մարիամու . Առաւածածնին :

Ա յ ծ ացու ացե անձն իմ զատեք . և
յնծ ացու հագի իմ առաւ ձավ
փրկչաւ իմայ :

Ա յ արար ՚ի պերոց խանարհու-
թեան աղախինց իւրոց . այսու-
հեաւ երանեցին իւնձ ամենայն
աղդք :

Ա րար ընդ իս մի ծամեծ և հզօրն .
և առ յի է անուն նորու :

Ա ղարին թի արար աղդայ յաղգու-
երկիւ զած աց իւրոց . արար զօ-
րու թիւն բաղկաւ իւրուլ :

Յ առ եաց զամբարաւաւն ՚ի մի-
տաց պահից . և քակեաց զհկուր
յաթուաց :

Զ խանարհու բարձրացաց , զկարօ-
տու ելից բարութեամբ , և ըլ
մի ծամաւնս արձակեաց անային :
Ա յ աշապահուաց իւրոյելլի ծառ այլ

Խերոյ աիշելով զարդան թի խը և
Ռուբէն խռովցաւ առ հարսն մեր :
ընդ արքանհամաւ և զաւակի Դա-
րայ յաւ խռեան :

Օ Շ Հ Ն Ա Խ Թ Ե Խ Ն

Զարքարիացի հօրի Յոշիստնու-
մկրտչի :

Օրէնքաղ ամեր առաւածծ խորա-
յելի : որ յայց ել , և արար մըրը-
կու թէն չէ պատրագ եամեր իւրայ :
Յարոյց մեզ եզ ջեւը մըրկու թէ ամե-
րի առանձէ ու առ թէ ծառացի իւրայ :
Մրացէն խռովցաւ ըերանեալք որք-
րայնի որ յաւ խռենից մասց արեցին
Եթէ :

Վորկու թի , ի թէ շնամեց մերաց :
Ե ՚ի ձեռ այ ամ առաջեցաց մերաց :
Վանել արքան թէ իւն առ հարսն
մեր , և յիշել պկառելարան որք-
րան թէ եամեր իւրայ :

Վարդանն զար երգուաւ արքան-
համաւ հօր մերոյ ամել մեզ ա-
ռանց երկիրքի զիփուկու թէ իւն
թէ շնամեց մերաց :

Պաշտել ովհան սրբաթեամբ և ար-
դարութեամբ առաջի նորս զա-
մանայի առուրս կը նորս մերսց ։
Եւ զա մանուկ՝ մարտարէ բարձ-
րեցի կաշեաջիր ։ պետացի և առա-
ջի ամառնի պատրաստել ովհամ-
արհո նորս ։

Տալ զգիսութիւն միքալութեամի
ժողովրդեամ իւրոց ։ ՚ի միազա-
թիւն ամենայի մերսց մերսց ։
Վասն զթոյ աղաքանթեամի ամեա-
պին ասսուծոյ մերսց ։ արակ երե-
ւեցու մեզ արեգակն ՚ի բար-
ձանից՝ լուսուր առնել զիստ ար-
մեր ։

Ծագել լոյս ՚ի վերսց այսացից՝
որ նատեաբ ՚ի խուարի և ՚ի ըստ-
ուերս մահու ։ ու զղել զոտու մեր
՚ի ճանապարհո խաղաղութեամ ։

Ա. Դ. Օ Թ. Ք.

Ախմեովնի ծերունոյն ։

Աւրդ արձակեա զծառայս քո
տեր ըստ բանի քում ՚ի իւազու-

զութիւն, ոյն ականին աշք իմ ըզ
քրիստիւն քո : զոր պատրիառ-
ակցիոն առաջի ամենայն ժամա-
նալոց այ :

Այս յայտնեցար հեթանոսոց :
Եւ գառաք ժաղավրութեան քառ իս-
լամիկի :

ԵՐԵՎԱՆԻ ՏՈՒՐԻ ՏՈՎԱԿԱՆԻ ԽԱՐԱՀԱՅ

ԱՆՕԹ-Ք ԱՊԱՀԱՄԱՐԱԹԵԱՆ
Մանաւի Բազմութիւն :

Տեր ամենակալ առաջ ած ար-
քականուն : Բանհանկայ : Ճակարաց
և զաւակի նոցա արդարոց : ա-
մենակալ առեր՝ Ծաղ զան զո իմ :
Եթ արարեր զերկիւն և զերկիւր
և զանայի զարգա նոցա : ամե-
նակալ առեր :

Որ կառայեցիր զնոսվ բանձիւ հրա-
մանի քա : Ժանկեցիր զնուզու : կու-
յեցիր անուսոր և ժամանուսոր
և անուսոր քայլ արբալ : ամե :
Որ ամենայն ինչ սպասի և զո-
ցոյ յերեաց ահի զօրու մեկան
քա : ամենակալ :

Անրու և մեծ զնոյեցու մենա իսո-
ւաց սրբու մենա քա : անտոնիլ
և բարիւ մենա սպանուլոց
քաց ի մերոց մերասարոց : ան-
շամի և անքունիւն և աղորմու-
մենիւր անեանոց քաց : ամենա :

Դա մեր բարձրեւոց դժուն +
Երկայնին մաս + բարձր մազար + և
զգացնուած ի տայ շաբաց մարդ-
կան + ամեն :

Դա առաջնուած ոչ եղել ապաշ-
խառն թիւն մաս արդարացի
արքանեւուած + բառեակայ և յա-
կաբայ + որը ոչ մազար գեղ + ա-
մենակալ :

Այս եղել ապաշխառն թիւն
մաս իւ մեզար որին + ոյ մեզա-
ր աղքատ պատկ ծանու + և
բարձրացն անօրէնու թիւն իւ +
ամենակալ ամեր :

Չեմ արտահի հայից և առաջ-
նու պարձրառ թիւն երկիրից ի բ-
արձրան թիւն անօրէնու թիւն իւ-
ից + ամենակալ :

Կորսցի այ եմ ի բառն թիւն
կապաւոց երկանիցից + և ոչ զա-
ինձ համար քառ + ամենակալ :

Ըստիցու յի զարանու թիւն + և
այս առաջի քառ արարի + կանչ-
իւիցի պատկեր և բարձրացն յի
զգացնուած ին + ամեր :

Եւ արդ անք յանձնուեցաւ զա-
նեմ զծունիր սըստի իմայ . և հայ-
ցիմ 'ի քաղցրաւթեան քամիմ .
ամենակալ :

Այդոյ անք մեզայ , և զանօրի-
նու ժեւն իմ եւ յիշալի զամանեմ .
ամենա :

Ազատեմ և յինչ յեւմ 'ի քե՞ն թառ
թեան անք , թուզ թեան , և մի կո-
րուանիւր զիս բառ անօրինու-
թեան իմայ . ամեն :

Մի յանձնուած քարկանձնու թեա-
ներ , և մի յիշեր զարբան իմ .
և մի պարագաւորեր զիս յինչ իջ-
եալու 'ի ներքոյ երկուի շարեաք .
ամենակալ անք :

Զի զու ասուած՝ ասուած
առաջխառնուաց եւ , և յիս ցոյց
զուարերաւու ժեւնու յու , որ ա-
նարքան եմ . ամենա :

Աւ ցու զիս բառ քայլում ո-
զարման թեան յում . և ես օրէ-
նեցից զուզ զամենյի ասուա-
կեաց իմայ . ամենա :

Զըլզ անք օրէնիւն ամենայն

զաւորթունք երկինքց . և քո Են
ժամաք յաւ յանեանեա ամեն :
Փառք հօր և որդւոյ և : Այստե՛
և միշտ և :

Ազաւեմ և խորը թէ իւղեն ամելք :
Բոս ինձ զմեզո իմ :
Բարքա մուղաբեմ : ամելք : ազաւեմ
ինձ :

Աստեմծ : բաւեմ պիս զմեզու
որս 'ի մեղաց և կեցու :
Արարիչ իմ և յոյս աստեմծ :
զմելու 'ի մեղաց ցեաւ ծառայու :
և ողարման ինձ բազմանեցիս :
Ամենարինեալ որբու հի և միշտ
կոյս աստեմծածին մարդում :
բարքի խօսեմ առ ամելք վասն իմ
մեղաւ որիս :

Ամենային ուռ բարք աստեմծոյ : բա-
րեխառն ցելք առ հայր 'ի յեր-
կին վասն ամելք մեղաւ որտցու :
Վարիստու որդի աստեմծոյ ան-
խակալ : լինելու զարդաշնուն մելք :
զի 'ի քեզ են ասպարինեալ ան-
ձինք մելք :

Յազին զօրութեամբ՝ ուռ բա-

և կենդանաբար և պատճենահան
խաչի քա անը պահպանեա ըլ
մէզ :

Առ արեւ անը զէրեցանկ խա-
զազու ժեկան քա : որ ե ինը առ-
հեցոց զմեզ սենիս այս ի առե-
հ ՚ի գիշերի :

Եւ մարդասիրու ժեկանի քո յիշ-
եա զմեզ անը յիշեա զմեզ յուր-
ժամ զառ արքայու ժեկանի քով :

և աղօթաւ մեզ :

ՅԱՅԻՆ ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագիրութիւն ԱՅԻ. Եթ իրաւակեանք
յազգու ացօթիցն . շոր արար-
կաց և Տեղան Ներկասի Եցքօքն
Գրիգորիսի հայոց Կաթոլ. Ընկույն:

Ազօթք հասարակոց քրիստոնեա-
կոց մէջ և վարչութեաց . զոր արար-
ակաց առանձին առանձինքն ունի և ա-
ռաջնորդ պահանջնուն . քահանացք
քժականիութեա , հարրի զորդիու ,
մարք զորակեա , և բնիկեր զոր-
եկացն իւր : Եւ ազօթեացն ա-
մառ յառարձն հիմք անդամ՝ եր-
կառասուն ծննդապատճեամբ իւ-
ժամանեա . իւ հասարակ առաջին
յերեկոյին : և իւ հանդ առաջին :

Ազօթ թէ պղերդ որ լինիցին և
ծուլնոց զհիմնոց ժամ ազօթ ա-
կառապել : ազօթեացն շորս ուն-
դամ , կամ երեկ անդամ , կամ
երեկ անդամ . կամ մի անդամ :

յառարձն . որ միայն ճանաչի թէ
 բրիտանուեց է , և պինդն ծառ
 ից թէ արարած եմ սահա-
 ծոյ և երկրագույն . Դարս : Եւ
 թէ զամենայն բան աղօժիյն
 հեղղոյ ուսմենիլ , (որը և զա-
 մենայական երկու բազումն զա-
 մայ ուսմենին .) ուսցի պիես ու-
 սա , կամ այլ նուայ . պի թէ
 առան երիս ուսմենիյնին 'ի ուս-
 նե , և աղօժեացեն երիս ծննդար-
 բուժեամբ 'ի ժամանե . ընդու-
 նելի է առավել սահածոյ : Ազա
 թէ որ 'ի բրիտանուեցն սեւիսյնի
 առնել , զայ յուսմենին և յու-
 զօժելոյ : յանդիմանեացի և 'ի
 մալար Ժազիյն աշխարհեաց . ուրի
 զաղօժնն զայ ուսցի նուայ ,
 'ի սպառերարինն անցամ ոչ
 խափանեն 'թալ թէ 'ի խալա-
 զութեամ : Խալ մեջ ժաղավուրդը
 արտաքրոյ աղօժից սեղու ոյ ընա-
 ոյ լիշեն զանունն սահածոյ :
 պի ոչ ունիտ վայետ 'ի կարդ ու աղօ-
 ժից որոշեա զասաւած ած ապաշտ :

այլ հիմքներ ու տառարկաբանութիւններ պահ
 պահ պարզութեա : Եւ եթէ եղբեմն
 պահ ունակութ յարգովել առ քա-
 հանույն : Կամ սխանեալ բերանեալ
 կուրքնին : Կամ պառացաւրա-
 ժիւնն առանել ընդ միջնամաս : Ու
 ոչ ինքնութ պիտի ըստու առօ-
 քից : Եւ ոչ քաշանույն միա
 պետե առաջնաց և պաշտամնեց :
 Ա պահ այս ազատամատի արարութ
 պարզութ պայտ ու յառակ
 բառիւ պահ առաջնաց դիւրա-
 կան լինեց : Որ է առկա ըստ
 բանից առան պահ և չորս
 ըստ ձմեռոց առաջնութ և պի-
 շերոյ : Եւ ըստ առաջնութ մար-
 դարեայն : Եւ պարագայ ըստ մասնոյ :
 Ոի զարդարական պահ ինչոր ըստ ա-
 ծոյ մերուց որ յառաւծոյ անիւ
 յինքնամն : Եւ առաջ ժայռութը
 պետե մերու յառաւմն : Ու առե-
 նայն անձնի քրիստոնեան ու այս
 պահ : Եւ ուր հանուքութիւն թ-
 ամառ ազօթիցն իսկականին սովոր
 լից առաւծոյ : Ընդ յիւղեցիւ

թէ 'ի առն' թէ յանդի' թէ 'ի
 զործ միշ' թէ 'ի ճանապարհի':
 Եւ որը ուստի զառ և ազօ-
 ժեացելու մասդրս թէ ամք' չկ' ը-
 մեռանոց որսիւ և արտառու օք +
 ամենայն խնդրու ամք ոք զրկուլ
 թէ 'ի մին' կասարկեցվու 'ի կեն-
 չունու թէ ամք յետ մահու:
 Խոչ որը արհամարհեն և ոչ ու-
 ստին և ոչ ազօժեացելու + միշ-
 եանոց անցելու զիւսու միւնոց
 խորանոց + մեր հասար 'ի մենից
 զայսանանու' առնել լուլ զայսիւ-
 զայս + զի մի ոյլ և ապահու-
 անցելու թէ ոչ զիւս միշ բան
 ազօժից + զան այլարդից ոչ կամիշը
 յարօժաւ + բայց ծանիցիւ ոյլե-
 զիսիցին + թէ առանցոյ ոչ այն-
 չուն ջանայ զայլ բարեց ործ ու-
 թէ իւն մեր խորանու որչափ զա-
 յօժաւ + զի զիւս ոք յարօժիցին
 միայն միշին կայսածի 'ի մենից' + ե-
 առանց ուժ բանին 'ի մեր' Այդ
 մեր արաշեացուք զրաքերարին
 առանց ուժ բանին զայս մասց ձե-

բայ, յօժարութեամբ ուստիյ
զա և աղօթել, և սսու ծայ պէ-
րելի լինել:

Եւ յաղօթելի՝ պէտիզորիս կա-
թու զինու հայոց, և պէղուցին
նորին վաւելու զաղօթից յօրի-
նոց յիշեցեք 'ի քրիստու և Եւ
ոքը ընդօրինակեց 'ի զիրս զա-
զամ, պրեցեք և զինուառենին
բան զայսամին. և ոքը պրե-
զու զրեցին 'ի զայս թիւն կե-
նացին յաւիսէ նոց: Եւ ոքը ու-
ստին և աղօթեացեն, աղօթ-
եան թիւն ընկալիցին 'ի քրիստու,
և ոքը առանց գալիցին զումելու,
զարձան առ ցիւ յասու ծայ: Եւ
ոքը պրելու, մի՛ առանց քու-
զարինակն բան կամ զիր խառ-
նեցելու: և մի՛ առանց պրեցելու,
զի՛ մի՛ այլ և այլ լինիցին բանից,
այլ հաւասար լիցին ամենելու ան-
ոք և պրեցին: Եւ ախմարին
'ի զիրս առիջ պրազմայն առցելու
գուշ. և քրիստու զանը յա-
շանելուն. ամեն:

ԱՆՕԹՐԻ

ԷԿԱՏԵՐԱՎԵԼԻՄ ԱՆՁԻՆ

ՀԱՅՈՑԵՍԵԼՈՅ Ե ՔՐԻՍՏՈՆ

Զոր արարեաց և սրբոց տեսոն
Ներկոփ հայոց կալուն-շիկոփ :

Հաւատով խառավանիմ և եր-
կիրապարանեմ քեզ՝ հայր և սրբի
և առը հայի : անեղ և անենէ
քնութիւն : արարիչ հրեշտակաց
և մարդկան և առեւելոյն եղելոց :
արարուած քո արարուածոց և ժիշ
բաղմանեցիս :

Հաւատով խառավանիմ և եր-
կիրապարանեմ քեզ՝ անբաժանելի
բայ, միանեական առը երրոր-
դութիւն և մի առաւածու-
թիւն : արարիչ լուսոյ՝ հայր-
ծիչ խառարի : հալոծես 'ի հաջ-
ոյ խմբեց զիստար մեջաց և ան-
գիսութեան : և լուսաւորեալ
միսս իմ 'ի ժաման յայսմիլ ա-

զօթել քեզ 'ի հաճայու , և յիւ
քունել 'ի քեզ պիտորու ածու խէ :
և ոզորմաս քա արբարածոյ և ժիշտ
բարդամեղիս :

Հայր Երեմաւոր ասսուած Տըշ-
մարիս 'որ առաքեցիր զարդիպ-
քու սիրելիք 'ի խնդիր մայութեալ
աշխարհին , մեզայ յերեղին և ա-
ռաջի քո . ընկալ զիս որովհ ու զա-
նաւակ որդի ին , և զգեցր ժիշտ
պարագանեան համազաւաջին 'զաք մեր-
կացոյ մերօք . և ոզորմաս քա
արբարածոյ :

Որդի ասսուածոյ ասսուած Տըշ-
մարիս 'որ խունարհեցաք 'ի հայ-
րական ծոցոյ և առելք մարմիսին
'ի որբոյ կունենա մարիսամայ վասնե
մերոյ փրկութեան , խոչեցաք
թաղեցաք և յարեալք 'ի մեռե-
լոյ 'և համբարձաւը փառաք առ-
հայր : մեզայ յերեղին և առաջի
քո . յիշեալ զիս որովհ զաւա-
զակին 'յորքամ զաս արբարածոյ իմի
քոի . և ոզոր :

Հայր ասսուածոյ ասսուած Տըշ-

մարիս որ իշեր ի յուր անոնի և
ի վերապատճեն և ըստ առքե-
ցեր զիս միլուս թեամբ առ ըս-
տ առաջնին էն , մերս յերեխն և
առ աջի քո . մարդկան զիս վերա-
պատճեն առաջնին հրավ քայլ
ուրացեաւ հրեցեն - լեզու օք առ ըս-
տ առքեալին . և աղօք :

Վեր բնաթիւն , մերս քեզ
մաք իմայլք , հազարի և մարդ-
կավ իմայլք . մի յիշեր զիս զի-
ստամին : մասն անոնի անուր գումա-
րաց . և աղօք :

Տեսող ամենայնին , մերս քեզ
խորհրդավ բանին և պարծամի .
Ենիւն զաւագիր յանցաւանց ի-
մայ , և զրեան զաւանեն իմ ի զըս-
րութեանն իմեւանց . և աղօք :

Քենող զ ազաւեանց , մերս քեզ
կամաւ և ակամաւ , զիսութիւն
և անտիւն թիւ , ժայռութիւն շր-
ջարկեաւ մերս արքան : զիս ի ձերիւ-
զաւագիր առ առաջնին մինչեւ-
ցայնաք մերս յեւազ եւ առ այլ
առանութեանն իմ զըս զըս զըս :

բանօք իմայք , և ամենութե սկզ
 բանօք մարմարաց . և ողոր :
 Ամենախոնակ անք , պիտ պահառ
 ազնի աշաց իմաց զերկիւղքո նը
 ոչ և ա հայիլ յարան . և անզնի .
 ջաց իմաց ոչ ամսործել լուր ըդ
 բանա շարութեան . և ըերանց
 իմաց ոչ խառիլ զառաթեան . և
 սրանի իմաց ոչ խառիլ զառաթեա-
 թիւն . և ձեռաց իմաց ոչ զոր-
 ծել զանիքաւաթեան . և ամսոց
 իմաց ոչ զեայ ՚ի ճանապարհու ա-
 նորժնութեան . ոյլ ու զորեա ըդ
 շարութեան ասցա վիճել միշտ բառ
 ապաւաստանց քոյ յանձն . և ու
 շառք կենցանի քայլաւան , զհուր
 սիրաց քո զոր արկեր յերկիր .
 ըսրարպեա յանձնի իմ . ոյլ այրեա այլ
 զախար հագւայ իմաց . և որդեանց
 զիսիրք ձևաց իմաց . և մարդունց
 զմեզու մարմարաց իմաց . և վասեանց
 զայս զիսաւթեան քո ՚ի սրանի
 իմաց . և ողոր :

Խանուսթի հօր յիսւա , ամսոց
 ինձ իմաստաթիւն զբարիս խոշ-

հիլ և խօսիլ և զործել առաջի
քոյամենայն ժամ ։ 'ի չափ խոր-
հըրդոց 'ի բանից և 'ի զործոց
փրկեա պիտ ։ և աղօր ։

Կամեցող բարեաց աէք կամա-
քար ։ մի ժաղուր պիտ 'ի կամա
մինձին խնոյ քեալ ։ այլ առաջնոր-
դեա ինձ լինել միշտ բառ կամաց
քոց բարեանիրաց ։ և աղօր ։

Ամբայ երթեաւոր ։ առեք ինձ
զարքայութիւն քո՛ զոր խոստա-
ցար սիրելոց քոց ։ և զօրացու
զուրուս իմ առել զիւզու ։ և սի-
րել զքեզ միայն ։ և առել բոլ
կամա քո ։ և աղօր ։

Կմամաց արարածոց ։ պահեա Դր-
շանաւ խաչի քո զհորի և զմար-
մին իմ 'ի պատրաստոց մեզոց ։ 'ի
ժարաւր թեանից զիւց ։ և 'ի
մորդոց անիրաւոց ։ և յամենայն
վասնագից հայւոց և մարմանոց ։ և ո՞
ովահասպն ամենայնի քրիստոս ։
այ քո հավանի լիցի 'ի ովերոց իմ
'ի առել և 'ի զիշերի ։ 'ի նամիլ
'ի տակ ։ 'ի զնուլ 'ի ճամապար ։

՚ի ննիվել և ՚ի յառնել, զի մի եր-
բեր սասանեցաց . և ողոք :

Ասուած իմ, որ բանս զձեռն
քա, և լնուս զամենայն արարածու
ողորմաւթեամբ քով, քեզ յանձն
առնեմ զանձն իմ . զու հաղաւ և
սպասքառաւս զարտու հաղւոյ և
մարդինոյ իմոյ յայսմէնաւ մինչեւ
յաւիսեան . և ողոք :

Դարձու զիշ մալորելոց, դարձու
զիս ՚ի չար սովորութեանց իմոց
՚ի բարի սովորութիւն, և բեւեւ
ուեա ՚ի հաղի իմ զասկալի օր
մահուն, և զերիշող գեհենին,
և զաւը արքայութեամին, զի զրո-
ջացայց ՚ի մեզաց՝ և դործեցից
զարդարութիւն . և ողոք :

Վզեիւը անմահութեամին, սովոր-
բացու ՚ի սրանք իմմեւ զարտառուս
առաջխարութեամին որովէու պա-
նդիլին . զի լուացից զմեզու անձին
իմոց յառաջ քան զերանիլիլի իմ
յաշխարհեա . և ողոք :

Դարձեւիշ ողորմաւթեամ, դար-
ձեւեա ինձ ուղղափառ հաւա-

առ և բարի գործալք և և առ ըստ
մարմարի և արևոտքի հաղորդու-
թեամբ զայ առ քեզ և և ազոր ։
Բարերար անք և կը շատելի բար-
եց յանձն արանցի ովհու քաղց-
ցութեամբ առ աւելի զհոցի իմ ։
և անխռա առ անցու յանձն ընդ շա-
ռա թիւ այսոց որ ին ի ներ-
քոյ ե ըստից և և ազոր ։

Ես աշխարհին քրիստոն այս ա-
նու որ առ զհոցի իմ արանցու-
թեամբ ան անձի օրու ժամանց
քոյ ի կազմակերպ ըն ի և հանգ-
ձի յառա բարերար յօթեամս
ապր ապր միջնորդ յօթ մեծի զա-
րանեան քո ։ և ազոր ։

Դաստի որ ապր ապր յօթեամս զա-
րան օր հօր զամանակ զեկութեամսին
և զամանակ մի ժամանակ ը ի զա-
մանաման ընդ Տառ այս քո ։
այլ միջնորդ ովհու յառ ժամանական
հրոյե և յուղի արտ ինձ զեկու-
թեամ կազմակերպ ապր ապր յօթե-
ամս արքայութիւն ։ և ազոր ։
Նենազար անք և ազոր անձի

Դային հաւասարեց ՚ի քեզ ։ Տ-
մաց և օտարոց ։ Ճամփակ ից և ան-
ճամփակ ից ։ Կերպարանոց և մեռե-
լոց ։ Ժարդեմ և ժ ժնամելոց իմաց
և անթեց զի որութիւն ու առ-
սո յանցանոց ։ և գարձա ընսա-
թ շարժացի զոր ու եթի ընսա իմ ։
զի աղօրման ժ եմուզ յու և աղօրմա-
նի եղիցին ։ և աղօր ։

Ժամանակ աղ աղջ ։ լնելու զա-
զաւմն ծառ այիս յու ։ և կատա-
քեա ՚ի բարի պահուածու իմ
բարի խօսութիւն որբուածու առ-
առած ածնին և յավանին մը
կրուցին և որբոյն առածնինի
նախանիլային և որբոյն զրիդորի
մերոյ լուսաւորչին ։ և որբոց ա-
ռարելոց մարտարելոց ից ։ վարդա-
պետոց մարտիրոսոց հայրապե-
տոց ։ Հեղաւարոց կուսանոց և
ան որբոց քոց երկնաւորոց և
երկրաւորոց ։ Եւ քեզ վասաք և
երկրաւորութիւն անբաւ անելու
մը երրորդութեմուզ յաւ խաւաւա-
յաւ խաւեից ։ անեն.

ԱՆՕԹ-Ք ԱՌԱԽՈՏԵԱՆ

Արքայն Գ-րիգորի
նարեկացւոց տանըեալ :

Արքայ Երթեաւոր , թագաւոր
բարձրեալ , աեր բալովից , ամե-
նից ակնեկալութիւն , սաեզծող
տեսականաց , հաստիշ իմանու-
եաց , պատճառ եղանակ Եւանց ,
կազմիչ հանդ Երձելոց , տուիշ
լուսոյ , առ իմ առ առ օռու , պատ-
րաստիչ վարորդ այնի , Երեւեցու-
ցիչ Երեւեցի , տարրիչ խուարի ,
արուեստանոր բարեհնաց , իմաս-
տութեան գործ օնեաց , քաւարան
օրհնեալ , հալիչ մեզանաց , հալա-
ծիչ ցաւոց , քաւեսիչ գաւանու-
թեց , պահպանարան հանդըստ-
եան , հնարք նիւրհման , յարմա-
րիչ քնոյ , պարզեւեիչ նեղման ,
շնչոյ յարակարգութիւն , զդա-
յութեան աեւողութիւն , յը-
րիչ ցնորից . յեզանակիչ անդըսց :

մասնաւոր թիւն զարդու բնանց :
ոյլուրու թիւն ստուգու թիւնանց , խա-
ժանելիք խիվի մանց : լինգարձակիք կա-
խածեաց : համաց բու թիւն ծրի-
մանց , աշազնու թիւն խարդախո-
մանց : հարու ածիք դիւաց , փո-
խու ցիք ախանց : լինիկիք դայ-
թակըս թիւնանց :

Պաշտպանեա երեխանու զծ ձե-
ռամիգ , զօրոց բարձրացեալ
քո աջանիգ , ամենամե ամենա-
կալի թիւնաք , ծածկեա ասս-
ու ածեան խնամօք , ամենաց վե-
րակացու թիւն պերայնաց , շուր-
ջանելի ազարապեա զումարուակօ-
քը անմանից : Ի յամենու աս
պարզանեա եցորդու թիւնիք կր-
րեշտակաց , վանեա զրիք դիմա-
նարանն իմ զինուարու թիւնիք զր-
ւարթնաց , պատարապեա զու-
անեաց աստու ած ածեիք մար-
թանօք , զբանակը անդրամակացի-
բարձրացեա իմ ազականուն :
Բաց ընդ աշացողինաց և զինուց
իմ ականանելիս , զգաստ որս լինդ

ողացու և զծանրագետն կրիցու
 զամադաշութիւն + վերացու և ուշը +
 ի զդայութեանցու զմածեալու յի-
 մարտ թիւն . բարձ . միայն բարձ -
 զործ + զպատրուակիւթ ամենձու -
 թիւն : Ենդ սկզբան ըեւ բաման բա-
 սոյ զալորմանթիւն քա ծարեա +
 ընդ ելից արեւան արդարու-
 թեան արեգակնար . ի յանձկու-
 թիւն սրախ մայդ . հաւազայթ
 քա մասայզ . ի յանձնանիյս խոր-
 հըրդանց ջանեացի . խաշիդ միւս
 պրութիւն ընդ շանչու և ընդ միւս
 միւս հանձնանիյս տարածեացի :
 Յանձնն առնեմ քեզ յաւու լու ըլ-
 քո յարմարեալ առաջաւար պահ-
 պանաւ ովայու որ ի սմբէ + Զի-
 գու և առաւած մեղեթի , առ-
 ամենանիտ բաւակու և յանձնաց-
 նում բավանդակ , օրհնեալ յա-
 բանեանիս . ամեն :

ՄԱՆՈՒԿԻ ԶՕՐԱԿԱՐ:

ՄԱՆՈՒԿԻ ԶՕՐԱԿԱՐ:

ԸՆԴՀԱՐԱՅ ԳԻՏԵԲԵՑՆՈՅ

Վարդին սորոյն Գ. Քիւզովի :

Ե՞կալ քաղցրութիւն , առեւ տառ-
ուած հզօր , զրաւանցուին զա-
զաշանաւ . մասին զթութեամբէ
աւ պատճեաւ և այս զիմօք : զիմ-
օքաւաւ : ամենապարզեւ , զամօ-
քի ամփան անցութիւն : բայց յի-
ւելու , ուզումած : զմուգելութիւն ծանե-
ցութիւն : սննդը անուած : հեռ-
ուցուար : զմուգեցուած կրիզ ու թիւ-
թիւն : առայլաւ : միշտ յազգիւար :
զիմօք ազգիւն հանձնութիւն : բայց ա-
զգիւն : միշտ ազգիւն : զմուգելութիւն մա-
սաւախուր : կրիզ ու : կրիզ յիշ : բայց
կրիզ ազգիւն բնեֆայմանաւն : սոր-
ուած : ծանծկամանաւ : զբարքութիւն-
գիւն յարք զամօքաւն : խորանակիւն :
անչքնիւն : զմուգեցուազիւն զիմօքաւն-
գիւն : Տեսա հարցը ըստ մինաւի

բըդ զւռանիցոյց երդ յարկիս .
 պարփակեան քո ձեռամբեր . դա-
 ռաստաղ տաճարիս : զծագընէս
 քո արեամբեր զմուստ ուժոց սե-
 նելիս : Եթրուցոյ ոքք նշանուր 'ի
 հետո ելից մարգեացիս . ամբոցո
 քո աջափք դհանդառեան իւշտի .
 մուրքեացես 'ի հազըից զծածեա-
 բան անկազմայս . պահեացես քո
 կամօրդ զատաւոյեալ անձն ոք-
 այս . անխարդախ արտացես ըդ
 քո շնորհեալ շունչ մարմնոյ .
 կացուացես շրջափակ զպար զօ-
 րուրդ երեկնայեայ . կարուրեացես 'ի
 դիմի ընդդեմ զիւայի դառնա :
 Ըստ հանգիստ բերկրութեան
 մահականգոյն նիրհեմն 'ի խո-
 րութեան զիշերիս , բարեխօսու-
 թեամբ հացուածոց որբոյ տառ-
 ուածածնիր և անեայի ընարե-
 ց : Ամփոփեալ պարսւում ըդ
 պատուան ուստութեանց զգա-
 յարանաց իւստափ անզարհու-
 թելի զետեզմունք 'ի ձմբական իւլ-
 ումբութեանց , կենցաղական ըզ-

բաղմանց : մերջական երազոց :
 խօսականց ցնորից : յիշառակա-
 բու յուսոյդ անփառակի պաշտ-
 պահեալ : Եւ այս ամենը վերը ո-
 սին 'ի նեղմաններ ծանրութեան
 ամենազդ առա արթնութեամբ :
 Հոգենորոգ զուարթութեամբ 'ի
 քեզ արձանացեալ զայս ձայն
 մաղթանց բուրմամբ հաւա-
 աց քեզ : ամենօրհնեալ [Յադա-
 սոր ժառանց մեճառից : ժառա-
 բանազց երկնացումոց խմբից
 երկողցեալ յերկիւս առարել :
 Չի զու ժառանորեալ ես յամե-
 նայն արարածոց յաւ խուսանյա-
 շինենից : ամեն :

ԱՆՕԹ. Ե ՏԵԿԱԾԵԱՆ

Նորինս սրբայն Գ. Բիգորի :

Առաջած յաւ խաչեալքու : բա-
րձր եւ ամենակալ : ստեղծիչ
լուսոյ , և յօրինիչ պիշերոյ :
Եկանիք 'ի մահու : և ըստ 'ի խա-
ւարի : յոյս ամենանորուցոյ , և եր-
եսայինաւութիւն առաջականացուցոյ :
Որ ամենաբարեաս խմառութիչ
քու պարձուցածես յայդ զառուե-
րոս մահու : անկառալ ծագութիւ-
նե անենու արե պալիք : քանիզ ոչ
զօրէ ծածկել պիտու աներու-
թեան քո խաւար պիշերոյ : Ա-
յսում կը ինի ծունքը երկրութագու-
թեան ամենայն եղեցերոյ՝ երկիւ-
սորոց և երկրութագութագուցոյ , և անե-
պարանեալքունուցոյ : որ լուս ըդ
էւ ծութիւն կասպերոյ , և հայիս
յարօժան խմառիչոյ , և լիւզ սա-
հսու պիտու բանածաւ նոցու : սաս-
անած իմ և վայաւոր իմ : կը անըն-

իւմ և պարսելն իւմ . յոյս իւմ և
 յառաջութիւն իւմ . յառաւ քրիս-
 տու ասուածոց ամենային . առա-
 բլոր հանգուցեալ 'ի հարիս ոք-
 բաց միաբնակութիւն վշառաց' և
 քառարուն մեղքացեաց : որ գե-
 տես զամանացի յառաջ քանի ըզ
 պիտի նացաւ . առարեւ զարահամ,
 նազարեան զօրութիւն աջայ քա , և
 յարիեւ պիս յեզրիիւթէ զիշերի և
 'ի զիւե չարեւ : Որոյեւ զի զի-
 շամակ առակալի և ուռիք քա ա-
 նուանգ' միշտ համելութեալ շրո-
 վամիքը հարաց' ըզձաւթեան շրի-
 ցա : Եկացից պահապահեալ ընդ այ-
 նամիք' որ կարողան զ քեզ 'ի բոլոր
 որուն : Եւ 'ի զ բոշմէ խաչի քոյոց
 նշանինգ , զոր ասուածային ար-
 եամիք քա ներկեալ նորոգեցեր ,
 և 'ի նոյն շնորհ որդեգրութեան
 զիւզ միքանցեր : և 'ի պարաւ
 պատկերի քա նկարեալ յօրինե-
 ցեր : այսու ուսորդեւ օք ասուա-
 ծանգանեաց' ամաչեացէ աստանաց .
 քանիւնցին մեղքեացքն : բարձ-

յին որոգայթքն . պարտեցին
 մարտուցեալքն . պակասեցին
 զի՞նքն այլառուք . մըրտեցին
 մէզն . փարստեցի խռարն .
 մէկեցի մաս ախուզն . բարձր
 քո հավանացի , և այ քո կրտ-
 քեցի . փառն ոի զթած և և
 ազարմած , և անուն քո կոչեցի աղ-
 ե ՚ի մերայ ծառայից քայ . Եւ
 քեզ ընդ հօր՝ հոգւովիդ որբան
 ժառք և իշխանութիւն յանի
 ական յարիւնեցից . ամէն .

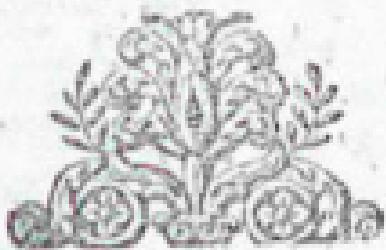

ԱՆՕԹԻՔ ԶՕՐԱԿԱՌՈՒ

“Եսրին սրբոյն Գրիգորի:

Ուրդի ասաւածոյ կենդանուոյ օրէ
նեալ յամենայնիք ։ Հօրդ ահաւա-
րի անքնինին ձնունդ ։ որ տեսարա-
նոյ առ ՚ի քէն և ոչ ժեզ ։ որ ՚ի
ծագել անսաւելու նշութից ողոր-
մութեան քո ժամանոց ։ Հարին
մեղք ։ Հալածին գեւք ։ Ծննին
յանցանիք ։ Խղին կապանիք ։ Խոր-
տակին շղթայք ։ կենդանածնին
մահացեալք ։ բժշկին հարսածք ։
ողջանան վերք ։ բաւենին ապա-
կանաթիւնիք ։ անզի տան արխ-
րութիւնիք ։ Դահանդին հեծու-
թիւնիք ։ վախսնու խաւարին ։ Անկ-
իք մեղքն ։ Անրժի մասախութին ։
վայրատի մասյին ։ արարի ող-
ջանառըն ։ մերանոյ մութին ։ որ-
դուոյ գիշերին ։ ապրագրի տայնա-
ցըն ։ չքանան շարիքն ։ Հալածին
յուսահատութիւնին ։ և թա-

բառով ձեռն քո ամենալար +
 բառից ամենայիշ : Որ ոչ է կիր
 եղաւանիւն զմարդկան որիւ +
 այլ կեցաց յանել + թուզ ինձ զան
 թիւ շարժուն իւր բազում որպե-
 սու թեամբը , զի զու միայն եւ
 յերկից անհառ , և յերկից ան-
 պինին , ի տարր զայի . և յեզրո
 ծագաց աշխարհի , ոկիոպիւս ամե-
 նային . և յամենային ամենային
 լուսնի , օրհետու իւր բարձունեա-
 և քեզ ընդ հօր և հորդաց որի-
 ց ժաման յաւ յաւանիւն + ամեն :

ՅԱՆԿ ՍԵՐ.ՄՈՍԱՅԻ ՀԱՅ ԿԱՐԴԻ այլուրկնից :

Ազաղակեցեք առ ամք ամք . ի՞է :
Ազաղակեցեք առ ամք ամք . զի՞մ :
Ազպից զիս ամք , զի՞նուա . ժի՞մ :
Ազպից զիս ամք 'ի մարդոց . չի՞մ :
Առ զեսս բարելուցոց . չի՞մ :
Առ քեզ ամք կարգացի ամք . ի՞մ :
Առ քեզ ամք համբարձի
զանձն իմ . ի՞մ :

Առ քեզ ամք համբարձի զանձ . ճի՞մ :
Առաց անզգամին 'ի սրամի իւ . ժի՞մ :
Առաց անզգամին 'ի սրամի իւ . ճի՞մ :
Առաց ամք ցտեք իմ , նիստ . ճի՞մ :
Առայի 'թէ պահեցից զի՞մ : յի՞մ :
Ամէ անօրէնն 'ի մեզանէլ . լի՞մ :
Ած 'ականջաք մերովք լու . խի՞մ :
Ած ած իմ , ևս առ քեզ առ . իյի՞մ :
Ած ած իմ ' նոյեց առ իս . խի՞մ :
Առաւած ասսածոց ամք . խի՞մ :

Ասուած եկաց ի ժողովս . ձև :
Ասուած զիրաւուն քս . հնէ :
Ասուած մեր ապաւեն . ինէ :
Ասուած մերժեցր եւ ա . ձի՛ :
Ասուած մաժի հեթ անուր . հյշ :
Ասուած յանունի քում . ձի՛ :
Ասուած յօդնել ինձ նոյ . իլ՛ :
Ասուած ողորմեա մեզ եւ . կի՛ :
Ասուած ո՞քեզ նմանիցի . ձի՛ :
Ասուած զբեմինոց նոր . զի՛ :
Ասուած օրէնու թիւ ինոյ . ձի՛ :
Աստ օրէնեցէք ամ ծոյք . ձի՛ :
Բարձր մանրամասյան ան . ձի՛ :
Բայց միայն ասուած ծոյ հնէ . կնէ :
Բանից ինոց անկը դիր նոր . եւ :
Բարի ե խոստախոյ լինիլ նոն . զնէ :
Բարձր առնեմ զբեզ ամ . ձի՛ :
Բարձր առնեմ զբեզ նոր . իլ՛ :
Բազւոցէ սիրա իմ զայտ . ինէ :
Գառհացայց զբեն աեր բոլ . ի՛ :
Գամիւ երաւառզէ մզակէր . ձիւէ :
Գատ արա ինձ ասուած . ինէ :

Դաստ արտ ինձ աեր , զի . իւ :
 Դասկառ աեր զայնոսիլ . լի :
 Եթե ոչ աեր եր ու մեզ . ճիկ :
 Եթե ոչ աեր շինէ զաւնն . ճիմ :
 Եկոյք յիծ ասցուք 'ի աեր . պղ :
 Երանեալ են ամբ ինք 'ի . ճմլ :
 Երանեալ է այր՝ որ երիլ . ճմն :
 Երանեալ է այր՝ որ ոչ գն . մն :
 Երանի ամենացուն՝ ոյք . ճիշ :
 Երանի որ խորհի զազք . իւ :
 Երանի , ում թաղութիւն . լու :
 Երկինք պատմն զիստառ . ժլ :
 Զի՞ բարի կամ զի՞ վայել , ճլ՛ :
 Զի՞ պարծի 'ի շարութել . ճմն :
 Զողորմութիւնս քո աեր . ճը :
 Ընդէր խո ովեցան հեթան . ը :
 Ընդէր մերժեցիր ած խ . հիդ :
 Չե արդ արեւ զարդ արույ . ճէ :
 Խըմեւ զի՞ բարի է խրայէլ . հի՛ :
 Է գարձուցանել աւ ունն . ճիւ :
 Է խորոց կարդ ացի առ . ճիխ :
 Է կարգալ իւմասլ լու որ . իւ :

Ի. Անզութեան խմումես . Ճժի :
 Ի տեր յուսացայ . սրաղես . Ճ :
 Ի քեզ տեր յուսացայ , մի . Ղ :
 Ի քեզ տեր յուսացայ մի . Ղ :
 Լուսրուք զայս ամենայն . Խյշ :
 Լութից քեզ տեր յաւուր . ՃԺ :
 Լուր ստուած աղօթից ի-
     մաց յաղաշել ինձ .   Կղ :
 Լուր ստուած աղօթից ի-
     մաց , և նայեա տեր .   Կ :
 Լուր տեր արդարութեան . ՃՂ :
 Խանարկեցս տեր զաւնելիքս . ՃՂ :
 Խոստովան եղերուք ման՝ և . ՃՂ :
 Խոստովան եղերուք ման՝ զի
     բարի է .   ՃԺ :
 Խոստովան եղերուք ման՝ . ՃՂ :
 Խոստովան եղերուք ման՝ զի
     բարզը է .   ՃՂ :
 Խոստովան եղերուք ման՝ . ՃՂ :
 Խոստովան եղեց քեզ մար . ՃՂ :
 Խոստովան եղեց քեզ մար . ՃԺ :
 Խոստովան եղիցուք առ . Կղ :

Ճամփս հարեք ամենայն . իով :
 Կեցո զիս առաւած , զի . իլլ :
 Համեցարտ տեր ընդ երկիր . ձի :
 Համբարձի զաշո իմ ՚ի լե . ձի :
 Համբերելով համբերի մն . լի՛ :
 Հու ստացի զար և խռու . ձժէ :
 Հիմներ նորա ՚ի ըւառն . ձի :
 Զայնիւ իմայ ևս առ մը . հի՛ :
 Զայնիւ իմայ ևս առ մը . հիմ :
 Մասսացեք մն որդիք ոյ . իյ՛ :
 Մեծ է տեր , և օրհնեալ է . լու՛ :
 Մի նսխանձիր ընդ շարս . լի՛ :
 Մինչեւ յերբ տեր՝ մոռա . մյէ :
 Յայտի է ՚ի հրեաստանի . հի՛ :
 Յարիցե ստաւած՝ և ցր . կի՛ :
 Յեւմելն խրայելի յեզ . ձժի :
 Յիշեա տեր զգաւիժ , և . ձլու :
 Յոզերմաթիւն և յիրաւ . ձ :
 Կայեցարուք ժողովուրդք . հի՛ :
 Ոզորմաթիւն ստաւած , զի . ձի՛ :
 Ոզորմաթիւն ստաւած՝ ոզ . ձի :
 Ոզորմաթիւն մծ ըստ մեծի . ձ :

Ո յուսաց՝ ի տեր, որպես. ճիշ :
Ու բնակեալի է յօդնու թի. . զ :
Ու հայւեասդ խրայելի. . հիջ :
Ու այես սիրելիք են յարելք. ձիյ :
Ու աղես մասիաց ի ողջերու. խոն :
Ու նիցնոց իլր ասսաւած այօ. ծիյ :
Ու բախ եղե ես՝ ոյք առե. ճիսն :
Պահեսս զիս ասսաւած խմ. ժիւ :
Պատրաստ է սիրս խմ ած. ճիւ :
Սիրեցի՝ զի լուիցե առ ըլլ. ճժի :
Սիցեցից՝ զըեղ առ զօրուի. ժիւ :
Տեսան է երկիր լրիւ իւ. իոյ :
Տեր ապաւեն եղեր մեր. ձիջ :
Տեր ասսաւած իմ ի քեզ. իւ :
Տեր ասսաւած փրկութիւ. ձիւ :
Տեր զի բազում եղեն նե. իւ :
Տեր թագաւորեաց, բարել. զիյ :
Տեր թագաւորեաց՝ վայել. զիյ :
Տեր թագաւորեաց՝ ցիծ առ. զիյ :
Տեր ի զօրութեան բում. իւ :
Տեր լոյս իմ և իեսից խմ. իոյ :
Տւլուր ազօթից խմաց, առն. ճիսիք :

Տիւ լուր ազօթից խնայ : աղ . ճն :
 Տիւ կարտացի առ քեզ և . ճխ :
 Տիւ հովուեցէ զիս և ինձ . իբ :
 Տեր մի՛ պրամատթեամբ . լէ :
 Տեր մի՛ պրամատթեամբ . կը :
 Տեր ոչ բարձրացաւ ոիրտ . ճշ :
 Տեր ովլ իցոցէ ՚ի խորանի . ժդ :
 Տեր մոր մեր , զի՞ ոքանչելի . լւ :
 Տիւ փորձեցէր զիս և ծան . ճլլ :
 Ճնծացէք առ աստուած . Ճ :
 Ճնծացէք արդարք ՚ի տեր . լւ :
 Փրկեաւ զիս ՚ի թշնամեաց . ճլ :
 Փեր վայելէ օրհնաւթիւն . կի՛ :
 Օրհնեաւ անձն իմ զնոր , մոր . ճդ :
 Օրհնեաւ անձն իմ զնոր . և . ճլ :
 Օրհնեաւ անձն իմ զնոր . օր . ճխն :
 Օրհնեալ մոր աստուած . ճխն :
 Օրհնեցէք զանուն մոն . ճլլ :
 Օրհնեցէք զաստուած ՚ի . ճծ :
 Օրհնեցէք զնոր ամենայն . ճմկ :
 Օրհնեցէք զնոր զի բարի է . ճխն :
 Օրհնեցէք զնոր յերկնից . ճխլ :

լրհնեցեք զոր յօրհնութիւն . զէ .
 լրհնեցեք զոր յօրհնութիւն
 նոր ։ օրհն . զէ .
 լրհնեցեք զոր յօրհնութիւն
 ՚ի նոր . Ճխմբ .
 լրհնեցեք մանկանիք ըդ . Ճժի .
 լրհնեցից զոր յամ ժամ . լդ .

Օ Բ Հ Ն Ո Խ Ծ Խ Կ Ւ Ք :

ԱՐԴ արձակեան զծառայս .	406
Ա ասացի ՚ի վերանալ յի .	296
Ե հուր բորբոքեցաւ ՚ի .	445
Գիշերաց կանխե հոգի .	249
Նեղութեան իմաստ եռ .	544
Ասուստեցաւ սիրու իմ ՚ի .	494
Է ծացուացե անձն իմ ըդ .	404
Ա յեցարտոք երկինք . ե .	89
Ը զուր քա լուայ ե .	588
Ը ամենակալ անձ աբը .	408
Տըր եի եռ յեզրարս իմ .	596
Հնեալ եռ մոր անձ հարցի .	598
Հնեալ տեր անձ իօրայէ .	405

